

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

HALİL CİBRAN

FIRTINALAR

العواصف

ARAPÇA - TÜRKÇE ÖYKÜLER

HALİL CİBRAN FIRTINALAR

العواصف

ARAPÇA - TÜRKÇE ÖYKÜLER

ARAPÇACI

FIRTINALAR

Halil Cibran tarafından yazıldı.

Tercümesi **Şehide Cengiz Arslan** tarafından yapıldı.

Tashihi ve düzenlemesini **Şafak Yalçın** yaptı.

Son okuması **Hüseyin Örs** tarafından gerçekleştirildi.

Yayın yönetmenliği ile iç sayfa ve kapak tasarımını **Muhammed Yasin Can** üstlendi.

41587 sertifika numaralı **Muarrib Yayınları** tarafından yayınlanan **8.** eserdir.

Eserin uluslararası standart kitap numarası -**ISBN- 978-605-68663-7-1**

İç baskısı Enes Basın Yayın ve Matbaacılık Ltd. Şti. (Litros Yolu Fatih Sanayi Sitesi No :12/210 Topkapı /İstanbul), kapak baskısı Salkım Ofset, mücellit işi Zafer Mücellit'te yapıldı.

Arapça karakter tipi, 18 punto Sakkal Majalla,

Türkçe karakter tipi, 12 punto Bookman Old Style.

Kapak fotoğrafı, telifli olarak shutterstock.com'dan indirilmiştir.

Eserin tasarımında Adobe Photoshop ve Adobe InDesign programları kullanılmıştır.

1. Baskı, Şubat 2019, İstanbul.

©Eserin tercümeden doğan hakları Muarrib Yayınları'na aittir.

Aziz Mahmud Hüdayi Mahallesi
Tepsi Fırını Sokak No:9/3
Üsküdar/İstanbul

muarrib.com
muarribdukan.com
iletisim@muarrib.com

@muarrib

-facebook, twitter, instagram, youtube-

0 (850) 304 17 58
0 (530) 225 21 81

-whatsapp-

[KAFAYI ARAPÇAYLA BOZDUK]

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

FIRTINALAR العواصف

MEZAR KAZICI

Kemik ve kuru kafalarıyla kaplı hayat gölgesi vadisinde, sislerin yıldızlarını sardığı, korkunun sessizliğine karıştığı bir gecede tek başıma yürüdüm.

Orada, çıngraklı yılan gibi kıvrılarak akan, günahkârların hayalleri gibi hızla yol alan kan ve gözyaşı nehrinin kıyılarında hayaletlerin fısıltılarına kulak verip hiçliğe bakarak öylece durdum.

Gece yarısı ruh kfilesi inlerinden çıktığı sırada bana yaklaşan ağır adımların sesini duydum. Sesin geldiği yöne döndüm: Karşıma dikilmiş heybetli, korkunç bir hayalet vardı. Paniğe kapılarak:

Ne istiyorsun benden? diye bağırdım.

Kandil gibi ılık saçan gözleriyle bana baktıktan sonra sakince cevap verdi:

حَقَّارُ الْقُبُورِ

في وادي ظل الحياة، المرصوفِ بالعظام والجماجم،
سِرْتُ وحيداً في ليلةٍ حَجَبَ الضبابُ نجومَها وخَامَرَ الهولُ
سكينتها.

هناك، على ضفاف نهر الدماء والدموع، المُنسَابِ
كالحية الرُقْطَاءِ، المتراكض كأحلام المجرمين، وقفتُ
مُصْغِياً لهمس الأشباح مُخَدِّقاً باللاشيء.

ولما انتصف الليل، وقد خرجتُ مواكبُ الأرواح من
أوكارها، سمعتُ وقع أقدام ثقيلة تقترب مني، فالتفتُ
فإذا بشبح جَبَّارٍ مُهَيِّبٍ منتصبٍ أمامي فصرختُ مذعوراً:
ماذا تريد مني؟

فنظر إليَّ بعينين مُشْغَشَعَتَيْنِ كالمسارج ثم أجاب
بهدوء:

Hiçbir şey istemiyorum, ama aslında her şeyi istiyorum, dedi.

Beni kendi halime bırak ve yoluna git, dedim.

Gülümseyerek: Senin yolundan başka yolum yok; sen nereye gidersen ben de oraya gider, sen nerede durursan ben de orada dururum, dedi.

Ben yalnızlığı bulmak için geldim, beni yalnızlığım la baş başa bırak, dedim.

Ben yalnızlığın ta kendisiyim. Niçin benden korkuyorsun? dedi. Senden korkmuyorum, dedim.

Benden korkmuyorsan neden rüzgârın karşısındaki bir kamyş gibi titreyip duruyorsun?

Rüzgâr elbiselerimi oynatıyor, elbiselerim titriyor. Yoksa ben titremiyorum.

Fırtınanın gürültüsüne benzer bir sesle kahkaha atarak güldü. Sonra: Sen ödleğin tekisin: Benden korkuyorsun, benden korkmaktan dahi korkuyorsun, bu yüzden korkun iki kat artıyor. Ancak sen, örümcek ağından bile daha zayıf bir aldatmaca ardına sığınarak korkunu benden saklamaya çalışıyor, beni hem güldürüyor hem de kızdınıyorsun, dedi.

Ardından bir kayanın üzerine oturdu. Ben de korkunç çehresine bakarak istemsizce oturdum.

لا أريد شيئاً وأريد كل شيء.

قلت: دَعْنِي وشَأْنِي وسِرِّي في سبيلك.

فقال مبتسماً: ما سبيلي سِوَى سبيلك فأنا سائر حيث

تسير ورايضٌ حيث تريض.

قلت: جئتُ أطلب الوحدة فخلّني ووحدي.

فقال: أنا الوحدة نفسها فلماذا تخافني؟

قلت: لستُ بخائف منك.

فقال: إن لم تكن خائفاً فلماذا ترتجف مثل قصبة

أمام الريح؟

قلت: إنّ الهواء يتلاعب بأثوابي فترتجف، أما أنا فلا

أرتجف.

فضحك مُقهقهاً بصوت يُضَارِعُ ضجيجَ العاصفة،

ثم قال: أنت جبان تخافني وتخاف أن تخافني فخَوْفُكَ

مُزْدَوِجٌ ولكنك تحاول إخفاءه عني وراء خداع أوهى من

خيوط العنكبوت فتُضَحِّكُنِي وتُغِيظُنِي.

ثم جلس على الصخر فجلسْتُ قَسَرَ إرادتي محدّقاً

بملامحه المهيبة.

Bana bin yıl gibi gelen kısa bir sürenin ardından alaycı bir bakışla gözlerini bana dikti. Adın ne? diye sordu.

Allah'ın kulu (Abdullah) dedim.

Allah'ın kulları da ne çok ve bunlar Allah'a ne büyük külfet! Sen kendini "şeytanların efendisi" diye adlandırıp şeytanların başına yeni bir belâ sarsaydın ya.

Adım Allah'ın kulu (Abdullah). Bu, doğduğum gün babamın bana verdiği değerli bir isim. Onu asla başka bir isimle değiştirmeyeceğim.

Zaten evlatların başına gelenler, babalarının onlara verdikleri şeylerde gizlidir. Babalarının, atalarının verdiklerinden kendini sakınmayan kişi, ölünceye dek ölülerin kölesi olmaya devam eder.

Sözlerini düşünerek ve muhatabımın (hayalî) varlığına benzer düşlerin izlerini gözümde canlandırarak başımı öne eğdim. Sonra döndü ve: Ne iş yaparsın? diye sordu.

Şiir ve yazı yazarım. Hayata dair insanlara sunacağım görüşlerim var, dedim. Şöyle cevapladı:

Bu, insanlara faydası ve zararı dokunmayan modası geçmiş eski bir meslek. Bunun üzerine ben:

Gece ve gündüzümle insanlara faydalı olmak için ne yapabilirim? dedim.

وبعد هُنَيْهٍ خِلْهَا أَلْفَ عامٍ نظرَ إِلَيَّ مُسْتَهْزِئاً وسألني
قائلاً: ما اسمك؟

قلت: اسمي عبد الله.

فقال: ما أَكْثَرَ عبيدَ اللَّهِ وما أَعْظَمَ مَتاعِبَ اللَّهِ بعبيده،
فهلا دَعَوْتَ نَفْسَكَ سَيِّدَ الشَّيَاطِينِ، وَأَضَفْتَ بِذَلِكَ إِلَى
مَصائبِ الشَّيَاطِينِ مَصِيبَةً جَدِيدَةً.

قلت: اسمي عبد الله وهو اسم عزيز أعطاني إياه
والدي يومَ ولادتي فلن أُبَدِّلَهُ بِاسْمٍ آخَرَ.

فقال: إِنَّ بُلِيَّةَ الأَبْناءِ فِي هِباتِ الأَباءِ، وَمَنْ لَا يَحْرَمُ
نَفْسَهُ مِنْ عَطايا آبائِهِ وَأَجْدادِهِ يَظِلُّ عَبْدَ الأَمْواتِ حَتَّى
يَصِيرَ مِنَ الأَمْواتِ.

فَحَنَيْتُ رَأْسِي مَفْكَراً بِكَلِماتِهِ، مُسْتَرْجِعاً إِلَى حافِظَتِي
رُسُومَ أَحلامٍ شَبِهُةٍ بِحَقِيقَتِهِ ثُمَّ عادَ وسألني قائلاً: وما
صناعتك؟

قلت: أَنظِمُ الشَّعْرَ وَأُنْثِرُهُ وَلِي فِي الحِياةِ آراءٌ أَطْرَحُها
عَلَى النّاسِ.

فقال: هَذِهِ مِهْنَةٌ عَتِيقَةٌ مَهْجُورَةٌ لَا تَنْفَعُ النّاسَ وَلَا
تَضُرُّهُمْ.

قلت: وماذا عَسَى أَنْ أَفْعَلَ بِأَيامي وَلِيالي لِأَنْفَعِ النّاسِ؟

Yaşayanlar evlerinin, mahkemelerinin ve mabetlerinin etrafına yığılmış cesetlerden kurtaran mezar kazıcılığı işini meslek edin, dedi.

Ben evlerin etrafında yığılı cesetler görmedim hiç, diye cevapladım.

Gözlerin bir yanılsama içinde ve bu yüzden insanları hayatın fırtınası karşısında tir tir titrerken görüyor, onları yaşıyor sanıyorsun. Aslında doğduklarından beri ölüler ama kendilerini gömecek kimse bulamadılar. Bu nedenle toprağa atılmış şekilde duruyorlar. İşte bu leş kokusu onlardan yayılıyor, dedi.

Korkum biraz geçmişti.

Her ikisi de fırtına karşısında titrerken yaşayanla ölü arasındaki farkı nasıl ayırt ederim? diye sordum.

Ölü fırtına karşısında titrer, yaşayansa onunla birlikte hızla yol alır ve ancak fırtına durduğunda durur, dedi.

O sırada koluna yaslandı. Bir meşenin hayat ve kararlılık dolu köklerine benzer sağlam pazuları ortaya çıktı. Sonra sordu:

Evli misin?

Evet. Eşim güzel bir kadın ve ben ona aşığım. Senin günahın ve kabahatlerin amma çokmuş! Evlilik, insanın kalıcı olma istencine köleliğidir! Özgür olmak istiyorsan, karından boşan ve tek başına yaşa, dedi.

فقال: اتَّخِذْ حَفَرَ الْقُبُورِ صِنَاعَةً تَرِيحَ الْأَحْيَاءَ مِنْ جُثَثِ
الْأَمْوَاتِ الْمُكَرَّدَسَةِ حَوْلَ مَنَازِلِهِمْ وَمَحَاكِمِهِمْ وَمَعَابِدِهِمْ.

قلت: لَمْ أَرَقُطْ جُثَثَ الْأَمْوَاتِ مُتَكَرَّدَسَةً حَوْلَ الْمَنَازِلِ.
فقال: أَنْتَ تَنْظُرُ بَعِينَ الْوَهْمِ فَتَرَى النَّاسَ يَرْتَعِشُونَ
أَمَامَ عَاصِفَةِ الْحَيَاةِ؛ فَتُظَنُّهُمْ أَحْيَاءَ، وَهُمْ أَمْوَاتٌ مِنْذُ
الْوِلَادَةِ، وَلَكِنَّهُمْ لَمْ يَجِدُوا مَنْ يَدْفِنُهُمْ، فَظَلُّوا مَطْرَحِينَ
فَوْقَ الثَّرَى، وَرَائِحَةُ النَّتَنِ تَنْبُعُثُ مِنْهُمْ.

قلت، وَقَدْ ذَهَبَ عَنِّي بَعْضُ الْوَجَلِ: وَكَيْفَ أُمِيزُ بَيْنَ
الْحَيِّ وَالْمَيِّتِ وَكِلَاهُمَا يَرْتَعِشُ أَمَامَ الْعَاصِفَةِ؟
فقال: إِنْ الْمَيِّتُ يَرْتَعِشُ أَمَامَ الْعَاصِفَةِ أَمَّا الْحَيُّ فَيَسِيرُ
مَعَهَا رَاكِضاً وَلَا يَقِفُ إِلَّا بِوُقُوفِهَا.

وَاتَّكَأَ إِذْ ذَاكَ عَلَى سَاعِدِهِ فَبَانَتْ عَضَلَاتُهُ الْمَحْبُوكَةُ
كَأَصُولِ سَنْدِيَانَةٍ مَمْلُوءَةٍ بِالْعِزْمِ وَالْحَيَاةِ، ثُمَّ سَأَلَنِي قَائِلاً:
أَمْتَزُوجُ أَنْتَ؟

قلت: نَعَمْ وَزَوْجَتِي امْرَأَةٌ حَسَنَاءُ وَأَنَا كَلِّفُ بِهَا.

فقال: مَا أَكْثَرَ ذُنُوبَكَ وَمَسَاوِئَكَ إِنَّمَا الزَّوْجُ عِبُودِيَّةُ
الْإِنْسَانِ لِقُوَّةِ الْاسْتِمْرَارِ، فَإِنْ شِئْتَ أَنْ تَتَحَرَّرَ طَلَّقْ
امْرَأَتَكَ وَعِشْ خَالِياً.

Üç çocuğum var. Büyüğü bilyelerle oynayacak yaşta, küçükler kelimeleri ağzında eveleyip geveliyor ama daha tam konuşamıyorlar. Onlara ne yapacağım? diye sordum.

Onlara kabir kazmayı öğret. Her birinin eline bir kürek ver, sonra da onları kendi hallerine bırak gitsin, dedi.

Yalnızlığa ve tek başınalığa tahammül etmeye gücüm yok. Eşimle ve çocuklarımla birlikte yaşamamın tadına alıştım. Eğer ben onları terk edersem mutluluk da beni terk eder, diye cevapladım.

Karısı ve çocukları arasında erkeğin hayatı, beyaz bir örtünün ardına gizlenmiş kapkara bir sefaletten başka bir şey değildir. Ha evlilik illa gerekliyse bir peri kıızıyla evlen, dedi.

Şaşkınlıkla: Periler gerçek değil ki neden beni kandırıyorsun, dedim. Şöyle cevap verdi:

Sen ne budala birisin! Asıl perilerden başka gerçek yok. Her kim ki perilerden değildir o kuşku ve belirsizlik âleminde.

Peri kızları zarif ve güzeller mi?, diye sordum.

Onların sonsuz zarafetleri ve solmayan güzellikleri vardır, dedi.

O halde bana bir peri kıızı göster de inanayım, dedim.

قلت: لي ثلاثة أولاد كبيرُهم يلعب بالأكر، وصغيرُهم يلوك الكلام ولا يلفظه، فماذا أفعل بهم؟

فقال: علّمهم حفر القبور، واعطِ كل واحدٍ رَفْشاً ثم دَعّمهم وشأنهم.

قلت: ليس لي طاقةٌ على الوحدة والانعزاد، فقد تعودتُ لذة العيش بين زوجتي وصغاري فإن تركتهم تركتني السعادة.

فقال: ما حياة المرء بين زوجته وأولاده سوى شقاء أسود مستتر وراء طلاءٍ أبيض، ولكن إن كان لا بد من الزواج فاقترنْ بصبية من بنات الجن.

قلت مستغرباً: ليس للجن حقيقة، فلماذا تخدعني؟
فقال: ما أغباك فتى! ليس لغير الجن حقيقة، ومن لم يكن من الجن كان في عالم الريب والالتباس.

قلت: وهل لصبايا الجن ظُرفٌ وجمالٌ.

فقال: لهن ظُرف لا يزول، وجمال لا يذبل.

قلت: أرني جنيةً فأقنع.

Peri kızını görmeyen ve ona dokunmanın mümkün olsaydı onunla evlenmeyi tavsiye etmezdim, deyince:

Görülemeyen ve dokunulamayan bir eşin ne faydası var ki? diye sordum. Cevabı şöyle oldu:

O, fırtına karşısında titreyen, onunla birlikte yol alamayan mahlûkatın ve ölümlerin yok oluşuna sebep olan gecikmiş bir faydadır.

Yüzünü bir süre benden çevirdi, ardından döndü ve:

Dinin ne? diye sordu.

Allah'a inanır, peygamberlerini yüceltirim, erdemi sever ve ahirete inanırım, diye cevap verince o şöyle dedi:

Bunlar, geçmiş nesillerin bir araya getirip senin iki dudağının arasına koyduğu sözler. Yalın hakikatse şu: Sen kendinden başka hiçbir şeye inanmaz, kendinden başka hiçbir şeyi yüceltmezsin. Sadece nefsinin arzulan hoşuna gider ve onun ölümsüzlüğünden başka bir emelin de yoktur. İnsan en başından beri kendine tapar ancak beklentilerinin ve isteklerinin farklılığına göre ona başka isimler verir. Onu bazen "Baal", bazen "Jüpiter", bazen de "Allah" diye isimlendirir.

Sonra güldü, yüz hatları alaycı ve küçümseyici bir tavır takındı. Ve ekledi:

Çürümüş cesetler olmalarına rağmen kendilerine tapanlar ne tuhaftır!

فقال: لو كان بإمكانك أن ترى الجنية وتلمسها لَمَا
أشرتُ عليك بزواجها.

قلت: وما النفع من زوجة لا تُرى ولا تُمسُّ؟
فقال: هو نفع بطيء ينتج عنه انقراض المخاليق
والأموات الذين يختلجون أمام العاصفة ولا يسرون
مَعَهَا.

وحَوَّلَ وجهه عني دقيقة، ثم عاد وسألني قائلاً: وما
دينك؟

قلت: أوْمَن بالله وَأَكْرَمُ أنبياءه وأحب الفضيلة، ولي
رجاء بالآخرة.

فقال: هذه ألفاظ رتبها الأجيال الغابرة ثم وضعها
الاعتباس بين شفتيك، أما الحقيقة المجردة فهي أنك لا
تؤمن بغير نفسك ولا تُكْرِم سواها ولا تهوى غير أميالها
ولا رجاء لك إلا بخلودها. منذ البدء والإنسان يعبد نفسه
ولكنه يلقيها بأسماء مختلفة باختلاف أمياله وأمانيه
فتارة يدعوها البعل وطوراً المشتري وأخرى الله.

ثم ضحك فانفجرت ملامحه تحت نقاب من الهُزءِ
والسخرية، وزاد قائلاً: ولكن ما أغرب الذين يعبدون
نفوسهم، ونفوسهم جِيفٌ مُنْتَنَةٌ.

Söylediklerini düşünürken bir süre vakit geçti. Sözlerinde yaşamdan daha garip, ölümden daha korkunç, gerçeklikten daha derin manalar buluyordum. Sonunda görüntüsü ve hünerleri arasında düşüncemin allak bullak olduğu, sırlarını ve bilinmezliklerini öğrenme arzusunun beni ele geçirdiği bir sırada haykırarak:

Bir rabbin varsa onun hakkı için söyle bana, sen kimsin? diye sordum.

"Ben kendimin rabbiyim."

"Adın ne o zaman?"

"Çılgın ilah benim adım."

"Nerede doğdun?"

"Her yerde."

"Peki, ne zaman doğdun öyleyse?"

"Her zaman."

"Bilgeliği kimden öğrendin? Sana hayatın sırlarını ve varlığın muammalarını kim açıkladı?"

"Ben *bilge* değilim. Bilgelik, aciz insanların sıfatlarından biri. Aksine ben güçlü bir çılgınım: Ben yürürüm; yeryüzü ayaklarımdan altında depreşir, ben dururum; yıldız kümeleri de benimle birlikte durur. İnsanlarla alay etmeyi iblislerden öğrendim. Varlığın ve yokluğun sırlarını, cinlerin krallarıyla oturup kalkarken ve gulyabanilerle arkadaşlık ederken anladım."

ومرت دقيقة وأنا أفكر بأقواله فأجد فيها معانيَ أغربَ من الحياة وأهولَ من الموت وأعَمَقَ من الحقيقة حتى إذا ما تاهت فكري بين مظاهره ومزاياه، وهاجت أميالي لاستعلان أسرارهِ وخفاياه صرخت قائلاً: إن كان لك ربُّ فيرَبِّكَ قُلْ لي مَنْ أنت؟

قال: أنا رب نفسي.

فقلت: وما اسمك؟

قال: الإله المجنون.

فقلت: وأين وُلِدْتَ؟

قال: في كل مكان.

فقلت: وأي متى ولدت؟

قال: في كل زمان.

فقلت: ممن تعلمت الحكمة، ومن ذا الذي باح لك بأسرار الحياة، وبواطن الوجود؟

قال: لستُ بحكيم، فالحكمة صفة من صفات البشر الضعفاء، بل أنا مجنون قوي أسيرُ قَتَمِيدُ الأرض تحت قدمي، وأقف فتقف معي مواكبُ النجوم، وقد تعلمتُ الاستهزاء بالبشر من الأبالسة وفهمت أسرار الوجود والعدم بعد أن عاشرتُ ملوك الجن ورافقتُ جبابرة الليل.

"Bu sarp kayalık vadilerde ne yapıyorsun? Günlerini ve gecelerini nasıl geçiriyorsun?"

"Sabah güneşe küfreder, öğlen insanlara lanet okurum, akşam tabiatla alay eder, geceyse kendi huzurumda diz çöker ve kendime tapanım."

"Sen ne yer, ne içersin? Nerede uyursun?"

"Ben, zaman ve deniz; biz uyumayız. İnsanların cesetlerini yer, onların kanlarını içer ve son nefesleriyle ziyafet çekeriz."

O sırada kollarını göğsünde kavuşturarak ayağa kalktı. Sonra gözlerine bakıp derin ve sakın bir sesle: Hoşça kal, ben cinlerin ve devlerin toplandığı yere gidiyorum, dedi.

Bana biraz daha süre tanı! Başka bir sorum var, diye bağırdım.

Bedeninin bir kısmı gecenin sisine bürünmüşken, çılgın ilahlar kimseye süre tanımaz. Hadi hoşça kal, diye cevap verdi.

Karanlığın perdeleri ardında gözlerimden kayboldu. Beni korkmuş, başıboş ve şaşkın bir halde bir başıma bıraktı.

Oradan gitmeye niyetlendiğimde sarp kayaların arasında dalgalanan sesini duydum:

"Hoşça kal, hoşça kal!"

فقلت: وماذا تفعل في هذه الأودية الوعرة وكيف
تصرف أيامك ولياليك؟

قال: في الصباح أَجْدُفُ على الشمس وعند الظهيرة
ألعن البشر وفي المساء أسخر بالطبيعة وفي الليل أركع
أمام نفسي وأعبدها.

فقلت: وماذا تأكل، وماذا تشرب، وأين تنام؟
قال: أنا والزمان والبحر لا ننام ولكننا نأكل أجساد
البشر ونشرب دماءهم ونتحلى بِلَهَائِهِمْ.

وانتصب إذ ذاك مُكْبِلاً ذراعيه على صدره ثم أحرق
بعيني وقال بصوت عميق هادئ: إلى اللقاء، فأنا ذاهب إلى
حيث تلتئم الغيلان والجبابرة.

فهمت قائلاً: أمهلني دقيقة فلي سؤال آخر.
فأجاب، وقد انحجب بعض قامته بضباب الليل: إنَّ
الآلهة المجانين لا يُمهلون أحداً، فإلى اللقاء.

واختفى عن بصري وراء ستائر الدُجى وتركني خائفاً
طائشاً، مُحْتَاراً به وبنفسي.

ولما حوَّلت قدمي عن ذلك المكان سمعت صوته
متموجاً بين تلك الصخور الباسقة قائلاً:
إلى اللقاء إلى اللقاء.

Sonraki gün eşimi boşayıp bir peri kıızıyla evlendim. Çocuklanmın her birinin eline bir kazma, bir de kürek verip onlara, “Gidin ve gördüğünüz her ölüyü toprağa gömün.” dedim.

O zamandan bu yana mezar kazıyor ve ölüleri gömüyorum. Ancak ölüler çok, bense tek başımayım, bana yardım eden kimse yok!

وفي اليوم التالي طلقْتُ امرأتِي وتزوجْتُ صبيةً من
بنات الجن ثم أعطيت كل واحد من أطفالي رَفْشاً ومحفراً
وقلت لهم: اذهبوا وكلما رأيتم ميتاً وَارَوْهُ في التراب.
ومن تلك الساعة إلى الآن وأنا أحفر القبور وألحد
الأموات، غَيْرَ أَنَّ الأموات كثيرون، وأنا وحدي وليس من
يسعفني!

KÖLELİK

İnsanlar hayatın köleleridir: Bu, günlerini utanç ve rezillikle kuşatan, gecelerini kan ve gözyaşları ile kaplayan bir köleliktir.

İlk doğumumun üzerinden yedi bin yıl geçti. Bense şu ana kadar teslim bayrağını çekmiş kölelerden ve prangalara vurulmuş tutsaklardan başkasını görmedim.

Yeryüzünün doğusunu da batısını da gezdim, hayatın gölgesinden de aydınlığından da geçtim. Mağaralardan saraylara doğru seyreden millet ve halk kervanlarını gördüm. Fakat şimdiye kadar ağırlıklar altında iki büklüm olmuş boyunlardan, zincirlere vurulmuş kollardan ve putlar önünde diz çökmüş topluluklardan başkasını görmedim.

العبودية

إنما الناس عبيد الحياة، وهي العبودية التي تجعل أيامهم مُكْتَنَفَةً بِالذُّلِّ والهوان ولياليهم مغمورةً بالدماء والدموع.

ها قد مَرَّ سبعةُ آلافِ سنةٍ على ولادتي الأولى وللآن لم أر غير العبيد المستسلمين والسجناء المُكَبَّلِينَ.

لقد جُبْتُ مشارق الأرض ومغاربها وطُفْتُ في ظل الحياة ونورها، وشاهدت مواكب الأمم والشعوب سائرة من الكهوف إلى الصروح، ولكنني لم أر للآن غير رقاب منحنية تحت الأثقال وسواعد موثوقة بالسلاسل وركب جائية أمام الأصنام.

Babil'den Paris'e, Ninova'dan New York'a kadar insanın izini sürdüm: Kumlar üzerinde ayak izlerinin yanı sıra prangalarının izlerini de gördüm. Vadileri ve ormanları (geçmiş) nesil ve asırların ağıklarını aksettirirken duydum.

Saraylara, akademilere ve mabetlere girdim. Tahtların, sunakların ve kürsülerin yanı başında durdum. İşçiyi tüccara, tüccarı askere, askeri hâkime, hâkimi krala, kralı rahibe, rahibi de, şeytanların topraktan yaptıkları ve ölümlerin kafataslarıyla oluşmuş bir tepenin üstüne diktikleri puta köle olarak gördüm.

Güçlü zenginlerin malikânelerine, düşkün fakirlerin gecekondularına girdim. Fildişi parçalar ve altın levhalarla süslenmiş odalarda, umutsuzluk hayaletleri ve ölüm soluklarıyla tıka basa dolu bannaklarda durdum. Çocukların anne sütüyle beraber kölelik emzirdiğini, erkek çocukların alfabeyle birlikte boyun eğmeyi öğrendiğini, kız çocuklarının itaatkarlık ve tevazu ile işlenmiş elbiseler giydiğini, kadınların itaat ve uysallık yataklarında mışıl mışıl uyuduğunu gördüm.

وقد اتبعت الإنسان من بابل إلى باريس ومن نينوى إلى
نيويورك ورأيت آثار قيوده مطبوعة على الرمال بجانب
آثار أقدامه، وسمعت الأودية والغابات تردد صدى نواح
الأجيال والقرون.

دخلت القصور والمعاهد والهيكل ووقفت حذاء
العروش والمذابح والمنابر، فرأيت العامل عبداً للتاجر،
والتاجر عبداً للجندي، والجندي عبداً للحاكم، والحاكم
عبداً للملك، والملك عبداً للكاهن، والكاهن عبداً
للصنم، والصنم تراب جَبَلْتُهُ الشياطين، ونصبته فوق
رابية من جماجم الأموات.

دخلت منازل الأغنياء الأقوياء وأكواخ الفقراء
الضعفاء، وقفت في المَخَادِعِ الْمُؤَشَّاةِ بِقِطْعِ العاج
وصفائح الذهب، وفي المآوى المفعمة بأشباح اليأس
وأنفاس المنايا فرأيت الأطفال يرضعون العبودية مع
اللبن، والصبيان يتلقنون الخضوع مع حروف الهجاء،
والصبايا يرتدين الملابس مُبْطِنَةً بالانقياد والخنوع،
والنساء يَهْجَعْنَ عَلَى أَسْرَةِ الطاعة والامتثال.

İnsanlığı Ganj kenarından Fırat kıyılarına, Nil'in deltasına, Sina dağına, Atina meydanlarına, Roma kiliselerine, Konstantin sokaklarına, Londra binalarına kadar takip ettim. Köleliği ihtişamlı ve görkemli törenlerle her yerde kol gezerken gördüm: İnsanlar köleliğin sunaklarında gencecik oğlanları ve bakire kızları kurban edip köleliği "tann" diye adlandırıyor, sonra ayaklarına içkiler ve hoş kokular döküp onu "kral" diye isimlendiriyorlar. Ardından heykellerinin önünde tutsüler yakıp onu "peygamber" diye çağırıyor, sonra onun huzurunda secdeye kapanıp bunu "şeriat" diye adlandırıyorlar. Daha sonra onun için savaşıyorlar, ölüyorlar, öldürüyorlar ve onu (köleliği) "vatanseverlik" diye isimlendiriyorlar. Ardından köleliğin iradesine teslim olup onu "Allah'ın yeryüzündeki gölgesi" diye adlandırıyor, sonra onun isteğiyle evlerini yakıp, binalarını yerle bir ediyorlar ve bunu "kardeşlik ve eşitlik" diye adlandırıyorlar. Akabinde onun yolunda çalışıp didiniyorlar ve onu "mal ve ticaret" diye isimlendiriyorlar. İsimler farklı olsa da gerçek tek, görüntüler farklı olsa da özü bir. O, çocukların babalarından -hayat esintisini miras aldıkları gibi- miras olarak aldığı birbirinden farklı belirti ve yaralarla ortaya çıkan; -mevsimlerin kendi ekinlerinin mahsulünü toplaması gibi- çağların kendi toprağına tohumlarını attığı ezeli ve ebedi bir hastalıktır.

اِتَّبَعْتُ الْأَجْيَالَ مِنْ ضَفَافِ الْكَنْجِ إِلَى شَاطِئِ الْفِرَاتِ إِلَى
 مَصْبِ النِّيلِ إِلَى جَبَلِ سَيْنَا إِلَى سَاحَاتِ أَثِينَا إِلَى كُنَائِسِ
 رُومِيَّةٍ إِلَى أَرْزَقَةِ الْقُسْطَنْطِينِيَّةِ إِلَى بَنِيَّاتِ لُنْدُنِ فَرَأَيْتُ
 الْعِبُودِيَّةَ تَسِيرُ بِكُلِّ مَكَانٍ فِي مَوْكَبِ الْعِظْمَةِ وَالْجَلَالِ،
 وَالنَّاسُ يَنْحَرُونَ الْفَتِيَّانَ وَالْعِذَارَى عَلَى مَذَابِحِهَا،
 وَيَدْعُونَهَا إِلَهًا، ثُمَّ يَسْكُبُونَ الْخَمْرَ وَالطُّيُوبَ عَلَى قَدَمَيْهَا
 وَيَدْعُونَهَا مُلْكًا، ثُمَّ يَحْرِقُونَ الْبُخُورَ أَمَامَ تَمَاثِيلِهَا وَيَدْعُونَهَا
 نَبِيًّا، ثُمَّ يَخْرُونَ سَاجِدِينَ لَدَيْهَا وَيَدْعُونَهَا شَرِيعَةً، ثُمَّ
 يَتَحَارِبُونَ وَيَتَقَاتِلُونَ مِنْ أَجْلِهَا وَيَدْعُونَهَا وَطَنِيَّةً، ثُمَّ
 يَسْتَسْلِمُونَ إِلَى مَشِيئَتِهَا وَيَدْعُونَهَا ظِلَّ اللَّهِ عَلَى الْأَرْضِ، ثُمَّ
 يَحْرِقُونَ مَنَازِلَهُمْ وَيَهْدِمُونَ مَبَانِيَهُمْ بِإِرَادَتِهَا وَيَدْعُونَهَا إِخَاءَ
 وَمَسَاوَاةٍ، ثُمَّ يَجِدُّونَ وَيَجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِهَا، وَيَدْعُونَهَا
 مَالًا وَتِجَارَةً ... فَهِيَ ذَاتُ أَسْمَاءٍ عَدِيدَةٍ وَحَقِيقَةٍ وَاحِدَةٍ
 وَمُظَاهِرَ كَثِيرَةٍ لَجَوْهَرٍ وَاحِدٍ، بَلْ هِيَ عِلَّةُ أَزَلِيَّةٍ أَبَدِيَّةٍ تَحْيِي
 بِأَعْرَاضٍ مُتَبَايِنَةٍ وَقُرُوحٍ مُخْتَلِفَةٍ يَتَوَارَثُهَا الْأَبْنَاءُ عَنِ الْآبَاءِ
 مِثْلَمَا يَتَوَارَثُونَ نَسْمَةَ الْحَيَاةِ وَتُلَقَّى بِذَوَرِهَا الْعَصُورُ فِي
 تَرْبَةِ الْعَصُورِ مِثْلَمَا تَسْتَغْلُ الْفُصُولُ مَا تَزْرَعُهُ الْفُصُولُ.

Karşılaştığım en garip kölelik türleri ve şekilleri:

Körü körüne kölelik: İnsanların şimdilerini atalarının geçmişlerine sıkı sıkıya bağlayan ve benliklerini ecdadın belirlediği gelenekler önünde diz çöktüren, onları eski ruhların yeni bedenleri ve çürümüş kemiklerin kireçlenmiş mezarları haline getiren kölelik.

Dilsiz kölelik: Erkeğin hayatını iğrendiği karısının eteklerine yapıştıran, kadının bedenini nefret ettiği kocasının yatağına bağlayan ve her ikisini de ayaklar altına atan köleliktir.

Sağır kölelik: Kişileri, bulundukları çevrenin yaşam tarzını benimsemeye, onların renkleriyle boyanmaya, giydiklerini giymeye mecbur bırakan köleliktir. Böylece seslerin yankısı ve hayalet bedenler olurlar.

Topal kölelik: Yiğitlerin boyunlarını hilekârların sultanı altında eğdiren, güçlülerin azmini şan ve şöhret sevdalılarının heveslerine teslim eden köleliktir. Böylece parmakların hareket ettirdiği, durdurduğu ve sonra kırıp attığı araçlar gibi yönetilir hale gelirler.

Ak saçlı kölelik: Çocukların ruhlarını engin gökten, ihtiyaçların aptallıkla yan yana yaşadığı, zilletin ümitsizlikle komşu olduğu sefalet yurtlarına indiren köleliktir. Bu nedenle gençliklerini mutsuzca yaşar, hayatlarını suçlu olarak devam ettirir ve adice ölürler.

وأغرب ما لقيت من أنواع العبوديات وأشكالها:
 العبودية العمياء: وهي التي تُوثقُ حاضر الناس بماضي
 آبائهم وتُنِيخُ نفوسهم أمام تقاليد حدودهم وتجعلهم
 أجساداً جديدةً لأرواح عتيقة وقبوراً مُكَلَّسةً لعظام بالية.
 والعبودية الخرساء: وهي التي تعلق أيام الرجل بأذيال
 الزوجة التي يمتقنها وتلصق جسد المرأة بمضجع الزوج
 الذي تكرهه وتجعلهما من الحياة بمنزلة النعل من القَدَم.
 والعبودية الصماء: وهي التي تُكْرِهُ الأفراد على اتباع
 مشارب محيطهم والتلون بألوانه والارتداء بأزيائه،
 فيصبحون من الأصوات كَرَجُجِ الصدى ومن الأجسام
 كالخيالات.

والعبودية العرجاء: وهي التي تضع رقاب الأشداء
 تحت سيطرة المحتالين وتسلم عزم الأقوياء إلى أهواء
 الطامحين بالمجد والاشتهار فيمسون مثل آلات تحركها
 الأصابع ثم توقفها ثم تكسرها.

والعبودية الشَّمْطاء: وهي التي تهبط بأرواح الأطفال
 من الفضاء المتسع إلى منازل الشقاء حيث تقيم الحاجة
 بجانب الغباوة ويقطن الذل في جوار القنوط فيشبون
 تعساء ويعيشون مجرمين ويموتون مردولين.

Alacalı kölelik: Eşyaları ederi dışında bir pahaya satın alan, durumları başka adlarla isimlendiren köleliktir; hilekârlığı zekâ, gevezeliği bilgichlik, zayıflığı yumuşaklık, korkaklığı tenezzül etmemek diye isimlendirir.

Çarpık kölelik: Aciz kimselerin dillerini korkuyla harekete geçiren köleliktir. Bunun etkisiyle içlerinde olmayanı söylerler ve yoksunluğun elleri arasında açılıp katlanan bir elbise gibi olurlar.

Kambur kölelik: Bir milleti bir başka milletin kanunlarıyla yöneten köleliktir.

Uyuz kölelik: Kralların oğullarına taç giydirip kral yapan köleliktir.

Kara kölelik: Suçluların masum çocuklarını utançla zehirleyen köleliktir.

Köleliğin kendisine kölelikse kalıcı olma istencidir.

İnsanlığın izini sürmekten bitkin düştüğüm, millet ve halk kervanlarını izlemekten usandığım vakit, mazinin hayaletlerinin gizlendiği, geleceğin ruhlarnın yattığı ruhlar vadisinde bir başıma oturdum. Orada, güneşe gözlerini dikmiş kimsesiz dolanan cılız bir hayalet gördüm.

والعبودية الرَّقْطاء: وهي التي تبتاع الأشياء بغير أثمانها وتسمى الأمور بغير أسمائها فتدعو الاحتيال ذكاء والثروة معرفة والضعف ليناً والجبانة إباء.

والعبودية العوجاء: وهي التي تحرك بالخوف ألسنة الضعفاء، فيتكلمون بما لا يضمرون ويصبحون بين أيدي المسكنة مثل ثوب تطويه وتنشره.

والعبودية الحدباء: وهي التي تقود قوماً بشرائع قوم آخرين.

والعبودية الجرباء: وهي التي تتوج أبناء الملوك ملوكاً.

والعبودية السوداء: وهي التي تسم بالعار أبناء المجرمين الأبرياء.

والعبودية للعبودية نفسها: هي قوة الاستمرار.

ولما تعبتُ من ملاحقة الأجيال وملئتُ النظر إلى مواكب الشعوب والأمم جلست وحيداً في وادي الأشباح حيث تختبئ خيالات الأزمنة الغابرة وَتَرِيضُ أرواح الأزمنة الآتية: هناك رأيت شبحاً هزلياً يسير منفرداً مُحَدِّقاً بوجه الشمس.

Ona, "Sen kimsin, adın ne? diye sordum.

Adım, özgürlük, dedi.

Evlatların nerede? dedim.

Biri çarpmıha gerilerek, diğeri delirerek öldü, biriye henüz doğmadı, dedi.

Sonra sislerin ardında gözden kayboldu.

فسألته: مَنْ أنت وما اسمك؟

قال: اسمي الحرية.

قلت: وأين أبناؤك؟

قال: واحد مات مصلوباً، وواحد مات مجنوناً، وواحد لم يولد بعدُ.

ثم توارى عن عيني وراء الضباب.

TUTSAK KRAL

Ey tutsak kral, sakinleş! Sen zindanında, benim beden zindanında çektiğimden daha fazla sıkıntı çekmiyorsun. Ey Sfenks, olduğun yerde kal ve sabırlı ol! Musibetler karşısında endişeye kapılmak ancak çakallara yaraşır. Tutsak olmuş krallara yakışan, zindanla ve gardiyanla alay etmektir sadece.

Ey azmin oğlu, korkunu dindir ve bana bak; ben hayatın köleleri arasında, senin kafesin parmaklıkları arasında olduğun gibiyim. Aramızda, ruhuma komşu olan ama sana yaklaşmaktan korkan bir kâbustan başka ne fark var.

Her ikimiz de yurdumuzdan sürülmüşüz, ailemizden ve sevdiklerimizden uzaktayız. Toparla kendini! Gece ve gündüzlerin ıdırabı karşısında benim gibi metanetli ol, bize kararlılıklarıyla değil de sayılarıyla galip gelen sebatsızlara gülüp geç.

الملك السجين

خَفِّفْ عَنْكَ أَيُّهَا الْمَلِكُ الْأَسِيرُ فَلَسْتُ فِي سَجْنِكَ أَشَدُّ
بَلَاءً مِنِّي فِي جَسَدِي. إِرْبِضْ وَكُنْ مُتَجَلِّدًا يَا أَبَا الْأَهْوَالِ،
فَالاضْطِرَابُ أَمَامَ النَّوَائِبِ حَرِيٌّ بِنِنَاتِ آوَى، وَلَا يَجْمُلُ
بِالْمُلُوكِ الْمَسْجُونِينَ سِوَى الْأَسْتَهْزَاءِ بِالسَّجَنِ وَالسَّجَانِ.
سَكِّنْ رَوْعَكَ يَا فَتَى الْعِزْمِ، وَانْظُرْ إِلَيَّ، فَأَنَا بَيْنَ عَبِيدِ
الْحَيَاةِ مِثْلَكَ بَيْنَ قَضْبَانِ الْقَفْصِ، وَمَا الْفَرْقُ بَيْنَنَا سِوَى
حُلْمٍ مَزْعَجٍ يَجَاوِرُ رُوحِي وَلَكِنَّهُ يَخْشَى الْإِقْتِرَابَ إِلَيْكَ.
كَلَانَا مَنَفِيٌّ عَنْ بِلَادِهِ بَعِيدٌ عَنْ أَهْلِهِ وَأَحْبَابِهِ فَخَقِّضْ
عَلَيْكَ جَاشُكَ وَكُنْ مِثْلِي صَابِرًا عَلَى مَضَضِ الْأَيَّامِ وَاللَّيَالِي
سَاخِرًا بِهَؤُلَاءِ الضَّعَفَاءِ الَّذِينَ يَتَغْلِبُونَ عَلَيْنَا بَعْدَهُمْ لَا
بِعِزْمِ أَفْرَادِهِمْ.

İnsanlar sağır olduktan sonra kükremenin, yaygara koparmanın ne faydası var?

Senden önce ben kulaklarına haykırdım; sadece karanlığın hayaletlerini yolundan döndürdüm. Ben de senin gibi insan tabakalarını inceledim; içlerinde, prangalara vurulmuş esirlerin önünde böbürlenerek yürekli taslayan korkaklardan ve kafeslere hapsedilmiş tutsaklar karşısında sert tavırlar takınarak küstahlık eden aciz kimselerden başkasını bulamadım.

Ey ulu kral bak! Şu an zindanını çepeçevre sarmış olanlara bir bak. Onların yüzlerini incersen, reâyandaki en düşkün kimselerin ve ıssız çöllerdeki muhafızlarının simalarında gördüklerini bulacaksın: Kimileri korkaklığıyla tavşana benzer, kimileri kurnazlıkta tilki gibidir, kimileriye sinsilikte yılan emsalidir; ama onların arasında tavşanın esenliğine, tilkinin zekâsına ve yılanın bilgeliğine sahip olan hiç kimse yoktur.

Bak! Şu domuz gibi pistir, fakat eti yenmez. Bu manda gibi serttir, ama derisi peş para etmez. Şu ise eşek gibi kafasızdır, fakat iki ayakla yürür. Bu ise karga gibi uğursuzdur, ama gâklamalarını tapınaklarda satar. İşte şu da tavus kuşu gibi kibirli ve kendini beğenmiştir, ama tüyleri sahtedir.

وما عسى ينفع الزئير والضجيج والناس طُرْش لا
يسمعون ؟

لقد صرخت قبلك في آذانهم فلم أستوقف غير
أشباح الدجى. وتفحصتُ مثلك طبقاتهم فلم أجد بينهم
سوى جبان يستبسل متجبراً أمام المقيدين بالسلاسل
وضعيف يتوقح متصلباً أمام المسجونين في الأقفاص.
انظر أيها الملك الجبار، انظر إلى هؤلاء المحيطين
بسجنك الآن، تَقَرَّسْ في وجوههم تجد في ملامحهم ما
كنتَ تراه في سَخَنَاتِ أدنى رعاياك وأعوانك في مجاهل
الصحراء، فمنهم من يشبه الأرنب بضعف قلبه ومنهم من
يمائل الثعلب باحتياله ومنهم من يُضَارِعُ الأفعى بخبثه،
ولكن ليس بينهم من له سلامة الأرنب وذكاء الثعلب
وحكمة الأفعى.

انظرُ فهذا كالخنزير قذارَةً، أمّا لحمه فلا يؤكل، وهذا
كالجاسوس خشونةً، أمّا جلده فلا ينفع، وذلك كالحمار
غباوةً ولكنه يمشي على الاثنتين، وذلك كالغراب شؤماً
ولكنه يبيع نعيبه في الهياكل، وتلك كالطاووس تَبْهَأُ
وإعجاباً، أمّا ريشُها فمُستعار.

Ey haşmetli sultan bak! Şu saraylara ve enstitülere bak. Bunlar; insanın, kendisini yıldızlardan mahrum eden süslü tavanlarla övünerek, güneş ışınlarından yoksun bırakan duvarlarının sağlamlığıyla huzur bularak içinde yaşadığı daracık meskenler; gölgelerinde gençlik çiçeklerinin solduğu, her bir tarafında aşk ateşinin yanıp kül olduğu ve semasında düş manzaralarının buhar sütunlarına dönüştüğü karanlık mağaralar; içinde beşiğin, ölüm döşeginin yanında sallandığı ve gelinlik tahtının, ölü tabutunun yakınına kurulduğu tuhaf mahzenlerdir.

Ey yüce esir bak! Şu geniş caddelere ve dar sokaklara bir bak: Bu yerler, sapaklarında hırsızların pusuda beklediği, dört bir yanında eşkıyaların gizlendiği, tehlikeli geçitleri olan vadiler; arzular arasında aralıksız devam eden savaşın sahnelendiği meydanlardır -arzular içinde ruhlar çarpışır ancak kılıç kullanmadan, birbirlerini ısırarak dövüşürler fakat diş kullanmadan-. Hatta buralar, içinde evcil görünen, kuyrukları kokulu, boynuzları süslü hayvanların yaşadığı, kanunların en soylunun bekası için değil, en kurnaz ve en hilekârın devamlılığı için uygulandığı, geleneklerinin en erdemliye ve en güçlüye değil, en sinsiyeye ve en yalancıya dayandığı korku ormanıdır. Kralları gelince, onlar senin gibi aslan değil, aksine onlar, akbaba gibi gagaları, sırtları gibi pençeleri, akrep gibi dilleri olan, kurbağa gibi vıraklayan tuhaf varlıklardır.

وانظر أيها السلطان المهيب، انظر إلى تلك القصور والمعاهد، فهي أوكار ضيقة يسكنها الإنسان مفاخراً بزخارف سقوفها التي تحجبه عن النجوم، مغتبطاً بصلابة جدرانها التي تفصله عن أشعة الشمس. هي كهوف مظلمة تذبل في ظلالها أزهار الشباب وترمد في زواياها جمرة الحب وتتحول في فضائها رسوم الأحلام إلى أعمدة من دُخانٍ، هي سرادب غريبة يتمايل فيها سرير الطفل بجانب فراش المنازع وينتصب فيها تخت العروس بقرب نعش الميت.

وانظر أيها الأسير الجليل، انظر إلى تلك الشوارع المنفرجة والأزقة الضيقة فهي أودية خطيرة المعابر يترصد اللصوص بين مُنْعَرَجَاتِهَا وتختبئ الخوارج بين جنباتها، هي ساحة قتالٍ مُسْتَتَبٍ بين الرغائب، والرغائب تننازل فيها الأرواح متصارعةً ولكن بغير السيوف، وتتصارع متناهشةً ولكن بغير الأنياب، بل هي غابة الأهوال تسكنها حيوانات داجنة المظاهر، معطرة الأذنان، مصقولة القرون، لا تقضي شرائعها ببقاء الأنسب، بل بدوام الأروغ والأحيل، ولا تؤول تقاليدها إلى الأفضل والأقوى، بل إلى الأخبث والأكذب. أما ملوكها فليست أسداً نظيرك، بل هم مخاليق عجيبة لهم مناقد النسور وبرائن الضبع وألسنة العقارب ونقيق الضفادع.

Canım sana feda olsun ey tutsak kral! Huzurunda bir hayli durdum, karşında lafı fazla uzattım. Ancak tahtından edilmiş bu kalp, tahtından olmuş krallarla teselli buluyor; şu tutsak ve vahşi gönül, tutsaklarla ve ıssızlarla ünsiyet kuruyor. Bu yüzden yemek yerine ağzında laf geveleyen, içecek yerine düşünceleri yudumlayan şu adamı mazur gör.

Görüşmek üzere ey haşmetli kral. Eğer bu tuhaf dünyada tekrar görüşmek nasip olmazsa, kralların ruhlannın, şairlerin ruhlanyla bir araya geleceği ruhlar âleminde görüşmek mutlaka nasip olacaktır.

فَدَتَكَ رُوحِي أَيُّهَا الْمَلِيكَ السَّجِينِ، فَقَدْ أَطْلُتُ
 الْوُقُوفَ لَدَيْكَ، وَأَسْهَيْتُ بِالْكَلامِ أَمَامَكَ، وَلَكِنْ هُوَ
 الْقَلْبُ الْمَخْلُوعُ عَنْ عَرْشِهِ يَتَعَزَّى بِالْمُلُوكِ الْمَخْلُوعِينَ،
 وَهِيَ النَّفْسُ السَّجِينَةُ الْمُسْتَوْحِشَةُ تَسْتَأْنِسُ بِالسَّجَنَاءِ
 وَالْمُسْتَوْحِشِينَ، فَسَامِخْ فَتَى يُلُوكِ الْكَلَامَ مَتَسَلِيًّا بِهِ عَنْ
 الطَّعَامِ وَيَرْتَشِفُ الْأَفْكَارَ مُسْتَعِيزًا بِهَا عَنْ الشَّرَابِ.
 إِلَى الْلِقَاءِ أَيُّهَا الْجَبَّارُ الْمَهِيْبُ فَإِنْ لَمْ يَكُنِ الْلِقَاءُ فِي هَذَا
 الْعَالَمِ الْغَرِيبِ فَسَيَكُونُ فِي عَالَمِ الْأَشْبَاحِ حَيْثُ تَجْتَمِعُ
 أَرْوَاحُ الْمُلُوكِ بِأَرْوَاحِ الشُّعْرَاءِ.

ÇARMIHA GERİLMİŞ İSA

Hüzünlü bir Cuma gününde yazıldı.

Bugün her sene olduğu gibi, insanlık derin uykusundan uyanır ve çarmıha gerilmiş Nasıralı İsa'yı görmek için çağların ruhları huzurunda yaşlı gözlerle Golgota dağına doğru bakarak durur. Güneş, bugünü yolcu edip battığında ise insanlık geri döner ve her tepenin başına, her dağın eteğine dikilmiş putlara dua ederek diz çöker.

Bugünkü anma töreni, dünyanın dört bir yanından Kudüs yakınlarına gelmiş Hristiyan ruhlara yol gösterir. Orada sıra sıra dizilmiş bir halde göğüslerini döverek; dikenlerle taçlandırılmış, sonsuzluk karşısında kollarını açmış ve ölüm perdesinin ardından hayatın derinliklerine bakan ruhu müşahade ederek dururlar.

يسوع المصلوب

”كُتِبَتْ يَوْمَ الْجُمُعَةِ الْحَزِينَةِ“

اليوم وفي مثل هذا اليوم من كلِّ سنة، تستيقظ الإنسانية من رُقادها العميق وتقف أمام أشباح الأجيال ناظرةً بعيون مغلفة بالدموع نحو جبل الجلجلة لترى يسوع الناصري معلقاً على خشبة الصليب ... وعندما تغيب الشمس عن مآتي النهار تعود الإنسانية وتركع مصلياً أمام الأصنام المنتصبة على قمة كل رابية وفي سفح كل جبل.

اليوم تقود الذكرى أرواح المسيحيين من جميع أقطار العالم إلى جوار أورشليم فيقفون هناك صفوفاً قارعين صدورهم، محدقين بشبح مكلل بالأشواك باسط ذراعيه أمام اللانهاية، ناظر من وراء حجاب الموت إلى أعماق الحياة.

Hristiyanlar geri dönüp üzerlerine cehalet ve uyuşukluğun örtüsünü çekerek gaflet gölgesi altında grup grup yataklarına uzandığında gecenin perdesi günün sahnesi üzerine iner.

Bugün her sene olduğu gibi, filozoflar karanlık mağaralarını, düşünürler soğuk hücrelerini, şairler hayali vadilerini terk ederler. Hepsi yüksek bir dağda sükûnetle ve saygıyla bir adama, kendini öldürenlere “Ey baba! Onları bağışla. Çünkü ne yaptıklarını bilmiyorlar.” diye seslenen bir adama kulak vererek dururlar. Filozoflar, düşünürler ve şairler dar kovuklarına çekilip ruhlarını kitapların eski sayfalarıyla kefenlediğinde sükûnet ışığın sesini sarmalar.

Hayatın keyfini süren, ziynet ve elbise meraklısı kadınlar, kış fırtınaları karşısında narin bir ağaç gibi çarmıhın önünde duran hüzünlü kadını görmek ve ona yaklaşıp derin inleyişlerini, ıstırap dolu acılarını duymak için bugün evlerinden çıkarlar.

Günler akıp giderken bilmedikleri yerlere doğru koşuşturan genç erkek ve kızlarsa bugün bir anlığına durup yerle gök arasında arafta kalmış adamın ayaklarından akan kanı gözyaşlarıyla yıkayan Meceleli kız çocuğunu görmek için geriye doğru bakarlar, fakat gözleri bu sahneye bakmaktan sıkıldığında hızla neşeli insanlara dönüşürler.

ولكن لا تُسدل ستائر الليل على مسارح هذا النهار حتى يعود المسيحيون ويضطجعون جماعات جماعات في ظلال النسيان بين لُحْفِ الجهالة والخمول.

وفي مثل هذا اليوم من كل سنة يترك الفلاسفة كهوفهم المظلمة والمفكرون صوامعهم الباردة والشعراء أوديتهم الخيالية ويقفون جميعهم على جبل عالٍ صامتين متهيئين مصغين إلى صوت فتى يقول لقاتليه: «يا أبتاه، اغفر لهم لأنهم لا يدرون ما يفعلون» ... ولكن لا تكتنف السكينة أصوات النور حتى يعود الفلاسفة والمفكرون والشعراء ويكفنون أرواحهم بصفحات الكتب البالية.

إن النساء المشغولات ببهجة الحياة المشغوفات بالحليّ والحلل يخرجنّ اليوم من منازلهن يُشاهدنّ المرأة الحزينة الواقفة أمام الصليب وقوفَ الشجرة اللينة أمام عواصف الشتاء ويقترن منها ليسمعن أنينها العميق وغصّاتها الأليمة.

أما الفتيان والصبايا الراكضون مع تيار الأيام إلى حيث لا يدرون فيقفون اليوم هُنْهَـةً ويلتفتون إلى الوراء ليروا الصبية المجذليّة تغسل بدموعها قطرات الدماء عن قَدَمَي رجلٍ منتصب بين الأرض والسماء. ولكن عندما تملأ عيونهم النظر إلى هذا المشهد يتحولون مسرعين ضاحكين.

Bugün her sene olduğu gibi, insanlık baharın uyanışıyla uyanır ve Nasıralı İsa'nın çektiği acılara ağlayarak durur, ardından gözlerini kapayarak derin bir uykuya dalar. Bahar ise elbiseleri yaldızlı, etekleri kokulu bir yaza dönüşünceye kadar uyanık kalmaya, gülümsemeye ve ilerlemeye devam eder.

İnsanlık, çağların kahramanlarına ağlamak ve ağıt yakmaktan haz alan bir kadındır. Şayet insanlık bir erkek olsaydı onların şerefi ve azametleriyle sevinirdi.

İnsanlık, boğazı kesilmiş bir kuşun yanı başında ahlayıp vahlayarak duran bir kız çocuğudur. Ancak bu kız çocuğu, süratiyle kuru dalları kırıp geçiren, kararlılığıyla kokuşmuş pislikleri söküp atan devasa fırtınanın önünde durmaya korkar.

İnsanlık, Nasıralı İsa'yı fakir doğmuş, sefil bir hayat sürmüş, düşkünler gibi hor görülmuş, bir suçlu gibi çarmıha gerilmiş biri olarak görür; bu yüzden onun için ağlar, ona mersiyeler yazar, onun yasını tutar. İnsanlığın onu yüceltmek adına yaptıkları işte bunlardır.

On dokuz nesildir, insanlar, -İsa aslında güçlü olmasına rağmen- İsa'nın şahsında güçsüzlüğe tapıyorlar. Şu var ki onlar gerçek gücün anlamından gafilirdirler.

İsa korkak bir zavallı olarak yaşamadı, acılar içinde sızlanarak ölmedi; aksine o bir devrimci olarak yaşadı, mevcut düzene ayaklanan biri olarak çarmıha gerildi ve yüce bir şahsiyet olarak can verdi.

في مثل هذا اليوم من كل سنة تستيقظ الإنسانية
ببقظة الربيع وتقف باكية لأوجاع النصارى ثم تطبق
أجفانها، وتنام نوماً عميقاً. أما الربيع فيظل مستيقظاً
مبتسماً سائراً حتى يصير صيفاً مُذهَّبَ الملابسِ مُعطرَ
الأذيال.

الإنسانية امرأة يلد لها البكاء والنحيب على أبطال
الأجيال. ولو كانت الإنسانية رجلاً لفرحت بمجدهم
وعظمتهم.

الإنسانية طفلة تقف متأوهة بجانب الطائر الذبيح
ولكنها تخشى الوقوف أمام العاصفة الهائلة التي تهصرُ
بمسيرها الأغصان اليابسة وتجرف بعزمها الأقدار
المنتنة.

الإنسانية ترى يسوع الناصري مولوداً كالفقراء عائشاً
كالمساكين مهاناً كالضعفاء، مصلوباً كالمجرمين فتبكيه
وترثيه وتندبه وهذا كل ما تفعله لتكرمه.

منذ تسعة عشر جيلاً والبشر يعبدون الضعف
بشخص يسوع، ويسوع كان قوياً ولكنهم لا يفهمون معنى
القوة الحقيقية.

ما عاش يسوع مسكيناً خائفاً ولم يمت شاكياً متوجعاً
بل عاش ثائراً وصلبَ متمرداً ومات جباراً.

İsa kanatları kırık bir kuş değildi; bilâkis o, kopardığı gürültüyle yoldan sapmış tüm kanatları kıran şiddetli bir fırtınaydı.

İsa mavi şafağın ardından acıyı hayatın simgesi haline getirmek için gelmedi; o hayatı, hakkın ve özgürlüğün simgesi kalmak için geldi.

İsa kendisine zulmedenlerden, düşmanlarından korkmadı, kendisini öldürenlerin karşısında merhamet dilenmedi; aksine o, zulmün ve despotluğun karşısında cesur, şehitlerin başları üzerinde özgürdü. Pis bir çıban görse onu deşer, şerri konuşurken duysa dilini koparır, riyayla karşılaşa onu yere sererdi.

İsa yüce bir ışık dairesinden, evleri yıkıp molozlarından manastırlar, tapınaklar inşa etmek ya da güçlü kuvvetli adamların aklını çelip onları papaz ve rahip olarak yönetmek için inmedi. O, kafatasları üzerinde yükselmiş tahtları yerle bir eden, mezarların üzerine yapılan sarayları yıkan, zayıfların ve yoksulların bedenleri üzerine dikilmiş putları parçalayan yeni ve güçlü bir ruhu bu dünyanın semasına yaymak için geldi.

İsa insanlara, küçücük gecekonduların, soğuk, karanlık evlerin yanına abidevi kiliseler ve devasa mabetler yapmayı öğretmek için gelmedi. O, insanların kalbini bir tapınak, ruhunu bir sunak ve aklını bir rahip haline getirmeye geldi.

لم يكن يسوع طائراً مكسور الجناحين بل كان عاصفة هوجاء تكسر بهبوبها جميع الأجنحة المُعْوَجَّة.

لم يحنِ يسوع من وراء الشفق الأزرق ليجعل الألم رمزاً للحياة بل جاء ليجعل الحياة رمزاً للحق والحرة.

لم يَخَفْ يسوع مُضْطَّهِدِيهِ ولم يخش أعداءه ولم يتوجع أمام قاتليه بل كان حُرّاً على رؤوس الأشهاد جريئاً أمام الظلم والاستبداد، يرى البثور الكريمة فيبيضعها، ويسمع الشر متكلماً فيُخْرِسه ويلتقي بالرياء فيصرعه.

لم يهبط يسوع من دائرة النور الأعلى لهدم المنازل ويبني من حجارته الأديرة والصوامع ويستهوِي الرجال الأشداء ليقودهم قسوساً ورهباناً بل جاء لِيَبْثُ في فضاء هذا العالم روحاً جديدة قوية تُقَوِّضُ قوائم العروش المرفوعة على الجماجم وتهدم القصور المتعالية فوق القبور وتسحق الأصنام المنصوبة على أجساد الضعفاء المساكين.

لم يحنِ يسوع ليعلم الناس بناء الكنائس الشاهقة والمعابد الضخمة في جوار الأكواخ الحقيمة والمنازل الباردة المظلمة بل جاء ليجعل قلب الإنسان هيكلاً ونفسه مذبحاً وعقله كاهناً.

İşte bunlar İsa'nın yaptıkları ve uğruna göz göre göre çarmıha gerilmeyi göze aldığı ilkelerdir. İnsanlar akledebilseydi bugün neşe, sevinç ve coşkuyla zafer ve galibiyet türküleri söyleyerek dururdu.

Sen, ey ulu kişi! Çarmıha gerilen, Golgota'nın zirvesinden insanlık kabilelerini seyreden, günahın gürültüsünü duyan, sonsuzluğun düşlerini idrak edensin. Sen haçın kana bulanmış tahtasında, bin ülkedeki bin tahtın üzerine kurulmuş bin kraldan daha azametli, daha heybetlisin. Hatta sen ölümle son nefes arasında, bin savaşta bin orduyu yöneten bin komutandan daha haşmetli ve daha güçlüsün.

Sen kederinle, çiçekler içindeki bahardan daha sevinçlisin; acılarıyla, gökyüzündeki meleklerden daha huzurlusun; cellâtların arasında güneşin ışıklarından daha özgürsün.

Başındaki diken tacı, Behram'ın tacından daha asil ve daha güzel. Avucundaki çivi, Jüpiter'in asasından daha kutsal ve daha görkemli. Ayağından akan kan damlaları, Astarte'nin kolyelerinden daha parlak. Kendilerine nasıl yas tutacaklarını bilmeden senin için yas tutan bu zavallıları affet ve bağışla; çünkü onlar, senin ölümü ölümle yenip hayatı kabirdekilere bağışladığını bilmiyorlar.

هذا ما صنعه يسوع الناصري وهذه هي المبادئ التي
صُلِبَ لأجلها مختارًا. ولو عقل البشر لوقفوا اليوم فرحين
متهللين منشدِينَ أهازيج الغلبة والانتصار.

وأنت أيها الجبار، المصلوب، الناظر من أعالي الجلجلة
إلى مواكب الأجيال، السامع ضجيج الإثم، الفاهم أحلام
الأبدية، أنت على خشبة الصليب المُضَرَّجَةِ بالدماء
أكثر جلالاً ومهابةً من ألف ملك على ألف عرش في ألف
مملكة، بل أنت بين النزع والموت أشدَّ هولاً وبطشاً من
ألف قائد في ألف جيش في ألف معركة.

أنت بكأبتك أشدُّ فرحاً من الربيع بأزهاره. أنت بأوجاعك
أهدأ بالاً من الملائكة بسماؤها. وأنت بين الجلادين أكثر
حرية من نور الشمس.

إن إكليل الشوك على رأسك هو أجلُّ وأجمل من تاج
بهرام، والمسمار في كفك أسمى وأفخم من صولجان
المشتري، وقطرات الدماء على قدميك أسنى لُفْعَاناً من
قلائد عشتروت، فسَامِخْ هؤلاء الضعفاء الذين يَنُوحُونَ
عليك لا يدرون كيف ينوحون على نفوسهم، واغْفِرْ لهم
لأنهم لا يعلمون بأنك صرعت الموتَ بالموت ووهبت
الحياة لمن في القبور.

MABEDİN KAPISINDA

Aşıktan söz etmek için dudaklarımı kutsal ateşle temizlemiştim; konuşmak için ağzımı açtığımda kendimi dilsiz buldum.

Aşkın ne olduğunu bilmeden aşk şarkıları mırıldanırdım; aşkı tecrübe edince kelimeler ağzımda kesilen soluklara, yüreğindeki nağmeler derin bir sessizliğe dönüştü.

Ve siz ey insanlar! Geçmişte aşkın tuhaf ve ilginç halleri hakkında bana sorular sorardınız, ben de sizinle konuşur, sizi hoşnut ederdim. Ama şimdi -aşk, beni baştan ayağa sarmışken - aşkın varabileceği noktaları ve neler yapabileceğini sorma sırası bana geldi. Aranızda bana cevap verebilecek var mı? Size içimdekileri sormaya, ruhum hakkında sizden bir haber almaya geldim. Aranızda kalbimi kalbime açıklayabilecek, kendimi kendime anlatabilecek kimse var mı?

على باب الهيكل

قد طهرت شفتي بالنار المقدسة لأتكلم عن الحب
ولمّا فتحت شفتي للكلام وجدتني أخرساً.

كنت أترنم بأغاني الحب قبل أن أعرفه ولما عرفته
تحولت الألفاظ في فمي إلى لُهاثٍ ضئيل، والأنغام في
صدري إلى سكيّنة عميقة.

وكنتم أيّها الناس، فيما مضى تسألوني عن غرائب
الحب وعجائبه، فكنت أحدثكم وأقنعكم، أما الآن
وقد غمرني الحب بوشاحه، فجئت بدوري أسألكم عن
مسالكه ومزاياه. فهل بينكم من يجيبني؟ جئت أسألكم
عما بي وأستخبركم عن نفسي. فهل بينكم من يستطيع
أن يبين قلبي لقلبي ويوضح ذاتي لذاتي؟

Haydi söyleyin bana! Yüreğimde tutuşan, hayatiyetimi yok eden, duygulanımı ve arzulanımı eriten bu ateş nedir? Yalnız ve tek başıma kaldığım saatlerde ruhumu boğan, ihtirasın acısı ve elemelerin tatlılığı katılmış bir şarabı ciğerlerime döken bu gizli, naif ve haşin eller neyin nesidir? Ya gecenin sessizliğinde yatağımın etrafında çırpınan kanatlar? Bu yüzden bilmediklerimi bekleyerek, dıymadıkları kulak vererek, görmediklerime bakarak, anlamadığım şeyleri düşünerek, kavrayamadıklarını hissederek, içinde acılar barındıran inlemeleri kahkaha ve neşe seslerinden daha çok sevdiğim için inim inim inleyerek, beni öldürüp öldürüp diriltten bir güce kendimi teslim ederek sabahlanm. Ta ki şafak söker ve ışık odama dolar: Feri kaçmış gözlerimde halüsinasyonlar titreşiyor ve taştan yatağımın üzerinde düşlerin silüetleri kımıldıyordur.

“Aşk” adını verdiğimiz bu şey nedir?

Anlatın bana! Zamanların ardına gizlenmiş, görünenlerin arkasına saklanmış, varlığın vicdanını mesken tutmuş bu gizli sır ne?

Her sonucun bir sebebi ve her sebebin bir sonucu olarak gelen bu mutlak düşünce ne?

ألا فأخبروني ما هذه الشعلة التي تتقد في صدري
وتلتهم قواي وتُذيب عواطفي وأُميالي؟

وما هذه الأيدي الخفية الناعمة الخشنة التي تقبضُ
على روحي في ساعات الوحدة والانفراد وتسكب في كبدي
خمرةً ممزوجة بمرارة اللذة وحلاوة الأوجاع؟

وما هذه الأجنحة التي ترفرف حول مضجعي في
سكينة الليل فأسهر مترقباً ما لا أعرفه مُصغياً إلى ما لا
أسمعه، مُحَدِّقاً بما لا أراه، مفكراً بما لا أفهمه، شاعراً
بما لا أدركه، متأوهاً لأنَّ في التأوه غصَّاتٌ أحبُّ إليَّ من
رنة الضحك والابتهاج، مستسلماً إلى قوةٍ غير منظورة
تُميتني وتحييني، ثم تميتني وتحييني حتى يطلع الفجر
ويملأ النور زوايا غرفتي، فأنا إذ ذاك وبين أجفاني الذابلة
ترتعش أشباح اليقظة، وعلى فراشي الحجري تتمايل
خيالات الأحلام.

وما هذا الذي ندعوه حُبّاً؟

أخبروني ما هذا السر الخفي الكامن خلف الدهور،
المختبئ وراء المرئيات، الساكن في ضمير الوجود؟
ما هذه الفكرة المطلقة التي تجيء سبباً لجميع النتائج
وتأتي نتيجة لجميع الأسباب؟

Ölüme ve hayata sirayet edip hayattan daha garip, ölümden daha derin bir düş yaratan bu uyanıklık hali de ne?

Ey insanlar söyleyin bana söyleyin! Aşk parmak uçlarıyla ruhuna dokunduğunda hayat uykusundan uyanmayacak olan var mı aranızda?

Gönül verdiği kız kendisini çağırdığında babasını, anasını, memleketini terk etmeyecek var mı içinizde?

Aranızda, ruhunun seçtiği kadınla buluşmak için denizleri yarmayacak, çölleri kat etmeyecek, dağları, vadileri aşmayacak kimse var mı?

Kim, dünyanın öbür ucunda nefesinin kokusundan lezzet aldığı, elinin değdiği yerleri lütuf saydığı, sesinin tınısına hayran olduğu bir kız varken kalbinin sesini dinleyerek dünyanın öbür ucuna gitmez.

Hangi insan yakanışlarını duyan, dualarına karşılık veren bir yaratıcının huzurunda yüreğini tütsü gibi yakmaz?

Dün, gelip geçene aşkın sırlarını ve faziletlerini sormak için tapınağın kapısında durdum: Önümden sıska, asık suratlı, orta yaşlı bir adam geçti, iç geçirerek, "Aşk, ilk insandan bize miras kalan fitri bir zayıflıktır." dedi.

ما هذه اليقظة التي تتناول الموت والحياة وتبتدع منها
حلماً أغرب من الحياة وأعمق من الموت؟

أخبروني أيها الناس، أخبروني هل بينكم من لا
يستيقظ من رقدة الحياة إذا ما لمس الحب روحه
بأطراف أصابعه؟

هل بينكم من لا يترك أباه وأمه ومَسَقِطَ رأسه عندما
تناديه الصبية التي أحبها قلبه؟

هل فيكم من لا يمخر البحر ويقطع الصحارى ويجتاز
الجبال والأودية لِيَلْتَقِيَ بالمرأة التي اختارها روحه؟

أي فتى لا يتبع قلبه إلى أقاصي الأرض إذا ما كان له في
أقاصي الأرض حبيبة يستطيب نكهة أنفاسها ويستلطف
ملامس يديها ويستعذب رنة صوته؟

أي بشر لا يحرق نفسه بخوراً أمام إله يسمع ابتهاله
ويستجيب صلواته؟

وقفت بالأمس على باب الهيكل أسأل العابرين عن
خفايا الحب ومزاياه، فمرَّ أمامي كهلاً مهزولُ القامة
كاسفُ الوجه وقال متأوهاً: الحبُّ ضعف فطري ورثناه
عن الإنسان الأول.

Derken güçlü kuvvetli, pazulu bir genç geçti, mınıldanarak, “Aşk, varlığımızın ayrılmaz bir parçası olan ve şimdimizi, insanlığın geçmişine ve geleceğine bağlayan nihaî bir gayedir.” dedi.

Ardından kör bir kadın geçti, iç çekerek, “Aşk, cehennem mağaralarında şekilden şekle giren kara yılanların soluduğu öldürücü bir zehirdir. Öyle ki bu zehir gökyüzünde yayılarak akar, sonra çiğ damlalarıyla kaplanmış olarak iner: Susuz kalmış ruhlar onu yudum yudum içerler; hemen bir dakikada sarhoş oluverirler, bir yılda kendilerine ancak gelirler, sonra bir ömür boyunca ölürler.” dedi.

Sonra al yanaklı bir kız çocuğu geçti, gülümseyerek, “Aşk, tan vakti perilerinin güçlü ruhlara döktüğü bir kevserdir. Bu kevser o ruhları, gecenin yıldızları karşısında dondurarak yükseltir, gündüzün güneşi önünde terennüm ettirerek yüzdürür.” dedi.

Daha sonra siyah elbiseli, düz ve uzun sakalları olan bir adam geçti, suratını asarak, “Aşk, gençlikle başlayan ve gençliğin bitmesiyle nihayete eren kör bir cehalettir.” dedi.

Ardından parlak yüzlü, neşeli bir simaya sahip bir adam geçti, sevinçle, “Aşk, basiretimizi aydınlatarak eşyaları ilahi bir gözle görmemizi sağlayan bir irfandır.” dedi.

ومر فتى قويُّ الجسمِ مفتولُ الساعدَيْنِ وقال مُتَرَتِّمًا:
الحب عزم يلزم كيائنّا ويصل حاضِرَتنا بـماضي الأجيال
ومستقبلها.

ومرت امرأةٌ كفيفةُ العينينِ وقالت مُتَنَهِّدَةً: الحبُّ
سَمٌّ قَتَالٌ تنفسه الأفاعي السوداء المتقلبة في كهوف
الجحيم، فيسيل منتشراً في الفضاء ثم يهبط مغلفاً
بقطرات الندى فترتشفه الأرواح الضامنة فتسكر دقيقة
ثم تصحو عاماً، ثم تموت دهرًا.

ومرت صبية ماردةُ الوجنتينِ وقالت مبتسمة: الحب
كوثر تسكبه عرائس الفجر في الأرواح القوية، فيجعلها
تتعالى متجمدةً أمام كواكب الليل، وتسبح مترنمةً أمام
شمس النهار.

ومر رجل ذو ملابس سوداء ولحية مسترسلة وقال
عابساً: الحب جهالة عمياء تبتدئ ببدء الشباب وتنتهي
بنهايته.

ومر رجل ذو وجه صبوح وملامح منفرجة وقال فرحاً:
الحب معرفة علوية تُنيرُ بصائرنا فنرى الأشياء كما تراها
الآلهة.

Sonra bastonuyla yeri yoklayan bir âma geçti, dövünerek, “Aşk, ruhu her yönden kuşatan ve varlığın izlerini ondan gizleyen; ya da ruhu kayalar arasında titrerken ihtirasları dışındaki her şeye kör eden ve vadinin derinliklerinden gelen çığlığından başka her şeye kulağını tıkayan yoğun bir sistir.

Daha sonra gitar taşıyan bir genç geçti, şarkı söyleyerek, “Aşk, ince zevklerin derinliklerinden fışkıran ve dört bir yanını aydınlatan sihirli bir ışık huzmesidir. Böylece dünyayı yemyeşil otlaklarda seyreden kervanlar gibi, hayatı ise uykuyla uyanıklık arasında hoş bir rüya gibi görürsün.” dedi.

Peşi sıra ayaklarını iki çaput gibi sürüyerek yünüylen, kambur bir ihtiyar geçti, titreyerek, “Aşk, kabrin sükûnetinde bedeninin rahata ermesi; sonsuzluğun derinliğinde ruhunun esenliğe kavuşmasıdır.” dedi.

Hemen ardından beş yaşlarında bir çocuk geçti. Gülerek, “Aşk, annemdir, aşk babamdır. Aşk, annemle babamdan başkasını tanımaz.” dedi.

Gün biterken insanlar mâbedin önünden geçiyor, her biri aşktan dem vurarak kendini tasvir ediyor, hayatın sırnını açıklayarak isteklerini ortaya seriyordu.

ومر أعمى يجسُّ الأرض بعُكَّازِه وقال منتحباً: الحب
ضباب كثيف يكتنف النفس من كل ناحية ويحجب
عنها رسوم الوجود أو يجعلها لا ترى سوى أشباح أميالها
مرتعشة بين الصخور ولا تسمع غير صدى صراخها آتياً
من خلایا الوادي.

ومر شاب يحمل قيثارة وقال منغماً: الحب شعاع
سحري ينبثق من أعماق اللذات الحساسة وينير جنباتها
فترى العالم موكباً سائراً في مروج خضراء، والحياة حلماً
جميلاً منتصباً بين اليقظة واليقظة.

ومر هرمٌ مُنْحَنِي الظهرِ يجر قدميه كأنهما خرقتان
وقال مرتعشاً: الحب راحة الجسم في سكينة القبر،
وسلامة النفس في أعماق الأبدية.

ومر طفل ابن خمس وهتف ضاحكاً: الحب أبي والحب
أمي، ولا يعرف الحب سوى أبي وأمي.

وانقضى النهار، والناس يمرون أمام الهيكل، وكلُّ
يصور نفسه متكلماً عن الحب ويبوح بأمانيه مُغْلِناً سرَّ
الحياة.

Akşam üzeri, yoldan geçenler durulduğunda mâbedin içinden gelen bir ses işittim: “Hayat iki kısımdır; bir kısmı donmuştur, diğer kısmı ise alev alev yanar. İşte aşk bu yanan kısımdır.” diyordu.

Hemen tapınağa girdim. Diz çöküp yalvarıp yakararak, “Rabbim beni o ateşe yakıt eyle. Ey Rabbim beni o kutsal ateşe yakıt eyle. Âmin.” diyerek secdeye kapandım.

ولما جاء المساء وسكنت حركة العابرين سمعتُ
 صوتاً آتياً من داخل الهيكل يقول: الحياة نصفان: نصف
 متجلد ونصف ملتهب، فالحب هو النصف الملتهب.
 فدخلت الهيكل إذ ذاك وسجدت راکعاً مبتهلاً مصلياً
 هاتفاً: اجعلني يا رب طعاماً للهيّيب، اجعلني أيها الإله
 مأكلاً للنار المقدسة. آمين.

EY GECE

Ey âşıkların, şairlerin ve ozanların gecesi.

Ey düşlerin, ruhların ve hayallerin gecesi.

Ey tutkunun, özlemin ve hatıraların gecesi.

Ey gün batımının sıska bulutları ile tan vakti perileri arasında duran, haşyet kılıcını kuşanan, ayla taçlanan, sükûnet elbisesine bürünen, hayatın derinliklerine bin gözle bakan, ölümün ve yokluğun iniltisini bin kulakla dinleyen azamet sahibi!

Sen gökyüzünün ışıklarını bize gösteren karanlıksın. Gündüz ise, yeryüzünün karanlığıyla bizi saran bir ışıktır.

Sen sonsuzluğun heybeti karşısında gözlerimizi açan ümitsin. Gündüz ise, ölçü ve nicelik aleminde bizi kör gibi ayakta diken bir illüzyondur.

أيها الليل

يا ليل العشاق والشعراء والمنشدين.

يا ليل الأشباح والأرواح والأخيلة.

يا ليل الشوق والصبابة والتذكر.

أيها الجبار الواقف بين أقزام غيوم المغرب وعرائس
الفجر، المتقلدُ سيفَ الرهبة، المتوجُّ بالقمر، المُتَسَخِّ
بثوب السكوت، والناظرُ بألف عين إلى أعماق الحياة،
المصغي بألف أذن إلى أنة الموت والعدم.

أنت ظلام يُرَبِّنا أنوار السماء والنهارُ نورٌ يغمرنا بظلمة
الأرض.

أنت أمل يفتح بصائرنا أمام هيبة اللانهاية، والنهارُ
غرور يوقفنا كالعميان في عالم المقاييس والكمية.

Sen, yüce semalarda dolaşan uyanık ruhların sırlarını, suskunluğuyla açığa çıkaran sessizliksin. Gündüz ise, dünya gailelerinin ve ihtirasların toynakları arasında savrulanların ruhlarını etkisiyle harekete geçiren bir hengâmedir.

Sen zayıfların hayalleriyle, güçlülerin isteklerini cömertlik kanatları altında bir araya getiren adalet sahibisin. Görünmez parmaklarınla bahtsızların gözlerini kapatan, onların kalplerini bu dünyadan daha merhametli bir aleme taşıyan bir şefkat sahibisin.

Senin mavi elbiselerinin fırırları arasında âşıklar canlarını verirler. Çiğ damlalarıyla örtülmüş ayaklarına yalnızlar gözyaşlarını akıtırlar. Vadiler gibi kokan avuçlarına, bu dünyada gurbet çekenler özlem ve hasret hıçkıklarını heba ederler. Sen âşıkların dostu, yalnızlığa vurgunların yoldaşı, bu dünyada gurbet çekenlerin ve duvar diplerinden yürüyenlerin en yakın arkadaşısın.

Senin gölgede şairlerin duygulan emekler, omuzlarında peygamberlerin kalpleri açılır, saç örgülerinin kıvrımları arasında düşünürlerin sezgileri titrer. Sen şairlere ilham veren, peygamberlere vahyeden, düşünürlerle ve müfekkirlere akıl verensin.

أنت هدوء يبيح بصمته خفايا الأرواح المستيقظة
السائرة في الفضاء العلوي، والنهار ضجيجٌ يثير بعوامله
نفوس المنطرحين بين سنايك المقاصد والرغائب.

أنت عادل يجمع بين جنحي الكرم أحلام الضعفاء
بأماني الأقوياء. وأنت شفق يغمض بأصابعه الخفية
أجفان التعساء ويحمل قلوبهم إلى عالم أقل قساوة من
هذا العالم.

بين طيات أثوابك الزرقاء يسكب المحبون
أنفسهم، وعلى قدميك المغلفتين بقطر الندى يهرق
المستوحشون قطرات دموعهم، وفي راحتيك المعطرتين
بطيب الأودية يضيع الغرباء تهديدات شوقهم وحنينهم،
فأنت نديم المحبين وأنيس المستوحدين ورفيق الغرباء
والمستوحشين.

في ظلالك تدب عواطف الشعراء وعلى منكبيك
تستفيق قلوب الأنبياء وبين ثنايا صفائك ترتعش قرائح
المفكرين، فأنت ملقّن الشعراء والمُوجي إلى الأنبياء
والمُوعِز إلى المفكرين والمتأملين.

Ruhum insanlardan usandığımda ve gözlerim ateşe bakmaktan yorulduğunda mâzinin ruhlannın yattığı bu uzak kırlara doğru yürüdüm.

Orada siyahımsı, donuk, titretek ve ovalann, dağların, vadilerin üzerinde bin ayakla yürüyen, bir yaratığın karşısında durdum.

Orada, görünmez kanatların çırpınışlarına kulak vererek, sükut elbiselerinin dokunuşlarını hissederek, karanlığın korkuları karşısında geri adım atmadan gözlerimi karanlığın gözlerine diktim.

Ey gece! Seni orada, yeryüzü ile gökyüzü arasında duran, bulutlara sarınmış, sislere bürünmüş, güneşe gülen, gündüzle alay eden, putların karşısında sabahlayan kullarla eğlenen, ipek ve atlasların üzerinde yatan krallara öfkelenen, hırsızların yüzlerine dik dik bakan, beşiklerin yanı başında durup bekçilik yapan, fahişelerin gülücüklerine ağlayan, âşıkların hıçkırıklarına gülen, iyi kalplileri sağ elinle yücelten, aşağılıkları ayaklarının altında ezen, devasa, güzel bir ruh olarak gördüm.

Ey gece! Orada ben seni gördüm, sen de beni. Sen haşmetinle bana bir baba, bense düşlerimle sana bir oğuldum. Böylece aramızdan, şekillerin örtüsü kaldırıldı, yüzlerimizdeki zan ve tahmin peçesi yırtıldı; sen bana sırlarını ve niyetlerini açıkladın, bense sana arzulanımı ve umutlanımı.

عندما ملّت نفسي البشر وتعبت أجفاني من النظر
إلى وجه النار سِرْتُ إلى تلك الحقول البعيدة حيث تهجع
أشباح الأزمنة الغابرة.

هناك وقفتُ أمام كائن أقتم جامد مرتعش سائر بألف
قدم فوق السهول والجبال والأودية.

هنالك أهدقت شاخصاً بعيون الدجى مصغياً
لحفيف الأجنحة غير المنظورة، شاعراً بملامس ملابس
السكوت، مستتبساً أمام مخاوف الظلام.

هنالك رأيتك أيها الليل شبحاً هائلاً جميلاً منتصباً بين
الأرض والسما، مُتَشِحّاً بالسحاب، ممنطقاً بالضباب،
ضاحكاً من الشمس، ساخراً بالنهار، مستهزئاً بالعبيد
الساهرين أمام الأصنام، غاضباً على الملوك الراقدين
فوق الحرير والديباج، محملاً بوجوه اللصوص، خافراً
بقرب أسرة الأطفال، باكياً لابتسام الساقطات، مبتسماً
لبكاء العشاق، رافعاً بيمينك كبار القلوب، ساحقاً
بقدميك صغار النفوس.

هنالك رأيتك أيها الليل ورأيتني، فكنت بهولك لي أباً،
وكنْتُ بأحلامي لك ابناً، فأزحمت من بيننا ستائر الأشكال
وتمزق من وجهينا نقاب الظن والتخمين فأبحت لي
بأسراركَ ونواياك، وأبنتُ لك أمانِيَّ وآمالي.

Öyle ki hiddetin, çiçek fısıltılarından bile daha tatlı
namelere dönüştü, korkularım bir serçenin duyduğu
huzurdan daha tatlı bir cana yakınlık halini aldı.
Beni kendi katına yükselttin, beni omuzlarına aldın,
gözlerime bakmayı, kulaklarıma duymayı, dudaklarıma
konuşmayı, kalbime insanların sevmediklerini sevmeyi
ve nefret etmediklerinden nefret etmeyi öğrettin.
Sonra parmak uçlarımla düşüncelerime dokundun;
düşüncelerim, şarkılar mırıldanarak akan, kuru otları
önüne katıp sürükleyen bir nehrin akışı gibi akıp gitti.
Ardından dudaklarınla ruhumu öptün; ruhum kuru
çalı çırpıyı yakıp kül eden kızgın bir ateş gibi titredi.

Seninle öyle dost olduk ki ben de sana benzedim,
seninle öyle yakınlaştım ki zevklerim zevklerine karıştı,
seni öyle çok sevdim ki varlığım, varlığının küçük
bir kopyası olup çıktı. Karanlık ruhumda, akşamları
coşkunun saçtığı, sabahları saplantıların toparladığı parlak
yıldızlar var. Benim her daim uyanık olan kalbimde,
kâh bulutlarla kaplı bir gökte kâh düş merasimleriyle
dolu bir boşlukta seyreden bir ay var. Sabahı sabah
eden ruhumda, âşıkların sırlarını kafiyelerle açığa
vuran ve boşluklarında kulların dualarının yankılandığı
bir sessizlik var. Başımın etrafında, can çekişenlerin
hınlıtlarının paramparça ettiği, sonrasında gençlerin
türkülerinin diktiği sihirli bir örtü var.

حتى إذا تحولت أهوالك إلى أنغام أعذب من همس
الأزهار، وتبدلت مخاوفي بأنس أطيب من طمأنينة
العصافير، رفعتني إليك وأجلستني على منكبيك، وعلمت
عيني النظر وعلمت أذني السمع وعلمت شفتي الكلام
وعلمت قلبي محبة ما لا يحبه الناس وكرة ما لا يكرهونه،
ثم لمست بأناملك أفكاري فتدفقت أفكارى نهراً راكضاً
مترنماً يجرف الأعشاب الذابلة ثم قبلت بشفتيك روحي
فتمايلت روحي شعلة مُتَقِدَّة تلتهم الأنصاب اليابسة.

لقد صحبتك أيها الليل حتى صرتُ شبيهاً بك، وَأَلْفُتُكَ
حتى تمازجت أُمِّيالي بأُمِّيالك، وأحببتك حتى تحول وجداني
إلى صورة مصغرة لوجودك، ففي نفسي المظلمة كواكب
متلمعة ينثرها الوجد عند المساء وتلتقطها الهواجس
في الصباح، وفي قلبي الرقيب قمر يسعى تارة في فضاء
متلبد بالغيوم، وطوراً في خلاء مفعم بمواكب الأحلام،
وفي روحي الساهرة سكينه تبيح بتفاعيلها سرائر المحبين
وترجع خلاياها صدى صلوات المتعبدین، وحول رأسي
غلاف من السحر تمزقه حشرة المنازعين ثم تُخيطه
أغاني المُتَشَبِّين.

Ey gece! Ben senin gibiyim: İnsanlar gündüze benzediklerinde bununla iftihar ediyorlar ya, ben sana benzediğimde beni kıvanç duyulmaya değer biri olarak addederler mi?

Ben senin gibiyim: İkimizde suçsuz yere itham ediliyoruz.

Ben senin gibiyim: İsteklerim, hayallerim, mizacım ve ahlâkım.

Akşam, beni altın bulutlarıyla taçlandırmasa da senin gibiyim.

Sabah, eteklerimi gül renkli ışıltılarıyla süslemese de senin gibiyim

Samanyolunu sarıp kuşatamasam da senin gibiyim.

Ben dümdüz ve yayılmış, dingin ve çalkantılı bir geceyim: **Karanlığının** bir başı, **derinliğinin** bir sonu yok. Ruhlar sevinçlerinin ışıyla övünerek ayaklandıklarında, benim ruhum kederinin karanlığıyla donarak yücelir.

Ey gece! Ben senin gibiyim: Ecelim gelmeden sabahım gelmeyecek.

أنا مثلك أيها الليل، وهل يحسبني الناس مفاخرًا إذا ما
تشبهت بك وهم إذا تفاخروا يتشبهون بالنهار!

أنا مثلك وكلانا متهم بما ليس فيه.

أنا مثلك بأميالي وأحلامي وخليقي وأخلاقي.

أنا مثلك وإن لم يتوجني المساء بغيومه الذهبية.

أنا مثلك وإن لم يرصع الصباح أذيالي بأشعته الوردية.

أنا مثلك وإن لم أكن مُمنطَقًا بالمجرة.

أنا ليل مسترسل منبسط هادئ مضطرب وليس

لظلمتي بدء وليس لأعماقي نهاية، فإذا ما انتصبَّت الأرواح

متباهية بنور أفراحها تتعالى روعي متجمدة بظلام كآبتها.

أنا مثلك أيها الليل ولن يأتي صباحي حتى ينتهي أجلي.

EY BÜYÜCÜ PERİ

Ey büyücü beni nereye götürüyorsun?

Kayaların arasında akıp giden, dikenlerle döşeli, adımlarımızla yükselere uzanan, nefeslerimizle diplere varan bu engebeli yolda seni nereye kadar takip edeceğim?

İçimdeki düşleri unutmaya çalışarak, gözlerimi güzelliğinden ayırmadan, başımın etrafında uçuşan hayaletlerin geçişlerini görmezden gelerek, bedenindeki gizli gücün çekimine kapılarak annesinin peşinden ayrılmayan bir çocuk gibi eteklerine yapışıp ardına düştüm.

Bir an olsun dur benimle, yüzünü göreyim! Bir dakika bana bak: Belki yüreğindeki sırları gözlerinde görür, yüz hatlarından ruhunun gizemlerini kavrarım.

الجنية الساحرة

إلى أين تسيرين بي أيتها الساحرة؟
حتى ما أتبعك على هذه الطريق الوعرة، المُنسابة بين
الصخور، المفروشة بالأشواك، المتصاعدة بأقدامنا
نحو الأعالي، الهابطة بنَفْسِنَا إلى الأعماق؟
قد تمسكتُ بأذيالك وسرت ورائك كطفل يلاحق أمه،
متناسياً ما بي من الأحلام، محدقاً بما فيك من الجمال،
متعامياً عن مواكب الأشباح المتطايرة حول رأسي،
مجنوناً بالقوة الخفية الكامنة في جسدك.
قفي بي هنيئة لأرى وجهك، انظري إليّ دقيقة لعلي أرى
في عينيك أسرار صدرك، وأفهم من ملامحك مخبات
نفسك.

Ey peri biraz olsun dur! Yürümekten bıktım, ruhum yolun tehlikelerinden ürktü. Dur artık! Ölümle hayatın kucaklaştığı yol ayrımına vardık. Ruhum ruhunun gayelerini açığa çıkarmadan, kalbim kalbinin kilitli kutularını açmadan bir adım daha atmayacağım.

Ey büyücü peri, beni dinle! Ben daha dün dereler arasından geçerek özgürce uçuyor, gökyüzünde yüzüyor, bulutların ikindi vakti oluşturduğu ve gün batmadan yerle bir ettiği renkli şehrindeki konakları ve mabetleri düşünerek akşam üstü ağaç dallarının ucunda oturuyordum.

Hatta ben -düşünce misali-, yeryüzünün doğusu ile batısı arasında hayatın güzellikleri ve zevkleriyle gülüp oynayarak, varlığın gizemlerini ve sırlarını derinlemesine araştırarak tek başıma geziyordum.

Ve dahi -bir düş misali- gecenin karanlığında yol alıyor, pencerelerin gediklerinden uyuyan bakire kızların haremlerine girip duygularını uyandırıyor, sonra genç oğlanların yataklarının yanı başında durup arzularını harekete geçiriyor, ardından yaşlıların döşeklerine oturup onların düşüncelerini açığa çıkarıyordum.

Ey büyücü! Bugün seninle karşılaştım ve ellerin bana zehir zerk etti. Bir esir gibi prangalarımı bilmediğim yere sürükler, hatta bir ayyaş gibi, irademi elimden alan içkiye doymaz ve suratıma şamar indiren eli öper oldum.

قفي قليلاً أيتها الجنية فقد مللت المسير وارتعدت
روحي من مخاوف الطريق، قفي فقد بلغنا ملتقى السبل
حيث يعانق الموت الحياة، ولن أسير خطوة أخرى حتى
تَسْتَغِلْنَ روعي نيات روحك، ويستوضح قلبي خزائن
قلبك.

اسمعي أيتها الجنية الساحرة: كنت بالأمس طائراً حراً،
أتنقل بين السواقي وأسبح في الفضاء وأجلس على أطراف
الغصون عند المساء متأملاً بالقصور والهيكل في مدينة
الغيوم المتلونة التي تبقمها عند الأصيل وتهدمها قبل الغروب.
بلى كنتُ كالفكر أسير منفرداً في مشارق الأرض
ومغاربها فَرِحاً بمحاسن الحياة وملذاتها مستقصياً خفايا
الوجود وأسارته.

بل كنت كالحلم أسعى تحت جناح الليل وأدخل من
شقوق النوافذ إلى خدور العذارى النائمت وأتلاعب
بعواطفهن، ثم أقف بجانب أَسْرَةِ الفتیان وأثير أميالهـم
ثم أجلس بقرب مضاجع الشيوخ وأستجلي أفكارهم.
واليوم، وقد لقيتك أيتها الساحرة، وتسممت بقبل
يديك فقد أصبحت مثل أسير أجرُّ قيودي إلى حيث لا
أدري، بل إني صرت مثل نشوان أستزبد من الخمر التي
سلبتني إرادتي وألثم الكف التي صفعت وجهي.

Ama dur biraz ey büyüçü! Gücümü tekrar topladım, ayaklarıma vurulan zincirleri kırdım, önceleri bana zevk veren zehri içtiğim o kadehi parçaladım. Şimdi ne yapmamızı, hangi yoldan yürümemizi istiyorsun!

Özgürlüğümü geri kazandım. Peki şimdi, güneşe gözlerini kırpmadan bakan, ateşi parmakları titremeden tutan hür bir dost olarak beni kabul eder misin?

Kanatlarımı tekrar açtım. Peki sen, günlerini bir kartal gibi dağların arasında mekik dokuyarak, gecelerini bir aslan gibi çölde yatıp uzanarak geçiren biriyle yoldaşlık eder misin?

Aşkı kendine dost edinmiş fakat ona köle olmayı reddetmiş bir adamın aşkı sana yeter mi?

Delice seven ama boyun eğmeyen, yanan ama crimeyen bir kalbin tutkulu aşkına razı olur musun?

Fırtınanın karşısında tir tir titreyen ama yıkılmayan, kasırgalarla sallanan fakat yerinden kopmayan bir yüreğin istekleri karşısında için rahat eder mi?

Köleleştirmeyen ve köle olmayan bir arkadaş olarak beni kabul eder misin?

Kabul edersen işte bu elim, onu güzel ellerinle sallayın; işte bu bedenim, yumuşacık kollarıyla kucakla ve dudaklarım, onu uzun, derin, lâl olmuş bir öpüşle öp.

ولكن قفي قليلاً أيتها الساحرة، فما قد استرجعت
قواي وكسرت القيود التي برت قدمي، وسحقت الكأس
التي شربت منها السم الذي استطيبته. فماذا تريد أن
نفعل وعلى أي طريق تريد أن نسير؟

قد استزددتُ حريتي فهل ترضين بي رقيقاً حراً ويحرق
بوجه الشمس بأجفان جامدة ويقبض على النار بأصابع
غير مرتعشة؟

قد فتحت جناحي ثانية فهل تصحبين فتي يصرف
الأيام متنقلاً كالنسر بين الجبال، ويقضي الليالي رابضاً
كالأسد في الصحراء؟

هل تكتفين بحب رجل يتخذ الحب نديماً ويأباه سيدياً؟
هل تقنعين بشغف قلب يهيم ولا يستسلم، ويشتع
ولكنه لا يذوب؟

هل ترتاحين إلى أميال نفس ترتعش أمام العاصفة
ولكنها لا تنصهر، وتثور مع الزوابع ولكنها لا تُقتلع من
مكانها؟

هل تَرْضَيْنَ بي صاحباً لا يَسْتَعْبِد ولا يُسْتَعْبَد؟
إذاً هذه يدي فَهْزِمَيَا بيدكِ الجميلة، وهذا جسدي
فَضْمِيهِ بذراعيكِ الناعمتين وهذا في فقبليه قبلة
طويلة عميقة خرساء.

İNTİHARDAN ÖNCE

Dün, bu yalnız ve sessiz odada sevdiğim kadın oturdu. İşte bu pembe, yumuşak yastıklara güzel başını koydu. Şu kristal kadehte, içine bir damla esans katılmış içkiden bir yudum içti.

Bunların hepsi dündü ve dün geri gelmeyecek bir düş artık. Bugünse sevdiğim kadın, “yoksunluk ve unutulmuş ülkesi” olarak adlandırılan uzak, ıssız, kimsesiz ve soğuk bir yere gitti.

Sevdiğim kadının parmak izleri, aynamın şeffaf yüzeyinde hala görünüyor, nefesinin kokusu hala elbiselerimin kıvrımları arasında yayılıyor, sesinin yankısı henüz evimin köşelerinden çıkmadı. Ama o kadının kendisi, o sevdiğim kadın, “aynılık ve teselli vadisi” diye anılan uzak bir yere gitti.

قبل الانتحار

في هذه الغرفة المنفردة الهادئة قد
جلست بالأمس المرأة التي أحبها قلبي.
وإلى هذه المساند الوردية الناعمة قد ألقى رأسها
الجميل، ومن هذه الكأس البلورية قد شربت جرعة من
الخمر، ممزوجة بقطرة من العطر.

كل ذلك قد كان بالأمس، والأمس حُلْمٌ لا يعود، أما
اليوم فقد ذهبَت المرأة التي أحبها قلبي إلى أرض بعيدة
خالية مقفرة باردة تُدعى بلاد الخلو والنسيان.

إن آثار أصابع المرأة التي أحبها قلبي لم تزل ظاهرة
على بلور مرآتي، وعطر أنفاسها ما برح متضوعاً بين
طيات أثوابي، وصدى صوتها لم يضمحل بعد من زوايا
منزلي ولكن المرأة نفسها المرأة التي أحبها قلبي قد رحلت
إلى مكان قَصِيٍّ يُدعى وادي الهجر والسلوان.

Yine de parmaklarının izi, nefesinin kokusu, ruhunun hayali yarın sabaha kadar bu odada kalacak. Sabah olunca hava dalgaları içeriye girsin ve cereyanıyla, bu güzel ve büyüleyici kadının bana bıraktığı her şeyi silip götürsün diye camları açacağım.

Sevdiğim kadının resmi hala yatağımın yanı başında asılı, bana gönderdiği aşk mektupları hala akik ve mercan işlemeli gümüş kutunun içinde, bana hatıra olarak bıraktığı saçının altın perçemi, misk ve tütüsü kokulu ipek zarftan asla çıkmadı. Sabaha kadar tüm bu eşyalar yerlerinde kalacak. Sabah olunca, havanın içeri girmesi ve tüm bu eşyaları mutlak sessizliğin hüküm sürdüğü yokluğun karanlığına götürmesi için evimin camlarını açacağım.

Gençler, sevdiğim kadın sizin sevdiğiniz kadınlara benziyor; o Allah'ın; güvercinin letafetinden, yılanın kıvraklığından, tavus kuşunun kibrinden, tilkinin hoyratlığından, beyaz gülün güzelliğinden, karanlık gecenin dehşetinden, bir tutam kül ve bir avuç lületaşı ilave ederek yarattığı ilginç bir varlıktır.

Sevdiğim kadını çocukluğumda tanıdım. Tarlalarda peşinden koşar, caddelerde eteğine yapıştırdım.

أما آثار أصابعها وعطر لُهاثها وأشباح روحها فستبقى في هذه الغرفة حتى صباح الغد وعند ذلك أفتح نوافذ منزلي لتدخل أمواج الهواء وتجرفَ بتيارها كل ما تركته لي تلك الساحرة الحسناء.

إن رسم المرأة التي أحبها قلبي لم يزل معلقاً بجانب مضجعي، ورسائل الحب التي بعثت بها إليّ ما برحت في العلبة الفضية المرصعة بالعقيق والمَرْجَان، وذؤابة الشعر الذهبية التي حبتني بها تذكراً لم تخرج قط من الغلاف الحريري المبطن بالمسك والبخور جميع هذه الأشياء ستبقى في أماكنها حتى الصبح وعند مجيء الصباح أفتح نوافذ منزلي ليدخل الهواء ويحملها إلى ظلمة العدم إلى حيث تقطن السكينة الخرساء.

إن المرأة التي أحبها قلبي شبيهة بالنساء اللواتي أحبتهن قلوبكم أيها الفتیان، هي مخلوقة عجيبة صنعتها الآلهة من وداعة الحمامة وتقلبات الأفعى وتيه الطاووس وشراسة الذئب وجمال الوردة البيضاء وهول الليلة السوداء مع قبضة من الرماد وغرفة من زَبَدِ البحر. وقد عرفتُ المرأة التي أحبها قلبي أيام الطفولة فكنت أركض وراءها في الحقول وأتمسك بأذيالها في الشوارع.

Onu gençliğimde tanıdım: Yüzünün hayalini kitapların ve ciltlerin yüzlerinde görür, vücut hatlarını akşam bulutları arasında seyreder, derelerin şırıltısıyla yükselirken sesinin armonisini duyardım.

Onu olgunluk çağında tanıdım: Onunla sohbet ederek oturur, ona akıl danışırdım. Yüreğimdaki acılardan dert yanmak, ruhumdaki sırları açığa vurmak için ona yaklaşırdım. Bunların hepsi dündü ve dün geri gelmeyecek bir düş artık. Bugünse o kadın, "yoksunluğun ve unutuluşun ülkesi" olarak adlandırılan uzak, ıssız, kimsesiz ve soğuk bir yere gitti.

Sevdiğim kadının adı Hayat'tır.

Bu yüzden hayat; kalbimizi çalan, ruhumuzu yoldan çıkaran, verdiği sözlerle gönlümüzü çepçevre saran büyüleyici ve güzel bir kadındır. Sözüne tutmazsa bizde sabır bırakmaz, tuttuğundaysa içimizde bıkkınlık uyandırır.

Hayat, âşıklarının gözyaşlarıyla yıkanan, ölülerinin kanıyla kokulanan bir kadındır.

Hayat, karanlık geceleri içinde saklayan beyaz günleri üzerine elbise olarak geçiren bir kadındır.

Hayat, insanların kalplerini dost olarak kabul eden, ancak eş olarak reddeden bir kadındır.

Hayat, zinakâr ancak güzel bir kadındır; onu zina ederken gören, güzelliğinden nefret eder.

وعرفتھا أيام الصبا فكنت أرى خيال وجهها في وجوه
الكتب والأسفار وأشاهد خطوط قامتها بين غيوم السماء
وأسمع نغمة صوتها متصاعدة مع خرير السواقي.

وعرفتھا أيام الرجولة فكنت أجالسها محدثاً وأسألها
مستفتياً وأقترب منها شاكياً ما في قلبي من الأوجاع باسطاً
ما في روحي من الأسرار. كل ذلك كان بالأمس، والأمس
حلم لا يعود، أما اليوم فقد ذهبَتْ تلك المرأة إلى أرض
بعيدة خالية مقفرة باردة تُدعى بلادَ الخلو والنسيان.

أما اسم المرأة التي أحبها قلبي فهو الحياة.

فالحياة امرأة ساحرة حسناء تستهوي قلوبنا وتستغوي
أرواحنا وتغمر وجداننا بالوعد، فإن أملتْ أمانتْ فينا
الصبرَ وإن أبرَّتْ أيقظتْ فينا الملل.

الحياة امرأة تَسْتَحِمُّ بدموع عشاقها وتتعطر بدماء
قتلاها.

الحياة امرأة ترتدي الأيام البيضاء المبطنة بالليالي
السوداء.

الحياة امرأة ترضى بالقلب البشري خليلاً وتآباه خليلاً.
الحياة امرأة عَاهِرَةٌ ولكنها جميلة ومَنْ يرى عمرها يكره
جمالها.

EY ANAMIN OĞULLARI

Ey anamın oğulları! Benden ne istiyorsunuz?

Sizlere boş vaatlerden, sözlerle süslenmiş konaklar, çatısı hayallerle örölmüş mabetler inşa etmemi mi, yoksa yalancıların ve ödlelerin yaptıklarını yıkmamı, riyakârların ve aşâğılıkların inşa ettiklerini yerle bir etmemi mi istiyorsunuz?

Ne yapmamı istiyorsunuz ey anamın oğulları?

Sizi memnun etmek için güvercin gibi öteyim mi yoksa kendimi memnun etmek için aslan gibi kükreyeyim mi?

Sizin için şarkılar söyledim dans etmediniz, önünüzde ağıtlar yaktım ağlamadınız. Aynı anda hem şarkı söyleyip hem de ağıt yakmamı mı istiyorsunuz?

يا بني أُمي

ماذا تريدون مني يا بني أُمي؟

أتريدون أن أبني لكم من المواعيد الفارغة قصوراً
مُزَخْرَفَةً بالكلام وهيكل مسقوفة بالأحلام أم تريدون
أن أهدم ما بناه الكاذبون والجبنة وأنقُضَ ما رفعه
المُراوون والخبثاء؟

ماذا تريدون أن أفعل يا بني أُمي؟

أأَهْدِلُ كالحمام لِئُرْضِيَكُمْ أو أزمجر كالأسد لِأُرْضِي
نفسي؟

قد غَنَيْتُ لكم فلم ترقصوا، وَنَحْتُ أُمَامَكُمْ فلم تبكوا،
فهل تريدون أن أترنم وأنوح في وقت واحد؟

Bilgi ekmeği vadilerdeki taşlardan bile daha bol iken sizin ruhunuz açlıktan iki büklüm oluyor ama siz yemiyorsunuz, hayat pınarları evinizin etrafında dereler gibi akarken kalpleriniz susuzluktan kıvrıyor; niçin içmiyorsunuz?

Denizin metcezirî var, ay bazen yarım bazen dolunay, zamanın yazı ve kışı var. Haksa dönüşmez, yok olmaz, değişmez; öyleyse ne diye hakkı bulandırmaya çalışıyorsunuz?

Gecenin sessizliğinde, dolunayın güzelliğini ve yıldızların heybetini görmeniz için size seslendim, korkuyla yataklarımdan fırlayıp kılıçlarınıza ve mızraklarınıza sarılarak, “Hani düşman nerede, savaşalım?” diye bağırdınız. Sabahleyin düşman süvari ve piyade birlikleriyle geldiğinde size seslendim, ancak uyanmadınız, aksine rüyalarla savaşmaya devam ettiniz.

Size, “Gelin, dağın zirvesine çıkalım da size dünyanın ülkelerini göstereyim.” dedim. Sizse, “Bu vadinin derinliklerinde babalarımız, dedelerimiz yaşadılar, onun gölgesinde öldüler, mağaralarına gömüldüler. Şimdi nasıl vadiyi terk edip onların gitmedikleri yerlere gidelim?” diye cevap verdiniz.

Size, “Haydi, ovalara gidelim, size altın madenlerini ve yeryüzünün hazinelerini göstereyim.” dedim. Siz, “Ovalarda hırsızlar ve haydutlar pusuya yatar.” diye cevap verdiniz.

نفوسكم تتلوى جوعاً وخبز المعرفة أوفر من حجارة
الأودية ولكنكم لا تأكلون وقلوبكم تختلج عطشاً ومناهل
الحياة تجري كالسواقي حول منازلكم فلماذا لا تشربون؟
للبحر مد وجزر، وللقمر نقص وكمال، وللزمن صيف
وشتاء، أما الحق فلا يحول ولا يزول ولا يتغير فلماذا
تحاولون تشويه وجه الحق؟

ناديتكم في سكينة الليل لأُرِيَكُم جمال البدر وهيبة
الكواكب فهببتم من مضاجعكم مذعورين وقبضتم على
سيوفكم ورماحكم صارخين: أين العدو لنصرعه؟ وعند
الصباح وقد جاء العدو بخيله وَرَجَلِهِ، ناديتكم فلم تهبّوا
من رُقادكم بل ظللتُم تغالبون مواكب الأحلام.

قلت لكم: تعالوا نصعد إلى قمة الجبل لأُرِيَكُم ممالك
العالم فأجبتم قائلين: في أعماق هذا الوادي عاش آبأؤنا
وجودنا وفي ظلاله ماتوا وفي كهوفه قُبروا فكيف نتركه
ونذهب إلى حيث لم يذهبوا؟

قلت لكم: هَلُمُّوا نذهب إلى السهول لأُرِيَكُم مناجم
الذهب وكنوز الأرض فأجبتم قائلين: في السهول تربض
للصوص وقطاع الطرق.

Sizlere, “Gelin denizin nimetlerini saçtığı sahillere gidelim.” dedim. Siz, “Denizin derinliklerinden gelen gürültü ödümüzü koparır, derinliklerin korkusu bedenlerimizin canını alır.” diye cevap verdiniz.

Ey anamın oğulları! Ben sizi seviyordum: Bu sevgi bana zarar verdi, size de bir fayda sağlamadı. Bugün sizden nefret ediyorum; nefret, sadece kuru dalları sürükleyen ve ancak yıkılmaya yüz tutmuş evleri yıkan bir seldir.

Ey anamın oğulları! Sizin zayıflığınıza acıdım; acımak zayıfları çoğaltıyor, üşengeçlerin sayısını arttırıyor ve hayata bir şey katmıyor. Bugün artık zayıflığınızı görmekteyim; ruhum iğrenerek ürperiyor, aşağılayarak darlanıyor.

Sizin sefaletinize ve zor durumunuza ağlardım, gözyaşlarım billur gibi saf akardı. Fakat sizin o yapışıp kalmış kirlerinizi temizleyemedi, aksine benim gözümdeki perdeyi söküp attı. Taşlaşmış gönüllerinizi yumuşatamadı bilakis benim kalbimdeki tahammülsüzlüğü eritti. Ve artık bugün acılarınıza güler oldum; gülmek, fırtınanın öncesinde gelip sonrasında yok olan şiddetli gök gürültüleridir.

Benden ne istiyorsunuz ey anamın oğulları?

Sizlere, durgun su birikintilerinde yüzlerinizin yansımasını mı göstermemi istiyorsunuz? Gelin, bakan o halde, ne çirkin bir çehreniz var!

قلت: تعالوا نذهب إلى الساحل حيث يعطي البحر خيراتَه فأجبتهم قائلين: ضجيج اللُّجَّةِ يخيف أرواحنا وهول الأعماق يميّت أجسادنا.

لقد كنت أحبكم يا بني أمي وقد أضرَّ بي الحب ولم ينفعكم. واليوم صرت أكرهكم، والكُرهُ سيلٌ لا يجرف غير القضببان اليابسة ولا يهدم سوى المنازل المتداعية. كنت أشفق على ضعفكم يا بني أمي والشفقة تُكثِّر الضعفاء وتنمي عدد المتوانين ولا تُجدي الحياة شيئاً، واليوم صرت أرى ضعفكم فترتعش نفسي اشمئزاً وتنقبض ازدراءً.

كنت أبكي على ذلِّكم وانكساركم وكانت دموعي تجري صافية كالبلُّور ولكنها لم تغسل أدرانكم الكثيفة بل أزالَت الغشاء عن عيني، ولا بلَّلتُ صدوركم المتحجرة بل أذابت الجزعَ في قلبي، واليوم صرت أضحك من أوجاعكم والضحك يعود قاصفة تحيى قبل العاصفة، ولا تأتي بعدها.

ماذا تريدون مني يا بني أمي؟
أتريدون أن أريكم أشباحَ وجوهكم في أحواض المياه الهادئة؟ تعالوا إذن وانظروا ما أقبح ملامحكم.

Haydi gelin, dikkatle bakın: Korku başınızdaki saçları küle çevirdi. Uykusuzluk gözlerinizi kaşdı; kapkara çukurlara döndüler. Korkaklık yanaklarınıza dokundu; buruşuk paçavralar gibi oluverdiler. Ölüm dudaklarınızı öptü; sonbahar yaprakları misali sararıverdiler.

Benden ne istiyorsunuz ey anamın oğulları? Hatta, artık sizi evlatları olarak görmezken hayattan ne istiyorsunuz?

Ruhlarınız, rahiplerin ve kahinlerin avuçlarında silkeleniyor. Bedenleriniz, zorbalanın ve canilerin dişleri arasında titriyor. Ülkeniz, düşmanların ve işgalcilerin ayakları altında ürperiyor; öyleyse güneş karşısında durmaktan ne umuyorsunuz?

Kılıçlarınız paslanmış, mızraklarınızın ucu kırılmış, kalkanlarınız toprakla kaplanmış; ne diye hala savaş ve cenk meydanlarında duruyorsunuz?

Dininiz riya, dünyanız iddia, ahiretiniz ise heba olmuş; ölüm sefillerin rahatlyken niçin hala yaşıyorsunuz?

Hayat; gençliğe yoldaşlık eden kararlılık, erişkinliği izleyen gayret, ihtiyarlığı takip eden bilgeliktir. Ey anamın oğulları siz, elden ayaktan düşmüş ihtiyarlar olarak doğdunuz, sonra kafalarnız küçüldü, derileriniz büzüştü ve bataklıklarda debelenen, birbirine taş atan çocuklar oluverdiniz.

هَلُمُّوا وتَأَمَّلُوا فقد جعل الخوف شعور رؤوسكم كالرماد، وَعَرَكَ السهر عيونكم فأصبحت كالحفرة المظلمة، ولمست الجبانة خدودكم فبانَتْ كالخِرْقِ المتجعدة، وَقَبَّلَ الموت شفاهكم فأمست صفراء كأوراق الخريف.

ماذا تطلبون مني يا بني أمي، بل ماذا تطلبون من الحياة، والحياة لم تعد تحسبكم من أبنائها؟ أرواحكم تنتفض في مقابض الكهان والمشعوذين، وأجسادكم ترتجف بين أنياب الطغاة والسفاحين، وبلاذكم ترتعش تحت أقدام الأعداء والفاثحين، فماذا ترجون من وقوفكم أمام وجه الشمس؟ سيوفكم مُغَلَّفَةٌ بالصداء، ورماحكم مكسورة الحراب، وتروُسُكم مغمورة بالتراب، فلماذا تقفون في ساحة الحرب والقتال؟

دينكم رياء، ودنياكم ادِّعاء، وآخرتكم هَباء، فلماذا تحيون والموت راحة الأشقياء؟

إنما الحياة عزم يرافق الشبيبة، وَجَدُّ يلاحق الكهولة، وحكمة تتبع الشيخوخة، أما أنتم يا بني أمي فقد ولدتم شيوخاً عاجزين ثم صَغُرَتْ رؤوسُكم وتقلصت جلودكم فصرتم أطفالاً تنقلبون على الأوحال وتترامون بالحجارة.

İnsanlık; güröl güröl akan, türküler yakan ve dağların sırlarını denizin derinliklerine taşıyan duru bir ırmaktır. Ey anamın oğulları sizlerse, derinliklerinde haşerelerin süründüğü, kenarlarında yılanların kıvrılarak dolandığı pis bataklıklarsınız.

Ruh, kuru otları yakıp kül eden, boralarla körüklenen, yüzlerini aydınlatan, kutsal, harıl harıl yanan mavi bir alevdir. Ey anamın oğulları sizin ruhlarsanız, rüzgârların karlar üzerine saçtığı, fırtınaların vadilere yaydığı küldür.

Ey anamın oğulları! Sizden nefret ediyorum; çünkü siz yücelikten ve büyüklükten nefret ediyorsunuz.

Sizi hor görüyorum; çünkü siz kendinizi hor görüyorsunuz.

Ben sizin düşmanınızım; çünkü siz ilahi gücün düşmanısınız, ama bunu bilmiyorsunuz!

إنما الإنسانية نهر بلُورِيّ يسير متدفقاً مترنماً حاملاً
أسرارَ الجبال إلى أعماق البحر. أما أنتم يا بني أُمي
فمستنقعات خبيثة تدبّ الحشراتُ في أعماقها وتتلوى
الأفاعي على جَنَابِها.

إنما النفس شعلة زرقاء مُتَقَدَّةٌ مقدسة تلتهم الهَشِيم
وتنمو بالأنواء وتُنِيرُ أوجه الآلهة. أما نفوسكم يا بني أُمي
فرماد تذريره الرياح على الثلوج وتبدده العواصف في الأودية.
أنا أكرهكم يا بني أُمي لأنكم تكرهون المجد والعظمة.
أنا أحتقركم لأنكم تحتقرون نفوسكم.
أنا عدوكم لأنكم أعداء الآلهة ولكنكم لا تعلمون!

BİZ VE SİZ

Biz kederin çocuklarıyız, sizse sevincin.

Biz kederin çocuklarıyız; keder, kötü kalplerin yakınında dahi bannımayan ilahi bir gölgedir. Ruhumuz hüzne teşnedir; hüznün, küçük ruhların sığmayacağı bir büyüklüktür. Ey gülenler, biz gözyaşı döker ve yırtınız. Kendi gözyaşlarıyla bir kez yıkananlar, ilelebet pak olarak kalırlar.

Siz bizi tanımasanız da biz sizi tanırız. Siz, hayat ırmağının akıntısıyla hızla yol alırken bize dönüp bakmazsınız bile. Bizse sizi görerek ve duyarak kıyıda otururuz. Siz, günlük gürültüler kulaklarınızı tıkadığı için çığlıklarınızı duymasınız da biz, gecenin fısıltıları kulaklarınızı açtığı için sizin şarkılarınızı duyarız. Biz sizi görürüz; çünkü siz karanlık bir aydınlıkta durursunuz. Sizse bizi görmezsiniz; çünkü biz aydınlık bir karanlıkta otururuz.

نحن وأنتم

نحن أبناء الكآبة وأنتم أبناء المَسَرَّات.

نحن أبناء الكآبة والكآبة ظِلُّ إِلَهٍ لا يسكن في جوار
القلوب الشريرة. نحن ذوو النفوس الحزينة والحزن
كبير لا تَسْعُهُ النفوسُ الصغيرة. نحن نبكي وننتحب أيها
الضاحكون، ومن يفتسل بدموعه مرة يظل نَقِيًّا إلى نهاية
الدهور.

أنتم لا تعرفوننا، أما نحن فنعرفكم، أنتم سائرون
بسرعة مع تيار نهر الحياة فلا تلتفتون نحونا، أما نحن
فجالسون على الشاطئ نراكم ونسمعكم، أنتم لا تَعُونُ
صراخنا لأن ضجيج الأيام يملأ أذانكم، أما نحن فنسمع
أغانيكُم لأن همس الليالي قد فتح مسامعنا، نحن نراكم
لأنكم واقفون في النور المظلم، أما أنتم فلا تروننا لأننا
جالسون في الظلمة المنيرة.

Biz kederin çocuklarıyız. Biz peygamberler, şairler ve müzisyenleriz. Yüreğimizin iplerinden ilahların elbiselerini dokur ve kalbimizin süveydasıyla meleklerin avuçlarını doldururuz. Sizler...Sizlerse sevinçten doğan gafletin, eğlenenin verdiği canlılığın çocuklarısınız. Siz kalplerinizi gamsızlığın elleri arasına bırakırsınız; çünkü parmaklarının dokunuşu yumuşaktır. Cehaletin yanında içiniz rahattır; zira cehalet evinde yüzlerinizi göreceğiniz bir ayna yoktur. Biz ah ederiz de o ahlarla çiçeklerin fısıltıları, dalların hışırtıları, derelerin şırıltıları yükselir. Sizse gülersiniz ve kahkahalannız, kafataslarının tokurtusuna, prangaların şakırtısına ve cehennemin feryatlarına karışır.

Biz ağlarız ve gözyaşlarımız hayatın tam kalbine düşer, tıpkı çiğ tanesinin, gecenin gözlerinden sabahın tam kalbine düşmesi gibi. Sizse gülümsersiniz ve gülümseyen ağızlarınızın yanından istihza akar, tıpkı yılan zehrinin, açtığı yara üzerinde akması gibi.

Biz, dul kadının perişanlığını, yetimin sefaletini gördüğümüz için ağlarız. Siz, altın parlıtısından başka bir şey görmediğiniz için gülersiniz. Evet, fakirin iniltisini, mazlumun haykırışını duyduğumuz için ağlarız. Siz, kadeh seslerinden başka bir şey duymadığınız için gülersiniz. Biz, ruhlarımız bedenlerle Allah'tan ayrı düştüğü için ağlarız. Siz, bedenleriniz keyif içinde toprakla bitişik olduğu için gülersiniz.

نحن أبناء الكآبة. نحن الأنبياء والشعراء والموسيقيون.
 نحن نَحُوكُ من خيوط قلوبنا ملابس الآلهة فنملأ
 بحبات صدورنا حفنات الملائكة وأنتم أنتم أبناء غفلات
 المَسَرَّات ويقظات الملاهي، أنتم تضعون قلوبكم بين
 أيدي الخلو لأن أصابع الخلو لينة الملامس وترتاحون
 بقرب الجهالة لأن بيت الجهالة خال من مرآة ترون فيها
 وجوهكم. نحن نتهد ومع تنهداتنا يتصاعد همس الزهور
 وحفيف الغصون وخرير السواقي، أما أنتم تضحكون
 وفهقهة ضحككم تمتزج بسحيق الجماجم وخرتقة
 القيود وعويل الهاوية.

نحن نبكي ودموعنا تنسكب في قلوب الحياة مثلما
 يتساقط الندى من أجفان الليل في كبد الصباح، أما
 أنتم فتبتسمون ومن جوانب أفواهكم المبتسمة تنهرق
 السخريّة مثلما يسيل سم الأفاعي على جرح الملسوع.
 نحن نبكي لأننا نرى نَعَاسَةَ الأرملة، وشقاء اليتيم وأنتم
 تضحكون لأنكم لا ترون غير لَمَعَان الذهب، نحن نبكي
 لأننا نسمع أَنَّة الفقير وصراخ المظلوم وأنتم تضحكون
 لأنكم لا تسمعون سوى رِنَّة الأقداح، نحن نبكي لأن
 أرواحنا منفصلة بالأجساد عن الله وأنتم تضحكون لأن
 أجسادكم تلتصق مرتاحة بالتراب.

Biz kederin çocuklarıyız, siz sevincin. Gelin haydi, kederimizin eserleriyle, mutluluğunuzun yapıtlarını güneş karşısına koyalım:

Sizler, kölelerin kafataslarından piramitler inşa ettiniz ve şimdi o piramitler, çağlara bizim ölümsüzlüğümüzü, sizinse faniliğinizi anlatarak kumların üzerinde yatıyor. Bizler, Bastille'i özgürlerin pazularıyla yıktık ve bu yüzden "Bastille", ulusların bizi kutsayıp size lanet ederek diline doladığı bir sözdür. Siz Babil bahçelerini yoksulların iskeletleri üzerinde yükselttiniz, Ninova'nın Saraylarını düşkünlerin mezarları üzerine diktiniz; işte Babil ve Ninova, çöl kumları üzerinde deve toynağının ardında bıraktığı izler gibi oldu. Bizse mermerden Aşteron'un heykelini yaptık; mermeri donukken titrettik, susarken konuşturduk. Sazların tellerinde nihavent makamını çaldık; teller, gökte süzülen âşık ruhlarını resmetti. İnce hatlarla ve boyalarla Meryem'i resmettik; hatlar ilahi düşüncelere, renkler meleklerin duygularına dönüştü.

Siz pençeleri, Rum ve Antakya tiyatrolarında binlerce şehidi paramparça eden eğlencenin peşinden gidersiniz. Bizse parmakları, İlyada'yı, Eyüp Kitabı'nı ve et-Taiyyetu'l Kübra'yı ilmek ilmek dokuyan sükûnetin ardına düşeriz. Siz fırtınaları, binlerce kadın ruhunu utanç ve sefâhat cehennemine sürükleyen şehvetlerle sevişirsiniz.

نحن أبناء الكآبة وأنتم أبناء المسرات فهَلُّمُوا نَضَعْ
مَآتِي كَأَبْتِنَا وَأَعْمَالُ مَسْرَاتِكُمْ أَمَامَ وَجْهِ الشَّمْسِ.

أنتم بنيتم الأهرام من جماجم العبيد والأهرامُ جالسة
الآن على الرمال تحدث الأجيال عن خلودنا وفنائكم،
ونحن هدمنا الباستيل بسواعد الأحرار والباستيلُ لفظة
ترردها الأمم فتباركنا وتلعنكم. أنتم رفعتم حدائق بابل
فوق هياكل الضعفاء وأقمتم قصور نينوى فوق مدافن
البؤساء، وها قد أصبحت بابل ونينوي نظير آثار أخفاف
الإبل على رمال الصحراء، أما نحن فقد نحتنا تمثال
عشروت من الرخام فجعلنا الرخام يرتعش جامداً
ويتكلم صامتاً وضرينا النهاوند على الأوتار فاستحضرت
الأوتار أرواح المحبين الحائمة في الفضاء، ورسمنا مريم
بالخطوط والألوان فغدت الخطوط كأفكار الآلهة
والألوان كعواطف الملائك.

أنتم تتبعون الملاهي وأظافُرُ الملاهي مَزَقَتْ أَلْفَ أَلْفٍ
من الشهداء في مسارح رومية وأنطاكية، ونحن نلاحق
السكينة وأصابعُ السكينة نَسَجَتْ الإلياذةَ وَسَفَرَ أَيُوبَ
والتائية الكبرى. أنتم تضاجعون الشهوات وعواصف
الشهوات جرفت أَلْفَ موكب من أرواح النساء إلى هاوية
العار والفجور.

Bizse, gölgesinde Muallakaların, Hamlet'in ve Dante'nin şiirlerinin vucüt bulduğu yalnızlığa sarılız. Siz, kılıçları binlerce nehir kan akıtan hırslarla dost olursunuz. Bizse elleri, bilgiyi en yüce ışık dairesinden indiren hayallerle yoldaşlık ederiz.

Biz kederin çocuklarıyız, sizse sevincin. Kederimiz ve sevinciniz arasında, asil atlarınızın geçemeyeceği, lüks araçlarınızın gidemeyeceği dar geçitli yolların zorlu engelleri vardır.

Biz, sizin küçüklüğünüze acınız, siz büyüklüğümüzden nefret edersiniz. Merhametimiz ve nefretiniz arasında zaman durur; hem bize, hem de size şaşıp kalarak.

Biz, size arkadaş gibi yaklaşırsınız sizse bize düşman gibi saldırırsınız. Arkadaşlık ve düşmanlık arasında, gözyaşları ve kanlarla dolu derin, dipsiz bir çukur vardır.

Biz, size saraylar inşa ederiz, siz bize mezarlar kazarsınız. Sarayların güzelliği ile kabrin karanlığı arasında insanlık, demir adımlarla yürür.

Biz, yollarnızı güllerle döşeriz, siz yataklarınızı dikenlerle kaplarsınız. Gül yaprakları ve dikenler arasında hakikat, derin ve sonsuz bir uykuya dalar.

ونحن نعانق الوحدة، وفي ظلال الوحدة تجسمت
 المعلقاتُ ورواية هملت وقصيدة دانتي. أنتم تسامرون
 المطاعم وأسياف المطاعم أجرت ألف نهر من الدماء،
 ونحن نرافق الخيال وأيدي الخيال أنزلت المعرفة من
 دائرة النور الأعلى.

نحن أبناء الكآبة وأنتم أولاد المسرات، وبين كآبتنا
 وسروركم عقباتٌ صعبةٌ لِمَسَالِكِ ضَيِّقَةِ الْمَعَايِرِ لا تجتازها
 خيولُكم الْمُطَهَّمَةُ ولا تسير عليها مركباتكم الجميلة.

نحن نشفق على صغارتكم وأنتم تكرهون عظمتنا،
 وبين شفقتنا وكرهكم يقف الزمان محتاراً بنا وبكم.

نحن ندنو منكم كالأصدقاء وأنتم تهاجموننا كالأعداء،
 وبين الصداقة، والعداوة هُوَّةٌ عميقة مملوئة بالدموع
 والدماء.

نحن نبني لكم القصور وأنتم تحفرون لنا القبور،
 وبين جمال القصر وظلمة القبر تسير الإنسانية بأقدام
 من حديد.

نحن نفرش سبلكم بالورود وأنتم تغمرون مضاجعنا
 بالأشواك، وبين أوراق الوردية وأشواكها تنام الحقيقة
 نوماً عميقاً أبدياً.

Başından beri ka tı zayıflığınızla, yumuşak gücümüze karşı savaş vermektesiniz. Bizi bir an yendiğinizde kurbağalar gibi sevinç naraları atarsınız. Biz sizi bir ömür yeneriz ve büyüklüğe yaraşır şekilde suskunluğumuzu bozmayız. Etrafında durup İsa'yla alay ederek, ona küfrederek çarmıha gerdiniz, ama bu süreç geride kaldığında o çarmıhından indi; ruhta ve hakta çağlara galip gelerek, yeryüzünü şerefi ve güzelliğiyle doldurarak dağlar gibi yürüdü.

Sokrat'ı zehirlediniz, Pavlus'u taşıladınız, Galileo'yu katlettiniz, Ali bin Ebu Talib'e suikast düzenlediniz, Mithat Paşa'yı boğdunuz. Onlar şimdi, muzaffer kahramanlar gibi ebediyetin karşısında dimdik yaşıyorlar. Size gelince; unutulmuş ve yokluğun karanlığında gömecek kimsesi olmayan toprak üzerindeki cesetler gibi yaşıyorsunuz insanlığın hafızasında.

Biz kederin çocuklarıyız; keder dünyaya iyilik ve bilgi yağmurları yağdıran bulutlardır. Sizse sevinçlerin çocuklarısınız; sevinçleriniz ne kadar yükseğe uzansa da sonuçta onlar, rüzgarların devirdiği, elementlerin yerle bir ettiği duman sütunlar gibidir.

منذ البدء وأنتم تصارعون قوانا اللينة بضعفكم
 الخشن ... تغلبوننا ساعة فتضجون فرحين كالضفادع،
 ونغلبكم دهرًا ونظل صامتين كالجبابرة. قد صلبتم
 الناصري ووقفتم حوله تسخرون به وتجدفون عليه،
 ولكن لما انقضت تلك الساعة نزل من عن صليبه وسار
 كالجبال يتغلب على الأجيال بالروح والحق ويملأ الأرض
 بمجده وجماله.

قد سمتم سُقراط ورجمتم بولس وقتلتم غليلو
 وفتكتم بعلي بن أبي طالب وخنقتم مذخت باشا، وهؤلاء
 يحيون الآن كالأبطال الظافرين أمام وجه الأبدية. أما
 أنتم فتعيشون في ذاكرة الإنسانية كجثث فوق التراب لا
 تجد من يدفنها في ظلمة النسيان والعدم.

نحن أبناء الكآبة والكآبة غيوم تمطر العالم خيراً
 ومعرفة، وأنتم أبناء المسرات ومهما تعالت مسراتكم
 فهي كأعمدة الدخان تهدمها الرياح وتبددُها العناصر.

GECE İLE SABAH ARASINDA

Ey kalbim sus; çünkü gök seni duymuyor!

Sus; çünkü ağıt ve çığlıklarla ağırlaşmış atmosfer, şarkılarını ve türkülerini taşımayacak!

Sus; çünkü gecenin hayaletleri sırlarının fısıltılarına aldırış etmiyor, karanlığın kervanları düşlerinin karşısında durmuyor!

Sabaha kadar sus ey kalbim! Sus; çünkü sabahı sabırla gözleyen dinç bir şekilde kavuşur sabaha. Kim ışığa hasretse ışık da ona hasrettir.

Sus ey kalbim! Ben konuşurken beni dinle.

Rüyamda aktif bir yanardağın kraterinde öten bir karatavuk gördüm.

Ve karlar arasından başını çıkaran bir zambak.

Mezarlar arasında dans eden çırılçıplak bir huri de gördüm.

بين ليل وصباح

أُسْكُتْ يا قلبي فالفضاء لا يسمعك.
اسكت فالأثيرُ المُثَقَّلُ بالنواح والعويل لن يحمل
أغانيك وأناشيدك.
اسكت فأشباح الليل لا تحفل بهمس أسراركَ،
ومواكبُ الظلام لا تقف أمام أحلامك.
اسكت يا قلبي، اسكت حتى الصباح، فمن يترقب
الصباح صابراً يلاقي الصباح قَوِيّاً. ومن يهوى النور فالنور
يهواه.

اسكت يا قلبي واسمّعني متكلماً.
في الحلم رأيت شَحْزُوراً يُغَرِّدُ فَوْقَ فُوْهَةِ بُرْكَانٍ ثَائِرٍ.
ورأيت زَنْبَقَةً ترفع رأسها فوق الثلوج.
ورأيت حُورِيَّةً عَارِيَّةً ترقص بين القبور.

Ve gülerek kuru kafalarla oynayan bir çocuk.

Tüm bu manzaraları rüyamda gördüm. Uyanıp etrafıma baktığımda yanardağı patlarken gördüm ama karatavuğu ne öterken duydum ne de kanat çırparken gördüm.

Gökyüzünü, vadilere ve kırlara karlar serpiştirip, zambakların cansız bedenlerini beyaz kefeniyle örterken gördüm.

Çağların sessizliği karşısında mezarların sıra sıra uzandığını gördüm: Çevrelerinde ne dans ederek salınan biri vardı, ne de diz çöküp yakaran biri.

Kuru kafalardan oluşan bir tepe gördüm: Orada yalnızca rüzgâr gülüyordu.

Uyanıklıkta hüznü ve kederi gördüm. Rüyanın sevinci ve neşesi nereye gitti?

Uykunun güzelliği nereye saklandı, manzaraları nasıl kaybolup gitti? Uyku, arzu ve ümitlerinin düşlerini kendisine geri verinceye kadar yürek nasıl dayanır?

Kulak ver ey kalbim! Ben konuşurken beni dinle.

Daha dün ruhum, kökleri toprağın derinliklerine uzanan, dalları sonsuzluğa yükselen yaşlı ve güçlü bir ağaçtı.

ورأيت طفلاً يلعب بالجماجم وهو يضحك.
 رأيت جميع هذه الصور في الحلم ولما استيقظت
 ونظرت إلى حولي رأيت البركان هائجاً، ولكني لم أسمع
 الشحرور مغرّداً ولا رأيتُهُ مُرْفِراً.
 ورأيت الفضاء ينثر الثلوج على الحقول والأودية سائراً
 بأكفانه البيضاء أجسامَ الزنابق الهامدة.
 ورأيت القبور صفوفاً منتصبة أمام سَكينة الدهور،
 وليس بينها من يتمايل راقصاً ولا من يَجْثو مُصَلِّياً.
 ورأيت رابيةً من الجماجم، وليس هناك من ضاحك
 سوى الريح.
 في اليقظة رأيت الحزن والأسى فأين ذهب أفراس
 الحُلُم ومسرّاته؟
 أنى تَوَارَتْ بهجةُ المنام وكيف اضْمَحَلَّتْ رسومُه؟
 وكيف تتجلد النفس حتى يعيد النوم أشباح أمانها
 وآمالها؟
 أصغِ يا قلبي واسمعي متكلماً.
 كانت نفسي بالأمس شجرةً قويةً مُسِنَّةً تمتدّ عروقها
 إلى أعماق الأرض وتتعالى غصونها نحو اللانهاية.

Ruhum baharda çiçek açtı, yazın meyve verdi. Sonbahar geldiğindeyse meyvelerini gümüş tabaklara topladım, yolun ortasına koydum. Gelip geçenler onlardan alıp yiyor sonra yollarına devam ediyorlardı.

Sonbahar geçip gittiğinde ve sevinç sesleri ağıtlara, vaveylâlara dönüştüğünde tabağımda, insanlardan bana geriye kalan tek bir meyve gördüm. Onu aldım ve yedim; ebu cehil karpuzu gibi acı, koruk gibi ekşiydi. Kendi kendime:

Yazıklar olsun bana! İnsanların ağzına bir lanet, karınlarına bir düşmanlık koymuşum. Peki ya sen ruhum, acaba sen, köklerinin toprağın içinden emdiği o tatlılığa ve dallarının güneş ışığından özüksediği o güzel kokuya ne yaptın?” dedim.

Ardından ruhumun güçlü ve yaşlı ağacını söktüm.

Onu büyüyüp serpildiği topraktan kökleriyle birlikte söküp çıkardım. Onu geçmişinden kopardım, binlerce bahar ve binlerce güzün hatıralarından ayırdım.

Geri döndüm ve ruhumun ağacını bu kez başka bir yere diktim.

Onu zamanın yolundan uzak bir tarlaya diktim. Sabahlamak bizi yıldızlara yaklaşıyor, diyerek yanı başında sabahlıyor; kanda hoş bir koku, gözyaşında bir tatlılık vardır, diyerek kanımla ve gözyaşımınla suluyordum onu. Bahar geldiğinde ruhum yeniden çiçek açtı.

ولقد أزهرت نفسي في الربيع وأثمرت في الصيف،
ولما جاء الخريف جمعتُ أثمارها في أطباق من الفضة
ووضعتها على قارعة الطريق فكان العابرون يتناولون منها
ويأكلون ثم يسرون في سبيلهم.

ولما انقضى الخريف وتحولت مهاليله إلى الندب
والولولة نظرتُ فلم أر في أطباقي سوى ثمرة واحدة أبقاها
الناس لي، فتناولتها وأكلتها، فألفيتها كالعلقم، حامضةً
كالحصرم. فقلت لنفسي: وَيْحِي لقد وضعتُ في أفواه
الناس لعنةً، وفي أجوافهم عداً. فماذا تُرى فعلتُ يا
نفسي بالحلاوة التي إمتصتها عروقك من أحشاء الأرض،
وبالأريج الذي تشربته قضبانك من نور الشمس؟

بعد ذلك اقتلعتُ شجرةً نفسي القوية المسنة.
اقتلعتها بعروقها من التربة التي نمت فيها وترعرعتُ،
اقتلعتها من ماضيها ونزعتُ عنها ذكرى ألف ربيع وألف
خريف.

وعدتُ فزرعتُ شجرةً نفسي في مكان آخر.
زرعتها في حقل بعيد عن سبل الزمن. وكنت أسهر
بجانها قائلاً: إنَّ السهر يُديننا من النجوم. وكنت أسقيها
بدمي ودموعي قائلاً: إن في الدم نكهةً، وفي الدموع حلاوة.
ولما عاد الربيع أزهرت نفسي ثانية.

Yazın ruhum meyveye durdu. Sonbahar geldiğinde taze meyvelerini altın tabaklara toplayıp bir yol ayrımına koydum: İnsanlar tek tek ve topluca geçti ama hiç kimse bu meyveleri almak için elini bile uzatmadı.

Böyle olunca ben bir meyve aldım ve yedim. Onu bal gibi tatlı, kevser kadar lezzetli, Babil şarabı gibi enfes, yasemin nefesi gibi mis kokulu buldum ve haykırdım: "Bereket, gözyaşının meyvesi; hakikat, kanın mahsulü olduğundan insanlar ağızlarında bereketi, kanlarında hakikati istemiyorlar."

Sonra döndüm ve zamanın yollarından uzak bir tarlada ruhumun yalnız ağacının gölgesinde oturdum.

Sabaha kadar sus ey kalbim!

Sus; çünkü leş kokusu göğü tıka basa doldurdu, senin nefesini içine çekemeyecek gökyüzü.

Kulak ver ey kalbim! Ben konuşurken beni dinle.

Dün düşüncem, denizin dalgaları arasında sağa sola savrulan, rüzgarların bir sahilden diğerine attığı bir gemiydi.

Düşüncemin gemisinde, parlaklığıyla gökkuşağının renklerine benzeyen, çeşit çeşit renklerle dolup taştan yedi kadeh vardı sadece.

وفي الصيف أثمرت نفسي، ولما جاء الخريف جَمَعْتُ
أثمارها الناضجة بأطباق من الذهب ووضعتها على مُلْتَقَى
السُّبُلِ، فمر الناسُ أفراداً وجماعاتٍ ولكن لم يَمُدَّ أحدٌ
يَدَه لِيَتَنَاوَلَ منها.

فأخذت إذ ذاك ثمرة وأكلت فوجدتها حلوة كالشَّهْدِ،
لذيذة كالكوثر، طيبة كالخمرة البابليَّة، عطرة كأَنفاس
الْيَاسَمِينِ. فصرخت قائلاً: إن الناس لا يريدون البركة
في أفواههم ولا الحقَّ في أجوافهم لأن البركة ابنَةُ الدموع
والحقُّ ابنُ الدماء.

ثم عُدْتُ وجلست في ظل شجرة نفسي المنفردة في
حقل بعيد عن سبل الزمن.

اسكت يا قلبي حتى بالصباح
اسكت، فالفضاء قد أَتَخَمَّتُهُ رائحة الأشلاء، فلن
يتشرب أنفاسك.

أصنع يا قلبي واسمَعْنِي متكلاً.
كانت بالأمس فكرتي سفينةً تتقلب بين أمواج البحار
وتتنقل مع الأهواء من شاطئ إلى شاطئ.

ولقد كانت سفينة فكرتي خالية إلا من سبعة أكواب
طافجة بألوان مختلفة تُشَابِه ألوانَ قَوْسِ القُرْحِ
بنضارتها.

Denizde yolculuk yapmaktan bıktığım bir zaman geldi. Ben de, “Düşüncemin boş gemisiyle doğduğum ülkenin limanına döneceğim.” dedim.

Sonra gemimin etrafını, akşam güneşi kadar sarı, bahann kalbi kadar yeşil, gökyüzünün ortası kadar mavi, şafağın söküğü kadar kırmızı renklerle boyamaya, yelkenine ve dümenine göz alıcı, göz kamaştıran ilginç resimler çizmeye başladım. İşimi bitirdiğimde -ki bu sırada düşünce gemim, bir peygamberin iki sonsuzluk (deniz ve gökyüzü) arasında gezinen rüyası gibi belirmişti- ülkemin limanına girdim. İnsanlar coşkuyla ve hürmetle beni karşılamaya çıktılar. Beni şehre defler ve borazanlar çalarak saktular.

Böyle yaptılar; çünkü gemimin dışı göz alıcı bir şekilde süslenmişti ve kimse de düşüncemin gemisine girmemişti.

Geminde denizlerden ne getirdin? diye soran olmadı.

Ve kimse onunla limana bomboş döndüğümü anlamadı.

O zaman içimden: İnsanları kandırdım; renkli yedi kadehle onların gözlerini boyadım, dedim.

Bir yıl sonra yeniden düşüncemin gemisine bindim ve denize açıldım.

Doğu adalarına doğru ilerledim. Oradan sarı sakız, kendir, tütüsü, kokulu sandal ağacı toplayıp gemime koydum.

وجاء زمن ملئت فيه التنقل على وجه البحار فقلت
سأعود بسفينة فكرتي الفارغة إلى ميناء البلد الذي
وُلدت فيه.

ثم أخذت أطلي جوانب سفيني بألوان صفراء كشمس
المغيب، وخضراء كقلب الربيع، وزرقاء ككبد السماء،
وحمرات كذوب الشفق، وأزسُم على شراعها ودفعتها رسوماً
غريبة تجذب العين، وتبهج البصيرة، ولما انتهيت من
عملي وقد ظهرت سفينة فكرتي كرؤيا نبي تطوف بين
اللانهايتين، البحر والسماء، دخلت ميناء بلدي فخرج
الناس لملاقاتي بالتهليل والتعظيم، وأدخلوني المدينة
ضاربين الدفوف نافخين الزمور.

فَعَلُوا ذَلِكَ لِأَن خَارِجَ سَفِينَتِي كَانَ مُزَخْرَفاً بِهَجْأٍ وَلَمْ
يَدْخُلْ أَحَدٌ جَوْفَ سَفِينَةِ فَكْرَتِي.

ولم يسأل أحد ماذا جلبت فيها من وراء البحار؟
ولم يدر أحد أيّ عُدْتُ بها فارغة إلى الميناء.
عند ذلك قلت في سِرِّي: لقد ضللتُ الناسَ، وبسبعة
أكواب من الألوان قد كذبتُ على باصرتهم وبصائرهم.
وبعد عام ركبَت سفينة فكرتي و أبحرت ثانية.
سرت إلى جزر الشرق فجمعت منها: المُرَّ واللُّبَّانَ والنَّدُّ
والصندل، وأدخلتها إلى سفيني.

Batı adalarına gittim. Oradan saf altın, fildişi, yakut, zümrüt ve tüm değerli taşlardan getirdim.

Kuzey adalarına gittim. Oradan ipek, rengârenk kumaşlar ve erguvani elbiselerle döndüm.

Güney adalarına gittim. Oradan zincirden örülmüş zırhlar, doğuya has kılıçlar, semheriye cinsi mızraklar ve diğer silah türlerinden getirdim.

Düşüncemin gemisini dünyanın en güzel, en nadide eşyalarıyla doldurdum. “Halkım beni yüceltecek ama boşa değil bunu hakkettim. Beni, borazanlar ve şarkılar eşliğinde memleketime sokacaklar, fakat buna hakkım var.” diyerek ülkemin limanına döndüm.

Ama limana vardığımda hiç kimse beni karşılamaya gelmedi. Ülkemin caddelerine girdiğimde kimse bana dönüp bakmadı bile.

Kendileri için getirdiğim (eşsiz) ürünleri ve nadide eşyaları insanlara göstererek şehir meydanında durdum. Kahkahalar kopararak ve yüzlerinde alaylı bir bakışla bana bakıyor, sonra bana sırt çeviriyorlardı.

Üzgün ve şaşkın bir halde limana döndüm. Ama gemime bakar bakmaz seferlerimin amacı ve arzuladığım şeylerle meşgulken gözden kaçırdığım bir durumun farkına vardım. Denizin dalgaları gemimin etrafındaki boyaları silmiş, gemim sanki kemikten bir iskelet olmuştu. Rüzgârlar, haşın sular ve güneşin sıcaklığı yelkenindeki resimleri silmiş, sanki eski, gri bir elbise olup çıkmıştı.

وإلى جزر الغرب فجلبت منها: التَّبَرَّ والعاج والياقوت
والزمرد وجميع الحجارة الكريمة.

وإلى جزر الشمال فعدت منها: بالخزِّ والوشى والبرقير.
وإلى جزر الجنوب؛ فحملت منها: الدروع المُرَزَّدة
والسيوف المشرقية والرماح السُّمَّهَرِيَّة وسائر أنواع
الأسلحة.

ملأتُ سفينة فكرتي بنفائس الأرض وغرائبها وعدت
إلى ميناء بلدي قائلاً: سوف يمجدني قومي ولكن عن
جِدَارَةٍ، وسيدخلوني المدينة مُنْشِدِينَ مُزْمَرِينَ ولكن عن
استحقاق.

ولكن لما بلغت الميناء لم يخرج أحدٌ لملاقاتي،
ودخلت شوارع بلدي فلم يَلْتَفِتْ إِلَيَّ أَحَدٌ.

ووقفت في ساحتها معلناً للناس ما جلبتُ لهم من
ثَمَارِ الأرض وطرائفها فكانوا ينظرون إليَّ، والضحكُ ملءُ
أفواههم والسخريةُ على وجوههم ثم يتحولون عني.

فعدت إلى الميناء كئيباً مُسْتَغْرِباً، ولكنني ما لمحتُ
سفينتي حتى فطنْتُ لأمر كنت مشغولاً عنه بمنازع
أسفاري ورغائبها، فهتفتُ قائلاً: إن أمواج البحار قد
مَحَتْ الطَّلَاءَ من جوانب سفينتي فبانَت كهيكل من
عظام، وَعَقَّتْ الأرياحُ والأنواءُ وحرارةُ الشمس الرسومَ
عن شرائعها فظهرت كأثواب رمادية بالية.

Dünyanın nadide ve güzide eşyalarını suda yüzen bir tabuta toplayıp halkının yanına döndüğümde beni dışladılar; çünkü onların gözleri dış görünüşten başkasını görmez.

O an düşüncemin gemisini terk edip, ölümler diyarına gittim. Onların sırlarını düşünerek kireçli kabirlerin arasında oturdum.

Sabaha kadar sus ey kalbim! Sus; çünkü şiddetli fırtına senin emeklerinin fısıltısıyla alay ediyor, vadinin mağaraları sazından dökülen sesleri yankılandırmayacak.

Sabaha kadar sus ey kalbim! Sus; çünkü sabahı sabırla gözleyeni, özlemle kucaklar sabah.

Ey kalbim, işte gün doğdu. Konuş konuşabilirsen.

Ey kalbim işte bu sabahın kervanıdır. Gecenin sessizliği, sabahı karşılayacağın bir türkü bıraktı mı yüreğinde?

İşte güvercin ve karataş sürüleri vadinin etrafında uçuşuyor. Gecenin dehşeti, onlarla birlikte uçacak derman bıraktı mı kanatlarında?

İşte çobanlar ağıllardan ve ahırlardan çıkardıkları sürülerinin önünde yürüyor. Gecenin hayaleti, onların arkasından yeşil otlaklara yürüyecek kararlılığı bıraktı mı sende?

لقد جَمَعْتُ طرائف الأرض ونفائسها في تابوتٍ يَعُومُ
على وجه الماء وعدت إلى قومي فنبذوني لأن عيونهم لا
ترى سوى المظاهر الخارجية.

في تلك الساعة تركت سفينة فكري وذهبت إلى مدينة
الأموات وجلست بين القبور المُكَلَّسَةِ مفكراً بأسرارها.

اسكت يا قلبي حتى الصباح. اسكت فالعاصفة
الهُوجاء تسخر بهمس أعمالك، وكهوف الوادي لن تُزجِعَ
بصداها رَنَات أوتارك.

اسكت يا قلبي حتى الصباح، فمن يترقب الصباح
متجلداً يعانقه الصباح مشتاقاً.

ها قد طلع الفجر يا قلبي فتكلم إن كنت تستطيع
الكلام.

هو ذا موكب الصباح يا قلبي فهل أبقى سكوت الليل
في أعماقك أغنية تلاقي بها الصباح؟

هو ذا أسراب الحمام والشحارير تتطاير في أطراف
الوادي، فهل أبقى هول الليل في جنحيك صلابة لتطير
معهما؟

هو ذا الرعيان يسرون أمام قطعانهم من الحظائر
والمرابض فهل أبقت لك أشباح الليل عزمًا لتسير وراءها
إلى المروج الخضراء؟

İşte genç kızlar ve delikanlılar bağlara doğru nazıkçe yürüyorlar. Kalkıp onlarla beraber yürüsen ya? Kalk ey kalbim. Kalk ve güneşin doğuşuyla birlikte yürü, gece bitti. Gecenin korkuları, kâbuslarıyla birlikte kaybolup gitti.

Kalk ey kalbim! Şarkılar mınıldanarak sesini yükselt. Sabahın şarkılarına katılmayan karanlığın oğludur.

هو ذا الفتیان والصبايا يمشون الهُوْنَاء نحو الكروم
 فهَلَا نهضتَ ومشيتَ معهم؟ قُمْ يا قلبي، قُمْ وِسِرْ مع
 الفجر فالليل قد مضى، ومخاوف الليل قد اضمحلت
 مع أحلامه السوداء.

قم يا قلبي وارفع صوتك مترنماً فمن لا يشارك الصبح
 بأغانيه كان من أبناء الظلام.

GÜMÜŞ KAPLI GÜBRE

Selman Efendi

Otuz beş yaşında, gayet şık, endamlı, pala bıyıklı, parlak ayakkabılar ve ipek çoraplar giyen bir adam. Pahalı sigaralar içer, yumuşak ellerinde altın saplı, kıymetli taşlarla süslenmiş bir baston taşır. Toplumun ileri gelenlerinin toplandığı büyük lokantalarda yemek yer. İki asil atın çektiği lüks faytonuyla meşhur mesire yerlerine gider.

Selman Efendi'ye babasından hiçbir şey miras kalmadı çünkü babası (Allah rahmet eylesin) fakir, zavallı bir adamdı. Ve kendisi de tüccar değildi ki servet kazansın. Zira o, çalışmaktan nefret eden, çalışmanın bulunduğu makamı düşüreceğini zanneden tembel ve üşengeç biri. Bir keresinde onu şöyle derken duyduk: "Bedenim ve mizacım çalışmam konusunda bana yardımcı olmuyor. Çalışmak soğuk mizaca ve sert bedenlere sahip kişilere göre."

السَّرَجِينُ الْمُفَضَّلُ

سلمان أفندي

هو رجل في الخامسة والثلاثين من عمره، حسن اللباس، رشيْق القامة، ذو شارِبَيْن معقوفَيْن، وحذاء لامع، يلبس الأُجْرِيَّة الحريرية، ويُدخِّن اللفائفَ الثمينة، ويحمل بيده الناعمة عَصاًً جميلة ذات قَبْضَةٍ ذهبية مُرَصَّعة بالحجارة الكريمة، ويأكل في المطاعم الكبيرة حيث يلتئم سَرَاةُ القوم وأشرافهم، ويذهب إلى المتنزهات المشهورة في مركبة فاخرة يَجُرُّها فَرَسَانِ كريمان.

ولم يرث سلمان أفندي المال عن أبيه لأن أباه - رحمه الله - كان رجلاً فقيراً مسكيناً، ولا جَدَّ متاجراً فاكتسب ثروةً لأنه كَسَلان مُتَوَانٍ يكره العمل ويظننه مُحِطاً بمقامه. وقد سمعناه مرة يقول: إن جسدي وأخلاقِي لا تساعداني على الشغل فالشغل قد وُجِدَ لذوي الأخلاق الباردة والأجساد الخشنة.

Peki Selman Efendi bu malı nasıl elde etti? Hangi büyücü avuçlarındaki toprağı gümüşe ve altına çevirdi?

Bu, Azrail'in bize açıkladığı gümüş kaplı gübrenin sırlarından biridir. Şimdi bunu size açıklama sırası bizde:

Beş sene önce Selman Efendi akranları arasında ciddiyeti, çalışkanlığı ve güvenilirliğiyle nam salmış tacir Petrus Numan'ın dul eşi Fehime hanımla evlendi. O zamanlar Fehime Hanım kırk beş yaşında, duygulan ve istekleri ise on altı yaşındaydı. Fehime hanım şimdi de saçlarını boyuyor, gözlerine sürme çekiyor ve makyaj malzemeleriyle yüzüne makyaj yapıyor. Ne var ki gece yarısından önce Selman Efendiyi görmez, -kocasından sert bakışlar ve kaba sözler dışında pek bir karşılık almaz ya zaten-. Çünkü Selman Efendi, Fehime Hanım'ın ilk kocasının dişini tırnağına takarak alın teriyle biriktirdiği servetini saçıp savurmakla meşgul...

Edip Efendi

Yirmi yedi yaşında; büyük bir burnu, küçük gözleri ve pasaklı bir yüzü olan, elleri mürekkep lekelerine bulanmış ve tırnakları pislikle dolu bir genç. Elbiseleri paçavraya dönmüş, yanlarında ise yağ ve kahve lekeleri var. Bu çirkin görüntü fakirlikten ve yoksulluktan kaynaklanmıyor, aksine onun boş vermişliğinden, manevi meselelerle, ulvi ve ilahi konularla çok fazla haşır neşir olmasından kaynaklanıyor.

إِذَا كَيْفَ حَصَلَ سَلْمَانُ أَفْنَدِي عَلَى الْمَالِ، وَأَيَّ سَاحِرٍ
 حَوَّلَ التَّرَابَ فِي كَفِّهِ إِلَى فِضَّةٍ وَذَهَبٍ؟
 ذَاكَ سِرٌّ مِنْ أَسْرَارِ السَّرَجِينِ الْمُقَضَّضِ، أَعْلَنَهُ لَنَا
 عِزْرَائِيلُ وَنَحْنُ بَدَوْنَا نَعْلَنَهُ لَكُمْ:

مِنْذَ خَمْسَةِ أَعْوَامٍ تَزُوجُ سَلْمَانُ أَفْنَدِي مِنَ السَّيِّدَةِ
 فَهَيْمَةِ أَرْمَلَةٍ الْمَرْحُومِ بَطْرُسْ نُعْمَانَ التَّاجِرِ الَّذِي اشْتَهَرَ بَيْنَ
 أَتْرَابِهِ بِالْجِدِّ وَالْمَوَاطَبَةِ وَالْأَمَانَةِ، وَقَدْ كَانَتْ حِينَئِذٍ السَّيِّدَةُ
 فَهَيْمَةُ فِي الْخَامِسَةِ وَالْأَرْبَعِينَ مِنْ عُمْرِهَا، وَفِي السَّادِسَةِ
 عَشَرَ مِنْ سِنِّي عَوَاطِفِهَا وَأُمِّيَالِهَا، وَهِيَ الْآنَ تَصْبِغُ شَعْرَهَا
 وَتَكْحَلُ عَيْنَهَا وَتُطْلِي وَجْهَهَا بِالْأَلْوَانِ وَالْمَسَاحِيقِ، وَلَكِنِهَا
 لَا تَرَى سَلْمَانَ أَفْنَدِي قَبْلَ نِصْفِ اللَّيْلِ، وَقَلَمَا حَظِيَّتْ مِنْهُ
 بَغَيْرِ النُّظَرَاتِ الْحَادَّةِ وَالْأَلْفَافِ الْقَاسِيَةِ، فَهُوَ مَشْغُولٌ عَنْهَا
 بِتَبْذِيرِ الثَّرْوَةِ الَّتِي جَمَعَهَا زَوْجُهَا الْأَوَّلُ بَكْدِهِ، وَعِزْقِ جَبِينِهِ.

أَدِيبُ أَفْنَدِي

فَتَى فِي السَّابِعَةِ وَالْعِشْرِينَ مِنْ عُمْرِهِ. ذُو أَنْفٍ كَبِيرٍ،
 وَعَيْنَيْنِ صَغِيرَتَيْنِ، وَوَجْهٍ قَدَرٍ، وَيَدَيْنِ مُلَطَّخَتَيْنِ بِالْجَبْرِ،
 وَأَظَافِرَ مَحْشُوءَةٍ بِالْأَوْسَاحِ. أَمَّا مَلَابِسُهُ فَمُمَزَّقَةُ الْأَطْرَافِ
 وَعَلَى حَوَاشِيهَا بُقْعٌ مِنَ الزَّيْتِ وَالذَّهْنِ وَالْقَهْوَةِ. وَلَيْسَتْ
 هَذِهِ الْمَظَاهِيرَةُ الْقَبِيحَةُ مِنْ نَتَائِجِ الْعُوزِ، وَالْحَاجَةِ بَلْ مِنْ
 مُوَلَّدَاتِ إِهْمَالِهِ وَانْشِغَالِ بَالِهِ بِالْأُمُورِ الْمَعْنَوِيَّةِ وَالْمَسَائِلِ
 الْعُلُوبَةِ وَالْمَوَاضِيْعِ الْإِلَهِيَّةِ .

Onun Emin Cundi'ye atfı yaparak, "Beceri iki şeye yönelmez" dediğini duyduk: Yani bir edebiyatçı aynı anda kalem oynatmaya ve temizliğe vakit ayıramaz!

Edip Efendi çok konuşur, hep konuşur, konuşmak dışında herşeyden elini ayağını çekmiştir. Öğrendiğimize göre iki yılını Beyrut'ta bir okulda bedî ilmi üzerine meşhur bir hocadan dersler alarak geçirmiş, şiirler kaleme almış, risaleler ve makaleler yazmış, ama Arap basının çöküşünün ve okuyucuların aptallığının en üst sırayı aldığı birtakım sebeplerden dolayı şu ana kadar hiçbirini yayınlamamış.

Edip Efendi son zamanlarda eski ve modern felsefenin iç yüzüne yöneldi. Aynı zamanda hem Sokrat'ı ve hem Nietzsche'yi beğeniyor! Voltaire ve Jean Jacques Rousseau'nun eserlerine ilgi duyduğu kadar Aziz Augustinus'un söylediklerine de ilgi duyuyor. Bir keresinde onunla bir düğünde karşılaştık: İnsanlar, etrafında şarkılar söyleyip kadeh tokuştururken o, meşhur belâgatiyle Shakespeare'in Hamlet tragedyası hakkında konuşuyordu. Bir başka sefer de onu saygın birinin cenazesinde gördük: Cenazeye katılanlar, başları önde, yüzleri kederli bir şekilde yanında yürürken o, alışlagelmiş fesahatiyle Ebu Nuvas'ın hamriyelerinden ve İbnû'l-Fârid'in gazellerinden dem vuruyordu.

وقد سمعناه يقول مستشهداً بأمين الجندي: "إن القريحة لا تنصرف إلى شيئين". أي أنّ الأديب لا يستطيع أن يميل إلى صناعة القلم وإلى النظافة في وقت واحد. أديب أفندي يتكلم كثيراً ويتكلم دائماً، فهو منصرف عن كل شيء إلا الكلام، وقد علمنا أنه صرف عامين في إحدى مدارس بيروت ودرس علم البديع على يد أحد الأساتذة المشهورين ونظم الشعر وأنشأ الرسائل والمقالات، ولكنه للآن لم ينشر منها شيئاً لأسباب كثيرة أهمها انحطاط الصحافة العربية وغباوة القراء.

وقد انصرف أديب أفندي في الآونة الأخيرة إلى خفايا الفلسفة القديمة والحديثة، فهو مُعْجِبٌ بسقراط ونيّشية في وقت واحد! ويميل إلى أقوال القديس أغسطينس ميله إلى كتابات فولتير وجان جاك روسو، وقد لقيناه مرة في عرس والناس حوله ينشدون الأهازيج ويشربون الخمر وهو يتكلم ببلاغته المشهورة عن مأساة هَمَلْتْ لشكسبير. ورأيناه مرة أخرى سائراً في جنازة وجيه والمُشَيِّعون يمشون إلى جانبه برؤوس مُنْخَفِضَةٍ وملاح مكتئبة، وهو يتكلم بفصاحته المعهودة عن خَمريات أبي النواس وغزليات الفارض.

Acaba Edip Efendi ne uğruna yaşıyor? Gecesini gündüzünü eski kitapların, yıpranmış sayfaların arasında geçirmek niye? Neden kendine bir eşek alıp kendi ayakları üzerinde duran ve insanlara faydalı katırcılardan biri olmuyor?

Bu, Beelzebub'un (Şeytan) bize açıkladığı gümüş kaplı gübrenin sırlarından biridir. Şimdi bunu size açıklama sırası bizde:

Üç sene önce Edip Efendi, piskopos Yuhanna Şammon hazretlerini öven bir yaratılış kasidesi yazdı ve bu kasideyi Habib Selvan Bey'in evinde kendisine (piskoposa) okudu. Okumayı bitirdiğinde piskopos onu yanına çağırdı, elini omzuna koydu ve gülümseyerek, "Allah işini rast getirsin evladım. Sen ne fasih bir şair, ne zeki bir edipsin! Senin gibilerle iftihar ediyorum. Doğunun büyük adamlarından biri olacağına şüphem yok." dedi.

O andan bu zamana dek Edip Efendi'nin babası, amcası, dayısı ona hayranlıkla bakıyor ve "Piskopos Yuhanna Şammon, 'O, doğunun büyük adamlarından olacak' demedi mi?" diyerek ondan gururla bahsediyorlar.

لماذا يا تُرى يعيش أديب أفندي وما الغرض من صرفه
 الأيام والليالي بين الكتب القديمة والأوراق البالية؟ ولماذا
 لا يقتني له حِمَاراً ويصير من عداد المُكاريِن الأقوياء
 النافعين؟

ذاك سر من أسرار السّرجين المفضّض أعلنه لنا
 بعزوبول ونحن بدورنا نعلنه لكم:

منذ ثلاثة سنوات نظم أديب أفندي قصيدة خُلِقَ في
 مدح سيادة المطران يوحنا شمعون وأنشدها أمامه في
 دار حبيب بك سلوان، ولما فرغ من تنغيمها دعاه سيادة
 المطران ووضع يده على كتفه وقال له مبتسماً: عفاك
 الله يا ابني فما أبلَغَكَ شاعراً وما أذكاك أديباً. فأنا أفتخر
 بأمثالك ولا أشكّ بأنك ستكون من رجال الشرق الكبار.
 ومن تلك الساعة إلى الآن ووالد أديب أفندي وعمه
 وخاله ينظرون إليه معجبين ويتحدثون عنه مفاخرين
 قائلين: أو لم يقل المطران يوحنا شمعون إنه سيكون
 من رجال الشرق العظام؟

Ferit Deibes Bey.

O kırkına merdiven dayamış, uzun boylu, kafası küçük, ağzı büyük, alnı dar ve kel bir adamdır. Göğsünü kabartarak ve boynu dik bir şekilde ağır adımlarla yürür. Adımlannın, tahtırevan taşıyan devenin çalınmlı yürüyüşünü andıran kendine has bir dengesi vardır. Davudî sesiyle ve net üslubuyla konuştuğunda – onu tanımasan da- onun, kamu hizmetlerini düzene koymakla meşgul, halkın sorunlarıyla alâkadar bir devlet bakanı olduğunu sanırsın.

Ferid Beyin mahfillerin ön sıralarında oturup şanlı ailesinin yaptığı icraatlerden ve asil soyunun başarılarından söz etmekten başka işi yok. Büyük insanların hayatlarını, Napolyon ve Antara el-Absi gibi büyük kahramanların yaptıklarını araştırmaya bayılır. Değerli silahlara özel bir ilgisi var. Evinin duvarına itinaayla asılmış güzel bir silâh koleksiyonu bulunuyor ancak kendisi iyi silâh kullanamıyor.

Dilden dile dolaşan bazı sözleri:

“Allah insanları farklı tabakalarda yarattı; kimileri yönetici, kimileriye hizmetçidir.”

“Halk inatçı bir eşektir; ancak sırtına bindiğinde yürür.”

“Kalem zayıflar; kılıç güçlüler içindir.”

Peki Ferit Bey’i kibirle böbürlendiren; mağrurlukla, kendini beğenmişlikle havalara sokan sebepler ne?

فريد بك دعبس

هو رجل يناهز الأربعين، طويل القامة، صغير الرأس، كبير الفم، ضيق الجبهة أصلعها، يمشي متناقلاً بصدر منتفخ وعنق مستطيل ولخطواته وزنٌ خاصٌ يضارع بَخْرَةَ جملٍ يَقِلَّ هَوْدَجاً. وعندما يتكلم بصوته الجهوري وأسلوبه الفخم تَخَالُهُ - إن لم تكن تعرفه - أحد وزراء الدولة المشغولين بتدبير شؤون الناس المهمين بتكليف أمور العباد.

وليس لفريد بك من عمل سوى الجلوس في صدور المحافل وتعدادِ مآتي أسْرَتِهِ المجيدة ومزايا مَحْتَدِهِ الكريم، وهو مُغْرَمٌ بِسَبْرِ أخبار الرجال العظام وأعمال الأبطال الكبار كنباليون وعنتره العبسي، وله ولع خاص بالأسلحة النفيسة ولديه منها مجموعة حسنة مُعَلَّقة بترتيبٍ على جدران منزله ولكنه لا يُحْسِنُ استعمالها! ومن أقواله المأثورة: "إن الله خلق الناس طبقات متفاوتة، منها "للرئاسات ومنها للخدمة" ومنها "إنما الشعب حِمَارٌ حَرُونَ لا يسير إلا إذا علوت ظهره" ومنها "القلم للضعفاء أما السيف فلاأشداء"

وما هي الأسباب التي تجعل فريد بك أن يتمجد مُتَغَطِراً ويتجبر مُتَعَجِّراً، ويزهو مختلاً متبذخاً متبجحاً؟

Bu, Satanael'in (Şeytan) bize açıkladığı gümüş kaplı gübrenin sırlarından biridir. Şimdi bunu size açıklama sırası bize düştü:

On dokuzuncu yüzyılın ilk üçte birlik diliminde, Emir Beşir Şihabî bir grup adamıyla Lübnan vadileri arasında ilerlerken Ferit Deibes Bey'in dedesi Mansur Deibes'in yaşadığı köyün yakınından geçti. Gündüz havanın sıcak olduğu, güneşin keskin oklarını yeryüzüne atarak yeri neredeyse kavuracağı bir sırada emîr, adamlarına: Gelin meşenin gölgesinde dinlenelim, diyerek atından indi.

Mansur Deibes bunu öğrendiğinde hemen çiftçi komşularına seslenip onlara, köylerinin yakınlarında büyük bir emîrin olduğunu haber verdi. Bunun üzerine komşuları, incir ve üzüm tabakları, yoğurt, içki, bal testileri taşıyarak onun arkasından bu meşeye doğru koştular. Oraya vardıklarında Mansur Deibes öne geçti ve emîrin eteklerini öptü. Sonra, "Bu emirimiz ve velinimetimiz hayrına" diye bağrarak önünde bir koç boğazladı.

Cömertliğiyle emîri hoşnut etti, emîr de ona bağışta bulundu ve şöyle dedi: Bundan böyle hususi gözetimim altında bu köyün reisi olacaksın. Köy halkını bu seneki emirlik vergilerinden da muaf tuttum.

Emîr seferine devam ettikten sonraki o gece, tüm köylüler reis Mansur Deibes'in evinde toplandı. Onu, iyi günde de kötü günde de buyruğu dinlenecek bir lider tayin ettiler. (Allah onların hepsine rahmet eylesin).

ذاك سر من أسرار السرجين المفضض أبانه لنا
سطانائيل ونحن بدورنا نبينه لكم:

في الثلث الأول من القرن التاسع عشر، بينما كان
الأمير بشير الشهابي سائراً بكوكبة من رجاله بين أودية
لبنان مَرَّ بقرب القرية التي كان يقطنها منصور دعبس
جَدُّ فريد بك دعبس. ولما كان النهار حاراً والشمس
تُرِيثُ الأرض بسهامها الدقيقة فتكاد تحرقها تَرَجَّلَ الأميرُ
قائلاً لرجاله: تعالوا نرتاح في ظلال السنديانة.

وعلم منصور دعبس بذلك فنَادَى جيرانه الفلاحين
وأخبرهم بوجود الأمير الكبير على مَقَرَبَةٍ من قريتهم،
فساروا ورائه نحو تلك السنديانة حاملين أطباق التين
والعنب وجرار اللبن والخمر والعسل. ولما بلغوا المكان
تقدم منصور دعبس وقَبَّلَ أطراف أذيال الأمير ثم نحر
كبشاً أمامه وهتف قائلاً: هذا من خير أميرنا وولي نعمتنا.
فَسَرَّ الأميرُ بأريجِيَّتِهِ، وخلع عليه قائلاً: ستكون منذ
الآن وصاعداً شيخاً على هذه القرية مشمولاً بنظري
الخصوصي، وقد أعفيتُ سكان قريتك من الأموال
الأميرية في هذه السنة.

في تلك الليلة بعد أن تابع الأمير سيره اجتمع في بيت
«الشيخ» منصور دعبس جميع سكان القرية ونادوا به
رئيساً مُطاعاً في السراء والضراء... رحمهم الله جميعاً.

Gümüş kaplı gübrenin sayısız sırtı vardır: Şeytan ve iblisler, her gün ve her gece onları bizlere açıklar. Zaman bizi mavi şafağın ardında götürmeden önce bunları size açıklayacağız. Ama şimdi, gece yansı olmuş ve göz kapaklarımız sabahlamaktan usanmışken bize izin verin uyuyalım; olur ya belki düşlerin melekleri, ruhumuzu bu dünyadan daha temiz bir dünyaya taşır.

وللسرجين المفضض أسرار لا عِدَادَ لها تعلنها لنا
 الشياطينُ والأبالسة في كل يوم وليلة، وسوف نظهرها
 لكم قبل أن يُسَيِّرَنَا الدهر إلى ما وراء الشفق الأزرق. أما
 الآن وقد انتصف الليل وملَّت أجفاننا السهر، فاسمحوا
 لنا أن ننام لعل عروس الأحلام تحمل روحنا إلى عالم
 أنظف من هذا العالم.

RÜYA

Gece çöktüğünde ve uyku, geceliğini yeryüzüne giydirdiğinde yatağımdan kalktım ve kendi kendime, “Deniz uyumaz; denizin uyanıklığında uykusuz bir ruh için teselli vardır.” diyerek denize doğru yürüdüm.

Sahile vardığımda sis, dağların zirvelerinden inmiş, güzel bir kızın yüzünü süsleyen gri bir peçe gibi yamaçları kaplamıştı. Dalgaların ordularına bakarak, coşkunluklarına kulak vererek, bunların arkasındaki ebedi güçleri düşünerek durdum: Fırtınalarla birlikte hızla ilerleyen, yanardağlarla harekete geçen, güllerin ağzıyla gülen, derelerle terennüm eden o güçleri...

Bir süre sonra kafamı çevirdim: Yakın bir kayada uç hayalet oturuyordu. Sis onları ne gizliyor, ne gizlemiyordu. Sanki varlıklarında, beni istemsizce kendine çeken bir cazibe varmış gibi onlara doğru yavaşça yürüdüm.

عندما جَنَّ الليل وألقى الكرى رداءه على وجه الأرض
تركتُ مضجعي وسِرْتُ نحو البحر قائلاً في نفسي: البحر
لا ينام، وفي يَقْظَةِ الليل تَغْزِيَةُ لروح لا تنام.

بلغتُ الشاطئ وكان الضباب قد انحدر من أعالي
الجبال وغمر تلك النواحي مثلما يوشي النقاب الرمادي
وجه الصبية الحسنة، فوقفْتُ محدقاً بجيوش الأمواج
مُصَغِياً إلى تهاليلها مفكراً بالقُوى السَّرْمَدِيَّة الكامنة
وراءها. تلك القوى التي تركض مع العواصف وتثور مع
البراكين وتبتسم بثغور الورود وتترنم مع الجداول.

وبعد هنيهة التفتُ فإذا بثلاثة أشباح جالسين على
صخرٍ قريب، وأغشية الضباب تسترهم ولا تسترهم،
فمشيتُ نحوهم ببطء كأن في كيانهم جاذباً يستميلني
قسر إرادتي.

Onlardan birkaç adım uzaktaydım ki mekânda, içimdeki tüm kararlılığı donduran, ruhumdaki tüm hayalleri uyandıran bir sihir varmışçasına onlara bakarak kalakaldım.

Tam o sırada üç hayaletten biri ayağa kalktı, denizin derinliklerinden geldiğini sandığım bir sesle:

Aşksız hayat, çiçeksiz ve meyvesiz bir ağaç gibi; güzellikten nasibini almamış aşksa, kokusu olmayan çiçekler ve tohumuz meyveler gibidir. Hayat, aşk ve güzellik; değişimi ve ayrılığı kabul etmeyen mutlak, bağımsız tek bir zâttaki üç cevherdir, diyerek yerine oturdu.

Sonra ikinci hayalet ayağa kalktı. Coşkun suların çağıldaması gibi bir sesle:

İsyansız hayat, baharsız mevsimler gibi; haksız isyansa, çorak çöldeki bahar gibidir. Hayat, isyan ve hak; ayrılığı ve değişimi kabul etmeyen tek bir zâttaki üç cevherdir, dedi.

Ardından üçüncü hayalet ayağa kalktı ve gök gürültüsüne benzer bir sesle: Hürriyetsiz hayat, ruhsuz bir beden gibi; düşünceden uzak hürriyet, allak bullak olmuş bir ruh gibidir... Hayat, hürriyet ve düşünce; yok olmayan, yitip gitmeyen ezeli bir zâttaki üç cevherdir, dedi.

ولما صرْتُ على بعد بضع خطوات منهم وقفت شاخصاً
 بهم كأن في المكان سحراً أجمد ما بي من العزم وأيقظ ما
 في روحي من الخيال.

في تلك الدقيقة وقف أحد الأشباح الثلاثة، وبصوتٍ
 خِلْتُه آتياً من أعماق البحر قال: الحياة بغير الحب
 كشجرة بغير أزهار ولا أثمار. والحب بغير الجمال كأزهار
 بغير عطر وأثمار بغير بُذور ... الحياة والحب والجمال؛
 ثلاثة أقانيم في ذاتٍ واحدة مستقلة، مطلقة لا تقبل
 التغيير ولا الانفصال. قال هذا وجلس في مكانه.

ثم انتصب الشبح الثاني، وبصوت يماثل هدير مياه
 غزيرة قال: الحياة بغير تمرد كالفضول بغير ربيع. والتمرد
 بغير حق كالربيع في الصحراء القاحلة الجرداء ... الحياة
 والتمرد والحق؛ ثلاثة أقانيم في ذاتٍ واحدة لا تقبل
 الانفصال ولا التغيير.

ثم انتصب الشبح الثالث، وبصوت كقصف الرعد
 قال: الحياة بغير الحرية كجسم بغير روح. والحرية بغير
 الفكر كالروح المشوشة ... الحياة والحرية والفكر؛ ثلاثة
 أقانيم في ذاتٍ واحدة أزلية لا تزول ولا تضمحل.

Sonra üç ruh birlikte ayağa kalktı ve korkunç bir sesle hep bir ağızdan: Aşk ve aşkın yaratımı, isyan ve isyanın neticeleri, hürriyet ve hürriyetin yetiştirdikleri; ilahi tezahürlerdir. O, evrenin bilincinin vicdanıdır, dediler.

O sırada, görünmez kanatların çırpınışı ve ruhanî bedenlerin irkilişiyle dolu bir sessizlik oluştu. Duyduğum sözlerin yankısını dinlemek için gözlerimi kapadım. Gözlerimi açıp tekrar baktığımda sis örtüsüne bürünmüş denizden başka bir şey görmedim. Hemen üç hayaletin oturduğu o kayaya yaklaştım; göğe doğru yükselen buhar sütunlardan başka bir şey görmedim.

ثم وقف الأشباح الثلاثة، وبأصوات هائلة قالوا معاً:
 الحب وما يولده والتمرد وما يوجده والحرية وما تنميه
 ثلاثة مظاهر من مظاهر الله، والله ضمير العالم العاقل.
 وَحَدَّثَ إِذْ ذَاكَ سَكُوتٌ مَفْعَمٌ بِحَفِيفِ أَجْنَحَةٍ غَيْرِ
 منظورة وارتعاش أجسام أثيرية، فأغمضتُ عيني مصغياً
 إلى صدى الأقوال التي سمعتها. ولما فتحتها ونظرت ثانية
 لم أر غير البحر مُتَشَحِّجًا بِدُثَارِ الضباب، فاقتريت من
 الصخرة حيث كان الأشباح الثلاثة جالسين فلم أرَ إلا
 عموداً من البخور متصاعداً نحو السماء.

GECEİN KARANLIĞINDA

-Açlık günlerinde yazıldı.-

Gecenin karanlığında birbirimize sesleniyoruz.

Ölümün tekinsiz hayali aramızdayken, siyah kanatlar üzerimize kapanıyor, korkunç eli ruhlanmıza cehenneme sürüklüyor, alevli gözleri uzaktaki şafağa bakıyorken gecenin karanlığında canhıraş bağırıp yardım istiyoruz.

Gecenin karanlığında ölüm yürür ve biz de ardından gözümüzde yaşlarla, korka korka ilerleriz. Aramızda ne durabilecek kimse var, ne de durmaya dair ümidi olan kimse.

Gecenin karanlığında ölüm yürür ve biz de onu takip ederiz. Ölüm ne zaman kafasını arkaya çevirse bizden bin kişi yolun iki kenarına düşer ve düşen uyuyup kalır, uyanamaz.

في ظلام الليل

كُتِبَتْ أيام المجاعة

في ظلام الليل ينادي بعضنا بعضاً.

في ظلام الليل نصرخ ونَسْتَعِثُ وخيال الموت
منتصب في وسطنا. وأجنحته السوداء تُخَيِّم علينا، ويده
الهائلة تجرف إلى الهاوية أرواحنا. أما عيناه المُلْتَهَبَتَانِ
فمحدِّقتان بالشفق البعيد.

في ظلام الليل يسير الموت ونحن نسير خلفه خائفين
منتحبين وليس بيننا من يستطيع الوقوف وليس فينا مَنْ
له أملٌ بالوقوف.

في ظلام الليل يسير الموت ونحن نتبعه، وكلما اِلْتَفَتَ
الموت إلى الورااء يسقط منا ألفٌ إلى جانِبِي الطريق، ومن
يسقط يرقد ولا يستيقظ،

Ayakta kalanlarsa, düşeceklerini ve uyuyanlarla birlikte uykuya dalacaklarını bilerek gayrı ihtiyari yürümeye devam eder. Ölümse, gözlerini uzaktaki şafağa dikmiş bir halde yoluna devam eder.

Hepimiz aç, bitkin ve acıdan kıvranmaktayken gecenin karanlığında kardeş kardeşine, baba oğullanna, anne çocuklarına seslenir. Ölümse acıkmaz, susamaz. Ruhlarımızı, bedenlerimizi yutar, kanlarımızı ve gözyaşlarımızı içer ama doymak nedir bilmez, susuzluğu bir türlü dinmez.

Gecenin ilk yarısında çocuk annesine: “Anneciğim, açım.” diye seslenir. Anne: “Az daha sabret yavrucuğum.” der.

Gecenin ikinci diliminde çocuk tekrar: “Anneciğim acıktım, bana ekmek ver.” diye seslenir. Anne: “Yanımda eklemek yok çocuğum.” diye karşılık verir.

Gecenin üçüncü kısmında ölüm, anne ve çocuğun yanına uğrar; kanadıyla onlara vurur, böylece ikisi de yolun kenarında uykuya dalar. Ölümse, gözlerini uzaktaki şafağa dikerek yoluna devam eder.

Sabahleyin adam yiyecek bulmak için tarlaya gider, ancak orada topraktan ve taştan başka bir şey bulamaz.

Öğlen karısının ve küçücük yavrularının yanına gücü tükenmiş, elleri bomboş geri döner.

ومن لا يسقط يسير قَسْرَ إِرَادَتِهِ عالمًا بأنه سيسقط
ويرقد مع الذين رقدوا. أما الموت فيظل سائراً محدقاً
بالشفق البعيد.

في ظلام الليل ينادي الأخ أخاه، والأب أبناءه، والأمُّ
أطفالها، وكلنا جائعون لاغبون متضورون. أما الموت فلا
يجوع ولا يعطش فهو يَلْتَمُهُمُ أرواحنا وأجسادنا، ويشرب
دماءنا، ودموعنا ولكنه لا يشبع ولا يرتوي.

في الهزيع الأول من الليل ينادي الطفل أمه قائلاً: يا
أُمّاه أنا جائع. فتجيبه الأم قائلةً: اصبر قليلاً يا ولداه.
وفي الهزيع الثاني ينادي الطفل أمه قائلاً: يا أمّاه أنا
جائع فأعطيني خبزاً. فتجيبه: ليس لدي خبز يا ولداه.
في الهزيع الثالث يمر الموت بالأم وطفلها ويصفعهما
بجناحه فيرقدان على جانب الطريق، أما الموت فيظل
سائراً محدقاً بالشفق البعيد.

في الصباح يذهب الرجل إلى الحقول طالباً القوتَ فلا
يجد فيها غير التراب والحجارة.

وعند الظهيرة يعود إلى زوجته وصغاره خائر القوى
فارغَ اليدين.

Akşam olduğunda ölüm adama, lensine ve çocuklarına uğrar ve onları uyurken bulur; sınıtır, ardından gözlerini uzaktaki şafağa dikmiş bir halde yoluna devam eder.

Sabahleyin çiftçi, kulübesinden çıkar. Satıp karşılığında un almak üzere cebinde annesinin ve kız kardeşinin ziynetleriyle şehre gider. İkinci vakti, yiyeceksiz ve ziynetsiz boş elle köyüne döner: Annesini ve iki kız kardeşini gözlerini boşluğa dikmiş bir şekilde uyurken bulur. Kollarını göğse kaldırır ve sonra avcının vurduğu bir kuş gibi yere serilir. Akşam ölüm, çiftçinin, annesinin ve iki kız kardeşinin yanına uğrar; onları uyurken bulur, gülümser ve gözlerini uzaktaki şafağa dikerek yoluna devam eder.

Ey gün ışığında yürüyenler! Gecenin karanlığında – gecenin karanlığının sonu yoktur- size sesleniyoruz, haykırışlarınızı duyuyor musunuz?

Size elçi olarak ölülerimizin ruhlarını gönderdik; söylediklerini anlayabildiniz mi? Nefeslerimizdeki doğru rüzgârı size yolladık: Rüzgâr, uzak kıyılınıza ulaşır ağır yükünü önünüze serdi mi? Bize ne olduğunu öğrenip bizi kurtarmaya mı çalıştınız yoksa kendinizi selamette ve âfiyette görüp, “Işıқта oturanlar karanlığın oğulları için ne yapabilir? Bırakalım ölüler ölülerini gömsün ve Allah’ın dilediği olsun” mu dediniz?

ولما يحيى المساء يمر الموت بالرجل وزوجته وصغاره
 فيجدهم راقدين فيضحك ثم يسير محدقاً بالشفق
 البعيد.

في الصباح يترك الفلاح كوخه ويذهب إلى المدينة وفي
 جيبه حُلِي أمّه وأختيّه ليبْتَاع بها الدقيق، وعند العصر
 يعود إلى قريته بلا قوت ولا حُلِي فيجد أمه وابنتيها
 راقداً، أما عيونهن فلم تزل شاخصة باللاشيء، فيرفع
 ذراعيه نحو السماء ثم يهبط إلى الحضيض كطائر رماه
 الصياد. وفي المساء يمر الموت بقرب الفلاح وأمّه وأختيه
 فيجدهم راقدين فيبتسم، ثم يسير محدقاً بالشفق
 البعيد.

في ظلام الليل، وليس لظلام الليل نهاية، نناديكم أيها
 السائرون في نور النهار، فهل أنتم سامعون صراخنا؟
 قد بعثنا إليكم أرواح أمواتنا رُسلًا فهل وَعَيْتُمْ ما قاله
 الرسل؟ وحملنا الهواء الشرقي من أنفاسنا حملاً فهل
 بلغ الهواء شواطئكم البعيدة وألقى بين يديكم أحماله
 الثقيلة؟ هل عرفتُم ما بنا فقمتم تَسْعَوْنَ لإنقاذنا أم
 وجدتم نفوسكم في سلامة وطمأنينة فقلتم: ماذا عسى
 يستطيع الجالسون في النور أن يفعلوا لأبناء الظلام،
 فلندع الموتى أن يدفنوا أمواتهم ولتكن مشيئة الله.

Tamam, Allah'ın dilediği olsun.

Ancak Allah'ın kendi dileğinde size yer vermesi ve sizi bize yardımcı kılması için her zaman yaptığınızdan daha fazlasını yapamaz mısınız?

Gecenin karanlığında birbirimize sesleniyoruz.

Gecenin karanlığında kardeş kardeşine, anne oğluna, koca karısına, seven sevdiğine sesleniyor. Seslerimiz birbirine karıştığında ve göğün kalbine yükseldiğinde ölüm bize gülerek, bizimle alay ederek bir an duruyor. Sonra uzaktaki şafağa gözlerini dikip yürüyor.

أي، لتكن مشيئة الله.

ولكن هلا تستطيعون أن ترفعوا رؤوسكم إلى ما فوق
نفوسكم، ليصيركم الله مشيئة له وعوناً لنا؟
في ظلام الليل ينادي بعضنا بعضاً.

في ظلام الليل ينادي الأخ أخاه، والأم ابنها، والزوج
زوجته، والمحب حبيبته، وعندما تتمازج أصواتنا وتعالى
إلى كبد الفضاء يقف الموت هنيهة ضاحكاً منا مستهزئاً
بنا ثم يسير محدقاً بالشفق البعيد.

ÇÜRÜK DİŞLER

Ağzımda çürük bir diş vardı. Bana eziyet etmek için oyun oynuyordu: Gündüz saatlerinde zaman kollayarak sessiz kalıyor, doktorların uyuduğu, eczanelerin kapalı olduğu sırada, gecenin en sakin vaktinde zonklayarak uyanıyordu.

Sabnının taşıdığı bir gün doktora gittim ve ona:

Uykulanımı zehir eden, gecelerimin huzurunu inleme ve sızlanmalara çeviren şu lânet dişi çekip at, dedim.

Doktor: Dişi tedavi etme imkânımız varken çekmek aptallık olur, diyerek başını salladı.

Ardından dişin etrafını oynamaya, kenarlarını temizlemeye ve dişteki iltihabı incelikle temizlemeye başladı. Çürükten tamamen arındığına emin olunca saf altınla dolgu yaptı ve gururla, “Çürük dişiniz, sağlam dişlerinizden daha sağlam ve daha güçlü oldu.” dedi. Sözüne inandım, avucunu dinarlarla doldurup sevinçle ayrıldım.

الأضراس المسوسة

كان في فمي ضرسٌ مُسَوَّسٌ، وكان يحتال على تعذبي؛
فيسكن متربصاً ساعات النهار ويستيقظ مضطرباً
في هدوء الليل عندما يكون أطباء الأسنان نائمين،
والصيدلية مقفلة.

ففي يوم، وقد نفذ صبري، ذهبت إلى أحد الأطباء
وقلت له: ألا فانزعه ضرساً خبيثاً يحرمني لذة الرُقَادِ
ويحوّل سكينتي ليالي إلى الأنين والضجيج.
فهزّ الطبيب رأسه قائلاً: من الغباوة أن نستأصل
الضرس إذا كان بإمكاننا تطيبه.

ثم أخذ يحفر جوانب الضرس وينظّف زواياه ويتفنن
بتطهيره من العلة. ولما وثق بأنه صار خالياً من السوس
حشاً ثقبوه بالذهب الخالص ثم قال مفاخراً: لقد أصبح
ضرسك العليل أشد وأصلب من أضراسك الصحيحة.
فصدقتُ كلامه وملأتُ حفنته بالدنانير وذهبت فَرِحاً.

Daha bir hafta geçmemişti ki uğursuz diş bana yeniden eziyet etmeye, ruhumun ezgilerini ölüm hınlıtlarına ve cehennem çığlıklarına çevirmeye başladı.

Başka bir doktora gidip kararlı bir sesle: “Şu belalı altın dişi çıkar, karşı gelme.” dedim. Damdan düşenin halini damdan düşer anlar.

Doktor dişimi çekti, acılarından dolayı korkunç ama hayırlı bir saatti.

Doktor dişi çekip iyice kontrol ettikten sonra bana, “En iyisini yaptın; çünkü çürük, bu dişin köklerine kadar inmiş, iyileşme imkânı kalmamış.” dedi.

O gece rahatça uyudum, hala da rahatım. İyi ki dişi çektirmişim. Toplumun da ağızında, iltihabı içten içe çene kemiğine kadar ulaşmış çürük dişler var, ancak toplum ağrılarından kurtulmak için dişleri çektirmek yerine tedavi ettirmeyi, dışını temizlemeyi ve parlak altınla dolgu yaptırmayı yeterli buluyor.

İnsanlığın çürük dişlerini estetik bir kaplamayla ve parlak maddelerle tedavi eden epey doktor var. Ve bu ıslahçı doktorların iradelerine teslim olup acıdan kıvranan, hastalanan ve kandırılmış bir halde hastalıklar yüzünden ölen epey de hasta var.

ولكن لم يمر الأسبوع حتى عاد الضرس المشؤوم إلى
تعذيبي و إبدال أنغام روجي بِحَشْرَجَةٍ الاحتضار وعويل
الهاوية.

فذهبت إلى طبيب آخر وقلت به بصوت يعانقه الحزم:
ألا فاخْلَعْهُ ضرساً مُذهِباً شريراً، ولا تعترضْ فَمَنْ يَأْكُلُ
العصَى لا كمن يعدها.

فنزح الطبيب الضرس وقد كانت ساعة هائلة بأوجاعها
ولكنها كانت ساعة مباركة.

وقد قال لي الطبيب بعد أن استأصل الضرس
وتفحصه جيداً لقد فعلتَ حسناً، فالعلة قد تحكمت
بأصول ضرسك هذا حتى لم يبق رجاء بشفائه.

وقد نمت مرتاحاً في تلك الليلة ولم أزل في راحة،
والحمد للخلع والاستئصال. في فم الجامعة البشرية
أضراس مسوسة وقد نخرتها العلة حتى بلغت عظم
الفك، غير أن الجامعة البشرية لا تستأصلها لتراتح من
أوجاعها بل تكتفي بتمريضها وتنظيف خارجها، وملء
ثقوبها بالذهب اللّماع.

وما أكثر الأطباء الذين يُداوُونَ أضراس الإنسانية
بالطلاء الجميل والمواد البراقة. وما أكثر المرضى
الذين يستسلمون إلى مشيئة أولئك الأطباء المصلحين
فيتوجعون و يسقمون ثم يموتون بعِلّهم مخدوعين.

Ne var ki hastalandıktan sonra ölen milletler, manevi hastalıklarının sebeplerini, toplumları tükenişe ve yokluğa sürükleyen toplumsal illetlerin gerçek yüzünü insanlara göstermek için tekrar diriltilmezler.

Suriye halkının ağzında siyah, kirli, iğrenç kokan, çürük dişler var. Doktorlarımız onları temizlemeye, mine ile doldurmaya ve altın tabakalarla kaplamaya çalıştı, ama iyileşmiyor ve kökünden çekilip atılmadıkça da iyileşmeyecek. Dişleri çürük olan toplumun midesi de zayıf olur... Nice ulus hazımsızlıktan şehit olmuştur.

Suriyelilerin ağzındaki çürük dişleri görmek isteyenler yannın bireylerinin, Ahfeş'in Sibeveyhi'den, Sibeveyhi'nin Saiku'l-Ez'an'dan naklettiği sözleri ezberlediği okullara gitsin. Ya da cambaz zekâların şer'i davalarla kedinin fareyle oynadığı gibi oynadığı mahkemelere gitsin. Veya yapmacıklığın, yalanın, riyanın kol gezdiği zenginlerin malikânelerine gitsin. Ya da korkunun, korkaklığın, cehaletin hüküm sürdüğü fakirlerin evine gitsin.

Ondan sonra dişleri, yumuşak parmakları, hassas aletleri, uyuşturucuları olan; günlerini, çürük dişlere dolgu yapmakla ve dişlerin çürük yerlerini temizlemekle geçiren doktorlara gitsin.

غير أن الأمة التي تعتل ثم تموت لا تُبْعَثُ ثانيةً
لِتُظْهَرَ للملأ أسباب الأمراض المعنوية وماهية الأدواء
الاجتماعية التي تؤول بالأمم إلى الانقراض والعدم.
وفي فم الأمة السورية أضراس بالية سوداء قدرة ذات
رائحة كريهة، وقد حاول أطباؤنا تطهيرها وحشوها بالمينا
والباس خارجها رفوق الذهب ولكنها لا تُشْفَى ولن تُشْفَى
بغير الاستئصال. والأمة التي تكون أضراسها معتلة تكون
معدتها ضعيفة، وكم أمة ذهبت شهيدة عسر الهضم؟
ومن شاء أن يرى أضراس سورية المسوسة فليذهب
إلى المدرسة حيث يستظهر رجال الغد ما قاله الأخفش
نقلاً عن سيبويه، وسيبويه عن سائق الأظعان. أو
فليذهب إلى المحكمة حيث يتلاعب الذكاء الهلواني
بالقضايا الشرعية مثلما تلعب القطعة بصيدها. أو
فليذهب إلى منازل الموسرين حيث التصنع والكذب
والرياء. أو فليذهب إلى بيوت الفقراء حيث الخوف
والجبانة والجهالة.

وبعد ذلك فليذهب إلى أطباء الأسنان ذوي الأسنان
ذوي الأصابع الناعمة والآلات الدقيقة والمساحيق
المخدرة، الذين يصرفون الأيام بإملاء ثقوب الأضراس
المسوسة وتطهير زواياها المعتلة.

Biri onlarla konuşmak, yeteneklerinden faydalanmak istediğinde onların, cemiyetler kuran, kongreler düzenleyen, cemiyetlerde, meydanlara konuşmalar yapan fasih ve akıcı konuşan zeki kişiler olduklarını görür. Konuşmalarında, değirmen taşının çıkardığı seslerden daha yüce ve temmuz gecelerindeki kurbağa vıraklamalarından daha asil nâmeler vardır.

Ama bir kimse onlara, “Suriye halkı hayat azığını çürük dişlerle çiğniyor, çiğnediği her lokma zehirli bir salyayla karışıyor, bu yüzden de bağırsaklarında bir hastalık meydana gelmiştir.” dediğinde buna cevaben, “Evet, biz şu an kendimizi, en modern ilaçların ve en yeni uyuşturucuların çalışmasına adadık.” derler.

Onlara, “Dişi çekmeye ne dersiniz?” dediğinde şerefli diş tıbbını tahsil etmeden konuştuğu için ona gülerler.

Soruyu tekrar yönelttiğinde yaka silkerek o kişiden uzaklaşırlar ve kendi kendilerine şöyle derler: Şu dünyada asılsız hayallere sahip ne çok hayalperest var!

وإذا أراد محادثتهم والانتفاع بمواهبهم فهم النباه
الفصحاء البلغاء الذين يؤلفون الجمعيات ويعقدون
المؤتمرات ويخطبون في النوادي والساحات، ففي
حديثهم نغمة أسمى من أناشيد حجر الرحي وأنبل من
أغاني الضفادع في ليالي تموز.

ولكن إذا قال لهم: "إن الأمة السورية تقضم قوت
الحياة بأضراس مسوسة، وإن كل لقمة تلوكلها تمتزج
بلعاب مسمم، وأنه قد نتج عن ذلك مرض في أمعائها."
إذا قال هذا يجيبونه بقولهم: نعم، ونحن الآن منصرفون
إلى درس أحدث المساحيق وأجد المخدرات.

وإذا قال لهم: ما قولكم بالاستئصال؟ يضحكون منه
لأنه لم يدرس طب الأسنان الشريف.

وإذا أعاد السؤال ثانية يبتعدون عنه متضجرين
قائلين في نفوسهم: ما أكثر الخياليين في هذا العالم، وما
أوهى أحلامهم !

BAYRAM AKŞAMI

Akşam oldu ve karanlık çöktü. Konaklarda, evlerde ışıklar parıladı. Yüzlerinde neşe ve doygunluk ifadesiyle, nefeslerinden yemek ve içki kokusu yayılırken insanlar yeni bayramlıklarıyla caddelere çıktı.

Bense yalnız, bir başına, kalabalıktan ve gürültüden uzaklaşarak bayram sahibini düşünerek yürüdüm.

Fakir olarak doğan, tecrit hayatı süren ve çarmıha gerilerek ölen insanlığın en seçkin kişisini düşünerek...

Küllü ruhun, Suriye'nin derme çatma bir köyünde yaktığı ve medeniyetten medeniyete geçerek çağların başlan üzerinde dönüp duran ateş huzmesini düşünerek...

مساء العيد

جاء المساء وغمر الظلام فشعشت الأنوار في
القصور والمنازل وخرج الناس إلى الشوارع بملابس
العيد الجديدة وعلى وجوههم سيماء البشر والاستكفاء
ومن بين دقائق لُهاثهم تنبعث رائحة المأكّل والخمور...
أما أنا فسرت وحيداً منفرداً مبتعداً عن الزحام
والضجيج أفكّر بصاحب العيد.

أفكر بنابغة الأجيال الذي ولد فقيراً وعاش متجرداً
ومات مصلوباً...

أفكر بالشعلة النارية التي أوقدها الروح الكلي في قرية
حقيرة بسوريا، فطافت مرفرفة فوق رؤوس العصور
مخترقةً مدينة بعد مدينة...

Parka vardığımda ahşap bir banka oturdum. Ağaçların çıplak dalları arasından kalabalık caddelere bakıyor, eğlence ve hayhuy kervanında yürüyen bayramcılarının şarkılarını uzaktan dinliyordum.

Düşünce ve hayallerle dolu bir saatten sonra bir ara kafamı çevirdim. Elindeki bastonun ucuyla toprağa anlaşılmaz şekiller çizen bir adam bankta yanımda oturuyordu.

O da benim gibi yalnız, dedim kendi kendime. Sonra görünüşünü incelemeye koyuldum. Eski elbiselerine, uzun ve darmadağın saçlarına rağmen ondaki heybeti ve vakan gördüm.

Görünüşünü ve yüzünü incelediğimi fark etmişti sanki: Bana doğru döndü; sakın, derin bir sesle "Hayırlı akşamlar." dedi. "Allah akşamını bahtiyar kılsın" diyerek selamına karşılık verdim.

Sonra bastonuyla yere çizgiler çizmeye devam etti. Sesinin tınısı hoşuma gitmişti. Kısa bir süre sonra tekrar söze girdim: "Bu şehirde yabancı mısın?" diye sordum.

"Ben bu şehirde de diğer tüm şehirlerde yabancıyım." diye cevap verdi.

"Bu gibi özel günlerde yabancılar, insanlarda gördüğü yakınlık ve şefkatten dolayı yabancılığın verdiği sıkıntı ve soğukluğu unuttur." dedim.

ولما بلغت الحديقة العمومية جلست على مقعد خشبي أنظر من خلال أغصان الأشجار العارية نحو الشوارع المزدحمة وأسمع عن بُعدٍ أناشيدَ المعيّدين السائرين في موكب اللّهُ والخلو...

وبعد ساعة مفعمة بالأفكار والأحلام التفت وإذا برجل جالس بقربي على المقعد وفي يده عصاه يرسم بطرفها خطوطاً ملتبسة على التراب... فقلت في نفسي: «هو مستوحّد مثلي»

ثم تفرستُ إليه متبصراً شكله فألفيته رغم أثوابه القديمة وشعره المسترسل المشوش ذا هبة ووقار... وكأنه قد شعر بأنني أنظر إليه متفحصاً شكله وملامحه فالتفت نحوي وقال بصوت عميق هادئ: «مساء الخير» فأرجعت التحية قائلاً: «أسعدَ اللّهُ مساءك»

ثم عاد يرسم الخطوط بعُكّازه على أديم الأرض، وبعد هُنَيْمَةٍ وقد أعجبت بنغمة صوته خاطبته ثانية قائلاً: هل أنت غريب في هذه المدينة؟

فأجاب: أنا غريب في هذه المدينة وأنا غريب في كل مدينة أخرى.

قلت: إن الغريب في مثل هذه المواسم يتناسى ما في الغربة من الضيم والوحشة لما يجده في الإنسان من الأُنس والانعطاف.

“Ben böylesi günlerde daha bir yabancıyım.” diye cevap verdi.

Bunu söyledi ve kurşunî göğe baktı. Gözleri büyüdü, dudakları titredi; sanki gökyüzü sayfasında uzak bir vatanın manzaralarını görmüştü.

-Halk bu bayram zamanlarında birbirine sevgi gösterir, zengin yoksulu hatırlar, güçlü zayıfa merhamet eder, dedim.

-Evet, zenginin fakire merhameti bencilliğin, güçlünün zayıfa gösterdiği şefkatse böbürlenmenin ve gururlanmanın bir başka şekli yalnızca, dedi.

-Söylediklerinde haklı olabilirsin fakat fakiri ve zayıfı, zenginin amaç ve niyetlerinin gerçek yüzü ne ilgilendirir ki? Çaresizlik içindeki aç biri, ekmeğin hayalini kurar, ama ekmeğin nasıl yoğrulduğunu düşünmez, dedim

-Bahşedilen düşünmez ama bahşedeninse düşünmesi, uzun uzadıya düşünmesi gerekir, diye karşılık verdi.

Sözü hoşuma gitti. Yeniden tuhaf görünüşünü ve eski elbiselerini incelemeye koyuldum...

Sessizlikten sonra ona bakarak, “Bana, yardıma ihtiyacın varmış gibi geliyor. Bir iki dirhem kabul etmez misin?” dedim.

Dudaklarında hüznölendirici bir gülümsemeyle:

-Evet, ihtiyacım var ama paradan puldan başkasına, dedi.

فأجاب: أنا غريب في مثل هذه الأيام أكثر مِنِّي في غيرها.
قال هذا ونظر إلى الفضاء الرمادي فأتسعت عيناه
وارتعت شفتاه كأنه رأى على صفحة الفضاء رسوم
وطن بعيد...

قلت: إنَّ القوم في هذه المواسم يعطفون على بعضهم
البعض، فالغني يذكر الفقير والقوي يرحم الضعيف.
فأجاب: نعم، وما رحمة الغني بالفقير سوى نوع من
حب الذات، وليس انعطاف القوي على الضعيف إلا
شكلاً من التفوق والافتخار.

قلت: قد تكون مُصِيباً، ولكن ماذا يهم الفقير الضعيف
ما يجول في باطن الغني القوي من الرغائب والأمال؟ إن
الجائع المسكين يحلم بالخبز ولكنه لا يفكر بالكيفية
التي يُعْجَنُ بها الخبز.

فأجاب: إن الموهوب لا يفكر، أمّا الواهب فيجب
عليه أن يفكر ويفتكر طويلاً.
فأعجبت بكلامه وعدت أتأمل منظره الغريب وأثوابه
القديمة...

وبعد سكتة نظرت إليه قائلاً: يلوح لي أنك في حاجة،
فهلّا قبلت درهماً أو درهمين؟

فأجاب وقد ظهرت على شفتيه ابتسامة محزنة:
نعم أنا بحاجة ولكن إلى غير المال.

-Neye ihtiyacın var? dedim.

-Bir barınağa ihtiyacım var... Başımı sokacak bir yere ihtiyacım var, dedi.

-Benden birkaç dirhem al ve otele gidip bir oda kirala, dedim.

-Bu şehirdeki tüm otellere gittim; başımı sokacak bir yer bulamadım, tüm kapıları çaldım; bir dost bulamadım, tüm lokantalara girdim; bir ekmek veren olmadı, dedi.

Kendi kendime: Ne garip adam bazen filozof gibi konuşuyor, bazen bir deli gibi, dedim. "Deli" kelimesini daha ruhumun kulağına fısıldamamıştım ki gözlerini bana çevirdi ve sesini öncekine göre yükselterek:

Evet, ben bir deliyim. Benim gibi olanlar kendilerini, yersiz yurtsuz bir yabancı ve tek lokması olmayan aç biri olarak buluverirler, dedi.

Durumu toparlamak ve kendimi affettirmek için, "Düşüncelerimi bağışla. Kim olduğunu bilmiyorum, sözlerin tuhafıma gitti. Davetimi kabul edip bu geceyi geçirmek için evime gelsen ya." dedim.

"Kapını binlerce kez çaldım; açılmadı." dedi.

Gerçekten deli olduğundan emin olmuşum: "Şimdi gel geceyi evimde geçir." dedim.

قلت: وماذا تحتاج؟

فقال: أنا بحاجة إلى مأوى .. أنا بحاجة إلى مكان أَسْنِدُ إليه رأسي.

قلت: خُذْ مني درهمين واذهب إلى المنزل واستأجرْ غرفةً.

فأجاب: قد ذهبت إلى كل نَزْلٍ في هذه المدينة فلم أجد لي مأوى، وطرقت كل باب فلم أر لي صديقاً، ودخلت كل مطعم، فلم أعطَ خبزاً

فقلت في نفسي: ما أغربه فتى يتكلم تارةً كالفيلسوف وطوراً كالمجنون. ولكن لم أهمس لفظة «مجنون» في أذن روعي حتى حَدَّقَ بي شاخصاً ورفع صوته عن ذي قَبْلٍ وقال: نعم أنا مجنون، ومن كان مثلي يرى نفسه غريباً بلا مأوى وجائعاً بلا طعام.

قلت مستدرِكاً مستغفراً: سامحْ ظنوني فأنا لا أعرف من أنت، وقد استغرِبت كلامك، فهَلَّا قبلتَ دعوتي وذهبتَ معي لتصرف الليلة في منزلي؟

فأجاب: قد طرقت بابك ألف مرة ولم يُفْتَحْ لي.

قلت: وقد تحققتُ جنونه: تعال الآن واصرف الليلة في

منزلي؟

Başını kaldırdı ve, “Benim kim olduğumu bilsen beni davet etmezdin.” dedi.

“Kimsin sen?” dedim.

Sesinde coşkun suların çağltısı vardı, “Ben milletlerin oturttuklarını ayaklandıran devrimim; ben insanlığın ektiği fidanları kökünden söken fırtınayım; ben yeryüzüne barış değil, kılıç getirmeye gelenim.” dedi.

Ayağa dikilerek durdu: Boyu uzadı, yüzü ışıldadı, kollarını iki yana açtığında avuçlarındaki çivi izi görüldü. Hemen önünde yere kapandım. “Ey Nasıralı İsa” diye haykırdım.

O sırada şunları dediğini duydum: “Tüm dünya, ismim ve mâzinin ismim etrafında ördüğü gelenekler adına bayram ediyor. Bense başıboş bir şekilde dünyanın batısını ve doğusunu dolanan bir yabancıyım. İnsanlar arasında hakikatimi anlayan yok. Tilkilerin inleri, kuşların yuvaları var, ama insanoğlunun başını yaslayacağı bir dayanak yok!”

O an başımı kaldırıp baktım: Gördüğüm sadece buhar bir sütun; duyduğum yalnızca sonsuzluğun derinliğinden gelen gecenin sesiydi.

فرفع رأسه وقال: لو عرفت مَنْ أنا لما دعوتني؟

فقلت: ومن أنت؟

قال وفي صوته هدير مياه غزيرة: أنا الثورة التي تُقيمُ ما أفعَدْتُهُ الأممُ، أنا العاصفة التي تقتلع الأنصاب التي أنبتتها الأجيال، أنا الذي جاء لِيُلْقِي في الأرض سيفاً لا سلاماً.

ووقف منتصباً وتعالَت قامته وسطع وجهه وبسط ذراعيه فظهر أثرُ المسامير في كفيه، فازْتَمَيْتُ راکعاً أمامه وصرختُ قائلاً: يا يسوع الناصري... وسمعته يقول إذ ذاك:

العالم يعيد لاسمي وللتقاليد التي حاكتها الأيام حول اسمي. أما أنا فغريب أطوف تائهاً في مغارب الأرض ومشارقها وليس بين الشعوب من يعرف حقيقتي. للثعالب أوجِرَةٌ، ولطيور السماء أوكار، وليس لابن الإنسان أن يُسَنَدَ رأسه.

ورفعت رأسي إذ ذاك ونظرت فلم أر أمامي سوى عمود من البخور، ولم أسمع سوى صوت الليل آتياً من أعماق الأبدية.

DEVLER

Mürekkeple yazanla, kalbin kanıyla yazan bir değildir. Can sıkıntısından doğan suskunlukla, acıdan doğan suskunluk aynı değildir.

Cümle alem, kulaklarını güçsüzlerin kısık seslerine, inlemelerine tıkayıp cehennemin gürültü ve patırtısına kabarttığından dolayı şu ana dek sustum. Varlığın vicdanında yatan güçler -ki bu güçlerin sözden anladığı yalnızca patlayan toplar; kelimelerden anladığı ise sadece bombalardır- konuştuğunda güçsüzün susması bilgeliktir.

En küçük günahının, geçmişin en büyük günahından daha büyük olduğu bir zamandayız. Eskiden düşüncelerimizi, ilgilerimizi, duygularımızı meşgul eden konular bir gölgede inzivaya çekildi. Görüşlerimizin, ilkelerimizin dikkatini çeken meseleler ve sorunlar ihmal örtüsünün ardında kayboldu.

الجبابة

ليس من يكتب بالجبر كمن يكتب بدم القلب، وليس
السكوت الذي يُخَدِّثُه الملل كالسكوت الذي يُوجِدُه
الألم.

أما أنا فقد سكت لأن آذان العالم قد انصرفت عن
همس الضعفاء وأنيهم إلى عويل الهاوية وضجتها، ومن
الحكمة أن يسكت الضعيف عندما تتكلم القوى الكامنة
في ضمير الوجود - تلك القوى التي لا ترضى بغير المدافع
الأسنة ولا تقنع بسوى القنابل ألفاظاً.

نحن الآن في زمن أصغر صغائره أكبر من كبائر
ما تقدمه. فالأمور التي كانت تشغل أفكارنا وأميالنا
قد انزوت في الظل. والمسائل والمشاكل التي كانت
تتلاعب بأرائنا ومبادئنا قد توارت وراء نقاب من الإهمال

Gönlümüzün meskeninde oradan oraya çalınla yürüyen hoş hayaller ve güzel düşlerse sisler gibi dağılıp gitti; yerlerini fırtınalar gibi ilerleyen, denizler gibi dalgalanan, volkanlar gibi soluyan devler aldı.

Devler kavgalarını bitirdiğinde dünyanın akıbeti ne olur? Köylü tarlasına dönüp de tohum eker mi, ölümün, ölümlerin kafataslarını ektiği yere?

Çoban, kılıçların yüzeyini paramparça ettiği otlaklara hayvanlarını sürüp suyuna kan karışmış pınarlarda sular mı onları?

Kul, şeytanların dans ettiği bir mabette diz çöker mi? Şair, dumanla kaplanmış yıldızların karşısında okur mu kasidelerini? Şarkıcı, tekinsizliğin sessizliğini sardığı bir gecede söyler mi türkülerini?

Bir anne, yannın ne getireceği korkusuyla titremeden bebeğinin yatağının yanı başına oturup huzurla ninniler söyleyebilir mi?

Düşmanların birbiriyle karşılaşıp birbirlerine kurşunlar sıktığı yerde seven sevdiğiyle öpüşebilir mi?

Bahar yeryüzüne dönüp de örtüsüyle sarar mı, dünyanın yara bere içinde kalmış uzuvlarını?

Keşke bilsem! Bahar yeniden kırlara döner mi?

أما الأحلام المستحبة والأشباح الجميلة التي كانت تَمِيسُ
متنقلةً على مسارح وجداننا فقد تبددت كالضباب وحلَّ
محلها جبابرة تسير كالعواصف وتتمايل كالبحار وتنفس
كالبراكين.

وما عسى أن يَصِيرَ إليه العالم بعد أن تنتهي الجبابرة
من صراعها؟

هل يعود القروي إلى حقله فيلقي البذور حيث زرع
الموتُ جماجمَ القتلى؟

هل يقود الراعي مواشيه إلى مروج مَزَقَتْ أديمها
السيوفُ ويوردها مناهلَ يمتزج ماؤها بنجيع الدماء؟
هل يركع العابد في هيكَل رقصت فيه الشياطين،
ويردد الشاعر قصائده أمام كواكب حُجِبَتْ بالدخان،
وينغم المنشد أغانيه في ليل عانقت سكينته الأهوال؟

هل تجلس الأم بجانب سرير رضيعها مُرْتَلَّةً بالهدوء
أغاني النوم، وهي لا ترتجف وَجَلًا مما سيجلبه الغد؟
هل يلتقي الحبيب بحبيبته ويتبادلان القبل حيث
التقى العدو بعدوه وتبادلا القذائف؟

وهل يعود نيسان إلى الأرض ويستر بقميصه أعضائها
المكلومة؟

ليت شعري! هل يعود نيسان إلى الحقول؟

Vatanınızın, vatanımın akıbeti ne olur? Bizi yetiştiren, güneşin karşısında bizleri erkekler ve kadınlar haline getiren bu tepeleri ve ovaları kim bilir hangi dev ele geçirir?

Suriye, kurt inleri ve domuz ağılları arasına atılmış olarak mı kalır? Yoksa fırtınalarla birlikte aslan yatağına veya kartal doruklarına mı taşınır?

Lübnan'ın doruklarında şafak söker mi?

Kendimle baş başa kaldığım her an bu soruları kendime sorup duruyorum. Ancak insan yüreği, ölüm gibidir: Görür, fakat konuşmaz; alıp başını gider, ama dönüp bakmaz. Parlak gözleri, koşan ayakları vardır, dili ise ağırdır.

Ey insanlar hanginiz, devler, dulların ve yetimlerin gözyaşlarının harcıyla kanıldıktan sonra, dünyanın ve sakinlerinin geleceği hakkında gece gündüz kendi kendine sorular sormadı?

Etrafımda, her yerde, devlerin siluetlerini uzaktan görerek kendi aralarında tartışan, onların coşkularının yankılarını uykuda dahi duyan ve kurbağalar gibi bağırarak şunları söyleyen cüceler var: Dünya ilkel fitratına geri dönmüştür: İnsanlığın bilim ve sanatla ürettiklerini vahşi insan açgözlülük ve bencillikle yerle bir etti. Bugün mağarada yaşayanlar gibiyiz; yıkım için ürettiğimiz ve yok etmek için kullandığımız aletlerden başka bizi onlardan ayıran ne var?"

وماذا عسى تصير إليه بلادكم وبلادي؟ وأي من
 الجبابرة يضع يده على تلك التلال والهضبات التي أنبتتنا
 وصيرتنا رجالاً ونساءً أمام وجه الشمس؟
 هل تبقى سورية مطروحةً بين مَغاوِر الذئاب وحظائر
 الخنازير، أو يا ترى تنتقل مع العاصفة إلى عَرِين الأسد أو
 ذروات النسر؟

وهل يطلع الفجر فوق قِمَم لبنان؟
 كلما خلوت بنفسي أطرح عليها هذه السؤالات، غير أن
 النفس كالقضاء تبصر ولا تتكلم، وتسير ولكنها لا تلتفت،
 فهي ذات عيون تتجلى وأقدام تتسارع، أما لسانها فثقيل.
 ومن منكم أيها الناس لم يسأل نفسه في كل يوم وليلة
 عن مصير الأرض وسكانها بعد أن تختمر الجبابرة من
 دموع الأرامل والأيتام؟

حولي بكل مكان أقزام يرون عن بُعْدِ أشباح الجبابرة
 متناضلين ويسمعون في المنام صدى تهليلهم، فيضجّون
 كالضفادع قائلين: قد رجع العالم في فطرته الوضيعة،
 فما بَنَتْهُ الأجيالُ بالعلم والفن قد هدمه الإنسان الوحشي
 بالطمع والأنانية، فحالنا اليوم حالُ سكان الكهوف،
 ولا يميزنا عنهم سوى آلات نبتدعها للدمار ونستخدمها
 للهلاك.

Bunlar, dünyanın vicdanını kendi vicdanlarının ölçütleriyle kıyaslayanların sözleri. Onlar varlığın gayesini, kendi kişisel varlıklarını korumak için kullandıkları kıt fikirlerle analiz ediyorlar. Sanki güneş, yalnızca onları ısıtmak; deniz, sadece ayaklarını yıkamak için var olmuş gibi.

Yaşamın içinden, görünenlerin ardından ve yönetilen âlemin sırlarının korunduğu var edici sessizlikten devler bir rüzgâr gibi çıktı, bulutlar gibi yükseldi, sonra dağlar gibi buluştular. Onlar yeryüzünde, tek çözümünün çatışmak olduğu bir sorunu çözmek için şimdi birbirleriyle çatşıyorlar.

Öte yandan insanlık, kafasındaki tüm kavram ve bilgiler, kalbindeki bütün sevgi ve nefret, yüreğini saran kaygı, sabır ve acılar; devlerin, kesinlikle ulaşılacak yüce bir hedefe varmak için kullandığı ve istediği gibi yönettiği araçlardır.

Akıtılan kanlar, kevser ırmakları olarak akacak; dökülen gözyaşları, güzel kokulu çiçekler olarak bitecek. Yitip giden ruhlar toplaşacak, kaynaşacak ve yeni ufuğun ardından yepyeni bir sabah olarak doğacaklar. İnsanlar işte o zaman, hakkı ızdırıp çarşısından satın aldıklarını ve hak yolunda infak edenin kaybetmeyeceğini anlayacaklardır. Baharsa geri gelecek, ancak kışın meşakkatine katlanmaksızın onu arzulayan, ona erişemeyecektir.

هذا ما يقوله هؤلاء الذين يقيسون ضمير العالم بمقياس ضمائرهم ويحللون مراد الوجود بالفكرة القصيرة التي يستخدمونها لحفظ وجودهم الفردي، فكأن الشمس لم تكن إلا لتدفئتهم وكأن البحر لم يوجد إلا لغسل أرجلهم.

من أحشاء الحياة، من وراء المرثيات، من أعماق السكون المدبر حيث تُصان أسرار الكون المدبر، قد انبثق الجبابرة كالريح وتصاعدوا كالغيوم ثم تلاقوا كالجبال، وهم الآن يتصارعون ليحلّوا مشكلة الأرض لا يحلّها غير الصراع.

أما البشر وكل ما في رؤوسهم من المدارك والمعارف، وما في قلوبهم من المحبة والبغضاء وما يعانون نفوسهم من الصبر والجزع والأوجاع فألات يتناولها الجبابرة ويديرونها توصلاً إلى غاية علوية لا بد من بلوغها. أما الدماء التي أُهْرِقَتْ فسوف تجري أنهاراً كثرية، وأما الدموع التي نُثِرَتْ فستنبت أزهاراً زكية، وأما الأرواح التي فاضت فسوف تجتمع وتأتلف وتتطلع من وراء الأفق الجديد صباحاً جديداً، فيعلم الناس بأنهم قد ابتاعوا الحق في سوق البؤس وأن من ينفق في سبيل الحق لم يخسر. وأما نيسان فسيعود، ولكن من يطلب النيسان من غير كف الشتاء فلن يجده.

HALKIM ÖLDÜ

Kıtlık günlerinde yazıldı.

Halkım öldü. Bense hayattayım, bir başıma yasını tutuyorum onların.

Sevdiklerim öldü. Hayatım, onlardan sonra acılannın bir parçası oldu.

Halkım ve sevdiklerim öldü. Gözyaşları ve kanlar yurdumun tepelerini kapladı. Bense hala burada, halkım ve sevdiklerim hayatın keyfini sürerken ve yurdumun tepeleri güneş ışıklarıyla kaplıyken yaşadığım gibi yaşıyorum.

Halkım aç öldü, açlıktan ölmeyenler kılıçtan geçirildi. Bense bu uzak ülkede, lezzetli yemekler yiyen, enfes içecekler içen, yumuşacık yataklarda uyuyan, günlere gülümseyen ve günlerin de kendilerine gülümsediği şen şakrak bir toplumda esirim.

مات أهلي

كتبت أيام المجاعة

مات أهلي وأنا قيد الحياة أندب أهلي في وحدتي
وانفرادي.

مات أحبائي وقد أصبحت حياتي بعدهم بعض مصابي بهم.
مات أهلي وأحبائي وغمرت الدموع والدماء هضبات
بلادي، وأنا ههنا أعيش مثلما كنت عائشاً عندما كان
أهلي وأحبائي جالسين على منْكَبَي الحياة وهضبات بلادي
مغمورة بنور الشمس.

مات أهلي جائعين ومن لم يمت جوعاً قُضيَ بحد
السيف، وأنا في هذه البلاد القصية أسيرُ بين قوم فرحين
مغبوطين يتناولون المأكَل الشهية والمشارب الطيبة
وينامون على الأُسِرَةِ الناعمة ويضحكون للأيام والأيام
تضحك لهم.

Ailem en zelif şekilde öldü. Bense burada bolluk ve âfiyet içinde yaşıyorum. İşte bu, ruhumun sahnesinde yaşanmakta olan trajedidir.

Aç kalan ailemle ben de aç kalsaydım, mazlum halkımla birlikte ben de zulme uğrasaydım, günler yüreğimi daha az dağlar, geceler gözlerimin önünde daha az karardı. Çünkü cefâyı ve meşakkati beraber göğüsleyenler şehitliğin vereceği yüce taziyei hisseder ve hatta masumlarla birlikte masumca öldükleri için kendileriyle gurur duyarlar.

Ama ben aç, mazlum ve ölüm kervanında şehitliğin şerefine doğru yol alan halkımla birlikte değilim. Bilakis burada, yedi deniz ardında, esenliğin gölgesinde, selâmetin uyuşukluğuyla yaşıyorum. Ben burada, sıkıntılardan, sıkıntılara uğrayanlardan uzaktayım. Hiçbir şeyle hatta gözyaşlanımla bile gurur duyamıyorum.

Uzaklarda sürgün olan biri, açlık çeken ailesine ne diyebilir ki?

Keşke bilsen! Şairin yas tutmasının, ağtlar yakmasının ne faydası var?

Vatanımın toprağında biten bir buğday başağı olsaydım aç bir çocuk beni yerden toplar ve tanelerimle kendisini ölümün elinden kurtarırdı.

Vatanımın bostanlarında olgun bir meyve olsaydım aç bir kadın beni koparır ve yedi.

مات أهلي أذل ميتة وأنا ههنا أعيش في رَغَدٍ وسلام،
وهذه المأساة المُسْتَتَبَّة على مسرح نفسي.

لو كنت جائعاً بين أهلي الجائعين مُضْطَهِداً بين قومي
المضطهدين لكانت الأيام أخف وطأةً على صدري والليالي
أقل سواداً أمام عيني، لأن من يشارك بالأسى والشدة
يشعر بتلك التعزية العلوية التي يُؤَلِّدها الاستشهاد، بل
يفتخر بنفسه لأنه يموت بريئاً مع الأبرياء.

ولكنني لست مع قومي الجائعين، المضطهدين،
السائرين في موكب الموت نحو مجد الاستشهاد، بل
أنا ههنا وراء البحار السبعة أعيش في ظل الطمأنينة
وخمول السلامة، أنا ههنا بعيد عن النكبة والمنكوبين
ولا أستطيع أن أفخر بشيء حتى ولا بدموعي.

وماذا عسى يقدر المنفي البعيد أن يقول لأهله
الجائعين ؟

ليت شعري، ماذا ينفع ندب الشاعر ونواحه ؟
لو كنتُ سنبلةً من القمح نابتةً في تربةٍ بلادي لكان
الطفل الجائع يلتقطني ويُزيلُ بحباتي يدَ الموتِ عن
نفسه .

لو كنت ثمرة يانعة في بساتين بلادي لكانت المرأة
الجائعة تتناولني وتَقْضِمُنِي طعاماً.

Vatanımın semasında bir kuş olsaydım aç bir adam beni avlar ve cesedimle, kabrin gölgesini kendi cesedinden uzak tutardı.

Ah kalbim ne acı ki ben ne Suriye ovalarında bir buğday başağyım, ne de Lübnan vadilerinde olgun bir meyve. İşte bu, kendi ruhum ve gecenin ruhları karşısında beni küçük düşüren sessiz felaketim.

İşte bu; dilimi düğümleyen, elimi kolumu bağlayan, beni kararsız, iradesiz ve hareketsiz bırakan elim trajedi.

Bana, “Ülkenin yaşadığı felâketler dünyada yaşanan felâketlerden birkaçı alt tarafı. Ülkende dökülen gözyaşları ve kanlar, dünyanın vadilerinde, ovalarında gece gündüz akan kan ve gözyaşı nehirlerindeki birkaç damla yalnızca.” diyorlar.

Evet ama, ülkemin felâketi dilsiz bir felâkettir. Ülkemin felâketi, yılan başlarının tohumunu attığı bir suçtur. Ülkemin felaketi türküsü yakılmamış, sahnelenmemiş bir trajedidir.

Halkım zorba hükümlerlere başkaldırsaydı ve hepsi isyan ederek ölseydi, “Özgürlük uğruna ölmek, teslimiyetin gölgesi altında yaşamaktan daha şerefli. Elinde kılıcıyla sonsuzluğu kucaklayan kişi hakkın ebediliğiyle ölümsüz olur.” derdim.

لو كنت طائراً في فضاء بلادي لكان الرجل الجائع
يصطادني ويُزِيلُ بجسدي ظلَّ القبر عن جسده.

ولكن، وَاَحَرَ قلباه، لست بسنبلةٍ من القمح في سهول
سورية، ولا بثمره يانعة في أودية لبنان. وهذه هي نكبتى
الصامته التي تجعلني حقيراً أمام نفسي وأمام أشباح
الليل

هذه هي المأساة الموحجة التي تعقد لساني وتكبل
يدي ثم توقفني بلا عزم ولا إرادة ولا عمل.

يقولون لي: ما نكبة بلادك سوى جزء من نكبة العالم،
وما الدموع والدماء التي هُرِقَتْ في بلادك سوى قطرات
من نهر الدماء والدموع المتدفق ليلاً ونهاراً في أودية
الأرض وسهولها.

نعم، ولكن نكبة بلادي نكبة خرساء، نكبة بلادي
جريمة حَبَلَتْ بها رؤوسُ الأفاعي والثعاين، نكبة بلادي
مأساة بغير أناشيد ولا مشاهد.

لو ثار قومي على حُكَّامهم الطغاة وماتوا جميعاً
متمردين لَقُلْتُ: إن الموت في سبيل الحرية لأشرفُ من
الحياة في ظلال الاستسلام. ومن يعتنق الأبدية والسيوف
في يده كان خالداً بخلود الحق.

Milletim bir dünya savaşına katılsaydı ve hepsi savaş meydanında ölseydi, “O, kararlılığıyla yeşil ve kuru dalları birlikte parçalayan azgın bir fırtınadır ve fırtınanın dalları altında ölmek, ihtiyarlığın kolları arasında ölmekten daha şerefli dir.” derdim.

Ya da bir deprem olsa, ülkem yerle bir olsa, halkım ve sevdiklerim topraklar altında kalsa, “Bunlar, insanlığın güçlerinin üstünde bir kuvvetin isteğiyle harekete geçen gizli yasalar dır. Bunların sırlarını ve gizemlerini anlamaya çalışmak cahilliktir.” derdim

Ama halkım baş kaldırarak ölmedi, savaşarak can vermedi ya da bir deprem ülkemi sarsmadı; onlar boyun eğerek öldüler.

Halkım çarmıhta öldü.

Avuçlarını doğuya ve batıya açmış, gözlerini göğün karanlığına dikmiş bir halde öldüler.

Sessizce öldüler; çünkü insanlığın kulakları, onların haykırışlarından önce kapanmıştı.

Öldüler; çünkü korkaklar gibi düşmanlarını sevmедiler, sevdiklerinden nankörler gibi nefret etmediler.

Öldüler; çünkü onlar hiçbir suç işlemediler.

Öldüler; çünkü zalimlere bile zulmetmediler.

Öldüler; çünkü onlar barıştan yana olmadılar.

لو اشتركت أمتي بحرب الأمم وانقرضت عن بَكْرَةٍ
 أبيها في ساحة القتال لقلتُ هي العاصفة الهوجاء تَهْصُرُ
 بعزمها الأغصان الخضراء واليابسة معاً، والموت تحت
 أغصان العواصف لأشرف منه بين ذراعي الشيوخوخة.
 ولو زلزلت الأرض زلزالها وقلبت ظهرَ بلادي صدرأً
 وغمر التراب أهلي وأحبائي لقلتُ هي النواميس الخفية
 تتحرك بمشيئة قوة فوق قوى البشر، فمن الجهالة أن
 نحاول إدراك أسرارها وخفاياها.

ولكن لم يمت أهلي متمردين ولا هلكوا محاربين ولا
 زعزع الزلزال بلادهم فانقرضوا مستسلمين.

مات أهلي على الصليب.

ماتوا وأكفهم ممدودة نحو الشرق والغرب، وعيونهم
 محدقة بسواد الفضاء.

ماتوا صامتين، لأن آذان البشرية قد أغلقت دون
 صراخهم.

ماتوا لأنهم لم يحبوا أعدائهم كالجبناء، ولم يكرهوا
 محبيهم كالجاحدين.

ماتوا لأنهم لم يكونوا مجرمين.

ماتوا لأنهم لم يظلموا الظالمين.

ماتوا لأنهم لم يكونوا مسالمين.

Balın, sütün eksik olmadığı yeryüzünde onlar aç öldüler.

Öldüler; çünkü şeytani bir yılan, çayırlarındaki tüm hayvanları ve ambarlarındaki tüm erzakı yutuverdi.

Öldüler; çünkü çam, gül ve yasemin kokularıyla dolu gökyüzüne yılan oğlu yılanlar zehirlerini kustu.

Benim halkımda de sizin halkınız da öldü ey Suriyeliler! Peki kalanlar için ne yapabiliriz?

Ağtılarımız karınlarını doyurmuyor, gözyaşlarımız susuzluklarını gidermiyor. O halde onları açlıktan ve sıkıntıdan kurtarmak için ne yapalım?

Şüpheci, kararsız, tembel; ve hayatın değersiz, küçük şeyleriyle oyalanarak en büyük trajediye gözleri kapalı kalan kişiler mi olalım?

Ey Suriyeli kardeşim! Hayatını kaybetmek üzere olan birine kendi hayatından bir şeyler vermeni sağlayan duygu, seni gün ışığına ve gecenin sessizliğine layık kılacak yegâne durumdur.

Sana açılan boş ele koyduğun dirhem, içindeki insanlığı insanlık üstü bir mertebeye ulaştıran altın bir halkadır.

ماتوا جوعاً في الأرض التي تُدِرُّ لبناً وعسلاً.

ماتوا لأن الثعبان الجهنمي قد إلْتَهَمَ كل ما في حقولهم
من المواشي وما في أهْرائهم من الأقوات.

ماتوا لأن الأفاعي أبناء الأفاعي قد نفثوا السموم في
الفضاء الذي كانت تملؤه أنفاس الأرز وعطور الورود
والياسمين.

مات أهلي وأهلكم أيها السوريون، فماذا نستطيع أن
نفعل لمن لم يمت منهم؟

إن نواحنا لا يسدّ رمقهم، ودموعنا لا تروي غليلهم،
إذن ماذا نفعل لننقذهم من الجوع والشدة؟

هل نبقى مُرتابين، مترددين، متكاسلين، مشغولين عن
المأساة العظمى بتوافه الحياة وصغائرها؟

إن العاطفة التي تجعلك، يا أخي السوري، أن تعطي
شيئاً من حياتك لمن يكاد أن يفقد حياته هي هي الأمر
الوحيد الذي يجعلك حرياً بنور النهار وهدوء الليل.

وإن الدرهم الذي تضعه في اليد الفارغة الممدودة
إليك هو هو الحلقة الذهبية التي تصل ما فيك من
البشرية بما فوق البشرية.

MİLLETLER VE KİMLİKLERİ

Millet: Farklı ahlaki özelliklere, farklı karakterlere ve görüşlere sahip; ahlaktan daha güçlü, karakterden daha derin ve görüşlerden daha kapsayıcı manevi bir bağın kendilerini bir araya getirdiği bireylerden oluşan topluluktur.

Dini birlik, bu bağı dokuyan iplerden olabilir fakat bazı doğu ülkelerinde olduğu gibi milli bağlar zayıf ve dayanıksızsa inanç noktasındaki bir ayrılık bu bağları koparır.

Dil birliği, bu bağın oluşmasındaki temel bir sebep olabilir ancak aynı dili konuşan, bununla birlikte siyaset, yönetim ve toplum kuramları açısından sürekli bir anlaşmazlık içinde bulunan pek çok halk vardır.

الأمم وذواتها

الأمة: مجموع أفراد متبايني الأخلاق والمشارب والآراء
تَضُمُّهم رابطةٌ معنوية أقوى من الأخلاق وأعمق من
المشارب وأعمّ من الآراء.

وقد تكون الوحدة الدينية بعض خيوط هذه الرابطة،
غير أن الخلاف في العقيدة لا يحل الروابط الأُمّية إلا
إذا كانت ضعيفة واهية كما هي في بعض البلاد الشرقية.
وقد تكون وحدة اللغة سبباً أساسياً لإيجاد هذه
الرابطة، ولكن هناك شعوب كثيرة تتكلم لغةً واحدة
مع أنها في خلاف مستمر من حيث السياسة والإدارة
والنظريات الاجتماعية.

Kan birliği bu bağın temeli olabilir ancak tarihte, bir etnik unsurun bölünerek farklı kollara ayrıldığını ve bu ayrılığın zıtlaşmaya, ırkçılığa ve nihayetinde tarih sahnesinden silinmeye kadar varan sonuçlar doğurduğunu bizlere gösteren pek çok örnek vardır.

Maddi çıkar bu bağın dokunduğu bir tezgâh olabilir ama maddi çıkarlarının yalnızca çekişme ve anlaşmazlıklar dokuduğu pek çok halk vardır.

Öyleyse nedir bu toplumsal bağ? Millet fidanlarının can bulduğu o toprak nedir? Benim milli bağla ilgili, çıkış noktası ve sonuçları somut şeyler olmadığı için bazı düşünürlerin tuhaf bulabileceğı bir görüşüm var. Şöyle ki:

Her halkın bir toplum kimliğı vardır: Özü ve doğasıyla insan kimliğıne benzer. Tıpkı ağacın yaşamının su, toprak, ışık ve ısıya bağlı olması gibi bu toplum kimliğinin varlığı da halkın bireylerine bağlıdır, bununla birlikte halktan bağımsızdır, kendine özgü bir yaşamı ve bağı başına bir iradesi vardır. Tek bir bireyin kimliğinin oluştuğu zamanı tespit etmek benim için ne kadar zorsa toplum kimliğinin ortaya çıktığı zamanı belirlemek de o kadar zordur. Yine de ben örneğın Mısır kimliğinin, Nil nehrinin kıyısındaki ilk devletin kuruluşundan yaklaşık beş yüz yıl önce ortaya çıktığını hissediyorum.

وقد تكون الوحدة الدموية أساساً لهذه الرابطة، ولكن في التاريخ أمثلة عديدة نستدل منها على أن أفخاذ عنصر واحد انشقت بعضها على بعض، وكان ذلك الانشقاق مجلبةً للتطاحن والتباغض ثم الاضمحلال.

وقد تكون المصلحة المادية نولاً تُحاك عليه تلك الرابطة، ولكن شعوب عديدة لم تُحك مصالحهم المادية سوى المنافسة والمناقشة.

إذن ما هي تلك الرابطة الاجتماعية؟ وما هي التربة التي تنبت فيها أنصاب الأمم؟ لي رأي في الرابطة الأممية قد يحسبه بعض المفكرين غربياً، لأن أصوله ونتائجه ليست من الأمور المحسوسة أما رأيي فهو هذا:

لكل شعب ذاتٌ عامة تشابه بجوهرها وطبيعتها ذات الفرد، ومع أن هذه الذات العامة تستمد كيائها من أفراد الشعب كما تستمد الشجرة حياتها من الماء والتراب والنور والحرارة فهي مستقلة عن الشعب ولها حياة خاصة وإرادة منفردة. وكما يصعب على تحديد وتعيين الزمن الذي تتولد فيه ذات الفرد الواحد، هكذا يصعب على تعيين وتحديد الزمن الذي تتولد فيه الذات العامة، غير أنني أشعر أن الذات المصرية مثلاً قد تبلورت قبل ظهور الدولة الأولى على ضفاف النيل بزمان لا يقل عن خمسمائة سنة.

Muhakkak ki Mısır teknik, dini ve toplumsal görünümünü, bu toplum kimliğine borçludur. Mısır için söylediklerim Asurlular, Farslar, Yunanlar, Romalılar ve Araplar içinde geçerli olduğu gibi diğer modern milletler için de geçerlidir. Modern milletler derken Orta Çağ'ın sona ermesinden sonra oluşan milletleri kastediyorum.

Bu toplum kimliğinin kendine özgü bir yaşamı vardır, dedim. Evet, her canlının belli bir ömrü olduğu gibi bu toplum kimliğinin de aşamayacağı belli bir süresi vardır. Bir canlının ömrünün, çocukluktan başlayıp gençliğe, sonra orta yaşlılığa ve nihayetinde yaşlılığa doğru seyretmesi gibi toplum kimliğinin varlığı da; şafağın uyku örtüsüyle kuşanmış söküşünden, öğlenin güneş ışıklarıyla parlayan canlanışına, ardından gecenin uykuyla kaplı uyanışına ve oradan derin bir uykuya doğru aşama aşama yol alır.

Yunan kimliği milattan önce onuncu yüzyılda uyandı. Milattan önce beşinci yüzyılda kararlılık ve azametle ilerledi. Nasıralı İsa'nın zamanına ulaştığında ise uyanıklığın düşlerinden bıkmıştı ve sonsuzluğun düşleriyle kucaklaşmak için ebediyet döşeginde uykuya daldı.

Arap kimliği ise, İslam'dan önce üçüncü yüzyılda özünü bulmuş ve kendine münhasır varlığının farkına varmıştı. Hazreti Muhammed'in doğum sancılarını atlatır atlatmaz bir dev gibi şahlandı ve karşı konulmaz bir fırtına gibi yoluna çıkan her şeyi toza dumana kattı. Abbasiler dönemine gelindiğinde ise başı Hindistan'da sonu Endülüste bulunan sayısız direk üzerine inşa edilmiş bir tahta kuruldu.

ومن تلك الذات العامة قد استمدت مصر مظاهرها الفنية والدينية والاجتماعية. وما أقوله عن مصر يصح في آشور وفارس واليونان ورومة والعرب وغيرها من الأمم الحديثة، أعني تلك التي ظهرت بعد انقضاء الأجيال المتوسطة.

قلت: إن للذات العامة حياة خاصة. نعم، ولَمَّا كان لكل حيٍّ عمرٌ محدود كان لتلك الذات العامة أجلٌ محدود لا تتجاوزه. ومثلما يسير الكيان الفردي من الطفولة، إلى الشببية، إلى الكهولة، إلى الشيخوخة هكذا يتدرج كيان الذات العامة من يقظة الفجر المَوْحِشَة بنقَاب النوم، إلى يقظة الظهر المتجلية بنور الشمس، إلى يقظة الليل المغمورة بالنُّعاس، إلى سُبَاتٍ عميق.

إن الذات اليونانية قد استيقظت في القرن العاشر قبل المسيح ومشت بعزمٍ وجلالٍ في القرن الخامس قبل المسيح، ولما بلغت عهد الناصري كانت قد ملَّت أحلام اليقظة فنامت على مضجع الأبدية لتعانق أحلام الأبدية.

أما الذات العربية فقد تجوهرت وشعرت بكيانها الشخصي في القرن الثالث قبل الإسلام، ولم تتمخض بالنبي محمد حتى انتصبت كالجبار واثارت كالعاصفة متغلبة على كل ما يقف في سبيلها. ولما بلغت العباسيين تربعتُ على عرش منتصب فوق قواعد لا عِدَادَ لها أولُها في الهند وآخرُها في الأندلس.

Gününü (ömrünü) yarıladığında -bu sırada Moğol kimliği büyümeye başlamış, doğudan batıya kadar uzanmıştı- Arap kimliği uyanıklığından hoşlanmayarak uykuya daldı; zaman zaman bölünen hafif bir uyku. Belki bir gün Arap kimliği, içinde kalanları açıklamak üzere geri dönebilir ve yeniden yükselişe geçebilir. Tıpkı Roma kimliğinin, 'rönesans' olarak bilinen İtalyan kalkınmasında geri dönüp, karanlık çağların başında Cermen halklarından zulüm görmeden önce Venedik'te, Floransa'da ve Milâno'da başladığını tamamlaması gibi ..

Tarihteki en ilginç toplum kimliği Fransız kimliğidir. İki bin yıl güneş görerek yaşamıştır ve hala da gençliğinin baharındadır. Ve Fransız kimliği bugün, şanlı tarihinin herhangi bir döneminde olduğundan daha ince düşünceli, daha keskin görüşlü, sanatta ve ilmi alanlarda daha zengindir.

Rodin, Carrier, Jean, Hugo, Renan, Sasa, Simon... Hepsi, on dokuzuncu yüzyılın dünyadaki en iyi sanatçılar, dahileri ve ufku en geniş insanlarıydı. Bu durum bize bazı toplum kimliklerinin diğerlerinden daha uzun ömürlü olduğunu gösteriyor. Örneğin Mısır kimliği üç bin yıl yaşarken Yunan kimliği bin yıldan fazla yaşamadı. Toplum kimliklerinin ömürlerinin uzun veya kısa olmasının ardında yatan sebep insan ömrünün kısa veya uzun olmasının sebeplerine benzer olabilir.

ولما بلغت عَصَارَى نهارها، وكانت الذات المُغُولِيَّة قد أخذت تنمو وتمتد من الشرق إلى الغرب، كرهت الذات العربية يقظتها فنامت ولكن نوماً خفيفاً متقطعاً. وقد تعود وتُفِيْقُ ثانيةً لتبين ما بقي خفياً في نفسها، كما عادت الذات الرومانية في زمن النهضة الإيطالية المعروفة بالرُّنْسَانِس وأكملت في البندقية وفلورنسا وميلان ما ابتدأت به قبل أن تُبَاغِيَهَا الشعوب التوتونية في بدء الأجيال المظلمة.

وأغرب الذوات العامة في التاريخ هي الذات الفرنسية، فيها قد عاشت ألفي سنة أمام وجه الشمس ولم تنزل في شبيبة نضرة. وهي اليوم أدق فكراً، وأَحَدُ نظراً وأوسع فناً وعلماً مما كانت في أي زمن من تاريخها المجيد.

فرودان وكارير وشيتان وهوغو ورينان وساسه وسيمون، وجميعهم من أبناء القرن التاسع عشر كانوا أعظم رجال العالم فناً وأكثرهم علماً وأبعدهم خيالاً، الأمر الذي يدلنا على أن لبعض الذوات العامة أعماراً أطول من الأخرى، فالذات المصرية عاشت ثلاثة آلاف سنة. أما الذات اليونانية فلم تعش أكثر من ألف سنة، وقد تكون الأسباب في طول آجال الذوات العامة أو قصرها شبيهة بأسباب قصر أعمار الأفراد أو طولها.

Acaba varlık sahnesindeki rolünü oynadıktan sonra toplum kimliğinin başına ne geliyor?

Kendilerinden sonra gelecekler için arkalarında anıdan başka bir şey bırakmadan sırasıyla ölüyorlar mı? Hayat sahnesine hiç çıkmamışlar gibi yok mu oluyorlar?

Manevi varlığın değiştiği, ancak yok olmadığı ve asla yok olmayacağı inancındayım. Maddi varlık gibi o da şekilden şekle girer, bir suretten diğerine geçer, ama öz parçacıkları ve zerreleri, zamanın ölümsüzlüğüyle bâkidir. Öyleyse bir milletin toplum kimliği, tohumlarının toprağa atılmasının ardından çiçeklerin uykuya dalması gibi uyur. Kokularıysa sonsuzluk âlemine yükselmektedir. Benim için milletlerin veya çiçeklerin kokusu yalın bir hakikat, mutlak bir özdür. Teb'in, Babil'in, Ninova'nın, Atina'nın, Bağdat'ın kokusu, şu an yeryüzünü kaplayan eterik atmosferde mevcuttur. Hatta o koku ruhlanmızın derinliklerinde bulunmaktadır. Biz -bireyler ve toplumlar- yeryüzünde bulunmuş tüm toplum kimliklerinin mirasçılarıyız.

Şu var ki, bireylerin ve toplumların intisap edeceği millet oluşana ve kendine özgü bir hayata, başlı başına bir iradeye sahip bir kimlik kazanana dek bu kutsal miras, birey ya da toplumlarda somut şekillere bürünmez.

وماذا يا تُرى يحلّ بالذات العامة بعد ن تلعب دورها
على مسرح الوجود؟

هل تموت وتفتى بدورها غير تاركة وراءها سوى الذكرى
لمن يجيء بعدها؟ هل تضمحل أمام الأيام والليالي كأنها
لم تكن مظهرًا لليالي والأيام؟

في عقيدتي أن الكيان المعنوي يتغير ولكنه لا ولن
يضمحل، فهو كالكيان المادي يتحول من شكل إلى شكل
ومن صورة إلى صورة. أما دقائقه وذراته الوضعية فباقية
ببقاء الزمن. فذات الأمة العامة تنام ولكن نوم الأزاهر
بعد أن تلقي بذورها في تربة الأرض، أما عطرها فيتصاعد
إلى عالم الخلود. وعندي أن العطر في الأمة أو في الزهرة
هو الحقيقة المجردة هو الجوهر المطلق. فعطر ثيب
وبابل ونيوى وأثينا وبغداد موجود الآن في الغلاف الأثيري
المحيط بالأرض، بل هو موجود في أعماق أرواحنا. ونحن
-أفراداً وجماعاتٍ- ورثة كل الذوات العامة التي وُجِدَت
على سطح الأرض.

غير أن ذلك الإرث العلوي لا يتخذ له صوراً محسوسة
في الفرد أو الجماعات حتى تتبلور الأمة التي ينتسب
الأفراد والجماعات إليها، وتصير ذاتاً لها حياة خاصة
وإرادة منفردة.

MANTIK FELSEFESİ VE KENDİNİ TANIMA

Yağmurlu bir Beyrut gecesinde Selim De'bis Efendi, üzerinde eski kitap ve saçılmış kâğıt yığınlarının bulunduğu bir masaya oturdu. Kitapları karıştırıyor ve kalın dudaklarının arasından tütün dumanları çıkarmak için zaman zaman başını kaldırıyor. O sırada elinde, hocası Sokrat'tan ilhamla Platon'un 'kendini tanıma' üzerine yazdığı felsefi bir risale vardı.

Selim Efendi, risalenin konusu hakkında filozofların ve bilgelerin söylemiş olduklarını aklına getirerek bu hanıkulade risalenin işaret ettiği manalar üzerinde düşünüyordu. Öyle ki Batılı bir düşünürün dalgınlığına gelebilecek hiçbir yer gözünden kaçmamış, Doğulu bir hocanın aklına gelebilecek her malûmatı sezmişti. 'Kendini tanıma' konusuna kendini tamamen kaptırdığında aniden yerinden fırladı.

فلسفة المنطق أو معرفة الذات

في ليلة من ليالي بيروت الممطرة جلس سليم أفندي دعبس أمام منضدة فوقها أكداًس من الكتب العتيقة والأوراق المنثورة يقلبُ الأسفار ويرفع رأسه بين الآونة والأخرى مخرجاً من بين شفّتيه الغليظتين سحابةً من دخان التبغ. وقد كان بين يديه إذ ذاك رسالة فلسفية أوحاها سقراط لتلميذه أفلاطون في «معرفة الذات»

كان سليم أفندي يتبصر آيات تلك الرسالة النفيسة مستحضراً إلى حافظته ما قاله الفلاسفة والمرشدون في موضوعها حتى لم يُبقِ شاردةً لمفكر غربي إلا ولازمته فكرته، ولا واردةً لمعلم شرقي إلا ولاحمت ذاكرته، حتى إذا ما غرقت ذاته في موضوع معرفة الذات نهض فجأة

Kollarını açarak avazı çıktığı kadar bağırdı: “Evet, evet. Kendini tanıma, her bilginin anasıdır. Bu yüzden benim kendimi tanımam, onu tamamen bilmem lazım. Ayrıntılarını, özelliklerini, en ince noktalarını ve taraflarını bilmeliyim. Ruhumdaki sır perdesini kaldırmalı, kalbimin kuytularındaki karışıklığı silip atmalı ve hatta iç varlığımın hususiyetlerini maddi varlığıma, maddi varlığımın bilinmezliklerini ise iç varlığıma açıklamalıyım.

Gözlerinde kendini tanımanın (bilgi aşkının) ışıltısı parlarken büyük bir coşkuyla bunları söyledi. Ardından yandaki odaya girdi. Yerden tavana kadar uzanan büyük bir ayna karşısında heykel gibi öylece durdu. Yüzünü inceleyerek, kafasının şeklini, vücut hatlarını ve genel görünümünü iyice ölçüp biçerek aynadaki yansımasına pür dikkat baktı.

Bu hal üzere yarım saat olduğu yerde dondu kaldı. Sanki ezeli düşünce ona, ruhunun iç yüzünü keşfetmesini ve varlığının hücrelerini nurlara gark etmesini sağlayan muazzam fikirler bahşetmişti. Sonra dudaklarını sakince araladı ve kendine kendine: “Ben kısa boyluyum; Napolyon ve Victor Hugo da öyleydi. Alnım dar; Sokrat ve Spinoza da böyleydi. Ben kelim; Shakespeare de keldi. Burnum büyük ve yamuk; Sforza, Voltaire ve George Washington da öyleydi. Gözlerim bozuk;

ومدّ ذراعيه وصرخ بأعلى صوته قائلاً: نعم، نعم، إن معرفة الذات هي أم كل معرفة. أما أنا فعليّ أن أعرف ذاتي وأعرفها تماماً، وأعرفها بتفاصيلها ومعالمها ودقائقها وذراتها. عليّ أن أزيل النقاب عن أسرار نفسي وأمحو الالتباس عن مكان قلبي، بل عليّ أن أبين معاني كياني المعنوي لكياني الهولي وخفايا وجودي الهولي لوجودي المعنوي.

قال هذا بحماسة غريبة وفي عينيه تتقد شعلة «محنة المعرفة»، معرفة الذات، ثم دخل إلى غرفة محاذية وانتصب كالتمثال أمام مرآة كبيرة تصل أرض الغرفة بسقفها ونظر محدقاً بشبحه، متفرساً وجهه، متأملاً بشكل رأسه وخطوط قامته وإجمال هيأته.

ظل واقفاً جامداً على هذه الحالة نصف ساعة، كأن الفكرة الأزلية قد أنزلت عليه أفكاراً هائلةً بسموها تجعله بواسطتها أن يكتشف بواطن روحه ويملاً النور خلايا ذاته. ثم فتح شفتيه يهدوء وقال مخاطباً نفسه: أنا قصير القامة وهكذا كان نابليون وفكتور هوغو. أنا ضيق الجبهة وهكذا كان سقراط وسبينوزا. أنا أصلع وهكذا كان شكسبير. أنفي كبير ومُنْحَنٍ إلى جهة واحدة وهكذا كان سفنزوولا وفولتير وجورج واشنطن. في عيني سقم

Elçi Pavlus ve Nietzsche'ninki de öyleydi. Ağzım büyük, alt dudağım kabarık: Cicero ve 14.Louis'ninki de böyleydi. Boynum kalın; Hannibal ve Marcus Antonius'un boynu da kalındı. Kulaklarım uzun ve kepçe; Bruner ve Cervantes'in kulakları da böyleydi. Elmacık kemiklerim çıkık, yanaklarım çökük; Lâfayette ve Lincoln de böyleydi. Çenem içe basık; Goldsmith'in ve William Pitt'in de çenesi öyleydi. Omuzlarım birbirinden farklı, biri diğerinden yüksek; Gambetta ve Edip İshak'ta böyleydi. Ellerim kalın, parmaklarım kısa; William Blake ve Danton da böyleydi.

Kısacası vücudum zayıf ve ufak tefek. Bedenleri, ruhlarının beklentileri içinde bitkin düşen birçok düşünürün durumu böyle. İlginçtir ki ben de Balzac gibi yanımda bir kahve cezvesi olmadan yazmak veya okumak için oturamıyorum. Dahası Tolstoy ve Maksim Gorki gibi avam takımı ve sıradan insanlarla sohbet etmeyi seviyorum. Bazen elimi yüzümü bir iki gün yıkamadığım oluyor; Beethoven ve Walt, Whitman'ın gibi . Tuhaftır ama Boccaccio ve Ribali gibi kadınların dedikodularını ve kocaları olmadığında yaptıklarını dinlemek hoşuma gidiyor. Şaraba olan düşkünlüğüm, Nuh'un, Ebu Nuvas'ın, Alfred de Musset'in ve Marlowe'un düşkünlüğüne benziyor. Lezzetli yemeklere ve rengarenk döşenmiş yemek masalarına olan açlığım, Büyük Petro ve Emir Beşar eş-Şehabi'nin açlığına benziyor." dedi

وهكذا كان بولس الرسول ونيثشة. فهي غليظ وشفقي
السُّفلى ناثئة وهكذا كان شيشرون ولويس الرابع عشر.
عنقي غليظ وهكذا كان هنيبال ومرقص أنطونيوس.
أذناي مستطيلتان بارزتان إلى الجهة الوحشية وهكذا
كان برونر وسرفانتس. وَجَنَّتَايَ بارزتان وخداي ضامرتان
وهكذا كان لافيات ولنكلن. ذقني متقاهر إلى الوراء وهكذا
كان غولد سمث ووليم بت. كتفائي متباينان فالواحد
يعلو على الآخر وهكذا كان غمبتا وأديب إسحق. يداي
تُخَيِّنَتَا الكفين قصيرتا الأصابع وهكذا كان بليك ودانتون.
وبالإجمال جسدي ضعيف نحيل، وهذا شأن أكثر
المفكرين الذين تتعب أجسادهم في مرامي نفوسهم.
ومن الغريب أنني لا أستطيع الجلوس كاتباً أو مطالعاً
إلا وبجانبني إبريق القهوة مثلما كان يفعل بلزك. وفوق
ذلك فلي ميل إلى معاشرة الرعاع والبسطاء كتولستوي
ومكسيم غوركي. وقد يمر اليوم واليومان دون أن أغسل
وجهي ويدي وهكذا كان بيتوفن وولت وتمن. وللعجب أنني
أستريح لسماع أخبار النساء وما يفعلنه في غياب أزواجهن
كبوكاشيو وريبالي. أما عطشي إلى الخمرة فيضارع عطش
نوح وأبي نواس ودي موسى ومارلو. وأما مجاعتي للمأكـل
الشهية والموائد المرصوفة بالألوان المتنوعة فتقارن
نهم بطرس الأكبر والأمير بشار الشهابي.

Selim Efendi kendiyle konuşmasına bir müddet ara verdi. Sonra parmak uçlarıyla alnına dokundu ve sözlerini sürdürdü: "Bu benim; işte bu benim gerçeğim. Tarihin başlangıcından günümüze kadar önemli simaların taşıdığı özelliklerin hepsini kendimde barındırıyorum, bu özellikleri kendinde barındıran biri, kuşkusuz bu dünyada önemli bir şeyler yapmalı."

"Hikmetin başı kendini tanımaktır. Ben kendimi bu gece tanıdım. Nuh'tan Sokrat'a, Picasso'ya, Ahmed Faris eş-Şidyaka kadar insanlığın büyük şahsiyetlerinin sahip olduğu birçok farklı unsuru gönlüme koymak suretiyle bu dünya fikrinin beni mükellef tuttuğu büyük işe bu gecedен tez yok başlayacağım. Yapacağım bu büyük işin ne olduğunu ben de bilmiyorum, ama dış görünüşünde ve iç varlığında benim sahip oldukları taşıyan biri, gündüzlerdeki mucizelerin, gecelerdeki icatların adamıdır.

Kendimi tanıdım, evet. Tanrılar da beni tanıdı. O halde var olsun ruhum, yaşasın varlığım ve işlerimi bitirene dek kâinat, kâinat olarak kalsın!"

Selim Efendi, çirkin çehresindeki neşeli tavırla odada bir süre volta attı. Tonu kedi miyavlamasını andıran bir sesle, sesine melodi katarak Ebu-l Âlâ el-Mearri'nin şu beyitini tekrarlıyordu.

ووقف سليم أفندي دقيقة عن مخاطبة نفسه، ثم لمس جبهته بأطراف بنانه وزاد قائلاً: هذا أنا، هذه هي حقيقتي. فأنا مجموع صفات كان حائزاً عليها أعظم الرجال من بدء التاريخ إلى يومنا هذا. وفتى جامع لهذه المزايا لا بد أن يفعل شيئاً عظيماً في هذا العالم.

رأس الحكمة معرفة الذات وأنا قد عرفت نفسي في هذه الليلة ومنذ الليلة سأبتدئ بالعمل العظيم الذي انتدبني إليه فكرة هذا العالم بوضعها في أعماقي عناصر متعددة متباينة، رافقت عظماء البشر من نوح إلى سقراط إلى بوكاشيو إلى أحمد فارس الشدياق. أنا لا أدري ما هو العمل العظيم الذي سأقوم به ولكن رجلاً جمع في شخصه الهيولي وذاته المعنوية ما أنا جامع له من معجزات الأيام ومبتكرات الليالي... لقد عرفت نفسي نعم. والآلهة قد عرفت نفسي فلتحي نفسي ولتعش ذاتي وليبق الكون كوناً حتى تتم أعمالي.

ومشى سليم أفندي في تلك الغرفة ذهاباً وإياباً وسيماء البشر على سحنه القبيحة، وهو يردد بصوت يأتلف بنبراته مواء القطط بقلقلة العظام بيت أبي العلاء القائل:

"Devrinin son geleni olsam da sefelelimin yapmadıklarını yapacağım"

Bir saat sonra dostumuz yırtık pırtık elbiseleriyle, altı üstüne gelmiş yatağına uzanıyor ve horultusu insan sesine nazaran değirmen gürültüsüne daha yakın bir sesle mahalleyi inletiyordu.

أنا وإن كنتُ الأخير زمانه لآتٍ بما لم تستطِعهُ الأوائلُ
وبعد ساعة كان صاحبنا مضطجعاً بملابسه
المُشوَّشة على سريره المشقلب، وَغَطِيطُهُ يملأُ فضاء
ذلك الحي بنغمة أدنى إلى جعجة الطاحون منها إلى
صوت ابن آدم.

FIRTINA

1

Yusuf el-Fahri bu dünyayı ve içindekileri terk edip Lübnan'ın kuzeyindeki Kadişa vadisi sırtında yer alan gözlerden uzak hücresinde bir başına, insanlardan uzak ve sessiz bir hayat sürmek için geldiğinde otuz yaşındaydı.

Komşu köylerin sakinleri onun bu durumu hakkında ihtilafa düşmüşlerdi. Kimileri, “O, şerefli ve varlıklı bir ailenin oğlu, birini sevmiş, fakat kadın ona ihanet etmiş. Bu nedenle yaşadığı yeri terk ederek teselli bulmak için yalnızlığı seçmiş.” dediler. Bazılarıysa, “O, düşüncelerini kâğıda dökmek, duygularını nazmetmek için toplumun gürültüsünden uzaklaşmış hayalperest bir şairdir.” dedi. Başkaları: “O, dünyadan elini eteğini çekmiş, kendini dine ve ibadete adanmış bir süfi.” dedi. Bazıları da “O, delinin teki.” demekle yetindi.

العاصفة

١

كان يوسف الفخري في الثلاثين من عمره عندما ترك العالم، وما فيه وجاء ليعيش وحيداً متزهداً، صامتاً في تلك الصومعة المنفردة القائمة على كتف وادي قاديشا في شمال لبنان.

وقد اختلف سكان القرى المجاورة في أمره، فمنهم من قال: «هو ابن أسرة شريفة ثرية وقد أحب امرأة فخانت عهده فهجر الديار وطلب الخلوة توصلاً إلى السلوان» ومنهم من قال: «هو شاعر خيالي قد انصرف عن ضجة الاجتماع ليدون أفكاره وينظم عواطفه» ومنهم من قال: «هو متصوف متعبد قد اقتنع بالدين دون الدنيا» ومنهم من اكتفى بقوله «هو مجنون».

Ruhların; aslı astarı olmayan düşüncelerin ve salt tahminin açıklayamayacağı muğlak sırları olduğunu bildiğimden söylenen hiçbir görüşe itibar etmedim. Ancak bu garip adamla karşılaşmayı umuyor, onunla sohbet etmek için can atıyordum. Kühüne varmak, asıl maksadını ve niyetini öğrenmek için iki kez ona yaklaşmaya çalıştım ama sert bakışlardan, kabalığa, soğukluğa ve kibire delalet eden birkaç kelimeden başka bir karşılık alamadım.

İlk seferinde -sedir ormanı civarında yürürken rastlamıştım- onu aklıma gelen en güzel sözlerle selamladım. O ise sadece başını sallamakla yetindi, hızlıca benden uzaklaştı. İkinci seferde onu, bir hücre yakınındaki küçük bir asma bahçesinin ortasında dururken gördüm. Ona yaklaşarak: “Dün, bu hücreyi on dördüncü yüzyılda yaşamış süryani bir zahidin inşa ettiğini duydum. Bu konuda bir bilginiz var mı efendim?” dedim

Sert bir üslupla, “Bu hücreyi kim inşa etti bilmiyorum ve bilmek de istemiyorum.” dedi. Ardından bana sırtını döndü ve alaycı bir şekilde, “Neden dedene sormuyorsun? Hem daha yaşlı, hem de bu vadinin tarihini daha iyi bilir.” dedi Yaptığım çocukluktan pişman olmuş ve üzgün bir halde yanından ayrıldım

Bu adamın sırlarla dolu hayatı aklımdan çıkmıyor, düşüncelerimi ve hayallerimi harekete geçiriyordu. İki yıl bu şekilde geçti.

أما أنا فلم أكن من رأي هذا ولا ذاك لِعِلْمِي أن في داخل الأرواح أسراراً غامضة لا تكشفها الظنون ولا يباح بها التخمين، غير أنني كنت أتمنى لقاء هذا الرجل الغريب وأشتهي محادثته. وقد حاولت مرتين التقرب إليه لأستطلع حقيقته وأستفسر مقاصده وأمانيه، فلم أظفر منه سوى بنظرات حادة وبعض ألفاظ تدل على الجفاء والبرودة والترفُّع.

ففي المرة الأولى، وقد لقيته سائراً بقرب غابة الأرز، حيَّئُته بأحسن ما حضرني من الكلام فلم يردّ التحية إلا بهز رأسه، ثم تحول عني مسرعاً. وفي المرة الثانية وجدته واقفاً في وسط كَرْمَةٍ صغيرة بقرب صومعة فدَنَوْتُ منه قائلاً: قد سمعت بالأمس أن هذه الصومعة بَنَاهَا ناسكٌ سُريانيّ في القرن الرابع عشر، فهل لك علم بذلك يا سيدي؟ فأجاب بلهجة خشنة: «لا أعلم من بني هذه الصومعة، ولا أريد أن أعلم» ثم أدار لي ظهره وزاده ساخراً: «لماذا لا تسأل جدتك فهي أقدم عهداً وأكثر عِلْماً بتاريخ هذه الأودية؟»، فتركته مكسوفاً نادماً على تطفلي.

وهكذا مر عامان وحياة هذا الرجل المُكْتَنَفَةِ بالأسرار تراود خيالي، وتتمايل مع أفكاره وأحلامه.

2

Bir sonbahar günü, Yusuf el-Fahri'nin tarlasının yakınlarında bulunan tepe ve yamaçlar arasında dolaşırken rüzgâr ve yağmurla birlikte fırtınaya yakalandım. Benimle, hırçın bir denizin -dalgaların dümenini kırdığı, rüzgârın yelkenini parçaladığı- bir gemiyle oynaması gibi oynamaya başladı. Kendi kendime, "Şu sofuyu ziyaret etmek için iyi bir fırsat. Fırtına mazeretim, ıslak elbiselerim de bahanem olacak hem." diyerek hücreye doğru yöneldim.

Hücreye vardığımda acınası bir haldeydim. Kapıyı çalar çalmaz kendisiyle görüşmeye can attığım adam elinde; başı yaralı, tüyleri yolunmuş, hayatının son demindeymişçesine titreyen bir kuş tutarak önümde belirdi. Selam verdikten sonra, "Efendim, bu halde size gelişimi mazur görün, ama fırtına çok şiddetli ve ben de evlerden uzaktayım." dedim.

Kaşlarını çatarak beni süzdü ve küçümseyici bir sesle: "Bu bölgede mağara çoktur, onlardan birine sığınabilirsin." dedi.

Bunları hayatımda hiç görmediğim bir şefkatle kuşun başını okşarken söyledi. İki zıt şeyi görmek beni şaşırttı: Aynı anda şefkat ve kabalık... Kafam karıştı. Sanki içimden geçenleri anlamış gibi sorgulayıcı ve meraklı bir bakışla bana baktı ve "Fırtına ekşi etleri yemez. Neden ondan korkup kaçıyorsun?" dedi.

٢

ففي يوم من أيام الخريف، وقد كنت متجولاً بين تلك التلول والمنحدرات المجاورة لمزرعة يوسف الفخري، فاجأني العاصفة بأهوائها وأمطارها وأخذت تتلاعب بي مثلما يتلاعب البحر الهائج بمركب كسرت الأمواج دفته ومزّقت الريحُ شراعَه، فتحوّلتُ نحو الصومعة قائلاً في نفسي: هذه فرصة موافقة لزيارة هذا المتنسك، وستكون العاصفة عذري وأثوابي المبللة شفيعي.

بلغت الصومعة، وأنا في حالة يُرثى لها، ولم أطرق الباب حتى ظهر أمامي الرجل الذي طالما تشوقت إلى لقائه حاملاً بيده طائرًا مُهشَّم الرأس منبوش الريش وهو يختلج كأنه على آخر رمقٍ من الحياة. فقلت بعد أن حييته: أعذّرني يا سيدي على مجيئي إليك في هذه الحالة ولكن العاصفة شديدة وأنا بعيد عن المنازل.

فتفرس فيّ عابساً وأجاب بصوت يساوره الاستنكاف: الكهوف كثيرة في هذه النواحي وقد كان بإمكانك الالتجاء إليها.

قال هذا وهو يلامس رأس الطائر بانعطافٍ لم أر مثله في حياتي، فعجبت لِمَرَأَي الضدّين: الرأفة والخشونة في وقت واحد وتحيرت في أمري. وكأنه قد علم بما يخالج ضميري فنظر إليّ نظرة استيضاح واستعلام ثم قال: إن العاصفة لا تأكل اللحوم الغامضة فَلِمَ تخافها وتهرب منها؟

“Fırtına, ekşi ve tuzlu şeyleri sevmez ama yaş hurmaya da hayır demez. Hiç kuşkum yok, beni tekrar yakalarsa lezzetli bir lokma olarak görecektir.” diye cevap verdim.

Çehresindeki gerginlik biraz gitmişti: “Eğer fırtına seni bir lokma gibi çiğnerse hak etmediğin yüce bir şerefe nail olursun.” dedi.

“Evet efendim, işte ben de hak etmediğim bu şerefe nail olmamak için fırtınadan kaçıp size geldim.” diye karşılık verdim.

Yüzünde beliren cılız gülümsemeyi gizlemek için kafasını çevirdi. Sonra tüten sobanın yanındaki ahşap sandalyeyi işaret ederek otur, elbiselerini kurut.” dedi.

Teşekkür ederek ateşin yanı başına oturdum. O da karşıma, kayaya oyulmuş bir oturağa oturdu. Parmak uçlarını toprak kaptaki yağlı kanşıma batırıp kuşun kanatlarına ve başına sürmeye başladı. “Rüzgâr bu karatavuğu sürüklemiş, yarın ölü bir halde kayaların üzerine düşmüş.” dedi.

“Rüzgâr beni de sizin kapınıza sürükledi efendim. Ben, kanatlarım kırılmış mı ya da başım yaralanmış mı bilmiyorum” dedim.

فأجبتة: العاصفة لا تحب الحوامض ولا الموالح
ولكنها تميل إلى الرطب البارد، ولا أشك بأنها ستجديني
لقمة لذيدة إذا قبضت عليّ ثانيةً.

فقال وقد انفرجت ملامحه قليلاً: لو مضغتك
العاصفة لقمةً لَحَصَلْتُ على شرف رفيع لا تستحقه.
فأجبتة: نعم يا سيدي، ولقد جئت إليك هارباً من
العاصفة لكي لا أنال ذلك الشرف الذي لا أستحقه.
فحوّل وجهه محاولاً إخفاء ابتسامة ضئيلة، ثم أشار
نحو مقعد خشبي بقرب موقدٍ تتأجج فيه النار وقال:
اجلس وجفّف أثوابك.

فجلست بقرب النار شاكرًا، وجلس هو قبالي على
مقعد محفور في الصخر، وأخذ يغمس أطراف أصابعه
بمزيج زيتي في طاسة فخارية ويدهن بها جانح الطائر
ورأسه، وقال: هذا الشحرور حملته الريح فهبط على
الصخور بين حي وميت.

فقلت: والريح قد حملتني أيضاً إلى بابك يا سيدي، وأنا
للآن لا أدري ما إذا كانت قد كسرت جانحي أو هشمت
رأسي.

Bu sözümün üzerine biraz özenle yüzüme baktı ve “Kuşlardaki bazı fitrî özellikler insanda da olsa ne güzel olurdu. Fırtına insanın kanadını kırsa, başını yaralasa ne iyi olurdu. Ama insanın tabiatında korkaklık ve ödlelik var. Fırtınanın uyandığını görür görmez hemen uyuklara ve mağaralara saklanıverir.” dedi.

Sohbeti sürdürmek maksadıyla, “Evet kuşlarda insanda olmayan bir şeref var. İnsan kendisi için icat ettiği kanunların ve geleneklerin gölgesinde yaşar. Kuşlar ise dünyayı güneşin etrafında döndüren o mutlak ve evrensel yasaya göre yaşarlar.” dedim.

Zeki bir talebe bulmuşçasına gözleri parladı ve yüzündeki sıkıntı kalktı. Sonra: “Aferin, aferin! Söylediklerine gerçekten inanıyorsan insanları, kokuşmuş geleneklerini ve işe yaramaz kanunlarını terk et. Yeryüzünün ve gökyüzünün yasalarından başka hiçbir şeyle bağlantısı olmayan uzak bir yerde yaşa.” dedi.

“Söylediklerime inanıyorum efendim” dedim.

Elini kaldırdı, inat ve kabalığın karıştığı bir sesle: “İnanmak başka, inandığınla amel etmek başka! Birçok insan denizler gibi konuşur, hayatlarıysa bataklıklara benzer. Niceleri gözünü dağların zirvelerine dikmiştir, ruhlarıysa mağaraların karanlığında uyuklayarak olduğu yerde kalır.” dedi.

فنظر إلى وجهي بشيء من الاهتمام وقال: حبذا لو كان للإنسان بعض أطباع الطيور. حبذا لو كسرت العواصف أجنحة البشر وهشمت رؤوسهم، ولكن الإنسان مطبوع على الخوف والجبانة، فهو لا يرى العاصفة مستيقظة حتى يختبئ في شقوق الأرض ومغاورها.

فقلت وقصدي متابعة الحديث: نعم إن للطير شرفاً ليس للإنسان، فالإنسان يعيش في ظلال شرائع وتقاليد ابتدعها لنفسه، أما الطيور فتتحيا بحسب الناموس الكلي المطلق الذي يسير بالأرض حول الشمس.

فلمعت عيناه وانبسبت ملامحه كأنه وجد بي تلميذاً سريع الفهم ثم قال: أحسنت، أحسنت، فإذا كنت تعتقد حقيقةً بما تقول فاثركُ الناس وتقاليدهم الفاسدة وشرائعهم التافهة وعش كالطيور في مكان بعيد خالٍ إلا من ناموس الأرض والسماء.

فقلت: إني اعتقد بما أقول يا سيدي.

فرفع يده وقال بصوت يمازجه التعنت، والتصلب: الاعتقاد شيء والعمل به شيء آخر. كثيرون هم الذين يتكلمون كالبحر أما حياتهم فشبهة بالمُسْتَنْقَعات، كثيرون هم الذين يرفعون رؤوسهم فوق قمم الجبال أما نفوسهم فتبقى هاجئة في ظلمة الكهوف.

Bunları söyledi ve bana konuşmaya fırsat bile vermeden oturduğu yerden kalktı, karatavuğu camın yanındaki eski bir cübbenin üzerine yatırdı. Sonra bir demet kuru dal alıp ocağa attı ve: “Ayakkabını çıkar, ayaklarını kurut. Islaklık, insana her şeyden daha zararlıdır. Elbiselerini iyice kurut, çekinme.” dedi

Ateşe yaklaştım, ıslak elbiselerimden buharlar yükseliyordu. O ise hücrenin kapısında, gözlerini kızgın göğe dikerek öylece duruyordu.

Bir süre sonra, “Bu hücreye uzun zaman önce mi geldiniz?” diye sordum.

Bana doğru dönmeden, “Bu hücreye geldiğimde yer boştu, yeryüzü şekilleri yoktu; engin karanlıklarla kaplıydı. Tann’ın Ruhu sulann üzerinde dalgalanıyordu.” diye cevapladı.

Sustum, içimden: “Ne tuhaf adam! Onu tam manasıyla anlamak ne zor! Ama mutlaka onunla konuşmak, ruhundaki sırları öğrenmek gerek. Kibri, yerini uysallığa ve nezakete bırakana dek sabredeceğim.” diye geçirdim.

قال هذا ولم يدع لي فرصة للكلام بل قام من مكانه
ومدد الشحرور على جبة قديمة بقرب النافذة. ثم تناول
رزمة من القضبان اليابسة وألقاها في الموقدة قائلاً:
اخلع حذاءك وجفف قدميك، فالرطوبة أضرت بالإنسان
من كل شيء آخر، جفف أثوابك جيداً ولا تكن خجولاً.
فاقتربت من النار والبخار يتصاعد من أثوابي الرطبة،
أما هو فوقف في باب الصومعة محدقاً بالفضاء
الغضوب.

وبعد هنية سألته قائلاً: هل جئت إلى هذه الصومعة
منذ زمن بعيد؟

فأجاب دون أن يلتفت نحوي: جئت إلى هذه الصومعة
عندما كانت الأرض خربة وخالية وعلى وجه الغمر ظلمة
وروح الله يرفُّ على وجه المياه.

فَسَكَّتْ قائلاً في سري: ما أغرب هذا الرجل وما أصعب
السبيل إلى حقيقته. ولكن لا بد من محادثته ومعرفة
خفايا روحه، وسوف أصبر حتى يتحول شموخه إلى اللين
والدَّعَّة.

3

Gece, karanlık cüppesiyle bu geniş vadileri kapladı, fırtına ve yağmur şiddetini arttırdı. Öyle ki yaşamı sonlandırmak ve dünyayı pisliklerinden arındırmak üzere tufanın yeniden geldiğini sandım. Sanki unsurların ayaklanması, kimi zaman tepkinin bir biçimi olarak gelen şu huzuru doğurmuştu Yusuf el-Fahri'nin ruhunda. Böylece bana olan soğukluğu cana yakınlığa dönüştü. Ayağa kalktı, iki mum yaktı. Sonra önüme şarap dolu bir testi ve içinde ekmek, peynir, zeytin, bal ve bir miktar kuru meyve bulunan bir tabak koydu. Daha sonra karşıma oturdu ve kıbarca: "Tüm yiyeceğim bunlar. Buyur kardeşim, beraber yiyelim." dedi.

Rüzgânın feryadını ve yağmurların ağlayışını dinleyerek sessizce akşam yemeğini yedik. Çehresinden muğlak yönlerine dair çıkarımda bulunmak, kişiliğinden yüreğine kök salmış maksatlara ve eğilimlere ulaşmak için lokmaları atıştırırken yüzünü inceliyordum.

Sofrayı kaldırdıktan sonra sobanın yanından bakar bir cezve aldı. Fincanlara mis gibi kokan saf kahveden döktü. Sonra içi tütün sarmalarıyla dolu bir kutu açtı ve alçak sesle "Buyur kardeşim." dedi.

٣

وغمر الليل تلك البِطاح بردائه الأسود، ونمت العاصفة، وغزرت الأمطار حتى خُيِّلَ لي أن الطوفان قد جاء ثانيةً ليبيد الحياة ويُطَهِّر الأرض من أدرانها. وكأن ثورة العناصر قد وَلَدَتْ في نفس يوسف الفخري تلك الطمأنينة التي تعي في بعض الأحيان مظهراً لرد الفعل، فتحول نفوره مني إلى الاستئناس بي، فقام وأشعل شمعتين، ثم وضع أمامي جرّة طافحة بالخمير وطبقاً عليه الخبز والزيتون والعسل وبعض الأثمار المجففة، ثم جلس قبالي وقال بلُطْفٍ: هذا كل ما عندي من الزاد فَتَفَضَّلْ يا أخي وشاركني به.

تناولنا العشاء صامتين صاغين إلى ولولة الريح وبُكاء الأمطار، غير أنني كنت أتبصر وجهه بين اللقمة والأخرى مستفسراً ملامحه عن غوامضه، سائلاً معانيه عن الميول والمقاصد المستحكمة بوجدانه.

وبعد أن رفع المائدة تناول من جانب الموقد إبريقاً نحاسياً وصبَّ منه قهوة صافية زكية الرائحة في فناجين، ثم فتح علبة مفعمة بلقائف التبغ وقال بهدوء: تفضل يا أخي.

Kahve fincanını bırakıp bir sigara aldım. Gördüklerime inanamıyordum. Sanki düşünürken beni duymuşçasına bana baktı ve başını sallayarak gülümsedi. Sigarasını yaktıktan ve biraz kahve içtikten sonra: “Tabi doğal olarak bu hücrede içki, tütün ve kahve olmasını garipsiyorsun, belki yemek ve yatağın olması da tuhafına gidebilir, seni ayıplamam; çünkü sen de insanlardan uzak olmanın, hayatın tabii lezzetlerinden ve basit mutluluklarından da uzak olmayı gerektirdiği zannına kapılan çoğu kişiden birisin.” dedi.

Ona, “Evet, efendim. Allah’a ibadet etmek adına dünyadan yüz çeviren kişinin, su ve otlarla yetinerek tek başına, zâhidane ve hayatın zevklerinden uzak bir yaşam sürmek üzere dünyadaki tüm zevkleri ve mutlulukları ardında bıraktığı inancına alışmıştık.” diye cevap verdim.

Şöyle karşılık verdi: “Yarattıklarının arasındayken de Allah’a ibadet edebilirdim; çünkü ibadet yalnızlığı ve tek başınalığı gerektirmez. Ben dünyayı Allah’ı bulmak için terk etmedim; çünkü onu babamın evinde de, diğer her yerde de buluyordum. İnsanları terk ettim; çünkü ahlâkım onların ahlâkıyla, hayallerim onların hayalleriyle uyuşmuyor. İnsanoğlunu terk ettim; çünkü kendimi sola dönen çarklar arasında sağa dönen bir çark olarak buldum.

فأخذت لفافة رافعاً بيدي فنجان القهوة وأنا لا أصدق ما تراه عيني. فنظر إليّ وكأنه قد سمعني مفكراً فابتسم هازئاً رأسه، ثم قال بعد أن أشعل لفافة وشرب قليلاً من القهوة: أنت بالطبع تستغرب وجود الخمر والتبغ والقهوة في هذه الصومعة وقد تستغرب وجود الطعام والفراش، وأنا لا ألوّمك فأنت واحد من الكثيرين الذين يتوهمون أن البُعْدُ عن البشر يستوجب البُعْدُ عن الحياة من الملذات الطبيعية والمُسِرَّات البسيطة.

فأجبت: نعم يا سيدي لقد تعودنا الاعتقاد بأن مَنْ يَتَنَجَّى عن العالم ليعبد الله يترك وراءه كلّ ما في العالم من الملذات والمسرات ليعيش وحده مُتَنَسِّكاً مُتَقَشِّفاً مستكفياً بالماء والأعشاب.

فقال: لقد كان بإمكانني عبادة الله وأنا بين خلقه لأن العبادة لا تستلزم الوحدة والانفراد. وأنا لم أترك العالم لأجد الله لأنني كنت أجده في بيت أبي وفي كل مكان آخر، ولكنني هجرت الناس لأن أخلاقي لا تنطبق على أخلاقهم، وأحلامي لا تتفق مع أحلامهم، تركت البشر لأنني وجدت نفسي دولاباً يدور يمناً بين دواليب تدور يساراً.

Şehri terk ettim; çünkü onun, kökleri yerin karanlığına uzanan, dalları bulutların ardına yükselen, çiçekleri hırs, şer ve günah; meyveleri keder, sefalet ve gam olan yaşlı, çürük, güçlü ve devasa bir ağaç olduğunu anladım. Bazı ıslahçılar onu aşılamaya, tabiatını değiştirmeye çalıştı ama başarılı olamadılar; bilakis umutsuz, mazlum ve perişan olarak öldüler.”

Bu sırada sobanın yanına yaslandı, sözlerinin üzerimdeki etkisinden zevk almış gibiydi. Sesini öncekine kıyasla daha fazla yükselterek konuşmasına devam etti:

“Hayır, yalnızlığı dua etmek ve zâhidâne bir hayat sürmek için istemedim; çünkü dua, - kalbin şarkısıdır- binlerce haykınşla kanşmış olarak yükselse de Tanrı'nın kulaklarına ulaşır. Züht ise -bedeni harap etmek ve isteklerini öldürmektir- dinimde hiçbir yeri olmayan bir konudur. Zira Allah bedenleri, ruhların iskeleti olarak yaratmıştır: Güçlü, temiz ve tecessüm edecekleri uluhiyet alemine layık kalmaları için bu iskeletleri korumamız gerekir. Hayır kardeşim, yalnızlığı dua etmek veya züht hayatı yaşamak için seçmedim; bilakis yalnızlığı insanlardan, kanunlarından, öğretilerinden, geleneklerinden, düşüncelerinden, gürültü ve patırtılardan kaçmak için istedim.

تركت المدينة لأنني وجدتها شجرةً مسنة فاسدةً
 قويةً هائلةً عروفتها في ظلمة الأرض وأغصانها تتعالى إلى
 ما وراء الغيوم، أما أزهارها فمطامع وشرور وجرائم،
 وأما أثمارها فويل وشقاء وهموم، ولقد حاول بعض
 المُصلِّحين تطعيمها وتغيير طبيعتها فلم يفلحوا بل ماتوا
 قانطين مُضطَّهدين مغلوبين على أمرهم.

واتكأ إذ ذاك إلى جانب الموقد وكأنه قد وجد لذةً في
 تأثير كلامه عليّ، فرفع صوته أكثر من ذي قبل، وزاد
 قائلاً: لا، لم أطلب الوحدة للصلاة والتنسك لأن الصلاة،
 وهي أغنية القلب، تَبْلُغُ آذان الله وإن تصاعدت ممزوجةً
 بصياح ألوف الألوف، وأما التنسك، وهو قهر الجسد
 وإماتة رغائبه، فمسألة لا مكان لها في ديني لأن الله بنى
 الأجسام هياكل للأرواح، وعلينا أن نحافظ على هذه
 الهياكل لتبقى قوية نظيفة لائقة بالألوهية التي تحلّ
 فيها، لا يا أخي لم أطلب الوحدة للصلاة والتقشف بل
 طلبتها هارباً من الناس وشرائعهم وتعاليمهم وتقاليدهم
 وأفكارهم وضجتهم وعويلهم.

Yalnızlığı, kişiliklerini satan ve ederiyle kişiliklerinden daha değersiz ve onursuz şeyler satın alan adamların yüzlerini görmemek için istedim. Yalnızlığı; burunları bir kanş havada, ona buna kaş göz işareti yaparak fınk atan, ağızlarında bin öpücük, kalplerinde tek bir amaç bulunan kadınlarla karşılaşmamak için istedim.

Tek başınlığı; uykuda bilginin hayalini görüp kendilerinin dairededeki nokta mesabesine ulaştıklarını düşünen, uyanırken hakikatin bir yansımasını görüp hakikatin tam ve mutlak özüne sahip oldukları vehmine kapılan yarı âlimlerle oturup kalkmamak için istedim. Yalnızlığı istedim; çünkü kibarlığı bir çeşit zayıflık, hoşgörüyü bir tür korkaklık, her şeye tenezzül etmemeyi böbürlenme sayan kaba insanın yalakalığından bıktım. Yalnızlığı istedim; çünkü güneşin, ayın ve yıldızların ancak kendi kasalarından doğacağını ve sadece kendi ceplerinde batacağını sanan para babalarıyla; insanların gözlerine altın tozlar serperek, kulaklarını kelimelere boğarak onların beklentileriyle oynayan siyasetçilerle; kendilerine öğütlemeliklerini insanlara vaaz eden, kendilerinden istemediklerini onlardan isteyen papazlarla bir arada yaşamaktan yoruldum. Bir başıma olmayı istedim; çünkü kimsenin elinden, ücretini kalbimden ödemediğim hiçbir şey almadım.

طلبت الوحدة لكي لا أرى أوجه الرجال الذين يبيعون نفوسهم ليشتروا بأثمانها ما كان دون نفوسهم قدراً وشرفاً. طلبت الانفراد لكي لا ألتقي بالنساء اللواتي يَسِرْنَ ممدودات الأعناق غامزات العيون على ثغورهن ألف ابتسامة وفي أعماق قلوبهن غرضٌ واحدٌ.

طلبت الانفراد لكي لا أجالس ذوي «نصف المعرفة» الذين يبصرون في المنام خيال العلم فيتخيلون أنهم أصبحوا من المدارك بمقام النقطة من الدائرة، ويرون في اليقظة أحد أشباح الحقيقة فيتوهمون أنهم قد امتلكوا جوهرها الكامل المطلق. طلبت الخلوة لأنني مَلَأْتُ مجاملة الخشن الذي يظن اللطف ضربات من الضعف والتساهل نوعاً من الجبانة والترفع شكلاً من الكبرياء. طلبت الخلوة لأن نفسي تعبت من معاشرة الْمُتَمَوِّلِينَ الذين يظنون أن الشمس والأقمار والكواكب لا تطلع إلا من خزائهم ولا تغيب إلا في جيوبهم، ومن الساسة الذين يتلاعبون بأمانى الأمم وهم يَدِرُونَ في عيونها الغبارَ الذهبيَّ، يملأون آذانهم برنين الألفاظ، ومن الكُفَّان الذين يعظون الناس بما لا يتعضون به ويطلبون منهم ما لا يطلبونه من نفوسهم. طلبت الوحدة والانفراد لأنني لم أحصل على شيء من يد بشري إلا بعد أن دفعتُ ثمنه من قلبي.

Yalnızlığı ve kimsesizliği istedim; çünkü medeniyet diye adlandırılan bu devasa yapıdan usandım: Kuru kafalardan oluşan bir tepe üzerinde duran, teknik ve estetik açıdan harika olan bu yapıdan... Yalnızlığı istedim; çünkü yalnızlıkta ruh, düşünce, kalp ve beden için bir hayat var. Bu ıssız yeri arzuladım; çünkü burada güneşin ışığı, çiçeklerin kokusu, derelerin şırıltıları var. Dağları istedim; çünkü dağlarda baharın uyanışı, yazın özelemleri, sonbaharın türküleri, kışın çetinliği var. Bu yapayalnız hücreye geldim; çünkü yeryüzünün sırlarına vakıf olmak ve Tanrı'nın tahtına yakın olmak istiyorum.”

Ağır bir yükü omuzlarından atmışçasına derin bir nefes alarak sustu. Gözlerinde tuhaf ve sihirli bir ışık parlamıştı. Yüzünde gururun, iradenin ve gücün emareleri belirdi.

Benden gizlenen şeylerin açığa çıkmasının mutluluğuyla ona bakarken birkaç dakika geçti. Sonra ona: “Söylediklerinizin hepsinde haklısınız, fakat görmüyor musunuz efendim, toplumun hastalıklarını ve sorunlarını teşhis etmeniz bana, sizin de işinin ehli bir doktor olduğunuzu gösterdi. Doktorun hasta iyileşmeden yahut ölmeden onu bırakıp gitmesi yakışık alır mı? Dünya sizin gibilere çok ihtiyaç duyuyor. İnsanlara faydalı olabilecekken onlardan uzaklaşmanız hiç de adil değil.” dedim.

طلبت الوحدة والانفراد لأنني سئمت ذلك البناء العظيم
الهائل المدعُو حضارةً، ذلك البناء الدقيق الصنع
والهندسة القائم فوق رابية من الجماجم البشرية.
طلبت الوحدة لأن في الوحدة حياةً للروح والفكر والقلب
والجسد. طلبت البرية الخالية لأن فيها نور الشمس
ورائحة الأزهار وأنغام السواقي. طلبت الجبال لأن فيها
يقظة الربيع وأشواق الصيف وأغاني الخريف وعزم
الشتاء. جئت إلى هذه الصومعة المنفردة لأنني أريد
معرفة أسرار الأرض والدُّنُو من عرش الله.

وَسَكَّتَ متنفساً الصُّعْدَاءَ كأنه ألقى حملاً ثقيلاً عن
عاتقه وقد تلمعت عيناه بأشعة غريبة سحرية. وظهرت
على وجهه أماراتُ الأنفة والإرادة، والقوة.

ومرت بضع دقائق وأنا أنظر إليه مسروراً بظهور ما كان
محجوباً عني ثم خاطبته قائلاً: أنت مصيب في كل ما قلته
ولكن ألا ترى يا سيدي أن بتشخيصك أمراض الاجتماع
وأوصابه قد أَبْنَتَ لي أنك أحد الأطباء الماهرين، وأنه لا
يجدر بالطبيب الإعراض عن العليل قبل أن يشفى أو
يموت؟ إن العالم بحاجة ماسة إلى أمثالك وليس من
العدل أن تعزل عن الناس وأنت قادر على نفعهم.

Kısa bir süre bana baktı, sonra umutsuzluk ve acı dolu bir üslupla: “En başından beri doktorlar, hastayı hastalığından kurtarmaya çalışıyor. Kimisi bunu neşterle yaptı, kimi ilaçla, kimi kimyevi tozlarla. Ancak hepsi de umutsuz ve ümitsizce öldüler. Keşke zamâne hastası sadece kirli yatağına bağlanmakla ve kronik yaralarıyla hemhal olmakla yetinseydi. Fakat yorganının arasından elini uzatıyor ve onu tedavi etmek için gelen herkesi boynundan yakalayıp boğuyor. Beni kızdıran ve damarlarımdaki kanı kızgın bir ateşe çeviren durum, bu baş belâsı hastanın doktoru öldürdükten sonra dönüp gözlerini kapayarak kendi kendine; “Gerçekten iyi bir doktordur.” demesi. Hayır kardeşim, insanlar arasında insanlara faydalı olabilecek kimse yok. Bilgili ve mâhir bir çiftçi bile kış günü tarlasını ekip yeşertemez” dedi.

Ona, “Dünyanın kışı geçebilir efendim ve sonra güneşli, güzel bir bahar gelebilir: Kırlarda çiçekler baş gösterir, vadilerde dereler şırıldar” diyerek cevap verdim.

İç çekerek kaşlarını çatı. Kederin sardığı bir sesle: “Keşke bilseydim! Allah insan hayatını, – ki baştan sona bir ömürdür- gidişatı ve birbirine tâbi olmaları bakımından senenin mevsimleri gibi mevsimlere mi ayırdı? Yeryüzünde binlerce yıl sonra da olsa ruhta ve hakta yaşayan bir insan topluluğu ortaya çıkar mı?

فحدق بي هنيئة ثم قال بلهجة ملؤها القنوط والمرارة: «منذ البدء والأطباء يحاولون إنقاذ العليل من علته، فمنهم من جاء بالمباضع ومنهم من جاء بالأدوية والمساحيق ولكنهم ماتوا جميعاً بدون رجاء ولا أمل. ويا ليت عليل الدهر يكتفي بملازمة مضجعه القدر وموانسة قروحه المزمنة، ولكنه يمد يده من بين اللِّحَفِ ويقبض على عنق كل من يزوره ممرضاً ويخنقه. والأمر الذي يغيظني ويحول الدم في عروقي إلى نار محرقة هو أن ذلك العليل الخبيث يقتل الطبيب ثم يعود ويغمض عينيه قائلاً لنفسه: لقد كان بالحقيقة طبيباً عظيماً ... لا يا أخي، ليس بين الناس من يستطيع أن ينفع الناس، فالحارث وإن كان حكيماً ماهراً لا يقدر على استنبات حقله في أيام الشتاء.

فأجبتة قائلاً: قد يمر شتاء العالم يا سيدي، ويحيى بعده ربيع بهي جميل فتظهر الأزهار في الحقول وتترنم الجداول في الأودية.

فَقَطَّبَ ما بين عينيه متنهداً وبصوتٍ تعانقه الكآبة قال: ليت شعري هل قَسَمَ الله حياة الإنسان - وهي الدهر بكامله - إلى فصول تشابه فصول السنة بمصيرها وتتابعها؟ هل يظهر على سطح الأرض بعد ألف ألف عام طائفة من البشر تحيي بالروح والحق؟

İnsanın yüceldiği bir zaman gelir de insan, gün ışığının ve gecenin esenliğinin sevinciyle hayatın sağında oturur mu? Yeryüzü insan etine doyduktan, kanlanna kandıktan sonra acaba bu olur mu?" dedi.

O sırada, sanki bu âlemden başka bir âleme işaret ediyormuş gibi sağ elini yukarıya kaldırarak ayağa kalktı: "Bunlar uzak hayaller ve bu hücre bir hayal evi değil. Zira yakinen bildiğim bir şey, bu hücrenin dört bir yanını, hatta bu vadi ve dağlardaki her yeri sarıyor. Yakinen bildiğim şeyse şu: Ben canlı bir varlığım, varlığımın derinliklerinde açlık ve susuzluk var. Kendi yaptığım kaptan hayatın ekmeğini ve şarabını yiyip içmeye hakkım var. Bu yüzden insanların sofralarını ve ziyafetlerini bırakıp buraya geldim, hayatımın sonuna kadar da burada kalacağım".

Odanın ortasında volta atmaya başladı. Bense dikkatle ona bakıyor, sözlerini; ve toplumu onun gözünde çarpık şekiller ve karanlık renklerle resmeden faktörleri ve nedenleri düşünüyordum. Sonra; "Fikirlerinize ve baş koyduğunuz amaca saygı duyuyorum efendim, yalnızlığınıza ve tek başınalığınıza da. Ancak biliyorum ki, -bilgi acı verir- bu perişan halk, uzletiniz ve uzaklığınız nedeniyle kendilerine hizmet edebilecek ve onları uyandırabilecek müstesna bir adamı kaybetti" diyerek onu durdurmaya çalıştım.

هل يأتي زمن يتمجد فيه الإنسان فيجلس عن يمين الحياة فَرِحاً بنور النهار وطمأنينة الليل؟ هل يتم ذلك يا ترى، هل يتم بعد أن تشبع الأرض من لحوم البشر وترتوي من دماهم؟

وانتصب إذ ذاك واقفاً رافعاً يمينه نحو العلاء كأنه يشير إلى عالم غير هذا العالم: تلك أحلام بعيدة وليست هذه الصومعة منزلاً للأحلام لأن ما أعلمه يقيناً يشغل كل فسحة وكل قُرْنَةٍ فيها، بل يشغل كل مكان في هذه الأودية وهذه الجبال، أما ما أعلمه يقيناً فهو هذا: أنا كائن موجود، وفي أعماق وجودي جوعٌ وعطشٌ، ولي الحق أن أتناول خبز الحياة وخمرها من الآنية التي أصنعها بيدي. من أجل ذلك تركت موائد الناس وولائمهم وجئت هذا المكان وسأبقى فيه حتى النهاية.

وأخذ يمشي ذهاباً، وإياباً في وسط تلك الغرفة وأنا أتأمله وأفكر بكلامه وبالعوامل والبواعث التي صورت له الجامعة البشرية بخطوط عوجاء وألوان قاتمة، ثم استوقفته قائلاً: إني احترم أفكارك ومقاصدك يا سيدي واحترم وحدتك وانفرادك، غير أنني أعلم - والعلم مجلبة الأسف - أن هذه الأمة التعسة قد فقدت بتنحيك وابتعادك رجلاً موهوباً قادراً على خدمتها وإيقاظها.

Başını sallayarak karşılık verdi: “Bu halk da tamamen diğer halklar gibi; insanların fitratı birdir. Çok önem arz etmeyen dış görünüşleri ve fiziksel görünümleri dışında birbirlerinden pek bir farkları yok. Doğru halklarının sefaleti, tamamıyla dünyanın sefaletidir. Senin batıda ilerleme sandığın, boş gururun başka bir ilüzyonudur yalnızca. Riya, turnaklarını kesse de riyadır. Hile, dokunuşları yumuşasa da hiledir. Yalan, ipek elbiseler giydiğinde, saraylarda oturduğunda doğru haline gelmez. Desîse, trene bindiğinde ya da balonla zirvelere çıktığında güvene dönüşmez. Tamahkârlık, mesafeleri ölçtüğünde ya da birimleri tarttığında kanaate dönmez. Suçlar, fabrikalar ve enstitüler arasında dolansa da erdem olmaz. Köleliğe gelince, -hayata kölelik, geçmişe kölelik, öğretilere, geleneklere ve üniformaya kölelik, ölümlere kölelik- kölelik yüzünü boyasa da, kılık değiştirse de kölelik olarak kalacaktır. Kölelik, kendini ‘özgürlük’ olarak adlandırsa da köleliktir. Hayır kardeşim! Ne batılılar doğululardan daha gelişmiş ne de doğulular batılılardan daha geride. Aralarında olsa olsa kurtla sırtlan arasındaki fark kadar fark vardır. Araştırdım ve toplumun farklı görünümünün; sefaleti, körlüğü ve cehaleti eşit şekilde dağıtan; hiçbir halkı diğerinden ayırmayan, bir zümreye diğerinden daha fazla zulmetmeyen adil ve aslî bir yasa olduğunu anladım.”

فأجاب هازاً رأسه: ليست هذه الأمة إلا كالأمم كافة،
فالناس من جبلة واحدة وهم لا يختلفون بعضهم عن
بعض إلا في الظواهر والمظاهر الخارجية التي لا يُعْتَدَ
بها، فتعاسة الأمم الشرقية هي تعاسة الأرض بكاملها،
وليس ما تحسبه رقياً في الغرب سوى شبح آخر من أشباح
الغرور الفارغ، فالرياء يظل رياءً وإن قَلَّم أظافره، والغش
يبقى غشاً وإن لانت ملامسُهُ، والكذب لا يصير صدقاً إذا
لبس الحرير وسكن القصور، والخداع لا يتحول إلى أمانة
إذا ركب القطار أو اعتلى المنطاد، والطمع لا ينقلب
قناعة إذا قاس المسافات أو وزن العناصر، والجرائم
لا تصبح فضائل وإن سارت بين المعامل والمعاهد، أما
العبودية - العبودية للحياة، العبودية للماضي، العبودية
للتعاليم، والعوائد، والأزياء، العبودية للأموال - فستبقى
عبودية وإن طَلَّت وجهها وغيّرت ملابسها، العبودية تظل
عبودية حتى وإن دعت نفسها حُرِّيَّة. لا يا أخي ليس الغربي
أرقى من الشرقي ولا الشرقي أخطأ من الغربي، وما الفرق
بينهما إلا كالفرق الكائن بين الذئب والضبع، ولقد نظرت
فرأيت مظاهر الاجتماع المتباينة ناموساً أولياً عادلاً
يفرق التعاسة والعمالة والجهالة على السواء، فلا يميز
شعباً على شعب ولا يظلم طائفةً على طائفة.

Şaşkınlık, beni kuşkunun sınırına getirmişlen: “O zaman medeniyet ve içindeki her şey sahte.” dedim.

Heyecanla: “Evet, medeniyet ve içindeki her şey sahtedir: İcatlar ve keşifler, sıkıntı ve bıkkınlık halinde aklın avunduğu oyuncaklardan başka bir şey değildir. Mesafeleri kısaltmak, dağları ve vadileri düzlemek, denizlere ve gökyüzüne egemen olmak; göze hitap etmeyen, kalbi beslemeyen, ruhu yüceltmeyen içi duman dolu sahte meyvelerdir sadece. İnsanların ‘bilim ve sanat’ olarak adlandırdıkları bilmeceler ve bulmacalarsa, insanların kendilerini parlıtlarına ve halkalarının tınısına kaptırarak sürüdükleri altın pranga ve zincirlerdir. Hatta bunlar, insanın kendisini içlerinde hapsolmuş bir esir olarak bulmadan yapımını tamamlayamayacağından habersizce eskiden beri direklerini ve tellerini örmeye başladığı kafeslerdir. Evet, insanın yaptığı işler sahtedir. Bu amaçlar, arzular, hedefler, istekler sahtedir. Yeryüzündeki her şey sahtedir. Hayatın sahtelikleri arasında ruhun sevgisine, özlemine, aşkına layık olan tek bir şey vardır; ondan başka hiçbir şey yoktur” diye karşılık verdi.

“O şey nedir efendim?” dedim.

Bir süre sessiz kaldıktan sonra ellerini göğsüne koyarak gözlerini kapadı, yüzü aydınlanmış, yüz hatlarındaki gerginlik gitmişti. Titrek ve tatlı bir sesle:

فقلت وقد بلغ بي الاستغراب حد الالتباس: إذًا
فالمدينة باطلة وكل ما فيها باطل.

فأجاب متهيجاً: نعم باطلة هي المدينة، وباطل كل
شيء فيها، فما الاختراعات والاكتشافات سوى الأعييب
يتسلى بها العقل وهو في حالة الملل والتضجر، وما
تقصير المسافات وتمهيد الجبال والأودية والتغلب على
البحار والفضاء غير أثمار غشاشة مملوءة بالدُّخَان لا
تُرْضي العين ولا تغذي القلب ولا ترفع النفس. أما تلك
الألغاز والأحاجي التي يدعونها بالمعارف والفنون فهي
قيود وسلاسل ذهبية يجرها الإنسان مبتهجاً بلمعانها
ورنين حلقاتها، بل هي أقفاص ابتدأ الإنسان بتطويق
أعمدتها وأسلاكها منذ القِدَم غيرَ عالم بأنه لا ينتهي من
صنعها إلا ويجد نفسه أسيراً مسجوناً في داخلها... نعم
باطلة هي أعمال الإنسان، وباطلة هي تلك المقاصد
والمرامي والمنازع والأمانى، وباطل كل شيء على الأرض.
وليس بين أباطيل الحياة سوى أمر واحد خليق بحب
النفس وشوقها وهيامها، ليس هناك غير شيء واحد.

فقلت: وما ذلك يا سيدي؟

فوقف دقيقة ساكناً ثم أغمض أجفانه واضعاً
يديه على صدره، وقد أشرق وجهه وانبسطت ملامحه،
وبصوت عذب مرتعش قال:

“O, ruhtaki bir uyanış, ruhun en derinindeki bir uyanıştır. O, birdenbire insanın gönlüne düşen ve basiretini açan bir fıkırdır. Böylece insan, hayatı; ezgilerle çevrilmiş, ışık huzmeleriyle kuşatılmış olarak ve yeryüzüyle sonsuzluk arasında nurdan bir kule gibi dikilmiş görür. O, ruhta aniden çakan ve etrafını saran tüm çer çöpü yakıp kül eden, engin gökte süzülerek yükseklere çıkan, varlığın vicdanındaki bir alevdir. O, kişinin kalbine düşen bir duygudur; böylece kişi o duyguya muhalif olan her şeyi ayıplayarak, ona uymayan her şeyi çirkin görerek ve sırlarını anlamayanlara isyan ederek şaşkın bir halde kalakalır. O; ben halkım, arkadaşlarım ve yurttaşlarım arasında toplumun içindeyken gözümdeki örtüyü kaldıran gizli bir eldir. Gözlerimin önünden o örtü kalktıktan sonra şaşkın ve dehşete düşmüş bir halde kendi kendime şöyle dedim: “Bu yüzler de ne, bana bakanlar da neyin nesi? Onları nasıl tanıdım, onlarla nerede karşılaştım? Neden onların arasında yaşıyor hatta neden onlarla oturup kalkıyor, neden konuşuyorum? Ben mi onlar arasında bir yabancıyım yoksa onlar mı, hayatın benim için inşa edip anahtarını bana teslim ettiği diyarda yabancılar?”

Aniden sustu. Anılar, açıklamak istemediği süret ve imgeleri zihninde canlandırmıştı sanki. Sonra kollarını açıp fısıltıyla: “Dört yıl önce başıma bu geldi. Bunun üzerine dünyayı terk ettim. Düşüncenin, duygunun ve sessizliğin keyfini sürerek manevi uyanış içinde bir yaşam için bu ıssız yere geldim.” dedi.

هي يقظة في النفس. هي يقظة في عمق أعماق النفس. هي فكرة تفاجئ وجدان الإنسان على حين غفلةٍ وتُفتح بصيرته فيرى الحياة مُكْتَنَفَةً بالأنغام، محاطةً بالهالات، منتصبَةً كبرج من النور بين الأرض واللا نهاية. هي شعلة من شعلات ضمير الوجود تتأجج فجأة في داخل الروح فتحرق ما يحيط بها من الهشيم وتصعد سابعةً مرفرفة في الفضاء الواسع. هي عاطفة تهبط على قلب الفرد فيقف مستغرباً مستهجنًا كل ما يخالفها، كارهاً كل شيء لا يجاريها، متمرداً على الذين لا يفهمون أسرارها. هي يد خفية قد أزلت الغشاء عن عيني وأنا في وسط الاجتماع بين أهلي وأصحابي ومواطني فوقفت مندهلاً مدهوشاً قائلاً في نفسي: ما هذه الوجوه وما شأن هؤلاء الناظرين إليّ وكيف عرفتهم وأين لقيتهم ولماذا أقيم بينهم بل لماذا أجالسهم وأحادثهم؟ هل أنا غريب بينهم أم هم الغرباء في ديار بنّتها الحياة لي وأسلمتني مفاتيحها؟

وسكت فجأة كأن الذكرى رسمت على حافظته صوراً وأشباحاً لا يريد إظهارها، ثم بسط ذراعيه وقال همساً: هذا ما حلّ بي منذ أربع سنوات فتركت العالم وجئت هذه البرية الخالية لأعيش في اليقظة متمتعاً بالفكر والعاطفة والسكينة.

Bu sırada gecenin derinliğine bakarak hücrenin kapısına doğru yürüdü. Sonra sanki fırtınayla konuşuyormuşçasına seslendi: “O, ruhun derinliklerdeki bir uyanıştır. Onu tecrübe edenler, onu kelimelere dökemez. Ondan bihaber olanlarsa sırlarını kavrayamaz ve asla kavrayamayacaktır.

4

Tefekkürün fısıltısı ve fırtınanın uğultusunun eşlik ettiği uzun bir saat geçti. Yusuf el-Fahri kâh odanın ortasında yürüyor, kâh da gözlerini somurtkan gökyüzüne dikerek kapıda duruyordu. Bense, onun ruhundaki dalgalanmaları hissederek, söylediklerini yeniden tartarak, hayatını ve hayatının ardındaki yalnızlığın tadını ve acılarını düşünerek sessizce olduğum yerde kaldım. Gecenin ikinci yansı sona ererken bana yaklaştı. Yalnızlığının ve kimsesizliğinin sırrını açtığı adamın eşkalini hatırında tutmak istercesine uzun süre yüzüne baktı. Ardından yavaşça: “Şimdi fırtınada dolaşmaya çıkıyorum. Bu kışın ve sonbaharda yapmaktan zevk aldığım bir hobi... Kahve cezvesi ve sigara tablası orada. Canın şarap çekerse testide bulabilirsin. Uyumak istersen de yorgan ve yastık şu köşede.” dedi.

Bunu söyledi ve simsiyah bir cübbeye büründü. Gülümseyerek: “Lütfen, sabah giderken hücrenin kapısını sıkıca kapat, çünkü ben yannı sedir ormanında geçireceğim.” dedi.

ومشي إذ ذاك نحو باب الصومعة ناظراً إلى أعماق الليل، ثم هتف كأنه يخاطب العاصفة: هي يقظة في أعماق النفس فمن يعرفها لا يستطيع إظهارها بالكلام، ومن لم يعرفها لا ولن يدرك أسرارها.

٤

ومرت ساعة طويلة مُنْطَقَةً بهمس الفكر ونداء العاصفة ويوسف الفخري يمشي تارة في وسط تلك الحجرة ويقف طوراً في بابها محدقاً بالفضاء العابس. أما أنا فبقيت صامتاً شاعراً بتموجات روحه، مستظهِراً أقواله، مفكراً بحياته وما وراء حياته من لذة الوحدة واللامها. وعند انقضاء الهزيع الثاني من الليل اقترب مني ونظر طويلاً إلى وجهي كأنه يريد أن يحفظ في ذاكرته رسم الرجل الذي باح له بسر وحدته وانفراده، ثم قال ببطء: أنا ذاهب الآن للتجول في العاصفة، هي عادة أتمتع بلذتها في الخريف وفي الشتاء ... هناك إبريق القهوة واللفائف، وإن طلبت نفسك الخمر تجدها في الجرة. وإذا شئت النوم تجد اللُحْفَ والمساند في تلك القُرْنَةِ.

قال هذا والتفَّ بِجُبَّةٍ سوداء كثيفة، ثم زاد مبتسماً: أرجوك أن تُوصِدَ باب الصومعة عندما تذهب في الصباح لأنني سأصرف الغد في غابة الأرز.

Sonra kapıya doğru yürüdü, yanına uzun bir asa aldı. “Buralarda fırtına seni tekrar yakalarsa, hemen bu hücreye sığın. Ama lütfen ruhuna fırtınayı sevmeyi öğret, ondan korkmayı değil... İyi akşamlar kardeşim” dedi. Hızla geceye doğru adım attı.

Gittiği yönü görmek için hücrenin kapısına vardığında karanlık onu gizlemişti. Yine de ben vadinin taşlarında ayak sesini duymak için birkaç dakika oradan ayrılmadım...

5

Sabah olduğunda fırtına durmuş, bulutlar dağılmış, kayalar ve ormanlar güneşin ışığını kuşanarak ortaya çıkmıştı. Kapısını kilitledikten sonra hücreden ayrıldım. İçimde, Yusuf el-Fahri'nin bahsettiği şu manevi uyanıştan bir şeyler vardı.

İnsanların evlerine varır varmaz, hareketlerini görür görmez ve seslerini duyar duymaz durdum ve içimden: Evet, manevi uyanış insana en yaraşır şeydir. Bilakis o varlığın amacıdır. Fakat medeniyet de barındırdığı karışıklıkla ve girdiği şekillerle manevi uyanışın sebeplerinden biri değil midir? Mevcut olan ve mevcudiyetinin bizzat kendisi doğruluğunun ispatı olan bir durumu nasıl inkâr edebiliriz ki? Şu anki medeniyet gelip geçici bir araz olabilir. Ancak ebedi yasa; arazları, basamakları mutlak cevherle son bulan bir merdiven kalmıştır.

ثم سار نحو الباب، وتناول من جانبه عكازاً طويلاً وقال: إذا فاجأك العاصفة ثانية وأنت في هذه النواحي فلا تتأخر عن الالتجاء إلى الصومعة هذه، ولكنني أرجو أن تُعَلِّمَ نفسك حب العواصف لا الخوف منها ... مساء الخير يا أخي. وخرج إلى الليل مسرعاً.

ولما وقفت في باب الصومعة لأرى وجهته كان الظلام قد أخفاه، ولكنني بقيت بضع دقائق أسمع وقع قدميه على حصباء الوادي.

٥

جاء الصباح وقد مرت العاصفة وانقشعت الغيوم وظهرت تلك الصخور والغابات مُتَشَحَّةً بنور الشمس، فتركت الصومعة بعد أن أقفلت بابها، وفي نفسي شيء من تلك اليقظة المعنوية التي تكلم عنها يوسف الفخري. ولكنني لم أبلغ منازل الناس وأرى حركاتهم وأسمع أصواتهم حتى وقفت قائلاً في سري: نعم إن اليقظة الروحية هي أخلق شيء بالإنسان، بل هي الغرض من الوجود، ولكن أليست المدنية بما فيها من التلبس والإشكال من دواعي اليقظة الروحية؟ وكيف يا ترى نستطيع إنكار أمر موجودٍ ونفسٍ وجوده على إثبات صلاحيته. قد تكون المدنية الحاضرة عَرَضاً زائلاً، ولكن الناموس الأبدي قد جعل الأعراض سُلماً تنتهي درجاته بالجواهر المطلق.

Yusuf el-Fahri ile bir daha bir araya gelmedim. Çünkü hayat beni, o sonbaharın sonlarına doğru Lübnan'ın kuzeyinden uzaklaştırdı. Bir sürgün olarak kapkara fırtınalar olan uzak bir ülkeye geldim. Burada züht hayatı mı? Bir çeşit delilik...

ولم اجتمع ثانية بيوسف الفخري لأن الحياة أبعدتني
 عن شمال لبنان في أواخر ذلك الخريف، فجئت مَنْفِيّاً
 إلى بلاد قصية عواصفها داجنةً. أما التمسك فيها فحُزب
 من الجنون.

BAALBEKLİ ŞAİR

1

Baalbek şehri, M.Ö 112 senesi.

Emîr, meşalelerin ve tütsülerin çevrelediği altın tahtına oturdu. Hemen ardından komutan ve rahipler sağna soluna oturdular. Asker ve kölelerse, güneşin karşısında dikili putlar gibi emirin huzurunda durdu.

Şarkıcılar şarkılarını bitirdikten, nefesleri gecenin elbiselerinin kıvrımları arasında kaybolduktan bir süre sonra başvezir emîrin önünde durdu. Yaşlılığın verdiği titrek, cılız bir sesle şöyle dedi: “Ey ulu emîr! Dün şehre garip tavırları ve daha önce benzerini hiç duymadığımız çeşitli inançları olan Hintli bir bilge geldi. İnsanları reenkarnasyon ve ruhların nesilden nesle geçerek kemale erdiği bir inanışa çağırıyor. Bu gece öğretilerini size sunmak üzere huzurunuzda çıkmak isteğiyle geldi.”

الشاعر البعلبي

١
في مدينة بعلبك سنة ١١٢ قبل الميلاد.

جلس الأمير على عرشه الذهبي، المحاط بالمسارج
المشتعلة والمباخر المتقدمة، فجلس القواد والكهّان عن
يمينه وشماله، ووقف الجنود والعبيد أمامه وقوف الأنصاب
أمام وجه الشمس.

بعد هزيمة وقد انتهى المُرتّلون من إنشادهم وتوارت
أنفاسهم من طيات أثواب الليل، وقف كبير الوزراء أمام الأمير
وقال بصوت مُدّجّه ضالّة الشيخوخة: أيها الأمير العظيم، قد
جاء المدينة بالأمس حكيم من حكماء الهند ذو أطوار غريبة
ومذاهب عديدة لم نسمع قط بمثلها، فهو يدعو الناس إلى
الاعتقاد بتقمص الأرواح من جسد إلى جسد، وانتقال النفوس
من جيل إلى جيل حتى تبلغ الكمال وتصير إلى مَصَفِّ الآلهة.
وقد جاء الليلة طالباً الدخول عليك ليبسط تعاليمه أمامك.

Emîr başını salladı, gülümseyerek: “Hint ülkesinden tuhaf ve ilginç şeyler geliyor. Alın bakalım içeri, delillerini duyalım.” dedi.

Bir dakika geçmeden orta yaşlı, esmer, heybetli, iri gözleri olan, derin sırlar ve ilginç yönelimler hakkında konuşmadan çok şeyler anlatan açık bir simaya sahip bir adam içeri girdi. İzin isteyerek eğildikten sonra başını kaldırdı, gözleri ışıldadı. Ruhların bir bedenden diğerine nasıl geçtiğini açıklayarak itikadı hakkında söz etmeye başladı: Ruhlar; seçtikleri çevreden etkilenerek terakki ediyor, tecrübe ettikleri olayların etkisiyle gelişim gösteriyor, kendilerini yücelten, güçlendiren şereflere meylediyor, kendilerine mutluluk veren ve acı çektiren aşkla büyüyorlardı. Sonra ruhların bir mekândan diğeri geçişi konusuna değinerek ruhların ihtiyaç duydukları kemalâtı aradıklarını, geçmişte işledikleri günahların kefarecini şimdi ödediklerini, bir ülkede ettiklerinin hasadını başka bir ülkede topladıklarını söyledi.

Konuşma uzayınca emîrin yüzünde sıkıntı ve bıkkınlık emareleri baş gösterdi. Başvezir bilgeye yaklaşıp kulağına: “Bu kadar yeter, şansını başka sefer denersin” diye fısıldadı.

Bilge geriye çekildi, gözlerini kapatarak rahiplerin arasına oturdu. Sanki gözleri, varlığın gizli sırlarına bakmaktan yorulmuştu.

فَهَزَّ الأمير رأسه وقال مبتسماً :

من بلاد الهند تأتي الغرائب والعجائب، فأَدْخِلْوه
لنسمع حِجته.

لم تمر دقيقة حتى دخل كهل أسمر اللون، مهيب
المنظر، ذو عينين كبيرتين، وملامح منفرجة، تتكلم بلا
نطق عن أسرار عميقة وأميال غريبة، وبعد أن انحنى
مستأذناً رفع رأسه وتلمعت عيناه وطفق يتكلم عن بدعته
مُظهِراً كيف تنتقل الأرواح من هيكل إلى هيكل مرتقية
بعوامل الوسط الذي تختاره، متدرجة بتأثيرات الأمور
التي تختبرها، متمائلةً مع الأمجاد التي ترفعها وتُقَوِّمُها،
ناميةً مع الحب الذي يسعدها ويشقيها ... ثم تطرق إلى
كيفية انتقال النفوس من مكان إلى مكان باحثةً عما
تحتاج إليه من الكماليات، مكفرة في حاضرها عن ذنوب
اقترفت في ماضيها، مستغلةً في بلد ما زرعته في بلد آخر.

ولما طال الكلام وقد بدت على ملامح الأمير سماء
الملل والضجر اقترب كبير الوزراء من الحكيم وهمس في
أذنه قائلاً: كفى الآن، فدَعُ البحث إلى فرصة ثانية.

فترجع الحكيم إلى الورا وجلس بين الكُهَّان مُطْبِقاً
أجفانه، كأن عينيه قد تعبتا من التحديق في خفايا
الوجود وأسراره.

Peygamberlerin vecd haline benzer bir sessizlikten sonra emîr sağna soluna dönüp baktı ve ardından: “Şairimiz nerede uzun zamandan beri onu görmedim... Başına bir şey mi geldi, her gece meclisimizde bulunurdu?” diye sordu.

Rahiplerden biri, “Onu bir hafta önce Aştaret tapınağının revaklarında otururken gördüm. Donuk ve kederli gözlerle, sanki bulutlar arasında bir kasidesini kaybetmişçesine uzak şafağa bakıyordu.

Komutanlardan biri: “Ben de onu dün selvi ve söğüt ağaçlarının arasında dururken gördüm. Ona selam verdim ama selamımı almadı. Düşünce ve hayal denizlerine dalmaya devam etti.” dedi.

Harem ağası: “Bugün onu sarayın bahçesinde gördüm, yanına yaklaştım. Yüzü sararmış, beti benzi atmıştı, ağlamaklı bir haldeydi ve acılar boğazını düğümlüyordu.

Emîr kaygılı bir sesle: “Gidin, onu arayıp bulun ve derhal getirin. Halet-i ruhiyesi bizi kaygılandırıyor” dedi.

Albay ve askerler şairi aramak üzere çıktı. Emir ve yardımcılar, sanki salonun ortasında dimdik ayakta duran görünmez bir hayaletin varlığını ruhlarında hissediyormuşçasına sessiz, şaşkın ve bekleyerek orada kaldılar.

وبعد سكيّنة شبيهة بغيبوبة الأنبياء تَلَقَّتَ الأميرُ إلى اليمين وإلى اليسار ثم سأل قائلاً: أين شاعرنا فقد مر زمن ولم نَرِه ... ماذا حلَّ به وقد كان يحضر مجلسنا كل ليلة ؟

فقال أحد الكهان: قد رأيته منذ أسبوع جالساً في رواق الهيكل عشّرت، وهو ينظر بعينين جامدتين كئيبتين نحو الشفق البعيد كأنه أضاع بين الغيوم قصيدة من قصائده.

وقال أحد القواد: قد رأيته بالأمس واقفاً بين أشجار السرو والصفصاف فحيَّيْتُهُ ولم يَرُدَّ التَّحِيَّةَ، بل ظل غارقاً في بحر أفكاره وأحلامه.

وقال رئيس الخصيان: قد رأيته اليوم في حديقة القصر فدنوت منه، فوجدته أصفر اللون شاحب الوجه، تراود الدموع أجفانه وتتلاعب الغصات بأنفاسه.

فقال الأمير بصوت تلاحقه اللّهفة: اذهبوا وابحثوا عنه وعودوا به مُسرَّعين، لقد شغل بالنا أمره.

خرج العقيد والجنود يبحثون عن الشاعر، وظل الأمير وأعوانه صامتين حائرين مترقبين كأن نفوسهم قد شعرت بوجود شبح غير منظور منتصب في وسط تلك القاعة.

Bir süre sonra harem ağası döndü. Kendini bir avcının okla vurduğu bir kuş gibi emirin ayaklarına attı. Emir ona: “Ne var... Ne oldu?” diyerek bağırdı.

Zenci başını kaldırdı. Titreyerek: “Şairi sarayın bahçesinde ölü bulduk.” dedi.

Emir hemen ayağa fırladı, yüzünü hüznün ve keder kaplamıştı. Önünde kandilleri taşıyanlar, ardında komutanlar, rahiplerle bahçeye çıktı. Bahçedeki badem ve nar ağaçlarının olduğu tarafa vardıklarında kandilin sanı ışığı onlara, solmuş bir gül dalı gibi otlara serilmiş, cansız bir bedeni gösterdi.

Yardımcılardan biri: “Baksanıza! Sazına, sanki aşık olduğu ve birlikte ölmeye sözleştiği güzel bir kıza sarılır gibi nasıl da sarılmış.” dedi

Komutanlardan biri: “Yıldızlar arasında bilinmez bir tann görüyormuş gibi adeti olduğu üzere gökyüzünün derinliklerine bakıyor hala.” dedi.

Başrahip emire hitaben: “Yarın onu kutsal Aştoret tapınağının gölgesine gömeriz, şehir halkı da naaşının ardından yürür, gençler kasidelerini söyler, bakireler mezarının üzerine çiçekler saçar. Büyük bir şairdi, cenaze töreni de ona yakışan büyük bir tören olsun.” dedi.

وبعد هنيهة عاد رئيس الخصيان وارتعى على قدمي
الأمير كطائر رماه الصياد بسهم. فصرخ به الأمير قائلاً:
ما الخبر ... ماذا جرى؟

فرفع الزنجي رأسه وقال مرتعشاً: قد وجدنا الشاعر
ميتاً في حديقة القصر.

فانتصب الأمير وقد علّت سَحْنَتَه سيماء الحزن
والكَمَدِ، ثم خرج إلى الحديقة يتقدمه حاملو المسارج
ويتبعه القواد والكهان. ولما بلغوا أطراف الحديقة حيث
أشجار اللوز والرمان، جَلَتْ لهم أشعة السرج الصفراء
جثة هامدة مرتميةً على الأعشاب كفصن ورد ذابل.

فقال أحد الأعوان: انظروا كيف عانق قيثارته كأنها
صبية حسناء أحبّها وأحَبَّتْهُ، فتعاهدا على أن يموتا معاً.

وقال أحد القواد: لم يزل يحقد في أعماق الفضاء
كعادته، كأنه يرى بين الكواكب خيال إله غير معروف.

وقال رئيس الكهان مخاطباً الأمير: غداً نقره في ظلال
هيكل عشتروت المقدسة، فيسير سكان المدينة وراء
نعشه وينشد الفتیان قصائده وتنثر العذارى الأزهار على
ضريحه، لقد كان شاعراً عظيماً فَلْيَكُنْ احتفالنا بدفنه
عظيماً.

Emir gözlerini, yüzünü ölüm örtüsü kaplayan şairin yüzünden ayırmadan başını salladıktan sonra yavaşça şöyle dedi: “Hayır, hayır! Ülkenin dört bir yanını ruhuyla doldururken gökyüzü nefesinin kokusunu taşıırken, o hayattayken onu ihmal ettik. Eğer ona öldükten sonra ihsanda bulunursak tanrılar bizimle alay eder, çayırıların ve vadilerin melekleri bize güler. Onu işte buraya, sazını sımsıkı sarıp ruhunu teslim ettiği yere gömün. Aranızda ona saygı göstermek isteyen varsa evine gidip evlatlarına, ‘Emir şairini ihmal etti; o da kederler içinde bir başına öldü.’ diye haber versin.”

Sonra etrafına bakındı: “Hintli filozof nerede?” dedi.

Filozof öne çıktı, “İşte buradayım yüce emir” dedi.

Emir: “Ey filozof söyle bakalım tanrılar yeniden, beni bu dünyaya emir, onu da şair olarak döndürecek mi? Ruhum büyük bir kralın oğlunun bedenine girecek mi, şairin ruhu tekrar büyük bir şairin bedenine bürünecek mi? İlahi düzen, hayata bir kez daha şair olarak gelmesi için onu sonsuzluk karşısında yeniden durduracak mı, ona lütufta bulunmam, bağış ve armağanlarla gönlünü hoş tutmam için beni yeniden diriltecek mi?

Filozof: “Ruh arzuladığı her şeye kavuşur. Kış bittikten sonra baharın güzelliğine yeniden can veren ilahi düzen, seni büyük bir emir olarak, onu da büyük bir şair olarak yeniden diriltecektir.” diye karşılık verdi.

Emir’in yüzündeki keder dağıldı, kendine geldi. Sonra Hintli filozofun söylediklerini düşünerek ve onun: “Ruh arzuladığı her şeye kavuşur” sözünü ağzından düşürmeyerek saraya doğru yürüdü.

فهزَّ الأمير رأسه دون أن يحول عينيه عن وجه الشاعر
 المُتَشَحِّجِ بنقاب الموت، ثم قال ببطء: لا، لا، لقد أهملناه
 إذ كان حياً يملأ جوانب البلاد من أشباح نفسه ويعطر
 الفضاء بأنفاسه، فإذا ما أكرمناه ميتاً تسخر بنا الآلهة
 وتضحك منا عرائسُ المروج والأودية، ادفنوه ههنا حيث
 فاضت روحه وأبقوا قيثارته بين ذراعيه، وإن كان بينكم
 من يريد أن يكرمه فليذهب إلى بيته ويُخْبِرْ أبناءه بأن الأمير
 قد أهمل شاعره فمات كئيباً وحيداً منفرداً.

ثم التفت حوله وزاد قائلاً: أين الفيلسوف الهندي؟
 فتقدم الفيلسوف وقال: ها أنذا أيها الأمير العظيم.
 فقال الأمير: قل أيها الحكيم هل تُرْجِعُنِي الآلهة أميراً إلى
 هذا العالم وتُعِيدُهُ شاعراً؟ هل تُلبِسُ روحي جسد ابن ملكٍ
 عظيم، وتتجسم روحه في جسد شاعر كبير؟ هل توقفه
 النواميس ثانيةً أمام وجه الأبدية لينظم الحياة شعراً،
 وتعيدني لأنعم عليه وأفرح قلبه بالهبات والعطايا؟
 فأجاب الفيلسوف قائلاً: كل ما تشاقه الأرواح تبلغه
 الأرواح، فالناموس الذي يعيد بهجة الربيع بعد انقضاء
 الشتاء سيعيدك أميراً عظيماً، ويعيده شاعراً كبيراً.
 فانفرجت ملامح الأمير وانتعشت نفسه، ثم مشى نحو
 قصره مفكراً في أقوال الحكيم الهندي محدثاً ذاته بقوله:
 «كل ما تشاقه الأرواح تبلغه الأرواح».

Miladi 1912 yılı, Kahire

Ay gökyüzünde görüldü, gümüş şalını şehrin üzerine attı. Ülkenin emiri sarayının balkonunda berrak gökyüzünü seyre dalmış oturuyordu: Nil kıyılarında tarih sahnesinden ardı ardına silinen nesillerin yaptıklarını düşünüyor, Sfenks'in heybeti karşısında saygıyla duran kralların ve fatihlerin başarılarını kavramaya çalışıyor, kaderin, piramitlerin yanından kölelerin sarayına sürüklediği halk ve milletleri gözünde canlandırıyordu.

Düşüncelerinin çerçevesi genişlediği, hayal sahası büyüdüğü vakit yanında oturan nedimine dönüp: "Bu gece gönlümüz şiire meyyal.. Bize biraz şiir oku" dedi.

Nedimi başını eğdi ve bir cahiliye şairinin kasidesini okumaya başladı, ancak emir onun sözünü kesti: "Daha yeni dönemden bir şiir oku."

Nedimi yine başını eğdi ve muhadramun şairlerinden birinin beyitlerini tekrar etmeye başladı. Emir yine sözünü kesti: "Daha yeni zamanlardan daha yeni zamanlardan." dedi.

Nedimi üçüncü kez başını eğdi ve Endülüs muvaşşahlarından bir parça terennüm etmeye başladı. Bunun üzerine emir: "Bize çağdaş şairlerden bir kaside oku." dedi.

«في مصر القاهرة سنة ١٩١٢ للميلاد»

طلع القمر وألقى وَشَاحَهُ الْفِضِّيَّ على المدينة، وأمير
البلاد جالس في شُرْفَةِ قصره ينظر إلى الفضاء الصافي،
مفكراً بمآتي الأجيال التي مرت متتابعةً على ضفاف النيل،
مستوضحاً أعمال الملوك والفاحين الذين وقفوا أمام
هيبة أبي الهول، مستعرضاً مواكب الشعوب والأمم التي
سيرها الدهر من جوانب الأهرام إلى قصر عابدين.

ولما اتسعت دائرة أفكاره وانبسطت مسارج أحلامه
إِلْتَفَتَ نحو نديمه الجالسِ بقربه وقال: في نفسنا الليلة
ميل إلى الشعر فأنشدنا شيئاً منه.

فحنى النديم رأسه وأخذ ينشد قصيدة لشاعر جاهلي
فقاطعه الأمير قائلاً: أنشدنا شعراً أخذت عهداً.

فانحنى النديم ثانيةً وابتدأ يردد أبياتاً لأحد الشعراء
المُخَضَّرِينَ.

فقاطعه الأمير أيضاً وقال: أخذت عهداً أخذت عهداً.

فانحنى النديم للمرة الثالثة وأخذ يترنم بمقاطيع
موشح أندلسي.

فقال الأمير: أنشدنا قصيدةً لشاعر معاصر.

Nedîmi, çağdaş şairlerin nazmettiği tüm şiirleri hatırlamak istermiş gibi elini alnına götürdü. Sonra gözleri ışıldadı, yüzü sevinçle parladı ve makamlı bir şekilde sihirli tınılara, ince, özgün anlamlara sahip hayali beyitler okumaya başladı. Lâtif ve sıradışı kinayeler ruha işliyor, nurlara gark ediyor, kalbi kuşatıp eritiyordu.

Emîr gözlerini nediminden ayıramadı. Beyitlerin ezgisi ve sözleri onu mest etmiş ve kendisini bulunduğu yerden alıp uzaklara götüren gizli ellerin varlığını hissetmişti. Ardından “Bu beyitler kime ait?” diye sordu.

Nedîmi: “Baalbekli şairin” diye cevap verdi.

Baalbekli şair... Emîrin kulaklarında yankılanan ve necip kimselerin ruhlarında, açıklığıyla karmaşık, yumuşaklığıyla güçlü arzular uyandıran iki tuhaf kelime...

Baalbekli şair: Hem eski hem de yeni bir isim... Emîrin ruhunda unutulmuş günlerin hatıralarını canlandıran, yüreğinde huzurlu anılar uyandıran; sazına sarılmış ve başında komutanların, rahiplerin, papazların durduğu ölü bir genci sis bulutlarına benzer hatlarla gözlerinde resmeden eski ve yeni bir isim...

Sabahın gelişiyle nasıl ki rüyalar kayboluyorsa bu düşler de emîrin gözlerinden öylece silindi. Ayağa kalktı ve kollarını göğsünde birleştirip Arap peygamber Rasulullah Muhammed’in okuduğu ayetleri tekrar ederek yürüdü:

فرفع النديم يده إلى جبهته كأنه يريد أن يستحضر
إلى حافظته كل ما نَظَّمَه شعراءُ العصر، ثم برقت عيناه
وتهلل وجهه وطفق يُرَتِّل أبياتاً خيالية ذات رنة سحرية
ومعانٍ رقيقة مبتكرة. وكنيات لطيفة نادرة تجاور النفس
فتملؤها شعاعاً وتحيط بالقلب فتُذِيبُهُ انعطافاً.

فَحَدِّقَ الأمير بنديمه وقد استهوته نغمة الأبيات
ومعانيها، وشعر بوجود أيدٍ خفية تجذبه من ذلك المكان
إلى مكان قصي. ثم سأل قائلاً: لِمَنْ هذه الأبيات؟
فأجاب النديم: للشاعر البعلبكي.

الشاعر البعلبكي ... كلمتان غريبتان تَمَوَّجَتَا في مسامع
الأمير ووَلَدَتَا في داخل روحه النبيلة أشباح أميال ملتبسة
بوضوحها قوية بدقتها.

الشاعر البعلبكي اسم قديم جديد. أعاد إلى نفس
الأمير رسوم أيام مَنَسِيَّة، وأيقظ في أعماق صدره خيالات
تذكريات هاجعة، ورسم أمام عينيه بخطوط شبيهة بثنايا
الضباب صورة فتى مَيِّتٍ يعانق قيثاره، وقد وقف حوله
القواد والكهان والوزراء.

وأمَحَّتْ هذه الرؤيا أمام عيني الأمير مثلما تتوارى
الأحلام بمجيء الصباح، فوقف ومشى جامعاً ذراعيه على
صدره، مردداً آية النبي العربي.

"Ölü idiniz sizleri diriltti, sonra öldürecek sonra tekrar diriltecek ve sonunda O'na döndürüleceksiniz."

Sonra: "Baalbekli şairin ülkemizde oluşu bizi sevindirecek; onu yanımızdan ayırmayacak ve bol bol ihsanda bulunacağız" diyerek nedîmine döndü. Bir süre sonra kısık sesle: "Şair ilginç meziyetleri olan bir kuştur. Ruhani vatanını bırakıp bu dünyaya şakımaya gelir. Eğer biz ona ihsanda bulunmazsak kanatlarını açar ve bir kuş olarak aslî vatanına geri döner" dedi.

Gece sona erdi... Gökyüzü yıldızlarla bezeli elbisesini çıkarıp sabahın ışıklarıyla dokunmuş gömleğini giydi. Emîrin ruhuysa, varlığın ilginç ve akıl sır ermez yönleri ile hayatın sırları ve gizemleri arasında gidip geliyordu.

وَكُنْتُمْ أَمْوَاتًا فَأَحْيَاكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ إِلَيْهِ
تَرْجَعُونَ

ثم التفت نحو نديمه قائلاً: « يسرنا وجود الشاعر
البلعبي في بلادنا وسوف نقر به ونكرمه » وبعد دقيقة
زاد بصوت منخفض: إنما الشاعر طائر غريب المزايا،
يفلت من مسارحه العلوية يحيى هذا العالم مغرداً، فإن
لم نكرمه يفتح جناحيه ويعود طائراً إلى موطنه.

وانقضى الليل ... فخلع الفضاء أثوابه المرصعة
بالنجوم، ولبس قميصه المنسوجة من أشعة الصباح.
ونفس أمير البلاد تتمايل بين عجائب الوجود وغرائبه،
وخفايا الحياة وأسرارها.

YAĞDAKİ ZEHİR

Kuzey Lübnan'ın tüm görkeminin ortaya çıktığı altın sonbahar günlerinden bir sabah, Tûla köyü sakinleri evlerinin ortasında bulunan kilisenin etrafında toplanmış, Faris er-Rahhal'ın, altı ay önce evlendiği genç eşini bırakarak Allah'tan başka kimsenin bilmediği uzak bir yere, ani gidişi hakkında birbirlerine sorular soruyor ve fikir alışverişinde bulunuyorlardı.

Faris er-Rahhal köyün önde gelen kimselerinden biriydi ve köyün lideriydi. Bu mevki ona babasından ve dedesinden kalmıştı. Yaşı daha yirmi yediyi geçmemişti ama kişiliğinde, hemşerilerinin gönlünde ona karşı saygı ve vakar uyandıran bir şeyler vardı. Geçen ilkbaharın ortalarında Susan Berekât ile evlendiğinde insanlar: Ne bahtiyar genç, daha otuzuna varmadan insanın dünya hayatında dilediği tüm mutlulukları elde etti" dediler.

السم في الدسم

في صباح يوم من أيام الخريف الذهبية التي تظهر شمال لبنان بكل مظاهره العلوية، اجتمع سكان قرية «تولا»، حول الكنيسة القائمة في وسط منازلهم يتساءلون، ويتبادلون الآراء في سفر فارس الرحال الفجائي إلى مكان قصي لا يعلم به غير الله، تاركاً عروسته الصبية التي تزوج بها منذ ستة أشهر.

كان فارس الرحال شيخ القرية وزعيمها، وقد ورث هذه المنزلة عن أبيه وجده. ومع أنه لم يتجاوز السابعة والعشرين من عمره فقد كان في شخصيته ما يوعز الاحترام والوقار في قلوب مواطنيه. وعندما اقترن في أواسط الربيع الغابر بسوسان بركات قال الناس: ما أسعده فتى! فهو قد حصل قبل أن يبلغ الثلاثين على كل ما يتمناه الإنسان من السعادة في الحياة الدنيا.

Ama bu sabah Tûla halkı uyandığında onlara, şeyh Fâris'in yükte hafif pahada ağır tüm mallarını toplayıp, atına binip ailesiyle ve arkadaşlarıyla vedalaşmadan köyü terk ettiği söylendiğinde, kuşkuları arttı. Faris'in onları, eşini, evini, tarlalarını ve bağ bahçelerini terk edip gitmesinin ardında yatan gizli sebepleri soruşturmaya başladılar.

Kuzey Lübnan'da hayat, sosyalizme tüm doktrinlerden daha yakındır; halk orada, fitri ve nesnel eğilimlerinin yönlendirmesiyle hayatın sevinç ve zorluklarını beraber göğüslerler. Köyde bir olay olduğunda köy ahalisinin tamamını başka bir olay olana kadar o olayı araştırmaya kendini adar.

Bunlar köy halkını günlük işlerinden uzaklaştıran unsurlardı. Bu yüzden Martula kilisesinin etrafına toplanmış, Faris er-Rahhal'ın gidişi hakkında konuşuyor, birbirlerine sorular soruyor ve fikir alışverişinde bulunuyorlardı.

Köy halkı bu durumdayken bir de baktılar ki köyün papazı peder Estefan, başı eğik, yüzü asık bir halde onlara yaklaşıyor. Merakla yanına yaklaştılar, pederse hala susarak ellerini ovuşturuyordu. Bir süre sonra: "Bana bir şey sormayın... Bana sormayın. Evlatlarım bildiğim tek şey: Faris, tan yeri ağarmadan kapımı çaldı, kapıyı açtığımda onu atının yularına yapışmış ve yüzünde derin bir hüznün emareleriyle buldum. Ona şaşkın bir halde ne istediğini sordum. Bana

ولكن في ذلك الصباح عندما استيقظ سكان تولا، قيلَ لهم إن الشيخ فارس قد جمع ما تيسر له من المال وركب فرسه وغادر القرية دون أن يودع نسيباً أو صديقاً. تعاظمت ظنونهم وأخذوا يتساءلون عن الأسباب الخفية التي جعلته يتركهم ويترك عروسته ومنزله وحقوقه وكرومه. إن الحياة في شمال لبنان أقرب إلى الاشتراكية منها إلى كل تعليم آخر، فالقوم هناك يتساهمون أفراح الوجود وشدائده، مدفوعين بأميال فطرية وضعية. فإذا ما جاءت الأيام بحادث إلى قرية ينصرف سكانها بكليتهم إلى استقصاء ذلك الحادث حتى تجيء الأيام إليهم بأمر آخر. تلك هي العوامل التي صرفت سكان تولا عن أعمالهم اليومية، فاجتمعوا حول كنيسة مارتولا يتحدثون ويتساءلون ويتبادلون الآراء بسفر فارس الرحال.

وبينما هم على هذه الحالة وإذا بالخوري إسطفان كاهن القرية يقترب منهم منحني الرأس منقبض الملامح. فدنوا منه مستطلعين فضلاً ساكتاً يفرك يداً بيد، وبعد هنيهة قال: لا تسألوني ... لا تسألوني. كل ما أعرفه يا أبنائي هو هذا: قرع فارس باب منزلي قبل طلوع الفجر، ولما فتحت له وجدته متمسكاً بِمِقْوَدِ فرسه وعلى وجهه أمارات الحزن الشديد. فسألته مستغرباً عما يريد فقال:

“Babacığım sana veda etmeye geldim. Ben denizin ardındaki yerlere gidiyorum. Ölene kadar da bir daha buraya dönmeyeceğim” dedi. Sonra elime Necip Malik adına yazılmış bir mektup bıraktı. Benden mektubu elden ona teslim etmemi istedi. Sonra atına atladı ben ona ne olduğunu bile soramadan hızla gitti. Bildiğimin hepsi bu daha fazlasını sormayın.” dedi.

Orada ayakta duranlardan biri: “Kuşkusuz mektupta, bize neden gittiğini açıklayacak bir şeyler var, çünkü Necip Malik onun köydeki en iyi arkadaşıydı.” dedi.

Bir diğeri: “Eşini gördün mü peder?” diye sordu.

Papaz: “Sabah duasından sonra onu ziyaret ettim. Onu pencerenin yanında oturmuş, camdan gözlerle idrakini kaybetmişçesine uzaklara bakarken buldum. Ona soru sorduğumda başını sallayıp: “Bilmiyorum, bilmiyorum” dedi. Sonra da çocuklar gibi ağlayıp dövünmeye başladı.” diye karşılık verdi.

Papaz daha sözünü bitirmeden, halk köyün doğu yakasından gelen silah sesiyle dehşete düştü. Silah sesini, bir kadının göğün her zerresini titreten acı çığlığı izledi. Köylüler bir an afalladılar, sonra kadınıyla erkeğiyle hep birlikte, her birinin yüzünü korkunun ve kötümserliğin maskesi sarmışken koşuşturmaya başladılar. Faris er-Rahhal’ın evini çevreleyen bostana vardıklarında kanlarını donduran, akıllarını başlarından alan bir manzara ile karşılaştılar.

«جئت لأودعك يا أبتى. فأنا مسافر إلى ما وراء البحار ولن أعود إلى هذه البلاد وأنا حي»، ثم وضع في يدي رسالة مختومة باسم صديقه نجيب مالك وطلب إليّ أن أسلمها إليه يدأ بيد، فعل هذا واعتلى فرسه وراح مسرعاً قبل أن أستوضح أمره، هذا كل ما أعرفه فلا تسألوني الزيادة. فقال أحد الواقفين: لا شك أن في الرسالة ما ينبئنا عن سبب سفره لأن نجيب مالك كان أعز صديق له في القرية.

وقال آخر: وهل رأيت عروسته يا أبتاه؟

فأجاب الكاهن: قد زرتها بعد صلاة الصباح فوجدتها جالسةً بقرب النافذة تنظر إلى البعيد بعينين زجاجيتين كأنها فقدت إدراكها. ولما سألتها هزّت رأسها وقالت: «لا أدري لا أدري» ثم طفقت تبكي وتنتحب كالأطفال.

ولم ينتهِ الكاهنُ من كلامه إلا ودّعَ القومَ حولهن لطلق بندقية جاء من الوجهة الشرقية من القرية. ثم تبعه صُراخ امرأة جارج ارتعشت له دقائق الفضاء. فَمِهَتِ القرويون دقيقةً، ثم تراكضوا نساءً ورجالاً وعلى وجه كل واحد منهم برقع من الخوف والتشاؤم. ولما بلغوا البستان الذي يحيط بمنزل فارس الرجال شاهدوا هنالك منظرأً أجمد الدم في عروقهم والفكرة في رؤوسهم؛

Necip Malik içi dışına çıkmış bir halde yerde yatıyordu. Faris er-Rahhal'ın karısı Susan başındaydı. Saçlarını yolup elbiselerini parçalıyordu. Acıyla bağırıyordu: "İntihar etti, intihar etti. Silahı göğsüne dayayıp ateş etti."

Halk sanki kaderin görünmez elleri ruhlarını yakalamış gibi dehşete düştü. Papaz yerde yatan adama yaklaştığında sağ elinde bu sabah ona teslim ettiği mektubu buldu. Onu sıkıca tutmuştu, sanki onu parmaklarının bir parçası yapmak istiyordu. Papaz mektubu alıp kimse görmeden cebine koydu. Sonra elini yüzüne vurarak arkaya döndü.

Köy ahalisi intihar eden adamın cesedini zavallı annesinin evine götürdü: Biricik oğlunun cesedini görür görmez dünyası başına yıkıldı.

Bazı kadınlar Faris er-Rahhal'ın karısıyla ilgilendiler, yan ölü bir halde onu evine götürdüler.

Peder Estefan evine varınca kapıyı kilitledi. Gözlüklerini taktı ve Necip Malik'in elinde bulunduğu mektubu cebinden çıkararak titrek bir sesle okumaya başladı:

Kardeşim Necip:

Ben bu köyü terk ediyorum; çünkü buradaki varlığım sana, kanıma ve aynı zamanda bana mutsuzluk getiriyor. Senin, dostuna ve komşusuna ihanet etmeye tevessül etmeyecek izzetinefis sahibi biri olduğunu,

رأوا نجيب مالك منطرحاً على التراب والنجيع يتدفق من أمعائه، وعلى مقربة منه سوسان زوجة فارس الرحال تنبش شعرها وتمزق أثوابها وتصرخ متوجعة: قد قتل نفسه. قد قتل نفسه. قد أطلق البندقية في صدره.

فَجِئَتِ القوم كأن أكف القضاء غير المنظورة قد قبضت على أرواحهم. ولما اقترب الكاهن من الصريع وجد في يمينه الرسالة التي كان قد سلمه إياها في ذلك الصباح وقد قبض عليها بشدة، كأنه يريد أن يجعلها جزءاً من أصابعه، فتناولها الكاهن ووضعها في جيبه دون أن يراه أحد، ثم تراجع إلى الورا لاطماً وجهه.

وحمل القوم جثة المنتحر إلى بيت والدته المسكينة التي لم تر جثة وحيدها حتى فقدت عقلها.

واهتم بعض النساء بزوجة فارس الرحال فاقتادوها إلى منزلها بين حية وميتة.

ولما بلغ الخوري إسطفان منزله أَوْصَدَ الباب ووضع النظارات على عينيه منتشلاً الرسالة التي وجدها في يد نجيب مالك، وبصوت مرتعش أخذ يقرأ:

أخي نجيب:

أنا تارك هذه القرية لأن وجودي فيها يجلب التعاسة لك ولزوجتي ولي أيضاً. أنا أعلم أنك شريف النفس

kanm Susan'ın da ahlaklı bir kadın olduğunu biliyorum. Ancak ben bununla birlikte yüreğinizi saran aşkın ikinizin de iradesi dışında gelişen bir durum olduğunu da biliyorum. Kadişa nehrinin akışını durdurmak nasıl elinde değilse bu sevgiyi kalbinden söküp atmak da elinde değil. Necip biz, tarlalarda ve kilise avlusunda oyun oynayan iki çocuk olduğumuz zamanlardan beri dostuz. Allah var halâ arkadaşımsın. Beni gelecekte de geçmişte düşündüğün gibi düşünmeni rica ediyorum. Eğer yann öbür gün Susan'la karşılaşırsan onu sevdiğimi ve affettiğimi söyle. Bir de gecenin bir vakti uyandığım vakit, onu İsa'nın resminin önünde diz çökmüş bir halde ağlayıp yakınırken ve göğsünü döverken gördüğümde üzüntüden ciğerimin parçalandığını söyle. Bir kadının hayatında onu seven adamla, sevdiği adam arasında kalmaktan daha zor bir şey yoktur. Zavallı Susan, her zaman bir savaş veriyordu. Bir yandan evlilik görevlerini yapmak istiyor, diğer taraftan da duygularını öldürmeye güç yetiremiyordu. Bense şimdi uzak bir yere gidiyorum, bir daha bu diyarlara dönmeyeceğim; çünkü ben ikinizin saadetine giden yola taş koymak istemiyorum. Son olarak kardeşim, senden Susan'a karşı vefalı olmanı, onu sonsuza kadar koruyup kollamanı rica ediyorum; çünkü o senin için her şeyi feda etti. Bu yüzden bir adamın bir kadın için yapabileceği her şeyi hak ediyor.

تترفع عن خيانة صديقك وجارك. وأعلم أن زوجتي
سوسان طاهرة الذيل، ولكنني أعلم في الوقت نفسه أن
الحب الذي يضم قلبك وقلبي هو أمر فوق إرادتكما.
فأنت لا تستطيع إزالته كما أنك لا تقدر أن توقف مجاري
نهر قاديشا. لقد كنت صديقاً يا نجيب مذ كنا صبيين
نلعب في الحقول وفي ساحة الكنيسة، وأنت لم تزل
صديقي أمام الله، وأرجوك أن تفتكر بي في المستقبل
مثلما كنت تفتكر بي في الماضي، وإذا التقيت بسوسان
غداً أو بعده فقل لها إنني أحبها وأرحمها. وقل لها أيضاً:
إنني كنت أذوب شفقةً عندما كنت أستيظ في سكينه
الليل وأراها راكعةً أمام صورة يسوع تبكي وتلتحب وتجلد
صدرها. ليس أصعب من حياة المرأة التي تجد نفسها
واقفةً بين رجل يحبها ورجل تحبه. وسوسان المسكينه
كانت في حرب دائم. كانت تريد أن تقوم بواجباتها
الزوجية ولكنها لم تكن قادرة على قتل عواطفها. أما أنا
فمسافر إلى مكان بعيد ولن أعود إلى هذه الديار، لأنني لا
أريد أن أكون حجر عثرة في سبيل سعادتكما. وفي الختام
أرجوك يا أخي أن تبقى مخلصاً لسوسان، وأن تحافظ
عليها حتى النهاية لأنها قد ضحت بكل شيء من أجلك.
فهي تستحق كل ما يستطيع الرجل أن يقدم للمرأة،

Necip seni tanıdığım gibi haysiyetli ve onurlu biri olarak kal. Allah seni şu kardeşin adına korusun.

Papaz Estefan okuduktan sonra mektubu katlayıp tekrar cebine koydu. Pencerenin yanına oturdu; kırışık yüzündeki derin tefekkür izleriyle uzaktaki vadiye bakıyordu.

Bir dakika bile geçmemişti ki aniden ayağa kalktı: Sanki düşüncelerinin arasında ince, muazzam, zahiri şeylerle üzeri örtülmüş, yüzeyselliklerle kaplanmış bir sır bulmuştu. Bağırarak: Sen ne zeki adamsın Faris er-Rahhal; kendin masum kalarak İbn Malik'i nasıl öldüreceğini bildin. Ona bala karışmış bir zehir, ipeğe sarılı bir kılıç gönderdin. Ona ölümü mektuba gizleyip gönderdin.

Silâhı göğsüne doğrulttuğunda elin onun elini tutuyor, iraden iradesini ele geçiriyordu... Ah ah! Sen ne dahi adamsın Faris er-Rahhal.

Papaz Estefan döndü ve koltuğa oturdu; kafasını sallıyor, parmaklarıyla sakalını sıvazlıyor ve trajediden daha korkunç anlamlara sahip tebessümlerle gülümsüyordu. Bir süre sonra yakındaki dolaptan bir kitap aldı ve Aziz Efrem Süryani'nin muvaşşahlarından okumaya başladı. Ara sıra köyün içinden gelen kadın feryatlarını duymak için gözünü kitaptan ayırıyordu.

ابْقَ يا نجيب كما عَهَدْتُكَ شَريفَ القلبِ كَبِيرَ النفسِ،
واللّٰه يحفظُكَ لأخيك.

ولما انتهى الخوري إسطفان من قراءة الرسالة طواها
وأعادها إلى جيبه وجلس بقرب النافذة ينظر إلى الوادي
البعيد وعلى وجهه المتجدد أمارات التفكير العميق.

ولكن لم تمر دقيقة حتى انتصب فجأة على قدميه كأنه
وجد بين ثنايا أفكاره سرّاً دقيقاً هائلاً محجوباً بالظواهر
ملتفاً بالسطحيات. فهتف صارخاً: ما أكثر دهائك يا
فارس الرجال؛ فقد عرفتَ كيف تقتل ابن مالك وتبقى
بريئاً من دمه. قد بعثتَ إليه بالسم ممزوجاً بالعسل، قد
بعثتَ إليه السيف ملتفاً بالحرير، قد بعثتَ إليه الموت
طي الرسالة. فعندما صوّب بندقيته إلى صدره كانت يدُك
قابضةً على يده وإرادتُك محيطة بإرادته ... أَوَاه ما أكثر
دهائك يا فارس الرجال.

وعاد الخوري إسطفان فجلس على المقعد هاراً
رأسه ممشطاً لحيته بأصابعه مبتسماً ابتسامات ذات
معانٍ أشد هولاً من المأساة، وبعد هنيهة تناول كتاباً من
خزانة قريبة وأخذ يتلو بعض موشحات القديس أفرام
السرياني، وهو يرفع عينيه بين الآونة والأخرى ليسمع
صُراخ النساء آتياً من قلب القرية.

CÜBBENİN ARDINDA

Gece yarısı olduğunda Râhîl gözlerini açtı, bir süre gözlerini odanın tavanına dikti. Sonra gözlerini kapadı derin ve kesik kesik iç çekti. Neredeyse nefes nefese kalmışçasına bir sesle: “Sabah vadinin yamaçlarına erişmiş, hadi onu karşılayalım” dedi.

Papaz yatağına yaklaştı, eline dokundu; buz gibi soğuk olduğunu fark etti. Sonra şefkatle parmaklarını kalbine koydu. Kalbi sonsuzluk gibi suskundu. Papaz başını eğdi, dudakları, sanki gecenin hayaletlerinin bu ıssız ve ırak vadide tekrar edip durduğu kutsal bir kelimeyi söylemek ister gibi titriyordu. Sonra papaz, onun kollarını göğsünün üzerinde birleştirdi. Odanın karanlık bir köşesinde oturan adama döndü. Şefkat ve duygu yüklü bir sesle: “Eşin rabbine kavuşmaya gitti. Kalk kardeşim benim yanımda sen de diz çok birlikte dua edelim.” dedi.

ما وراء الرداء

عندما انتصف الليل فتحت راحيل عينها وحدقت
هنيئة بسقف الغرفة، ثم أغمضتها وتهدت تنهدة عميقة
متقطعة، وبصوت يكاد أن يكون لهاثاً قالت:
ها قد بلغ الصباح أطراف الوادي، فلنذهب إلى لقائه.
فاقترب إذ ذاك الكاهن من مضجعها وجسَّ يدها
فوجدتها باردة كالثلج، ثم وضع أصابعه بلطف فوق قلبها
فألِفاه ساكناً كالدهور، فأخنى رأسه وارتعشت شفتاه كأنه
يريد أن يلفظ كلمة علوية تردها أشباح الليل في تلك
الأودية القاصية الخالية. ثم صلب ذراعها فوق صدرها
والتفت نحو الرجل الجالس في قُرْنة مظلمة من تلك
الغرفة، وقال بصوت ملؤه الشفقة والانعطاف: قد ذهبت
زوجتك إلى لقاء ربها. فقم يا أخي اركع بجانبني لنصلي.

Adam başını kaldırdı, çehresi değişmişti; gözleri, sanki odanın boşluğunda bilinmeyen bir ilahın gölgesini görüyormuşçasına büyüdü. Sonra sakince kalktı, karsının yatağına doğru ilerledi. Dua edip yakararak ve arasına yüzü ve göğsü üzerinde istavroz çıkararak papazın yanına diz çöktü.

Papaz elini adamın omzuna koyarak ayağa kalktı ve “Kalk kardeşim, diğer odaya gel. Uyumaya ve dinlenmeye ihtiyacın var.” dedi.

Adam itiraz etmedi; kalktı ve yandaki odaya yürüdü. Kaygının, uykusuzluğun ve bekleyişin bitkin düşürdüğü biri gibi kendini dar yatağın üzerine boylu boyunca attı.

Birkaç dakika geçmeden gözleri uykuya yenik düştü ve annesinin kollarındaki bir çocuk gibi uykuya daldı. Papazsa odanın ortasında yaşlı gözlerle genç kadının soğuk bedeninin yanında bir heykel gibi kalakaldı. İlkide bir kadının yan odada uyuyan eşine bakıyordu.

Papaz, uyuyan adamlar, sonsuzluk uykusuna dalan kadının arasında beklerken, bir ömürden daha uzun, ölümden daha korkunç bir saat geçti... Baharın gelişinin düşlerini gören bir tarlanın uykusuyla uyuyan adam ve sonsuzluk düşleri görerek maziyle birlikte uyuyan kadının arasında.

فرفع الرجل رأسه وقد تغيرت ملامحه وكبرت عيناه كأنه رأى في فضاء الغرفة ظل إله غير معروف. ثم وقف بهدوء وتقدم من مضجع زوجته وركع بجانب الكاهن مصلياً منتحباً راسماً بين الآونة والأخرى إشارة الصليب على وجهه وصدره.

وانتصب الكاهن واضعاً يده على كتف الرجل قائلاً: قم يا أخي تعال إلى الغرفة الثانية. فأنت بحاجة إلى النوم والراحة. فلم يُبَدِّ الرجل معارضة، بل وقف وسار إلى الغرفة المحاذية ورمى بنفسه على سرير ضيق ممدداً جسده شأن من ينهكه الهمُّ، والسهر، والانتظار.

ولم تمر بضع دقائق حتى غلب النوم أجفانه فرقد كالطفل بين ذراعي أمه. أما الكاهن فظل منتصباً كالتمثال وسط تلك الغرفة بعينين غارقتين بالدموع نحو جثة الصبية الباردة، ويلتفت كل دقيقة نحو زوجها النائم في الغرفة المحاذية.

ومرت ساعة أطول من الدهر وأشدَّ هولاً من الموت، والكاهن واقف بين رجلٍ وامرأة راقدين ... رجل راقد رُقودَ حقل يحلم بمجيء الربيع، وامرأة راقدة مع الأزمنة الغابرة تحلم أحلام الأبدية.

Derken papaz, genç kadının yatağına yaklaştı. Bir sunağın önünde diz çöker gibi diz çöktü. Sonra soğuk elini alıp titreyen dudaklarına koydu. Ölümün örtüsünü kuşanmış yüzüne baktı. Gece gibi durgun, deniz gibi derin, insanoglunun umutları gibi titrek bir sesle:

“Ey Rahil, ey ruh ikizim, Rahil duy beni, ben şimdi konuşabiliyorum. Ölümünden daha derin bir sırrı sana açmam için ölüm dudaklarını açtı. Sana acıdan daha şiddetli bir durumu göstermem için acı dilimi çözdü. Ey yeryüzüyle sonsuzluk arasında kanat çırpın ruh, ruhumun feryatlarını duy. Sen tarladan dönerken seni görüp, yüzünün güzelliğinden korkarak ağaçların arasına kaçıp saklanan bu genci duy. Allah'ın hizmetkârı bu papazı duy. O artık sana korkmadan sesleniyor; çünkü sen artık Allah'a kavuştun.

Bu sözleri fısıldadıktan sonra genç kadının üzerine eğildi. Onu alnından, gözlerinden ve boynundan, içindeki aşkın ve acının sırrını ortaya koyan uzun, ateşli, sessiz ve ilahi öpücüklerle öptü.

Sonra aniden geriye doğru çekildi, kendini bir sonbahar yaprağı gibi titreyerek yere attı. Sanki buz kesmiş kadının yüzüne dokunmak onda pişmanlık duygusu uyandırmıştı. Sonra ellerini yüzüne kapatıp diz çökerek doğruldu. İçinden şöyle diyordu:

حينئذ اقترب الكاهن من مضجع الصبية وَجَّثًا أمامها
كما يجثو أمام المذبح، ثم أخذ يدها الباردة ووضعها
على شفثيه المرتجفتين ونظر إلى وجهها المتشح بنقاب
الموت، وبصوت هادئ كالليل عميق كالبحر مرتعش
كآمال البشر قال:

يا راحيل، يا راحيل، يا أخت روحي، اسمعيني يا
راحيل فأنا استطيع الآن الكلام. قد فتح الموت شفثي
لأبوح لك بسر أعرق من الموت، وأطلق الألم لساني
لأكشف لك أمراً أشد من الألم. اسمعي صُراخ روحي
أيتها الروح المرفرفة بين الأرض واللا نهاية. اسمعي الشاب
الذي كان يراك راجعةً من الحقل فيتنحى محتجباً بين
الأشجار خائفاً من جمال وجهك. اسمعي الكاهن الذي
يخدم الله فهو يناديك الآن بلا وجل لأنك بلغت مدينة الله.

همس هذه الألفاظ ثم انحنى فوقها وقبَّل جبهتها وقبَّل
عينها وقبَّل عنقها قبلات طويلة حارة، خرساء «علوية»
تبين ما في نفسه من أسرار الحب والألم.

ثم تراجع فجأة إلى الوراء وارتعى على الأرض مرتعشاً
كأوراق الخريف، كأن ملامسة وجه المرأة المثلجة قد
أيقظت في داخله عاطفة الندم. ثم انتصب جائياً ساتراً
وجهه بيديه قائلاً في سره:

“Günahımı bağışla rabbim, zayıflığımı affet, sonsuza kadar sabredemedim. Hayatın kalbimde yedi yıldır sakladığı sırrı ölüm bir dakikada açığa çıkardı, beni bağışla Rabbim, zayıflığımı affet...”

Nefsine yenik düşme korkusundan kızın cesedine bakmadan acı içinde başını sağa sola sallayarak bu şekilde kendini paralamaya devam etti. Nihayet sabah oldu ve pembe şalını; aşkı, inancı, hayatı ve ölümü temsil eden bu hayali düşüncelerin üzerine attı.

اغفر ذنبي يا رب! سامح ضعفي يا إلهي! فأنا لم أتجد
 حتى النهاية. فالسر الذي أخفته الحياة في قلبي سبعة
 أعوام قد أباحه الموت بدقيقة واحدة. اغفر لي يا رب
 سامح ضعفي يا إلهي...

وظل على هذه الحالة ينتحب ويتوجع ويميل برأسه
 ذات اليمين وذات اليسار، ولا ينظر إلى جثة الصبية
 خائفاً على نفسه من خفايا نفسه حتى جاء الصباح
 وألقى وشاحه الوردي على تلك الرسوم الهيولية التي
 تمثل الحب والدين والحياة والموت.

AÇGÖZLÜ MENEKŞE

Gözlerden uzak bir bahçede, akranları içinde sahip olduklarıyla yetinerek yaşayan, otlar arasında neşeyle salınan, hoş kokulu güzel bir menekşe vardı.

Çiğ damlalarıyla taçlandığı bir sabah başını kaldırıp etrafına baktığında, narin endamıyla ve zümrüt bir kandil üstündeki alev gibi vakurlu dik başıyla yükseklerle uzanan bir gül gördü.

Menekşe mavi ağzını açtı ve iç geçirerek: “Çiçekler arasında çok bahtsızım ve konumum çok kötü! Tabiat beni küçük ve zavallı bir halde var etmiş; yere bitişik yaşıyor, gülün yaptığı gibi boyumu göğün maviliğine uzatamıyor ve yüzümü güneşe dönemiyorum” dedi.

البَنْفَسَجَةُ الطموحة

كانت في حديقة منفردة بنفسجة جميلة الثنايا، طيبة العُرف تعيش مقتنعةً بين أترابها وتتمايل فرحاً بين قامات الأعشاب.

ففي صباح، وقد تكللت بقطر الندى، رفعت رأسها ونظرت حوالها فرأت وردةً تتناول نحو العلاء بقامة هيفاء ورأس يتسامى متشامخاً كأنه شعلة من النار فوق مِسْرَجَةٍ من الزمرد.

ففتحت البنفسجة ثغرها الأزرق وقالت متنهدة: ما أقلّ حظي بين الرياحين، وما أوضَعَ مقامي بين الأزهار؛ فقد ابتدعتني الطبيعة صغيرة حقيرة، أعيش ملتصقةً بأديم الأرض ولا أستطيع أن أرفع قامتي نحو ازرقاق السماء أو أحوّل وجهي نحو الشمس مثلما تفعل الورود.

Gül, komşusu menekşenin söylediklerini duydu; titreyerek güldü, sonra ona şöyle dedi: “Sen ne aptal bir çiçeksin. Kıymetini bilmediğin bir nimetin içindesin. Tabiat, güzel kokulu birçok çiçeğe vermediği râyihayı, güzelliği ve zarafeti sana bahşetmiş. Bu sapkın arzulardan ve çirkin isteklerden vazgeç. Payına düşenle yetin ve bil ki, kanaatkâr olanın değeri artar, açgözlü olansa noksanlığa dûçar olur.

Menekşe: “Arzuladıklarına sahip olduğun için beni avutuyorsun ey gül! Büyük olduğun için vecizelerle küçüklüğümün üzerini örtüyorsun. Mutlu mesut yaşayanların öğütleri, talihsizlerin kalplerine ne çok acı verir, güçlü biri zayıfların arasında konuşma yaptığında ne insafsızdır...” diyerek güle cevap verdi.

Gül ve menekşe arasında geçen konuşmayı tabiat duydu ve hayretler içinde titredi, sesini yükselterek: “Menekşe, kızım sana ne oldu? Ben seni alçakgönüllülüğünle nazik, minikliğine sevimli, boynu büküklüğüne onurlu bilirdim. Seni çirkin arzular mı yoldan çıkardı, yoksa anlamsız bir büyüklük isteği mi aklını çeldi?” dedi.

Menekşe, yardım ve merhamet isteğiyle dolu bir sesle tabiata cevap verdi: “Ey kudretiyle ulu, kalbiyle haşmetli annem! Kalbimdeki ve ruhumdaki en içten dileklerimle, isteğimi yerine getirirsen, bir günlüğüne de olsa beni bir gül yapman için sana yalvarıyorum.”

وسمعت الوردة ما قالته جارتها البنفسجة فاهتزت
 ضاحكةً ثم قالت: ما أغباك بين الأزهار، فأنت في نعمة
 تجهلين قيمتها. فقد وهبتك الطبيعة من الطيب والظرف
 والجمال ما لم تهبه لكثير من الرياحين. فخلي عنك هذه
 الميول العوجاء والأمانى الشريرة وكوني قنوعةً بما قُسم
 لك واعلمي أن مَنْ خفض جناحه يرفع قدره، وأن من
 طلب المزيد وقع في النقصان.

فأجابت البنفسجة قائلة: أنت تُعزّيني أيتها الوردة لأنك
 حاصلة على ما أتمناه، وتغمرين حقارتي بالحكم لأنك
 عظيمة، وما أمرٌ مواعظ السعداء في قلوب التعساء، وما
 أقسى القوي إذا وقف خطيباً بين الضعفاء.

وسمعت الطبيعة ما دار بين الوردة والبنفسجة
 فاهتزت مستغربةً، ثم رفعت صوتها قائلة:

ماذا جرى لك يا ابنتي البنفسجة؟ فقد عرفتُك لطيفةً
 بتواضعك، عذبة بصغرك، شريفة بمسكنتك، فهل
 استهوتك المطامع القبيحة، أم سلبت عقلك العظيمة
 الفارغة؟

فأجابت البنفسجة بصوت ملؤه التوسل والاستعطاف:
 أيتها الأم العظيمة بجبروتها الهائلة بجنانها، أضرع إليك
 بكل ما في قلبي من التوسل، وما في روحي من الرجاء أن
 تجيبي طلبي وتجعليني وردة، ولو يوماً واحداً.

Tabiat da ona: "Sen ne istediğini bilmiyorsun, zahiri büyüklüğün ardında yatan gizli belalardan bihabersin. Şayet boyunu uzatır, cismini değiştirir ve seni bir güle çevirirsem son pişmanlığın hiçbir şeye yaramaz." dedi.

Menekşe: "Benim menekşesel varoluşumu uzun boylu, başı dik bir güle dönüştür de ondan sonra başıma ne gelecekse ihtiraslarım ve tamahkarlığım yüzünden gelsin, razıyım." dedi.

Tabiat: "İsteğini yerine getireceğim cahil ve âsi menekşe, ama musibetler kapını çaldığında, dertlerin senden kaynaklandığını bilesin." dedi.

Tabiat gizli ve sihirli parmaklarını uzattı, menekşenin köklerine dokundu. Menekşe bir anda çiçeklerin ve reyhanların boyunu geçen, göz alıcı bir güle dönüştü.

O gün ikinci vakti geldiğinde gökyüzü, bir kasırgayı gizleyen kara bulutlarla kaplandı. Ardından doğa olayları baş gösterdi: Şimşekler çaktı, gök gürledi. O bahçelere, bostanlara, yağmur ve rüzgârlardan oluşan kalabalık bir orduyla savaş açtı. Dalları kırdı, fidanları yamulttu, gösterişli çiçekleri kökünden söktü; geriye yere yapışık veya kayaların arasına gizlenmiş küçük, râyihalı çiçeklerden başka bir şey kalmadı.

O gözlerden uzak bahçedeysen diğer bahçelerde yaşanmayan çok şiddetli bir fırtına yaşanmıştı.

فقال الطبيعة: أنت لا تدريين ما تطلين ولا تعلمين
ما وراء العظمة الظاهرة من البلايا الخفية، فإذا رفَعْتُ
قامتك وأبدلتُ صورتك وجعلتك ورثة تدمين حين لا
ينفع الندم.

فقال النفسجة: حوِّلي كياني البنفسجي إلى ورثة
مديدة القامة مرفوعة الرأس. ومهما يحلّ بي بعد ذلك
يكن صنع رغائبي ومطامعي.

فقال الطبيعة: لقد أجبت طلبك أيتها البنفسجة
الجاهلة المتمردة، ولكن إذا داهمتك المصائب
والمصاعب فَلْتَكُنْ شكواك من نفسك.

ومدت الطبيعة أصابعها الخفية السحرية ولمست
عروق البنفسجة فتحولت بلحظة إلى ورثة زاهية متعالية
فوق الأزهار والرياحين.

ولما جاء عصر ذلك النهار تلبد الفضاء بغيوم سوداء
مُبِطْنَة بالإعصار، ثم هاجت سواكن الوجود فأبرقت
وأرعدت وأخذت تحارب تلك الحقائق والبساتين بجيش
عَرْمَرَم من الأمطار والأهواء. فكسرت الأغصان ولَوَتْ
الأنصابَ واقتلعت الأزهار المتشامخة، ولم تبق إلا على
الرياحين الصغيرة التي تلتصق بالأرض أو تختبئ بين الصخور.
أما تلك الحديقة المنفردة فقد قاست من هياج
العواصف ما لم تقاسه حديقة أخرى.

Fırtına geçip bulutlar dağılır dağılmaz, çiçeklerin saçılmış toz zerrelere dönüştüğü ve bu büyük hengâmeden bahçe duvarına sığınmış bir grup menekşeden başka kurtulan olmadığı görüldü.

Genç bir menekşe başını kaldırdı, bahçedeki çiçeklerin ve ağaçların başına gelenleri gördü: Sevinçle gülümsedi, sonra arkadaşlarına seslendi: “Bakın! O çalınmış ve havalı çiçeklere fırtına ne yapmış!”

Bir diğer menekşe: “Biz toprağa yapışmış ama fırtınaların ve kasırgaların gazabından da kurtuluyoruz.” dedi.

Üçüncü menekşe: “Bizim boyumuz alçak, yine de boralar bizi alt edemiyor.” dedi.

O sırada menekşelerin kraliçesi etrafa baktı, hemen yanı başında, dün menekşe olan gülü gördü. Fırtına onu kökünden sökmüş, rüzgârlar yapraklarını darmadağın etmiş, onu ıslak otların üzerine fırlatmıştı; düşmanın okuna hedef olan bir ölü gibi görünüyordu.

Menekşelerin kraliçesi doğruldu, yapraklarını yaydı ve arkadaşlarına seslendi: “Kızlarım, bakın ve ibret alın! Arzuların aklını çeldiği ve bir süreliğine caka satmak için güle dönüşmüş, sonra da yerle bir olmuş şu menekşeye bakın. Bu gördükleriniz size örnek olsun.” dedi.

فلم تمر العاصفة وتنقشع الغيوم حتى أصبحت
 أزهارها هباءً منثورًا، ولم يسلم منها بعد تلك المغمّعة
 الهوجاء سوى طائفة البنفسج المختبئة بجدار الحديقة.
 ورفعت إحدى صبايا البنفسج رأسها؛ فرأت ما حلَّ
 بأزهار الحديقة وأشجارها، فابتسمت فرحةً ثم نادت
 رفيقاتها قائلةً: ألا فأنظرنَ ما فعلته العاصفة بالرياحين
 المتشامخة تهاً وإعجاباً.

وقالت بنفسجة أخرى: نحن نلتصق بالتراب ولكننا
 نسلم من غضب العواصف والأنواء.

وقالت بنفسجة ثالثة: نحن حقيرات الأجسام غير أن
 الزواجع لا تستطيع التغلب علينا.

ونظرت إذ ذاك مليكة طائفة البنفسج فرأت على
 مقربة منها الوردة التي كانت بالأمس بنفسجة، وقد
 اقتلعتها العاصفة وبعثرت أوراقها الأرياح وألقته على
 الأعشاب المبللة فبان كقتيل أوداه العدو بسهم.

فرفعت مليكة البنفسج قامتها ومدت أوراقها ونادت
 رفيقاتها قائلةً: تأملنَ وأنظرنَ يا بناتي. انظرنَ إلى البنفسجة
 التي غرتها المطامع فتحولت إلى وردة لتتشامخ ساعة، ثم
 هبطت إلى الحضيض. لِيَكُنْ هذا المشهدُ أمثولةً لَكُنْ.

O esnada ölmek üzere olan menekşe sallandı, kalan gücünü toplayıp, kesik kesik bir sesle şöyle dedi: "İyi dinleyin, fırtınalardan ve kasırgalardan korkan kanaatkâr cahiller! Daha dün ben de sizin gibi yeşil yaprakların arasında bana verilenle yetinerek oturuyordum. Bu kanaatkârlık, beni hayatın fırtınalarından, rüzgârlarından uzak tutan bir engeldi ve varlığımı, esenlik içinde sınırılıyor, rahatın ve huzurun kapladığı bir güven ortamında kısıtlıyordu. Ben de sizler gibi -ta ki karlar üzerimi kaplayıncaya dek- toprağa yapışık bir halde yaşayabilir, varlığın sırları ve gizlerine dair menekşelerin dünyaya gelişinden bu yana bildiklerinin dışında başka bir şey öğrenmeden ölümün ve yokluğun sessizliğine gömülebilir ve boyumu aşan işlerden uzak durup arzularımdan yüz çevirebilirdim. Ama ben gecenin sessizliğinde, en yüce âlemin bu âleme: "Varlığın amacı, varlığın ötesindekilere tamahkârlık etmektir" dediğini duydum. Kendi kendime meydan okudum, varoluşum kendini aşan bir makamın ihtirasıyla yanıp tutuştu. Kendi özümle karşı baş kaldırmaya ve sahip olmadıklarıma özlem duymaya devam ediyordum ki nihayet başkaldırışım etkin bir güce, özlemim yaratıcı bir iradeye dönüştü ve ben de tabiatın ki tabiat, gizli hayallerimizin tezahürlerinden başka bir şey değildir, beni bir güle çevirmesini istedim, o da bunu yaptı. Tabiat zaten defalarca, şeklini ve görüntüsünü tutku ve ihtiras parmaklarıyla değiştirmiştir."

عندئذ ارتعشت الوردة المحتضرة واستجمعت قواها الخائرة وبصوتٍ متقطع قالت: ألا فاسمَعْنَ أيتها الجاهلات المقتنعات، الخائفات من العواصف والإعصار. فقد كنت بالأمس مثلكن مثلكن أجلس بين أوراق الخضراء مكتفية بما قُسِمَ لي، وقد كان الاكتفاء حاجزاً منيعاً يفصلني عن زوابع الحياة وأهوائها، ويجعل كياني محدوداً بما فيه من السلامة متناهيماً بما يساوره من الراحة والطمأنينة. ولقد كان بإمكانني أن أعيش نظيركن ملتصقةً بالتراب حتى يغمرني الشتاء بثلوجه، وأذهب كمن ذهب قبلي إلى سكينه الموت والعدم قبل أن أعرف من أسرار الوجود ومخباته غير ما عرفته طائفةُ البنفسج منذ وُجِدَ البنفسج على سطح الأرض. لقد كان بإمكانني الانصرافُ عن المطامع والزهد في الأمور التي تعلو بطبيعتها عن طبيعتي، ولكني أصغيت في سكينه الليل فسمعتُ العالم الأعلى يقول لهذا العالم «إنما القصد من الوجود الطموح إلى ما وراء الوجود» فتمردت نفسي على نفسي وهام وجداني بمقام يعلو عن وجداني ومازلت أتمرد على ذاتي وأشوق إلى ما ليس لي حتى انقلب تمردي إلى قوة فعالة واستحال شوقي إلى إرادة مبدعة فطلبت إلى الطبيعة وما الطبيعة سوى مظاهر خارجية لأحلامنا الخفية أن تحولني إلى وردة ففعلت، وطالما غيَّرت الطبيعة صورها ورسومها بأصابع الميل والتشويق.

Gül bir süre sustu, iftihar ve üstünlük dolu bir üslupla sözlerine devam etti: "Yani bir süreliğine gül gibi, bir kraliçe gibi yaşadım. Evreni, bir de güllerin gözlerinden gördüm, atmosferin fısıltısını güllerin kulaklarıyla duydum, ışığa güllerin yapraklarıyla dokundum. Hanginiz benim ulaştığım bu şerefe ulaşabilme iddiasında olabilir ki?"

Sonra boynunu büktü, neredeyse son nefesini verircesine bir sesle:

"Ben şimdi ölüyorum, benden önceki bir menekşenin içinde gizleyemediği şeylere sahip olarak ölüyorum. İçinde doğduğum sınırlı çevrenin hudutlarının ötesindekileri tecrübe etmiş bir şekilde ölüyorum: Bu, hayatın amacıdır, hayatın arazları ardındaki cevherdir."

Gül yapraklarını kapadı, hafifçe titredikten sonra, yüzünde ilâhi bir gülümseyişle; hayatta isteklerini gerçekleştirenlerin, zaferin, galibiyetin ve ilâhi bir gülümsemeyle can verdi.

وسكتت الوردة هنيئة، ثم زادت بلهجة مفعمة بالفخر والتفوق: أي لقد عشت ساعة كوردة. لقد عشت ساعة كملكة. لقد نظرت إلى الكون من وراء عيون الورود وسمعت همس الأثير بأذان الورود ... ولمست ثنايا النور بأوراق الورود. فهل بينكن من تستطيع أن تدّعي شرفي؟ ثم لَوْتُ عنقها وبصوت يكاد أن يكون لهاثاً قالت:

أنا أموت الآن. أموت وفي نفسي ما لم تُكِنُّهُ نفسُ بَنفسجة من قبلي. أموت وأنا عالمة بما وراء المحيط المحدود الذي ولدت فيه، وهذا هو القصد من الحياة. هذا هو الجوهر الكائن وراء عرضيات الأيام والليالي. وأطبقت الوردة أوراقها وارتعشت قليلاً ثم ماتت وعلى وجهها ابتسامةٌ علويةٌ، ابتسامةٌ مَنْ حققت الحياة أمانيه، ابتسامةُ النصر والتغلب، ابتسامةُ الله.

ŞAİR

Ben bu dünyada bir yabancıyım.

Ben yabancıyım ve yabancılık hissinde dayanılmaz bir yalnızlık, acı veren bir vahşilik var. Yine de bu durum bana, bilmediğim sihirli bir vatana düşündürüyor ve düşlerimi, gözlerimin görmediği uzak bir yerin hayaliyle dolduruyor.

Ben halkıma ve arkadaşlarıma yabancıyım: Onlardan biriyle karşılaşsam, kendi kendime şöyle diyorum: “Bu da kim, onunla nasıl tanıştım, beni onunla bir araya getiren evrenin hangi yasası, neden onunla yakınlık kuruyor, oturup kalkıyorum?”

Ben kendime yabancıyım: Kendimi konuşurken duyduğumda kulaklarım sesimi garipsiyor. Bazen gizli benliğimi gülerken, ağlarken, cesaret gösterirken ve korkarken görüyorum; varlığım varlığımın hoşuna gidiyor, ruhum açıklığa kavuşuyor. Fakat ben bilinmez, gizli, sislerle kaplı ve sessizliğe bürünmüş bir halde kalıyorum.

الشاعر

أنا غريب في هذا العالم.

أنا غريب وفي الغربة وحدة قاسية ووحشية موجعة،
غير أنها تجعلني أن أفكر أبداً بوطن سحري لا أعرفه
وتملأ أحلامي بأشباح أرض قصية ما رأتها عيني.

أنا غريب عن أهلي وخلاني، فإذا ما لقيت واحداً
منهم أقول في ذاتي: من هذا، وكيف عرفته، وأي ناموسٍ
يجمعني به، ولماذا أقترّب منه وأجالسه؟

أنا غريب عن نفسي، فإذا ما سمعت لساني متكلماً
تستغرب أذني صوتي، وقد أرى ذاتي الخفية ضاحكةً
باكية، مستبسلةً، خائفةً، فيعجب كياني بكياني،
وتستفسر روحي، ولكنني أبقى مجهولاً، مستتراً، مكتنفاً
بالضباب، محجوباً بالسكوت.

Ben bedenime yabancıyım: Aynanın karşısına her geçtiğimde yüzümde, ruhumun hissedemediklerini görüyorum ve gözlerimde, yüreğimin gizleyemediklerini buluyorum.

Şehrin sokaklarında yürürken gençler peşime takılıp, “Bu, bir kör! Ona bir değnek verelim de ondan destek alıp yürüsün.” diye bağınıyorlar. Hızla kaçıyorum onlardan. Sonra bir grup kızla karşılaşıyorum, “O, bir kaya gibi sağır, o yüzden kulaklarını aşk nağmeleri ve gazellerle dolduralım.” diyerek eteklerime yapışıyorlar. Koşarak onları terk diyorum. Ardından orta yaşlı bir grup adamla karşılaşıyorum, etrafında durarak, “O, bir kabir gibi dilsizdir, gelin dilindeki şu düğümü çözelim.” diyorlar. Korkuyla onlardan ayrılıyorum. Sonra bir grup yaşlıyla karşılaşıyorum, titreyen parmaklarla beni işaret ederek, “O, cin ve hortlaklar diyarında aklını yitirmiş bir deli.” diyorlar.

Ben bu dünyada bir yabancıyım.

Ben bir yabancıyım: Yeryüzünün hem doğusunu hem batısını gezdim. Ne memleketimi bulabildim ne de beni tanıyan ya da duyan biriyle karşılaştım.

Sabah uyandığımda, kendimi tavanından yılanların sarktığı, her yanında haşerelerin kol gezdiği karanlık bir mağarada hapsedilmiş buluyor ve ardından aydınlığa çıkıyorum; bedenimin gölgesi beni takip ediyor, ruhumun

أنا غريب عن جسدي، وكلما وقفت أمام المرأة أرى في وجهي ما لا تشعر به نفسي، وأجد في عيني ما لا تُكِنّه أعماقي.

أسير في شوارع المدينة فيتبعني الفتيان صارخين: «هو ذا الأعمى فلنُعْطِه عُكَّازاً يتوكأ عليها» فأهرب منهم مسرعاً. ثم ألتقي بسربٍ من الصبايا فيَتَشَبَّثْنَ بأذيالي قائلات: «هو أطرش كالصخر فلنَمْلَأُ أذنيه بأنغام الصبابة والغزل» فأتركهن راكضاً. ثم ألتقي بجماعة من الكهول فيقفون حولي قائلين: «هو أخرس كالقبر فتعالوا نُقَوِّمِ اعوجاج لسانه» فأغادرهم خائفاً. ثم ألتقي بِرَهْطٍ من الشيوخ فيُؤْمِنُونَنِي بحوي بأصابع مرتعشة قائلين: «هو مجنون أضاع صوابه في مسارح الجن والغيلان» أنا غريب في هذا العالم.

أنا غريب وقد جُبْتُ مشارق الأرض ومغاربها فلم أجد مسقط رأسي ولا لقيت من يعرفني ولا من يسمع بي. أستيقظ في الصباح فأجدني مسجوناً في كهفٍ مظلم تتدلى الأفاعي من سقفه وتدب الحشرات في جنباته. ثم أخرج إلى النور فيتبعني خيال جسدي، أما خيالات نفسي فتسير أمامي إلى حيث لا أدري باحثة عن أمور لا أفهمها، قابضة على أشياء لا حاجة لي بها، وعندما يجيء المساء

silüetleri ise anlamadığım işlerin peşine düşerek, ihtiyacım olmayan şeyleri yakalayarak bilmediğim bir yere doğru önümde yürüyorlar. Akşam olduğunda geri dönüp devekuşu tüyünden ve geven dikeninden yapılmış yatağıma uzanıyorum. Tuhaf düşünceler beni ayartmaya çalışıyor, can sıkıcı ve keyifli; acı verici ve tatlı istekler bana musallat oluyor. Gece yarısı olduğunda mazinin hayaletleri ve unutulmuş ulusların ruhları, mağaradaki çatlaklardan üzerime üzerime geliyor. Onlar bana, ben onlara dikkatle bakıyorum: Onlara soru soruyorum, onlar da bana gülümseyerek cevap veriyor. Daha sonra onları tutmaya çalışıyorum; bir duman gibi yok olarak gizleniyorlar

Ben bu dünyada bir yabancıyım.

Ruhumun dilinden tek kelime anlayan kimse yok şu kâinatta.

İssiz bir yerde yürüyorum. Vadinin derinliklerinden dağın zirvesine doğru birikerek yükselen dereleri görüyorum. Aynı anda yapraklanan, çiçekler açan, meyve veren ve yapraklarını döken cırtlıplak ağaçlar görüyorum, ardından dalları yere düşüyor ve titrek çingiraklı yılanlara dönüşüyor. Yükselip alçalarak, ötüp bağışarak oradan oraya göçen kuşlar görüyorum, sonra durup kanatlarını açıyor ve cırtlıplak, saçları salınmış, burunları bir karış havada olan; aşkla sürmelenmiş gözleriyle bana bakan, bala bulanmış gül rengi dudaklarıyla bana gülümseyen, kudret

أعود وأضطجع على فراشي المصنوع من ريش النعام
 وشوك القَتَاد، فتراودني أفكار غريبة وتتناوبني أميال
 مزعجة مفرحة، موجعة لذيدة. ولما ينتصف الليل
 تدخل عليّ من شقوق الكهف أشباح الأزمنة الغابرة
 وأرواح الأمم المَنَسِيَّة، فأحدق بها وتحديق بي، وأخاطبها
 مستفهماً فتجيبني مبتسمةً، ثم أحاول القبض عليها
 فتتوارى مُضْمَجَلَّةً كالدخان.
 أنا غريب في هذا العالم.

أنا غريب وليس في الوجود من يعرف كلمة من لغة
 نفسي.

أسير في البرية الخالية فأرى السواقي تتصاعد متراكمةً
 من أعماق الوادي إلى قمة الجبل، وأرى الأشجار العارية
 تكتسي وتزهو وتثمر وتنثر أوراقها في دقيقة واحدة، ثم
 تهبط أغصانها إلى الحضيض وتتحول إلى حياتٍ رقطاء
 مرتعشة. وأرى الطيَّار تنقل متصاعدةً، هابطةً، مغردةً
 مولولةً، ثم تقف وتفتح أجنحتها وتنقلب نساءً عاريات،
 محلولات الشعر، ممدودات الأعناق يَنْظُرْنَ إِلَيَّ من وراء
 أجفان مكحولة بالعشق، ويبتسمن لي بشفاه وردية
 مغموسة بالعسل، ويمددن نحوي أيادي بيضاء ناعمة

helvası ve süt kokulu naif beyaz ellerini bana doğru uzatan kadınlara dönüşüyorlar. Sonra harekete geçip gözümden kayboluyor ve benimle alay edişlerinin, bana gülüşlerinin yankısını gökyüzünde bırakarak bir duman gibi kaybolurlar.

Ben bu dünyada yabancıyım.

Ben bir şairim; hayatın nesir olarak yazdıklarını nazmediyor, nazmettiklerini nesir haline getiriyorum. İşte bu yüzden ben bir yabancıyım; ölüm beni kaçırıp vatanıma götürünceye kadar da bir yabancı olarak kalacağım.

معطرة بالَمَنِّ واللُّبَانِ، ثم ينتفضن ويختفين عن ناظري
ويَضْمَجِلْنَ كالضباب تاركات في الفضاء صدى ضحكهن
مني واستهزاءهنَّ بي.

أنا غريب في هذا العالم.

أنا شاعر أنظّم ما تنثره الحياة وأنثر ما تنظّمه ولهذا
أنا غريب وسأبقى غريباً حتى تخطفني المنايا وتحملني إلى
وطني.

SÖZ VE SÖZ EHLİ

Söz ve söz ehlinden usandım.

Ruhum sözden ve söz ehlinden bıktı.

Düşüncelerim söz ve söz ehli arasında yok olup gitti.

Sabah uyandığımda sözü yatağımın yanı başında, mektuplarda, gazete ve dergi sayfaları üzerinde otururken görüyorum. Sinsilik, kötülük ve riya dolu gözlerle bana bakıyor.

Yatağımdan kalkıp gözümdeki uyku örtüsünü kaldırmak için bir fincan kahveyle pencerenin yanına oturduğumda söz de beni izliyor, dans edip huzursuzluk çıkararak karşımda beliriyor. Sonra elini elimle beraber kahve fincanına uzatarak yudumumla ondan bir yudum alıyor, sigarayı benimle içiyor, attığımda benimle atıyor.

الكلام وطوائف المتكلمين

لقد مللتُ الكلام والمتكلمين.
لقد تعبْتُ رُوحِي من الكلام والمتكلمين.
لقد ضاعتُ فِكرتي بين الكلام والمتكلمين.
أستيقظ في الصباح فأرى الكلام جالساً بجانب
مضجعي على صفحات الرسائل والجرائد والمجلات. وهو
ينظر إليَّ بعيونٍ مَلُؤَهَا الدهاء والخبث والرياء.
أغادر فراشي وأجلس إلى جانب النافذة لِأُرِيحَ نقابَ
النوم عن بصيرتي بفنجانٍ من القهوة، فيتبعني الكلام
وينتصب أمامي راقصاً صارخاً مُعَرِّبِداً، ثم يمد يده مع
يدي إلى فنجان القهوة ويرتشف منه بارتشافٍ. وإذا تناولتُ
لُفَاةً يتناولها معي، وإذا رميتُ بها رماها معي أيضاً.

Çalışmak için kalktığımda kulağıma vesveseler fisildayıp başımın etrafında uğuldayarak, beynimin hücrelerinde gürültü çıkararak ardıma düşüyor. Onu kovmaya çalıştığımda kahkahayla gülüyor, ardından vesveseye vermeye, uğuldamaya ve gürültü yapmaya devam ediyor.

Sokağa çıktığımda sözü tüm dükkânların kapısında, tüm evlerin duvarlarında görürüm. Onu, insanlar sessiz kalsalar da yüzlerinde, bilmeseler de hareketlerinde ve eylemsizliklerinde görürüm.

Bir arkadaşımınla otursam üçüncümüz söz olur. Bir düşmanımınla karşılaşsam şişer, genleşir ve başlangıcı yeryüzünün doğusunda, sonu batısında bulunan büyük bir orduya dönüşerek parçalanır. Ondan kaçarak uzaklaştığımda yankısı, midenin hazmedemediği bir yemeğin karında guruldaması gibi içimde guruldayarak dalgalanır.

Mahkemelere, akademilere ve okullara gittiğimde sözü, sözün babasını ve kardeşini görürüm. Onlar, orada yalanı bir elbise, kurnazlığı bir sank ve ayakkabı olarak giyerler.

Sonra atölyeye, ofise ve idareye gittiğimde sözü, annesi, halası ve ninesinin arasında dururken bulurum: O kalın dudaklarının arasında sürekli ağız değiştirir. Akrabalarıysa ona tebessüm edip benimle alay ederler.

أقوم للعمل فيلحق بي الكلام مُوسِوساً في أذني،
مُهمِّماً حول رأسي، مقرقِعاً في خلايا دماغي. فأحاول
طرده فيضحك مقهقهاً، ثم يعود إلى الوسوسة والهمهمة
والقرقعة.

أخرج إلى الشارع فأرى الكلام واقفاً في باب كل حانوت
منبسطاً على جدران كل منزل. أراه في أوجه الناس وهم
صامتون وفي حركاتهم وسكناتهم وهم لا يدرون.
إن جالست صديقي يكون الكلام ثالثنا، وإن التقيت
بعدوي ينتفخ الكلام إذ ذاك ويتمدد ثم يتجزأ متحولاً
إلى جيش عرمرم أوله مشارق الأرض وآخره مغاربها. فإذا
غادرته هارباً ظل صدى كلامه يتمايل مُختبِطاً في باطني
اختباطَ طعامٍ لا تهضمه المعدة.

أذهب إلى المحاكم والمعاهد والمدارس فأرى الكلام
وأبأ الكلام. وأخاه وهم يلبسون الكذب رداءً، والاحتيالَ
عمامةً وحذاءً.

ثم أسير إلى المعمل وإلى المكتب وإلى الإدارة فأجد
الكلام واقفاً بين أمه وعمته وجَدَّتِه وهو يُقلِّبُ لسانه بين
شفتيه الغليظتين وهن بيتسمن له ويضحكن مني.

Birazlık azmim ve sabnım kalırsa mabetleri, tapınaktan ziyaret ederim. Sözü orada başında bir taç, elinde ince işçilikle üretilmiş, yüzeyi yumuşak ve pürüzsüz bir asayla tahtına kurulmuş bir halde görürüm.

Akşam üstü odama döndüğümde, tüm gün duyduğum sözleri, yılan gibi odanın tavanından sarkmış, akrep gibi odanın ücra yerlerine sokulmuş olarak bulurum.

Söz, gökyüzünde ve göğün ardında; yeryüzünde ve yerin altındadır.

Söz, atmosferin kanatlarında, denizin dalgalarında, ormanlarda, mağaralarda, dağların zirvelerindedir.

Söz, her yerde. Öyleyse kafa dinlemek ve sessizlik isteyen biri nereye gitsin?

Dünyada, kendilerine tabi olacağım bir dilsizler topluluğu var mıdır?

Allah bana acır, sağrlık bahşeder de ebedi sessizliğin cennetinde mutlu mesut yaşar mıyım?

Yeryüzü üzerinde sözün alışverişinin yapılmadığı, verilip alınmadığı, dilin zırvalık ve keşmekeşinden uzak bir köşe bucak yok mu?

وإذا بقى لي شيء من العزم والتجلد وُزْتُ المعابد
والهياكل رأيتُ هناك الكلام جالساً على عرشه وهو مُتَوَجُّ
الرأس وفي يده الصولجان دقيقُ الصنع لطيفُ الجوانبِ
ناعمُها.

وعندما أعود في المساء إلى غرفتي أجد الكلام الذي
سمعتُه سحابةً نَهاريّ متدلياً كالأفاعي من سقفها، مُنْسَلاً
كالعقارب في قَرَائِنِها.

الكلام في الفضاء وما وراءه، وعلى الأرض وتحتها.
الكلام على أجنحة الأثير وفي أمواج البحر وفي الغابات
والكهوف وفوق قمم الجبال.

الكلام في كل مكان، فإلى أين يذهب من يريد الهدوء
والسكينة؟

أيوجد في هذا العالم طائفة من الخرسان لأنتعي إليها؟
هل يرحمني الله ويمنحني موهبة الطرش فأحيا سعيداً
في جَنَّة السكون الأبدي؟

أليس على وجه البسيطة قُرْنَةٌ خالية من شَقْشَقَةِ
اللسان وبلبله الألسنة، حيث الكلام لا يُباع ولا يُشترى،
ولا يُعطى ولا يُؤخذ.

Ah bir bilsem! Yeryüzü sakinleri arasında konuşarak kendine tapmayan var mı? Canlılar arasında ağzı söz hırsızlarına in olmamış bir topluluk var mı?

Söz ehli bir çeşit olsa ona nıza gösterir, sabrederdik; ama onların sayısız şekilleri ve çeşitleri var.

Gün boyunca bataklıklarda yaşayan, akşamları sahillere yaklaşır başlarını suyun yüzüne çıkararak gecenin sinesini, kulakların ve ruhların kabul etmeyeceği çirkin gürültülerle dolduran “ezikgiller” zümresi var.

Yine bataklıklarda üreyen “sinek giller ve sivrisinekler” zümresi var. Bunlar kulağın etrafında önemsiz, rahatsız edici, tiksinti uyandıran, yüksek ve şeytani bir sesle kanat çırpıyorlar.

Bir de “öğütücügiller” zümresi var. Bunlar tuhaf bir topluluktur; bu topluluktaki her bireyin içinde alkole dönen bir taş vardır: En hafif sesi, değirmen taşının çıkardığı sestten daha ağır cehennemvari bir gürültü koparır.

Ha bir de “sığrgiller” zümresi var. Bunlar içlerini esrarla doldurur, köşe başlarında ve sokaklarda en yumuşak olanı, bir mandanın böğürmesinden daha kalın olan bir böğürmeyle havayı gürültüye boğarak dururlar.

ليت شعري، أَيْنَ سكانِ الأرضِ مَنْ لا يعبد نفسه
متكلماً؟ هل يوجد بين طغمات الخلق من لم يكن فمه
مغارةً للصَّوَص الألفاظ.

ولو كان المتكلمون نوعاً واحداً لرضينا وتجلدنا،
ولكنهم أنواع وأشكال لا عدادَ لها.

فهناك طائفة «المُسْتَضْعِفِينَ» الذين يعيشون في
المستنقعات النهار وطوله. وعندما يجيء المساء يقتربون
من الشواطئ رافعين رؤوسهم فوق سطح الماء، مفعمين
صدر الليل بضجيج قبيح تأباه المسامع والأرواح.

وهناك طائفة «المستبعضين والبغوض» من مولدات
المستنقعات أيضاً، وهم الذين يرفرفون حول أذنك
بنغمة تافهة رقيقة شيطانية صداها النكاية، وَلُحْمَتُهَا
البغضاء.

وهناك طائفة «المُسْتَطْحِنِينَ» وهي طائفة غريبة في
داخل كل فرد من أفرادها حجرٌ يُدار بالكحول، فيولد
جعجة جهنمية أخفها أثقل مما تُحْدِثُهُ حجارة الرّحَى.
وهناك طائفة «المُسْتَبْقِرِينَ» وهم الذين يملؤون
أجوافهم حشيشاً ثم يقفون على منعطفات الشوارع
والأزقة مبطنين الهواء بِخُورِ أَلْطَفِهِ أغلظ من خُور
الجاموس.

Bir de “baykuşgiller” taifesi var. Bunlar karanlığın sessizliğini, en sevinçlisi baykuşun ötüşünden daha hüznünlü olan bir feryada dönüştürerek saatlerini hayatın kabirleri ve mezarları arasında geçirenlerdir.

“Kerestecigiller” taifesi var bir de. Bunlar, hayatlarında keresteden başka bir şey görmeyen ve en tatlı sesi, en rahatsız edici marangoz sesinden bile daha berbat bir gürültü çıkararak günlerini keresteleri bölüp parçalamaya geçiren kimselerdir.

Bir de “davulcugiller” topluluğu var. Bunlar, kocaman tokmaklarla kendilerine vuranlardır. Boş ağızlarından en naifi, bir davulun sesinden daha kaba olan bir gürültü çıkar.

Ayrıca “geveleyicigiller” taifesi var. Bunlar işsiz güçsüz kimselerdir. Buldukları yere oturur, sözü ağızlarında geveler ama söylemezler.

“Alaycigiller” zümresi var bir de. Bunlar insanların ve birbirlerinin arkasından konuşurlar. Hatta kendileri farkında olmadan kendilerinin arkasından bile konuşurlar. Fakat bunlar gıybeti “şaka” diye adlandırırlar. Her şakanın altında bir gerçeklik olduğunu bilmezler.

“Dokuma tezgâhı” taifesi var. Onlar havayı havayla dokurlar ama kendileri hala donsuz, gömleksizdir.

وهناك طائفة «المُسْتَبْوِمِينَ» وهم الذين يصرفون الساعات بين مقابر الحياة وأجدائها، مُحوّلين سَكينة الدجى إلى عويلٍ أفرحُه أحزُنُ من نعيب البُوم.

وهناك طائفة «المُسْتَنْشِرِينَ» وهم الذين لا يرون من الحياة إلا أخشابها فيصرفون الأيام بتَجْزِئَتِها وتفصيلِها مُخْذِثِينَ بذلك خَشْخَشَةً أَعْدَبُها أَضْنُكُ مما تحدّثه المناشير.

وهناك طائفة «المُسْتَبْطِلِينَ» وهم الذين يقرعون نفوسهم بمَطَارِقِ ضَخْمة فيخرج من أفواهم الفاغرة فرقة الطُفْها أغلَط من قرقة الطبول.

وهناك طائفة «المُسْتَعْلِكِينَ» وهم الذين لا شَغْلَ لهم ولا عَمَلٍ فيجلسون حيثما يجدون مقعداً ويمضغون الكلام ولكنهم لا يلفظونه.

وهناك طائفة «المُسْتَهْزِئِينَ» وهم الذين يستغيبون الناس ويستغيبون بعضهم بعضاً ويستغيبون نفوسهم على غير معرفة من نفوسهم، ولكنهم يدعون الاستغابة باسم المُجُونِ والمَجُونِ ضَرْبُ من الجد ولكنهم لا يعلمون. وهناك طائفة «الأنوال» التي تحرك الهواء بالهواء، ولكنها تظل هي بدون قمصان ولا سراويل.

“Sığircık kuşları” taifesi var. Şair onlar hakkında şunları demiştir:

İçlerinden biri uçsa Şahin olduğunu düşünür.

Son olarak “çanlar” taifesi var. Onlar insanları ibadethanelere çağırırlar, ama kendileri girmezler.

Daha sayılamayacak, anlatılamayacak kadar çok zümre ve topluluklar var. Bana göre bunlar içinde en tuhafı, havayı horultuyla dolduran ancak bunun farkında dahi olmayan “uykucugiller” zümresidir.

Şimdi ben, söz ve söz ehline duyduğum bir takım tiksinti ve nefretimi beyan etmişken kendimi, hasta bir doktor ya da suçluların arasında olup onlara öğüt veren bir suçlu olarak görüyorum. Sözü yerdim, elde değil sözle yerdim, bir parçası olduğum halde söz ehlini uğursuz saydım. Acaba canımı almadan, beni duygu ve düşünce ormanına, söz ve söz ehlinden uzak hakikat ormanına göndermeden hemen önce günahımı bağışlar mı Allah?

وهناك طائفة «الزرزير» التي قال عنها الشاعر:

لَمَّا حَامَ حَائِمُهَا تَوَهَّمَتْ أَنَّهَا صَارَتْ شَوَاهِينَا

وهناك طائفة «الأجراس» وهي تدعو الناس إلى الهياكل ولكنها لا تدخلها.

وهناك طوائف وعشائر لا تُعَدُّ ولا تُحْصَى ولا تُوصَفُ،
أغرِبُها في عقيدتي طائفة نائمة تملأ الفضاء غطيظاً ولكنها
لا تدري.

والآن وقد أَبْنَتْ بعض قرفي واشمئززي من الكلام
والمتكلمين، أراني كالطبيب الْمُعْتَلِّ أو كَمُجْرِمٍ يقف
واعظاً بين المجرمين. فقد هَجَوْتُ الكلام ولكن بالكلام.
وتطيرت من المتكلمين وأنا واحد من المتكلمين. فهل
يغفر الله ذنبي قُبَيْلَ أن يرحمني وينقلني إلى غابة
الفكر والعاطفة وألحق حيث لا كلام ولا متكلمون.

HALİL CİBRAN

FIRTINALAR

Biz kederin çocuklarıyız;
keder dünyaya iyilik ve
bilgi yağmurları yağdıran
bulutlardır. Sizse sevinçlerin
çocuklarıyınız; sevinçleriniz
ne kadar yükseğe uzansa da
sonuçta onlar, rüzgarların
devirdiği, elementlerin yerle bir
ettiği duman sütunlar gibidir.

نحن أبناء الكآبة والكآبة غيوم
تمطر العالم خيراً ومعرفة،
وأنتم أبناء المسرات ومهما
تعالّت مسراتكم فهي كأعمدة
الدخان تهدمها الرياح وتبددها
العناصر.

MUARRIB

Aziz Mahmud Hüdayi Mahallesi
Tepsi Fırını Sokak No:9/3
Üsküdar/İstanbul

@muarrif

facebook, twitter, instagram, youtube

muarrif.com
muarribdukkana.com
iletisim@muarrif.com

0 (850) 304 17 58

0 (530) 225 21 81 -whatsapp-

